

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522	ร่างพระราชบัญญัติอาหารฉบับปรับปรุงใหม่
จำเป็น เพื่อให้อาหารนั้นปลอดภัยในการบริโภค	แล้วได้ ตามที่เห็นสมควรหรือตามความจำเป็น เพื่อให้อาหารนั้นปลอดภัยในการบริโภค
มาตรา 39 อาหารใดที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับอาหารไว้แล้ว หากภายหลังปรากฏว่าอาหารนั้นมีรายละเอียดไม่ตรงตามตำรับอาหารที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ หรือเป็นอาหารปลอมตามมาตรา 27 หรือเป็นอาหารที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและไม่อาจแก้ไขตำรับอาหารได้ตามมาตรา 38 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้เพิกถอนทะเบียนตำรับอาหารนั้นได้ การเพิกถอนให้กระทำโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด	มาตรา 33 อาหารใดที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับอาหารไว้แล้ว หากภายหลังปรากฏว่าอาหารนั้นมีรายละเอียดไม่ตรงตามตำรับอาหารที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ หรือเป็นอาหารปลอมตามมาตรา 46 หรือเป็นอาหารที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและไม่อาจแก้ไขตำรับอาหารได้ตามมาตรา 32 ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาหารมีอำนาจสั่งให้เพิกถอนทะเบียนตำรับอาหารนั้นได้ การเพิกถอนให้กระทำโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด
	มาตรา 34 การผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารควบคุมต้องจัดแจ้งตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ให้นำมาตรา 25 หรือมาตราอื่นที่เกี่ยวข้องมาใช้โดยอนุโลม
	มาตรา 35 การผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารที่มีใช้อาหารควบคุมเฉพาะ และอาหารควบคุมตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ต้องจัดแจ้งตามมาตรา 34 หรือมาตราอื่นที่เกี่ยวข้องมาใช้โดยอนุโลม
มาตรา 40 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาคุณภาพ ประโยชน์ คุณภาพ หรือสรรพคุณของอาหาร อันเป็นเท็จ หรือเป็นการหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อโดยไม่สมควร	
มาตรา 41 ผู้ใดประสงค์จะโฆษณาคุณภาพ ประโยชน์ คุณภาพ หรือสรรพคุณ ของอาหารทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ทางฉายภาพ ภาพยนตร์ หรือทางหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์อื่น หรือด้วยวิธีอื่นใด เพื่อประโยชน์ในทางการค้า ต้องนำเสียง ภาพ ภาพยนตร์ หรือข้อความที่จะโฆษณาดังกล่าวนั้นให้ผู้อนุญาตตรวจพิจารณา ก่อน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะโฆษณาได้	มาตรา 51 ผู้ใดประสงค์จะโฆษณาอาหารในลักษณะกล่าวอ้างทางสุขภาพ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตก่อน ใบอนุญาตโฆษณาให้มีอายุ 2 ปี นับแต่วันที่ยื่นใบอนุญาต การขออนุญาตและออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้อนุญาตกำหนด ทั้งนี้ผู้อนุญาตจะกำหนดเงื่อนไขจำกัดการใช้สื่อ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522	ร่างพระราชบัญญัติอาหารฉบับปรับปรุงใหม่
	โฆษณาไว้ด้วยก็ได้ ผู้ได้รับอนุญาตให้โฆษณาตามวรรคหนึ่ง ต้องโฆษณาตามรายละเอียดและเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น
	มาตรา 52 การโฆษณาอาหาร ห้ามใช้ข้อความอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ (1) ข้อความที่เป็นความเท็จหรือเกินความจริง (2) ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ไม่ว่าจะกระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือไม่ก็ตาม (3) ข้อความที่จะทำให้เข้าใจว่ามีวัตถุใดในอาหารหรือเป็นส่วนประกอบอาหารซึ่งความจริงไม่มีวัตถุหรือส่วนประกอบนั้นในอาหาร หรือมีแต่ไม่เท่าที่ทำให้เข้าใจ (4) ข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือไม่เข้าใจในรายละเอียดเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของผู้บริโภค (5) ข้อความที่เป็นการรับรองหรือยกย่องคุณประโยชน์ คุณภาพ หรือสรรพคุณของอาหารโดยบุคคลอื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต (6) ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยปริยายให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ (7) ข้อความที่แสดงสรรพคุณหรือทำให้เข้าใจว่าสามารถบำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรคหรืออาการของโรค (8) ข้อความที่ทำให้เข้าใจว่ามีสรรพคุณบำรุงเพศ หรือเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ (9) ข้อความอย่างอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522	ร่างพระราชบัญญัติอาหารฉบับปรับปรุงใหม่
	ข้อความที่ใช้ในการโฆษณาที่บุคคลทั่วไปสามารถรู้ได้ว่าเป็นข้อความที่ไม่อาจเป็นความจริงได้โดยแน่แท้ ไม่เป็นข้อความที่ต้องห้ามในการโฆษณาตาม (1)
	มาตรา 53 ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่าการโฆษณาอาหารใดฝ่าฝืนมาตรา 51 หรือ มาตรา 52 หรือประกาศที่ออกตามมาตรา 6(11) และ 6(12) ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ (1) ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา (2) ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา (3) ให้ระงับการโฆษณา หรือห้ามใช้วิธีการนั้นในการโฆษณา (4) ให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้บริโภคที่อาจเกิดขึ้นแล้ว ในการออกคำสั่งตาม (4) ของวรรคหนึ่ง ให้ผู้อนุญาตกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้บริโภคประกอบกับความสุจริตในการกระทำของผู้กระทำการโฆษณา
	มาตรา 54 ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีเหตุอันควรสงสัยว่าการโฆษณาใดฝ่าฝืนมาตรา 52(1) ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำการโฆษณาพิสูจน์เพื่อแสดงความจริงได้ ในกรณีที่ผู้กระทำการโฆษณาอ้างรายงานทางวิชาการ ผลการวิจัย สถิติ การรับรองของสถาบันหรือบุคคลใด หรือยืนยันข้อเท็จจริงอันใดอันหนึ่งในการโฆษณา ถ้าผู้กระทำการโฆษณาไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อความที่ใช้ในการโฆษณาเป็นความจริงหรือไม่เกินความจริงตามที่กล่าวอ้างให้ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งตามมาตรา 53 ได้ และให้ถือว่าผู้กระทำการโฆษณาหรือควรได้รู้ว่าข้อความนั้นเป็นความเท็จหรือเกินความจริง
	มาตรา 55 ผู้ใดสงสัยว่าการโฆษณาของตนจะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตาม

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522	ร่างพระราชบัญญัติอาหารฉบับปรับปรุงใหม่
	พระราชบัญญัตินี้ ผู้นั้นอาจขอให้ผู้อนุญาตให้ความเห็นในเรื่องนั้นก่อนทำการโฆษณาได้ การขอความเห็น ค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการให้ความเห็น ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อนุญาตกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ การใดที่ได้กระทำไปตามความเห็นของผู้อนุญาตที่ให้ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่า การกระทำนั้นเป็นความผิดตามมาตรา 93
มาตรา 42 เพื่อพิทักษ์ประโยชน์และความปลอดภัยของผู้บริโภค ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ (1) ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหาร หรือผู้ทำการโฆษณา ระงับการโฆษณาอาหารที่เห็นว่าเป็นการโฆษณาโดยฝ่าฝืนมาตรา 41 (2) ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหาร หรือผู้ทำการโฆษณาอาหาร ระงับการผลิต การนำเข้า การจำหน่าย หรือการโฆษณา อาหารที่คณะกรรมการเห็นว่าอาหารดังกล่าวไม่มี คุณประโยชน์ คุณภาพ หรือสรรพคุณตามที่โฆษณา	
	มาตรา 56 เพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองผู้บริโภค ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจในการประกาศผลการตรวจสอบโฆษณาอาหารที่ไม่ปฏิบัติตามประกาศที่ออกตามมาตรา 6(11) และ (12) ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้อนุญาตประกาศกำหนด
หมวด 6 พนักงานเจ้าหน้าที่	หมวด 6 พนักงานเจ้าหน้าที่
มาตรา 43 ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังนี้ (1) เข้าไปในสถานที่ผลิตอาหาร สถานที่เก็บอาหาร สถานที่จำหน่ายอาหาร หรือสถานที่ทำการของผู้ผลิต ผู้เก็บรักษา ผู้จำหน่าย รวมทั้งสถานที่ทำการของผู้นำเข้า	มาตรา 57 ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังนี้ (1) เข้าไปในสถานที่ผลิตอาหาร สถานที่นำเข้าอาหาร สถานที่เก็บอาหาร สถานที่จำหน่ายอาหาร หรือสถานที่ทำการของผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้เก็บรักษาอาหาร หรือผู้จำหน่าย

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522	ร่างพระราชบัญญัติอาหารฉบับปรับปรุงใหม่
หรือสั่งเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งอาหาร ในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้	อาหาร หรือสถานที่ใดๆ ที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับอาหารในระหว่างเวลาทำการของสถานที่ประกอบการเพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
(2) ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ อาจเข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจสอบอาหาร และอาจยึดหรืออายัดอาหารและเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ตลอดจนภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุอาหารและเอกสารที่เกี่ยวกับอาหารดังกล่าวได้	(2) เข้าไปและค้นสถานที่หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจสอบได้ตลอดเวลา กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด หรือเชื่อได้ว่าหากเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้จะมีการชักย้าย ชุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิมซึ่งอาหาร เครื่องมือเครื่องใช้ ภาชนะบรรจุ หรือเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และหากการค้นในเวลาดังกล่าวข้างต้นยังไม่แล้วเสร็จจะกระทำไปต่อก็ได้
(3) นำอาหารในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือตรวจวิเคราะห์	(3) เก็บหรือนำอาหารหรือภาชนะบรรจุในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบโดยไม่ต้องชำระราคาของอาหารหรือภาชนะบรรจุนั้น ทั้งนี้ การเก็บหรือนำอาหารหรือภาชนะบรรจุตัวอย่างไปและการให้คืนอาหารหรือภาชนะบรรจุตัวอย่าง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
(4) ยึดหรืออายัดอาหารหรือภาชนะบรรจุที่สงสัยว่าอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือผิคนามัยของประชาชน เพื่อตรวจพิสูจน์	(4) ยึดหรืออายัดอาหารหรือภาชนะบรรจุที่สงสัยว่าอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือผิคนามัยของผู้บริโภค เพื่อตรวจสอบ
(5) ยึดหรืออายัดอาหารไม่บริสุทธิ์ อาหารปลอม หรืออาหารผิดมาตรฐาน หรือภาชนะบรรจุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือผิคนามัยของประชาชน หรือที่มีลักษณะไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 6(6) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร	(5) ยึดหรืออายัดอาหารที่สงสัยว่าเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามมาตรา 45 เป็นอาหารปลอมตามมาตรา 46 เป็นอาหารผิดมาตรฐานตามมาตรา 47 หรือเป็นอาหารเสื่อมคุณภาพตามมาตรา 48 หรือภาชนะบรรจุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือผิคนามัยของผู้บริโภค หรือ ภาชนะบรรจุที่มีลักษณะไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 6(6) (6) มีหนังสือเรียกให้บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารและหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522	ร่างพระราชบัญญัติอาหารฉบับปรับปรุงใหม่
	หนังสือเรียกตาม (6) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร
มาตรา 44 อาหารหรือภาชนะบรรจุที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดหรืออายัดไว้หรือเก็บมาตามมาตรา 43 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการตรวจพิสูจน์เป็นที่แน่นอนว่าเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามมาตรา 26 เป็นอาหารปลอมตามมาตรา 27 หรือเป็นอาหารผิดมาตรฐานตามมาตรา 28 หรือเป็นอาหารที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 25(4) หรือเป็นภาชนะบรรจุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือผิคนามัยของประชาชน หรือมีลักษณะไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 6(6) ถ้ามิได้มีการฟ้องคดีต่อศาล ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจสั่งทำลาย หรือปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควรได้	มาตรา 44-58 อาหารหรือภาชนะบรรจุที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดหรืออายัดไว้หรือเก็บมาตามมาตรา 57 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการตรวจสอบเป็นที่แน่นอนว่าเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามมาตราเป็นอาหารปลอมตามมาตรา 46 หรือเป็นอาหารผิดมาตรฐานตามมาตรา 47 หรือเป็นอาหารเสื่อมคุณภาพตามมาตรา 48 หรือภาชนะบรรจุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรืออนามัยของผู้บริโภค หรือมีลักษณะไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 6(6) ถ้ามิได้มีการฟ้องคดีต่อศาลและเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้โต้แย้งและขอรับคืนภายในสามสิบวันนับแต่วันยึดหรืออายัดหรือเก็บมา ให้อาหารหรือภาชนะบรรจุนั้นตกเป็นของแผ่นดิน และให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งทำลาย หรือปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามระเบียบที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เว้นแต่กรณีเป็นของสด ของเสีย ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งทำลายหรือปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามระเบียบที่ กระทรวงสาธารณสุขกำหนดได้ทันที เครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา 57 ถ้ามิได้มีการฟ้องคดีต่อศาลหรือศาลมิได้พิพากษาให้ริบ และผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอรับคืนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งเด็ดขาด ไม่ฟ้องร้องคดีหรือวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน และให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งทำลายหรือปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามระเบียบ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522	ร่างพระราชบัญญัติอาหารฉบับปรับปรุงใหม่
	ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด
มาตรา 45 ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อได้รับอนุญาตหรือผู้เกี่ยวข้องร้องขอ บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง	มาตรา 59 ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อได้รับอนุญาตหรือผู้เกี่ยวข้องร้องขอ บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง
	มาตรา 60 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา
หมวด 7 การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต	หมวด 8 การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต
มาตรา 46 เมื่อปรากฏต่อผู้อนุญาตว่าผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่น่าจะปรากฏผลจากการตรวจพิสูจน์ว่าอาหารซึ่งผลิตโดยผู้รับอนุญาตผู้ใดเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามมาตรา 26 เป็นอาหารปลอมตามมาตรา 27 เป็นอาหารที่ผิดมาตรฐานตามมาตรา 28 เป็นอาหารหรือภาชนะบรรจุที่น่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือผิดอนามัยของประชาชน ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ โดยมีกำหนดครั้งละไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน หรือในกรณีที่มีการฟ้องผู้รับอนุญาตต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ จะสั่งพักใช้ใบอนุญาตไว้รอคำพิพากษาอันถึงที่สุดก็ได้ ในกรณีที่มีคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุด ผู้รับอนุญาตผู้ใดได้กระทำความผิดตามมาตรา 26 หรือมาตรา 27 ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้	มาตรา 46 61 เมื่อปรากฏต่อผู้อนุญาตว่าผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่น่าจะปรากฏผลจากการตรวจสอบว่าอาหารซึ่งผลิตโดยผู้รับอนุญาตผู้ใดเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามมาตรา 45 เป็นอาหารปลอมตามมาตรา 46 เป็นอาหารที่ผิดมาตรฐานตามมาตรา 47 เป็นอาหารเสื่อมคุณภาพตามมาตรา 48 เป็นอาหารหรือภาชนะบรรจุที่น่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือผิดอนามัยของผู้บริโภค ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ โดยมีกำหนดครั้งละไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน หรือในกรณีที่มีการฟ้องผู้รับอนุญาตต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ จะสั่งพักใช้ใบอนุญาตไว้รอคำพิพากษาอันถึงที่สุดก็ได้ ในกรณีที่มีคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุด ผู้รับอนุญาตผู้ใดได้กระทำความผิดตามมาตรา 45 มาตรา 46 หรือมาตรา 47 ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมี

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522	ร่างพระราชบัญญัติอาหารฉบับปรับปรุงใหม่
คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้รับอนุญาตทราบ ในกรณีที่ไม่ว่างตัวผู้รับอนุญาตหรือผู้รับอนุญาตไม่ยอมรับคำสั่งให้ปิดคำสั่งดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผย ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ผลิต สถานที่นำเข้า สถานที่จำหน่าย หรือสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาต และให้ถือว่าผู้รับอนุญาตได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ปิดคำสั่ง ผู้รับอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ยกอุทธรณ์หรือแก้ไขคำสั่งของผู้อนุญาตให้เป็นคุณแก่ผู้อุทธรณ์ได้ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด การอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีตามวรรคสี่ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ให้ถือว่า การผลิต นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย ซึ่งอาหารควบคุมเฉพาะในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต เป็นการฝ่าฝืนมาตรา 14 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 15 วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี	อำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้รับอนุญาตทราบ ในกรณีที่ไม่ว่างตัวผู้รับอนุญาตหรือผู้รับอนุญาตไม่ยอมรับคำสั่งให้ปิดคำสั่งดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผย ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ผลิต สถานที่นำเข้า สถานที่จำหน่าย หรือสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาต และให้ถือว่าผู้รับอนุญาตได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ปิดคำสั่ง ผู้รับอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ยกอุทธรณ์หรือแก้ไขคำสั่งของผู้อนุญาตให้เป็นคุณแก่ผู้อุทธรณ์ได้ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด การอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีตามวรรคสี่ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ให้ถือว่า การผลิต นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย ซึ่งอาหารควบคุมเฉพาะในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต เป็นการฝ่าฝืนมาตรา 14 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 15 วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี
หมวด 8 บทกำหนดโทษ	หมวด 8 9 บทกำหนดโทษ
มาตรา 47 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(4)(5) หรือ (9) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท	มาตรา 62 ผู้ผลิตเพื่อจำหน่าย (ผู้นำเข้าเพื่อจำหน่าย) หรือผู้จำหน่ายซึ่งอาหารผู้ใดไม่ปฏิบัติตามประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(4) หรือ (9) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522	ร่างพระราชบัญญัติอาหารฉบับปรับปรุงใหม่
	มาตรา 63 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(5) หรือ 6(10) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท
มาตรา 48 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(6) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา 64 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(6) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา 49 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(7) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท	อยู่ในมาตรา 62
มาตรา 50 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(8) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปีและปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท	อยู่ในมาตรา 63
มาตรา 51 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(10) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท	มาตรา 65 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(8) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท
	มาตรา 66 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(11) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท
	มาตรา 67 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(12) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
	มาตรา 68 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(15) Rapid alert systemต้องระวางโทษ....
มาตรา 52 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา 13 หรือขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามมาตรา 43 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา 69 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือประกาศของคณะกรรมการตามมาตรา 13 หรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 57 วรรคหนึ่ง (6) หรือขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามมาตรา 57 วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522	ร่างพระราชบัญญัติอาหารฉบับปรับปรุงใหม่
มาตรา 53 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 14 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 15 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา 70 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 14 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 15 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
	มาตรา 71 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 16 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
	มาตรา 72 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 17 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 17 วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงห้าพันบาท
มาตรา 54 ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารเฉพาะคราวโดยมิได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 16(1) หรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 16 วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท	มาตรา 73 ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารเฉพาะคราวโดยมิได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 18(1)หรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 18 วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
มาตรา 55 ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 20 หรือมาตรา 21 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท	มาตรา 74 ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 22 หรือมาตรา 24 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
มาตรา 56 ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 22 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 23 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท	มาตรา 82 ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 36 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 37 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท
มาตรา 57 ผู้รับอนุญาตผู้ใดนำอาหารควบคุมเฉพาะที่ผลิตขึ้นเพื่อส่งออกไปจำหน่ายนอกราชอาณาจักรมาจำหน่ายในราชอาณาจักร อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 24 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสามหมื่นบาท	มาตรา 83 ผู้รับอนุญาตผู้ใดนำอาหารที่ผลิตขึ้นเพื่อส่งออกไปจำหน่ายนอกราชอาณาจักรมาจำหน่ายในราชอาณาจักร อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 38 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท
มาตรา 58 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25(1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา 84 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 44(1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา 59 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25(2) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และ	มาตรา 85 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 44(2)ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522	ร่างพระราชบัญญัติอาหารฉบับปรับปรุงใหม่
ปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหนึ่งแสนบาท	ปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองแสนบาท
มาตรา 60 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25(3) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท	มาตรา 86 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 44(3)ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 44(3) จนเป็นเหตุให้เกิดโทษหรืออันตรายต่อสุขภาพ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา 61 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25(4) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา 87 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 44(4) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
มาตรา 62 ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งสั่งตามมาตรา 30(1) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท	มาตรา 88 ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งสั่งตามมาตรา 49(1) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท
มาตรา 63 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งสั่งตามมาตรา 30(2) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับเป็นรายวันอีกวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่มิปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว	มาตรา 89 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งสั่งตามมาตรา 49(2) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และปรับเป็นรายวันอีกวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่มิปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว
	มาตรา 90 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งสั่งตามมาตรา 49(4) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับเป็นรายวันอีกวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่มิปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว
	มาตรา 75 ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 23 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท (ตามการปรับไม่ปฏิบัติตามคณะกรรมการอาหาร)หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท (ตามการปรับต่ำสุดของพรบ. อาหาร พ.ศ.2522)
มาตรา 64 ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 31 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา 76 ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522	ร่างพระราชบัญญัติอาหารฉบับปรับปรุงใหม่
มาตรา 65 ผู้ใดจำหน่ายอาหารควบคุมเฉพาะที่มีได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 31 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท	มาตรา 77 ผู้ใดจำหน่ายอาหารควบคุมเฉพาะที่มีได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 25 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท
มาตรา 66 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 34 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา 78 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 28 หรือมาตรา 30 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา 67 ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 36 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	
มาตรา 68 ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งสั่งตามมาตรา 38 ต้องระวางโทษปรับเป็นรายวันวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ไปปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว	มาตรา 79 ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งสั่งตามมาตรา 32 ต้องระวางโทษปรับเป็นรายวันวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ไปปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว
มาตรา 69 ผู้ใดผลิต นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย อาหารที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียนคำรับอาหารตามมาตรา 39 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา 80 ผู้ใดผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่าย อาหารที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียนคำรับอาหารตามมาตรา 33 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา 70 ผู้ใดโฆษณาอาหารโดยฝ่าฝืนมาตรา 40 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	
	มาตรา 81 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 34 หรือ มาตรา 35 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา 71 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 41 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท	มาตรา 91 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 51 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
	มาตรา 92 ผู้ใดโฆษณาอาหาร โดยฝ่าฝืนมาตรา 52 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
	มาตรา 93 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งสั่งตามมาตรา 53 หรือ มาตรา 54 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522	ร่างพระราชบัญญัติอาหารฉบับปรับปรุงใหม่
	ปรับเป็นรายวันอีกวันละไม่น้อยกว่าห้าร้อยบาทแต่ไม่เกินหนึ่งพันบาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว
มาตรา 72 ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งสั่งตามมาตรา 42 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ปรับเป็นรายวันอีกวันละไม่น้อยกว่าห้าร้อยบาทแต่ไม่เกินหนึ่งพันบาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว	
มาตรา 73 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 48 มาตรา 50 มาตรา 58 มาตรา 59 มาตรา 60 มาตรา 61 หรือมาตรา 69 เป็นการกระทำความผิดโดยจำหน่ายปลีกให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าผู้นั้นกระทำความผิดอีกภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้กระทำความผิดครั้งก่อน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา 94 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 63 มาตรา 64 มาตรา 80 มาตรา 84 มาตรา 85 มาตรา 86 หรือมาตรา 87 เป็นการกระทำความผิดโดยจำหน่ายปลีกให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท แต่ถ้าผู้นั้นกระทำความผิดอีกภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้กระทำความผิดครั้งก่อน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรา 74 ผู้รับอนุญาตผู้ใดผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารภายหลังที่ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว โดยมีได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับเป็นรายวันวันละไม่น้อยกว่าห้าร้อยบาทแต่ไม่เกินหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ใบอนุญาตขาดอายุ	มาตรา 95 ผู้รับอนุญาตผู้ใดผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารภายหลังที่ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว โดยมีได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับเป็นรายวันวันละไม่น้อยกว่าห้าร้อยบาทแต่ไม่เกินหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ใบอนุญาตขาดอายุ
มาตรา 75 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีโทษปรับสถานเดียว ให้เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาหรือผู้ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยามอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้	มาตรา 96 บรรดาความผิดตามพระราช -บัญญัตินี้มีโทษปรับสถานเดียว ให้เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาหรือผู้ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยามอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้

4.1.5 ผลการนำเสนอร่างกฎหมายอาหารฉบับที่ปรับปรุงใหม่แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอเสนอความคิดเห็น

ภายหลังการจัดทำร่างกฎหมายอาหารฉบับที่ปรับปรุงใหม่นี้ ได้ดำเนินการจัดประชุมเจ้าหน้าที่ที่บังคับใช้กฎหมายของกองควบคุมอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัด เพื่อพิจารณาและเสนอความคิดเห็นในแต่ละมาตราของกฎหมายอาหารฉบับที่ปรับปรุงใหม่นี้ ในวันที่ 23 สิงหาคม 2550 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ โดยมีการแสดงความคิดเห็น คำถามและข้อเสนอแนะ ในรายมาตราของกฎหมายที่มีประโยชน์เป็นอย่างมาก ซึ่งทางผู้อำนวยการกองควบคุมอาหาร ดร. ทิพย์วรรณ ปริญาศิริ และคุณพัชณี อินทรลักษณ์ รวมทั้งทีมงานวิจัย ได้ร่วมให้คำชี้แจง สรุปได้ดังนี้

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
หมวด 0 นิยาม อำนาจ รมด.	
มาตรา 2 ความตอนสุดท้าย “ <u>เว้นแต่บทบัญญัติมาตรา 31 ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ</u> ” ความดังกล่าว ทำไมไม่อยู่ในบทเฉพาะกาล	เป็นรูปแบบที่กฤษฎีกา กำหนดให้เขียนตั้งแต่ปี 2532 บทเฉพาะกาลมีไว้สำหรับเขียนเชื่อมโยงสิ่งที่ปรับแก้จากของเดิม แต่กรณีนี้เป็นเรื่องใหม่
เห็นว่ายังขาดเรื่องนิยาม “ระบบประกันคุณภาพ” เช่น GMP ฯลฯ ในขณะที่การกล่าวอ้างทางสุขภาพยังมีกำหนดนิยาม	- นิยามระบบประกันคุณภาพ ที่ประชุมให้หลักการว่า การกำหนดนิยามในมาตราสี่ควรเป็นคำที่ใช้หลายๆ ที่และเพื่อให้มีความชัดเจน จึงต้องกำหนดไว้ในมาตราสี่ แต่เรื่องระบบประกันคุณภาพจะมีกล่าวถึงเพียงมาตราเดียวคือมาตรา 14 ส่วนการกล่าวอ้างทางสุขภาพเห็นว่า ความหมายยังไม่ชัดเจนโดยตัวมันเอง จึงต้องเพิ่มนิยามไว้ แต่ถ้าระบบคุณภาพไม่ชัดเจน จะกำหนดก็ได้ - การกำหนดนิยาม เป็นขอบเขตของถ้อยคำที่จะใช้ในกฎหมายว่าจะให้ความหมายเท่าที่เข้าใจ หรือขยายขอบเขต ก็ต้องกำหนดเป็นนิยามไว้ใน พ.ร.บ. เช่น คำว่า “จำหน่าย” หมายความว่ารวมถึง การแลกเปลี่ยน หรือแจกด้วย
นิยาม “ผลิต” และ “จำหน่าย” ไม่เห็นมี ขนส่ง	คำว่า “ขนส่ง” มีอยู่ในมาตรา 41 เพียงแห่งเดียว และเมื่อดูในมาตรานี้จะเห็นว่ามิได้มีความประสงค์ให้มี

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
นิยาม ของคำว่า “อาหาร” (1) รวมถึง ดูดซึม เข้าสู่ร่างกายหรือไม่ และทำไมไม่ ยกเว้นเครื่องมือแพทย์ ไม่รวมน้ำยาบ้วนปาก เพราะเข้าปากแต่บ้วนทิ้งเหมือนหมากฝรั่ง	ความหมายพิเศษหรือขอบเขตกว้างเกินกว่าความหมายที่เข้าใจโดยทั่วไปไปเป็นอย่างอื่น จึงไม่นิยามไว้ - ดูดซึม รวมอยู่ใน “ด้วยวิธีใดๆ” ใน (1) อยู่แล้ว - การยกเว้นจะสิ่งใดไม่เป็นอาหารให้ยกเว้นได้ตาม (1) (ข) วัตถุอื่นที่ รมต. ประกาศกำหนด เพื่อให้ประกาศเพิ่มเติมได้ - วรรคหนึ่ง นิยาม “อาหาร” หมายถึง ของกินหรือเครื่องสำอางชีวิต ดังนั้น เครื่องมือแพทย์จึงไม่ใช่ของกินหรือเครื่องสำอางชีวิต แน่แน่นอน ดังนั้น ก่อนจะคว่าอะไรเป็นอาหาร ต้องดูก่อนว่าเป็นของกินหรือเครื่องสำอางชีวิตมาก่อน แล้วจึงพิจารณาประเด็นต่อไป - ตัทยา หรือ สุรา ไม่ใช่อาหาร เพราะมี พ.ร.บ. อื่นควบคุมอยู่โดยตรงแล้ว จึงยกเว้นว่ามีใช้อาหาร
สรุปว่า สิ่งใดที่เข้าขำนิยาม “อาหาร” พ.ร.บ. นี้จะดูแลทั้งหมดใช่หรือไม่ เพราะที่ผ่านมาบางอย่างที่เป็นอาหาร แต่ไม่ได้ดูแล เช่น โรงสีข้าว ผลผลิตทางการเกษตร	- มีมติดกเว้นสินค้าบางชนิดไม่ต้องใช้บังคับตาม พ.ร.บ. อาหาร เช่น เกลือ โรงสีข้าว มันสำปะหลัง การผลิตหรือจำหน่ายอาหารที่กระทำในห้างสรรพสินค้า ซึ่งจัดเป็น7เรื่องนโยบาย
อาหาร หมายถึง “...” เคยมีเรื่องสเปย์ได้ลิ้น อยากให้ชัดเจนว่า อาหารซึ่งนิยามว่า สิ่งที่น่าเข้าสู่ร่างกาย ต้องผ่านการดูดซึมในระบบทางเดินอาหาร เพื่อมิให้ครอบคลุมสิ่งเหล่านี้	- สามารถใช้ (ข) ในการให้การยกเว้นได้ ไม่ควรกำหนดเฉพาะว่าผ่านระบบใดเพราะความหมายจะแคบ เพราะถ้าความหมายแคบมันจะหลุดมิใช่อาหาร จะควบคุมมิได้ถ้าต้องการ - ออกนิยามให้คลุมกว้างแล้วค่อยยกเว้นจะดีกว่า - มีผู้เสนอว่า การออกนิยามที่กว้างอาจมีความเกี่ยวพันหลายหน่วยงานในห่วงโซ่อาหาร ดังนั้น การกำหนดนิยามให้แคบลงอาจเหมาะกว่า
เคยมีแนวคิดให้ พ.ร.บ. อาหารดูแลเฉพาะอาหารแปรรูปเท่านั้น ซึ่งปัจจุบันต้องดูแลอาหารสดด้วย ดังนั้น ต้องการทราบจุดยืนของ พ.ร.บ. อาหารฉบับนี้ว่าจะครอบคลุมถึงพืชผักสด ด้วยหรือไม่ และการเพาะปลูกจะถือเป็นการผลิตหรือไม่ อยากให้มองให้ครอบคลุมทั้งห่วงโซ่อาหาร	- พรบ. เกษตร จะดูแลเฉพาะอาหารส่งออกเท่านั้น และจากการหารือกับ ทาง มกอช. กระทรวงเกษตร จะเน้นการส่งออก สำหรับในฟาร์มจะเป็นมาตรฐานสมัครใจ ทาง อย.จะเริ่มดูแลตั้งแต่แหล่งรวบรวม สำหรับส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเกษตรจะทำการมอบอำนาจให้ กระทรวงเกษตร ดำเนินการแทน อย. - ปัจจุบัน ยังไม่มีกฎหมายดูแลที่ฟาร์มโดยตรง ซึ่งคิดว่า พรบ. เกษตร ควรจะมีมาตรการตรงนี้ แต่ยังไม่มีความชัดเจน

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
	- จริงๆ มี พรบ. ปศุสัตว์ที่ดูแลในฟาร์ม แต่ยังไม่ได้นำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร - ต้องเขียนกฎหมายไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน แล้วแบ่งงานภารกิจกัน
“อม” หมายถึง “เลีย” ด้วยหรือไม่	
น่าจะเพิ่มนิยาม “วัตถุเจือปนอาหาร” “วัตถุปรุงแต่งอาหาร” “ปนเปื้อน” “เจือปน” “ระบบประกันคุณภาพ” (มีนิยาม “ระบบประกันคุณภาพ” เพื่อให้ทันสมัยในอนาคต)	- รับไปพิจารณา
นิยาม ม.4 “การกล่าวอ้างทางสุขภาพ” เหมือนหรือต่างกันอย่างไรกับ “การกล่าวอ้างทางโภชนาการ” ตาม ม.6(7)	“การกล่าวอ้างทางโภชนาการ” หมายถึง การบอกหลายๆ อย่าง เช่น สารอาหารมีสูงหรือต่ำ หรือเชิงเปรียบเทียบ หรือกล่าวอ้างทางคุณค่าหรือหน้าที่ของสารอาหาร ที่มีผลต่อสรีระร่างกาย functionality : ซึ่งเป็นคำที่เป็นร่มใหญ่ “การกล่าวอ้างทางสุขภาพ” หมายถึง เน้นการแสดงสรรพคุณคุณประโยชน์ของอาหารที่มีผลทางสรีระของร่างกาย - รับจะนำมากำหนดไว้ถ้าจำเป็น หรืออาจจะบุ “การกล่าวอ้างทางโภชนาการ” ในนิยามอีกที เพื่อจะได้ไม่สับสน - ให้ดูประกาศเรื่องฉลากโภชนาการ เรื่องการกล่าวอ้างทางโภชนาการ แต่การกล่าวอ้างทางสุขภาพเป็นเรื่องของการโฆษณา
มาตรา 51 กล่าวว่า “ตามที่ รมต. ประกาศกำหนด” แต่ไม่กำหนดในอำนาจ รมต. ตาม ม. 6	ได้รับความรู้จากทฤษฎีว่าถ้าเขียนไว้ในมาตราหลักใดๆ แล้วให้รัฐมนตรีสามารถประกาศหลักเกณฑ์ใดๆ จากมาตรานั้นได้เลย โดยไม่จำเป็นต้องเขียนรวมไว้ในมาตรา 6 - มาตรา 6 เป็นส่วนเสริมในมาตราหลัก
นิยาม “ผลิต” รวมถึงการปิ้งลูกชิ้น ปิ้งบาร์บีคิว ย่างไก่ ด้วยหรือไม่ ถ้าใช่ รถเข็นจะมีความหมายเป็นสถานที่ผลิตด้วย	- ต้องดูที่นิยามของอาหาร ดังนั้น ลูกชิ้นปิ้งเป็นอาหาร (ผลผลิตออกจากฟาร์มก็เป็นอาหารแล้ว) แล้วให้โยนไปที่มาตรา 14 จะเห็นว่า ระบบประกันคุณภาพจะมีได้หลายระดับ ดังนั้น รถเข็นอาจต้องมี

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
	มาตรการพื้นฐานด้านสุขลักษณะเบื้องต้น ส่วนเรื่องใบอนุญาตสามารถประกาศยกเว้นได้ - ถ้ามีพ.ร.บ.การสาธารณสุขสุขชุมอยู่แล้ว ก็จะไม่ไปออกกฎหมายให้ซ้ำซ้อน แต่เขียนเปิดไว้เพื่อให้ออกข้อกำหนดได้ในอนาคต
สถานที่ผลิตรวมถึงยานพาหนะ รถเข็น รถ เรือ ด้วยหรือไม่ ซึ่งถ้าใช่ ดังนั้น ต้องเขียนว่าสถานที่ผลิตรวมยานพาหนะไว้ด้วย	รวมทั้งหมดทั้งที่อยู่กับที่เคลื่อนที่ได้ และจะรับไว้พิจารณา
ร้านขายอาหาร เป็นสถานที่ผลิตด้วยหรือไม่ อาจซ้ำกับ พ.ร.บ. การสาธารณสุข	การใดมีพ.ร.บ.เฉพาะอยู่แล้วจะไม่เกี่ยวข้อง แต่ถ้ามีช่องที่จะเข้าไปดูแล
นิยาม “ผลิต” ที่หมายรวมถึง “รวมบรรจุ” นั้น มีขอบเขตแค่ไหน	เน้นการเปลี่ยนภาชนะบรรจุ ดังนั้น การนำ 2 ขวดมามีรวมกันจะไม่ถือเป็นการผลิต แต่ถ้า 2 ขวดผสมกันแล้วเกิดเป็นขวดที่ 3 ในภาชนะบรรจุใหม่ จะมีโอกาสเสี่ยงต่อการปนเปื้อน จะถือเป็นการผลิต
ใส่กรอกที่ปกติต้องแช่เย็น ซึ่งมีการนำของเล็กหลายของมาใส่ของใหญ่รวมกันแล้วมีผลต่อ delay time ทำให้จุลินทรีย์เพิ่มขึ้นได้ แต่ไม่มีการปนเปื้อนใหม่เพราะไม่มีการเปิดช่อง จะถือเป็นผลิตหรือไม่	จะนำไปพิจารณา ต่อไป
อยากให้มินิกัม “สารช่วยในการผลิต” ไม่ทราบว่ารวบรวมคาร์บอน เรซินด้วยหรือไม่	- ตั้งใจจะควบคุม processing aids เช่น สารช่วยกรอง แต่ถ้าเป็นสารช่วยดูด เช่น คาร์บอน เรซิน จะคุมหรือไม่ไม่แน่ใจ - มีผู้เสนอให้ดูในกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น
ทำไมต้องมี “เอกสารกำกับอาหาร”	- ตั้งใจจะให้มีการทำฉลากที่ชัดเจน และกำหนดให้การทำเอกสารกำกับอาหารต้องชัดเจนด้วย - เอกสารกำกับอาหาร คือแผ่นแจก แต่ฉลากคือสิ่งที่ติดกับอาหารหรือภาชนะบรรจุอาหาร ดังนั้น ถ้ามีใบแทรกจะถูกควบคุมได้ด้วย
โรงงานนำอาหารที่ไม่ได้คุณภาพ (อาหารเสื่อมคุณภาพ) ไปขายให้ชาวบ้าน แล้วชาวบ้านมีการแบ่งขายต่อเป็นทอดๆ กรณีนี้มาตรา 6 ครอบคลุมหรือไม่	- อาหารเสื่อมคุณภาพในโรงงานมี 3 ประเภท (1) ซึ้นหัก ไม่ได้น้ำหนัก อาหารยังไม่ปนเปื้อน (2) เศษที่ปนเปื้อนตกหล่นอยู่ตามพื้น จะถือว่าเสื่อมลักษณะไม่ควรบริโภคตาม ส่วนใหญ่ขายเป็น

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
	อาหารสัตว์ แต่อาจหลุดมาให้คนกินได้ (3) อาหารที่วางขายบนชั้นแล้วหมดอายุหรือใกล้หมดอายุ แล้วมีการรับกลับคืน และจำหน่ายต่อเป็นอาหารสัตว์ กรณี (2) และ (3) เป็นอาหารเสื่อมคุณภาพตามม. 48 - - ถ้าจะคุมบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปที่หัก สามารถนำความใน ม. 9(9) มาบังคับได้ และใช้ห้ามการบรรจุของแถมของเล่นในซองขนมได้ด้วย
นิยาม “จำหน่าย” มีระบุ “รวบรวม” ด้วย ซึ่งต่างจาก “มีไว้...” ในช่วงท้ายของนิยามอย่างไร เป็นความหมายเดียวกันหรือไม่	- ต้องการดูแลแหล่งรวบรวม distribution center, depot เช่น การรวบรวมสินค้าจากรายย่อย แล้วกระจายสินค้า - แต่คำว่า “มีไว้” จะกว้างกว่า ซึ่งรวบรวมจะเป็นส่วนหนึ่งของคำว่ามีไว้ - อาจดูเหมือนคำซ้ำ แต่ถ้ามีแล้วทำให้ชัดเจน ก็น่าจะคงไว้ - ในอนาคตจะควบคุมสุขลักษณะแหล่งรวบรวมด้วย - สรุป: รับไว้เป็นข้อสังเกตเพื่อพิจารณา
มาตรา 6 เรื่องจีเอ็มพีอยู่ในอนุมาตราใด มาตรา 6(9) เรื่องของจีเอ็มพี ยังอยู่ในมาตรานี้หรือไม่ หรือใช้มาตรา 14	- ใช้มาตรา 14
ถ้าใช้มาตรา 14 โทษจะมีถึงจำคุก ซึ่งเดิมมีแค่โทษปรับสถานเดียวเท่านั้น	- ถ้ามองจากฐานการคิดใน พรบ. อาหาร 22 ซึ่งไม่มีเรื่อง จีเอ็มพี โดยตรง และได้ดำเนินการมาแต่ปี 44 ผ่อนผันให้ 2 ปี ดังนั้น ณ ปัจจุบัน จะนำเรื่องจีเอ็มพีมาไว้ในมาตรา 14 โดยตรง
แล้ว 6(9) เป็นเรื่องใด ถ้าไม่ใช่ จีเอ็มพี	มาตรา 6(9) ไม่ใช่จีเอ็มพี แต่ต้องการกำหนดเรื่องอื่น เช่น ให้ของแถม - คิดว่าจะเหลืออาหารควบคุมเฉพาะไม่กี่ชนิด แล้วถ้าจีเอ็มพี เป็นเรื่องสำคัญ
โทษของม. 14 มีโทษหนัก จำคุก 3 ปี	- ขอรื้อเกี่ยวกับบทลงโทษการไม่มีจีเอ็มพี จะกำหนดโทษเท่าไม่ขออนุญาตหรือไม่ หรือแยกโทษ ม. 14 วรรคหนึ่ง (1) กับ (2) ออกจากกันนั่นเอง
จีเอ็มพี ใช้อำนาจข้อไหน ในการอนุญาต	- ม. 14

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
- เรื่องระบบประกันคุณภาพการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ จะใช้ ๖(๕) ไร่หรือไม่ เพราะไทยไม่เท่ากับจีเอ็มพีผู้ผลิตภายในประเทศตามมาตรา ๑๔	- จะใช้ระบบ Harmonization ของกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศ แต่เรื่องจีเอ็มพี - มีผู้เสนอให้ ใช้คำว่า “ระบบประกันคุณภาพ” กับการนำเข้าด้วย ให้เหมือนกับผู้ผลิต - รับไว้พิจารณาว่าเรื่องระบบประกันคุณภาพอาหารนำเข้าจะไปเขียนไว้ตรงไหน - 6(9) คลุมไว้แล้วหรือไม่
หมวด ๑ คณะกรรมการอาหาร	
- อำนาจของ รมต. – กรรมการอาหารมีอำนาจเพียงแค่ให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำแก่ รมต. ซึ่ง รมต. ไม่จำเป็นต้องใช้คำแนะนำนั้น ไร่หรือไม่ - ซึ่งเห็นว่าควรมีการคานอำนาจ รมต. โดยต้องผ่านความเห็นของ คณะกรรมการอาหารก่อนเมื่อจะออกประกาศใดๆ ยกเว้นเมื่อมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนจึงจะออกประกาศได้ทันที แล้วแจ้งให้กรรมการทราบในภายหลัง เพื่อป้องกันการขึ้นจาก รมต. - “ระบบประกันคุณภาพ” จะใช้อำนาจฟังก์ชันแบบใด ใช้อำนาจ รมต. อย่างเดียว หรือผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการอาหารด้วย - และควรปรับปรุงโครงสร้างกรรมการ อาจไม่จำเป็นต้องเป็นปลัดกระทรวงในการเป็นประธาน อาจให้ องค์การอิสระภายนอกมาเป็นแทนก็ได้ - โครงสร้างประกอบของคณะกรรมการอาหารมีตำแหน่งบริหาร แต่อำนาจไม่อาจคานกับ รมต. ได้ - คณะกรรมการอาหารชุดนี้บทบาทหน้าที่และอำนาจน้อยเกินไป	คณะกรรมการอาหาร ใน พรบ. 22 ออกแบบมาให้มีอำนาจในการแนะนำให้ความเห็น ดังนั้น จะจำกัดอยู่ในเรื่องวิชาการ แต่เรื่องการตัดสินใจให้เป็นดุลยพินิจของ รมต. จะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ แต่ รมต. ไม่มีสิทธิริเริ่มกำหนดสิ่งใดโดยไม่มีความเห็นจาก คณะกรรมการอาหาร หรือโดยพลการ ตามคำวินิจฉัยของกฤษฎีกา
อยากให้ทบทวน บทกำหนดโทษ ม. 14 (1) ออกจาก ม.14 (2) โทษ (1) ให้มีโทษปรับสถานเดียวไม่จำคุก แต่สั่งผลิตได้ เมื่อพบว่า GMP ตก	รับไว้พิจารณา

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
น่าจะดูตาม พรบ. ยา ว่าด้วยอำนาจคณะกรรมการอาหาร	
ถ้าดูตามอำนาจของคณะกรรมการอาหาร จะเห็นว่ามีอำนาจกว้างมาก แต่เมื่อดูอำนาจตามกฎหมายของ อย. จะเห็นว่าเพียงให้ความเห็น ซึ่งอ่อนกว่า	
องค์ประกอบคณะกรรมการอาหาร ไม่มีคำว่าผู้แทน จะมีผลกระทบหรือไม่	ไม่จำเป็น เพราะตามหลักกฎหมายใหม่ ผู้ใดเป็นรักษาการในราชการนั้น ให้ดำเนินการได้โดยอัตโนมัติ การทำหนังสือมอบหมายก็สามารถกระทำได้ตามคำวินิจฉัยกฤษฎีกา
องค์ประกอบของคณะกรรมการอาหาร อาจไม่สอดคล้องกับแนวทาง ปี ๕๐ - ส่วนที่เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีเฉพาะที่ รมว. แต่งตั้ง ควรมาจากที่อื่นหรือไม่ อยากให้ระบุคณะกรรมการอาหารอย่างเจาะจงละเอียด ไม่อยากให้รวม แต่งตั้ง - อยากให้เพิ่มกรรมการจากภาคการค้า เช่น กรรมการค้าฯ ต่างๆ แต่จะทำให้องค์ประกอบใหญ่เกินหือทำให้การคุ้มครองผู้บริโภคลดลงหรือไม่ - ที่มาของ ผู้ทรงจากภาคผู้บริโภค ได้มาอย่างไร - เห็นว่ามีกรรมการจากส่วนจากการค้ามาก จำนวนองค์ประชุมใหญ่มาก - การเพิกถอนทะเบียนตำรับจำเป็นต้องผ่านกรรมการหรือไม่ แต่ไม่เห็นอำนาจการพิจารณาอุทธรณ์ - จะมีคณะกรรมการอาหารระดับจังหวัดได้หรือไม่ เช่นเดียวกันกับ คณะกรรมการสถานพยาบาล ประกอบด้วย ผู้แทนอัยการ ภาคท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อกำกับการดำเนินการต่างๆ ในระดับจังหวัด	- มีอำนาจ ตาม พรบ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง - รับไว้พิจารณา
ม. 5 อัตราค่าธรรมเนียมคิดจากฐานอะไร ควรคิดตามความเสี่ยง	- ต้องการกำหนดเก็บตามกำลังการผลิต หรือ แรงม้า - เสนอให้กำหนดค่าธรรมเนียมตาม รายได้จากการประกอบการ หรือมูลค่าการตลาด เพราะธุรกิจ

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
	บางอย่างใช้แรงม้ามามากแต่ค่าตอบแทนน้อย - พรบ. อาหาร 22 คิดจากฐานแรงม้า โดยตั้งเพดานสูงสุดไว้ ซึ่งพ.ร.บ. โรงงานเก็บตามแรงม้าก็ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ จนต้องเปลี่ยนมาคิด ๓ บัญชี - เสนอว่าไม่ต้องเก็บค่าธรรมเนียม เพื่อให้ผู้ประกอบการมาขึ้นเรื่องมากๆ จะได้เข้าระบบการกำกับของอย. เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ยกเว้นการโฆษณา ให้เก็บได้ และเสนอให้เพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมโฆษณา - รับหลักการไว้
ม. 10 “(6) รัฐมนตรีมีคำสั่งให้ออกเพราะมีพฤติการณ์เสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่หรือ”... เปลี่ยนเป็น “เพื่อความเหมาะสม” ได้หรือไม่ เนื่องจากหากใช้อำนาจมาตรานี้ เก่งกว่าอาจถูกฟ้องกลับ	- ดูตามที่ สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กำหนดก็เขียนในลักษณะเช่นเดียวกัน - มีไว้ก็ดี เพื่อจะให้ออกโดยหาสาเหตุไม่ได้ก็ใช้มาตรานี้
องค์ประกอบตามมาตรา 7 ให้มีผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้โฆษณาด้วย มิฉะนั้นร่างนี้จะไม่ผ่านสภา	รับไว้พิจารณา
หมวดที่ 2 การขออนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต	
ขอให้อธิบายมาตรา 14 ว่ามีขอบเขตแค่ไหน จะคุมอาหารควบคุมเฉพาะกลุ่มเดียวหรือคุมอาหารอีก 2 กลุ่มด้วยหรือไม่	
ม. 14 วรรค 2 หมายความว่า จีเอ็มพี HACCP ที่กำลังจะกำหนดต้องถูก fix ไว้ในกฎกระทรวงแต่ต้น ในทางปฏิบัติเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด แล้วในอนาคตจะกำหนดเพิ่มเติมจะทำเช่นไร จะอ้างมาตรา 14 เป็นกฎกระทรวงทุกกรณีหรือไม่ (ปัจจุบันเป็นประกาศกระทรวง)	เป็นวิธีการเขียน ว่าระบบประกันคุณภาพจะใช้ระบบใด และวิธีใด ในอาหารใด หมายความว่า คิดเฉพาะสิ่งที่ใช้ นำไปไว้ในกฎกระทรวงก่อน
เดิม พ.ร.บ. 22 มี minimum requirement ในกฎกระทรวงฉบับที่หนึ่ง ส่วน จีเอ็มพี จะใช้มาตรา 6(7) ซึ่งมีเรื่องเครื่องมือเครื่องใช้ ด้วย แต่ มาตราใหม่ไม่มีคำว่า	- พ.ร.บ. 22 เขียนขึ้นตั้งแต่ยังไม่มีเรื่องจีเอ็มพี จึงมีคำว่าเครื่องมือเครื่องใช้ด้วย - กฎกระทรวงตามมาตรา 14 วรรค 2 เป็นร่มใหญ่ เป็นเพียงกรอบโครงสร้างใหญ่ในการทำงานด้าน

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตเหมือน ม.6(7)	ระบบประกันคุณภาพ แล้วจะให้อำนาจออกรายละเอียดวิชาการในประกาศกระทรวง ตามมา เป็นประกาศเฉพาะๆ
สถานที่ผลิตอาหารทุกแห่งต้องมี จีเอ็มพี และอาหารควบคุมเฉพาะเท่านั้นที่ต้องมีใบอนุญาต แล้วสถานที่อื่นต้องขอใบอนุญาตทั้งหมดหรือไม่ มาตรา 14 ไม่เห็นกล่าวถึงอาหารกลุ่ม 2 และ 3	- ม. 14 วรรค 3 กล่าวไว้แล้ว - สถานที่ใดที่ รมต. ไม่ประกาศกำหนดจะต้องมีใบอนุญาตทุกราย ดังนั้น ผลิต กลุ่ม 2 หรือ 3 ที่ต่ำกว่า 5 แรงม้า คนน้อยกว่า 7 คน ไม่ต้องขออนุญาตเพราะจะมีการประกาศยกเว้น - กลุ่ม 2-3 ที่เข้าไปเข้าข่ายโรงงานต้องมีใบอนุญาตเหมือนเดิม
กำหนดให้มีใบอนุญาตเฉพาะอาหารกลุ่ม 1 เท่านั้นดีหรือไม่	ไม่ดี
- อยากให้ปรับม. 14 วรรค 3 “ความในวรรคหนึ่ง (2)” เพราะเข้าใจยาก - ไม่เห็นด้วยเรื่องการใช้แรงม้าต่ำๆ มาตั้งเป็นเกณฑ์ในเรื่องใบอนุญาต ไม่มีประโยชน์ในการคุ้มครองผู้บริโภค เพราะสถานที่ผลิตในชุมชนทุกแห่งใช้เครื่องจักร แต่ปริมาณการผลิตไม่มาก ดังนั้น ควรคุมที่ประเภทอาหาร (ตามความเสี่ยง) จะดีกว่า - ที่ผ่านมาก็มีการแจ้งเหตุเกี่ยวกับกำลังแรงม้า เพื่อไม่ต้องขอใบอนุญาต	- เดิมจะเขียนว่า “รายย่อย” แต่มีปัญหาว่า ขอบเขตของคำว่า “รายย่อย” นั้นนิยามยาก โดยสรุปจากการประชุมจึงใช้กำลังแรงม้าเป็นตัววัด เหมือนหลักการใน พรบ. อาหาร 2522
รายย่อยที่ผลิตอาหารกลุ่ม 2 และ 3 เหมือนปัจจุบันที่ไม่ต้องขอ อ. 1 แต่ขอ สบ. 1 คือมาขอเลขสถานที่ผลิต ซึ่งก็ต้องไปตรวจจีเอ็มพี ดังนั้นไม่ต้องระบุแรงม้าก็ได้ เพราะคุมที่ จีเอ็มพี อยู่แล้ว	
	สรุป - ต้องการให้มีการเก็บค่าธรรมเนียม (ไม่ได้เพิ่มภาระงานให้ทางจังหวัด) - ประกาศยกเว้นเรื่องใบอนุญาตน้อยๆ แต่ให้อาหารทุกกลุ่มมีใบอนุญาตเช่นเดิม - การจดทะเบียนต้องเก็บค่าธรรมเนียมด้วย

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
ปัจจุบัน พบปัญหา เมื่อ สบ. 1 ไม่ใช่ใบอนุญาต ดังนั้น เมื่อผู้ประกอบการย้ายสถานที่จึงทำได้โดยไม่ต้องแจ้ง สสจ. และการจะยกเลิกใบอนุญาตก็ไม่ได้ เพราะไม่มีใบอนุญาตอยู่แต่เดิม	ไปแก้ไขในการออกเกณฑ์ได้
รายได้จากการเก็บค่าธรรมเนียมจะหายไป หากให้มีใบอนุญาตเฉพาะกลุ่ม 1 ต้องการให้เก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาต เพราะว่า เพื่อป้องกันการขออนุญาตโดยไม่ได้ดำเนินการ ทำให้สิ้นเปลืองภาษีอากร แต่ไม่ต้องกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมสูงมาก อีกอย่าง เพื่อให้ทราบสถานะของผู้ประกอบการว่ายังดำเนินการผลิตไว้หรือไม่	ที่ประชุมเห็นด้วย และคิดว่าการต่ออายุทุก 3 ปี เป็นการสร้างความใกล้ชิดระหว่างผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ด้วย และเพื่อให้ผู้ประกอบการมีการปรับปรุงกระบวนการผลิตตลอดเวลา
กำลังแรงม้า มีความสัมพันธ์กับความปลอดภัยอย่างไร ถ้าเป็นผลิตภัณฑ์อาหารเดียวกัน	
ประธานสรุปว่า 1. ส่วนใหญ่ให้เก็บค่าธรรมเนียม แต่ให้พิจารณาเรื่องอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาต 2. ใบอนุญาตให้มีทุกประเภท แต่ให้ประกาศยกเว้นได้ในอาหารบางประเภท	- การให้ขอใบอนุญาตทุกกรณีคิดว่าไม่น่าจะเป็นการเพิ่มปริมาณงาน
ไม่เห็นมีนิยาม อาหารกลุ่ม 3	กลุ่ม 3 คือ กลุ่มซึ่งมีใช้กลุ่ม 1 หรือ 2
นิยาม “ผลิต” ซึ่งอาจครอบคลุม shipping ด้วย	
ให้ข้อสังเกตว่าบทเฉพาะกาล จะมีปัญหาเงื่อนไขเวลาในการบังคับใช้กฎหมายใหม่ เก่าหรือไม่	
การเขียน มาตรา 14 อาจดูตาม พ.ร.บ. ยา เช่น เขียน เป็น มาตรา 14 ทวิ ฯลฯ	
- ควรกำหนดคุณสมบัติผู้ขออนุญาต และเมื่อผู้รับอนุญาตขาดคุณสมบัติจะสามารถ	- เคยมีการตั้งสถานที่ผลิต โดยไม่มีสิทธิในที่ดินนั้น ซึ่งไม่สามารถอนุญาตได้ และไม่สามารถตั้ง

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
เพิกถอนได้ เช่น ควรมีเรื่องสิทธิในที่ดินที่ตั้งสถานที่ผลิตด้วย (ดู พ.ร.บ. ยา) ฯลฯ หรือ พระเป็นผู้รับอนุญาตตั้งสถานที่ผลิตอาหาร (น้ำดื่ม) จะได้หรือไม่	ให้ย้ายได้หากมีการอนุญาตไปแล้วต้องถอนใบอนุญาตก่อน แล้วให้ขอใหม่เมื่อได้ย้ายสถานที่นั้นแล้ว - ผู้ขออนุญาต ต้องมีสถานะเป็นนิติบุคคล คือ ส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป ดังนั้น ต้องให้หัวหน้าส่วนราชการนั้น เป็นผู้รับอนุญาต หรือให้การยินยอมใช้ที่ดินหรือสถานที่ในการตั้งโรงงานอาหาร เช่น หากวัดมาขอตั้งโรงงานน้ำดื่ม ให้ขอในนามกรมการศาสนา เป็นต้น - ในกฎกระทรวงเดิม มีไว้หรือไม่ (อ.1)
มาตรา 15 เสนอให้ใช้คำว่า ระบบประกันคุณภาพ เช่นเดียวกันกับการผลิตอาหาร (ม. 14)	
มาตรา 16 เมื่อไม่ได้รับใบอนุญาต จะถอนใบอนุญาตมิได้	ดูตาม ม. 14 ไม่ได้กำหนดว่าไม่ต้องขออนุญาต แต่ให้ยกเว้นเท่าที่จำเป็น
ประเด็นต่อไปนี้ กำหนดไว้ในมาตราใด - การโอนกรรมสิทธิ์ ที่ต้องขออนุญาตใหม่ จำเป็นหรือไม่ เช่น กฎหมายสถานพยาบาล สามารถโอนได้ แต่ต้องมีคุณสมบัติครบตามเดิม - การรับจ้างผลิต - การย้ายสถานที่ผลิต หากคุณสมบัติเหมือนเดิม ก็อาจไม่ต้องกำหนดให้ขออนุญาตใหม่ ฝากให้ดูการออกกฎหมายสถานพยาบาลว่าทำไมให้โอนกรรมสิทธิ์ได้ - แต่ทนายที่รับมรดกเพราะผู้รับอนุญาตเสียชีวิต ต้องให้โอนได้	- โดยหลักการ คุณสมบัติเฉพาะบุคคลของผู้รับอนุญาต เป็นสิ่งเฉพาะตัวไม่สามารถโอนได้ ดังนั้น เมื่อโอนกรรมสิทธิ์แล้วก็ต้องมาขอใหม่ เช่นเดียวกันกับกฎหมายยา ที่โอนกรรมสิทธิ์มิได้ เพราะผู้ผลิตต้องมีคุณสมบัติเฉพาะ - เสนอให้โอนได้ ถ้าผู้นั้นมีคุณสมบัติครบ เพื่อไม่ให้กฎหมายมาจำกัด - ใบประกอบกิจการอุตสาหกรรมโอนได้ ก็เลยเคยมีคนไปโอนแล้วคิดว่าเสร็จแล้ว ไม่มาแจ้ง อย.
- คุณไพโรจน์ เห็นว่า เมื่อให้โอนได้ ทะเบียนคำรับจะถูกโอนตามไปด้วย จะยอมรับได้หรือไม่ หากผู้นั้นไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการผลิต	รับหลักการ ถ้าผู้รับโอนกิจการ มีคุณสมบัติตรงตามเดิม อาจให้ผลิตได้

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
มาตรา 18 (1) เพื่อจำหน่าย (2) ไม่ใช่เพื่อจำหน่าย ซึ่งจะเข้าขอบเขตของการนำเข้าที่ไม่ถูกบังคับด้วย มาตรา 14-15 (ไม่ต้องถูกครอบด้วยวรรค 1 ของมาตรานี้) ดังนั้น จะแยก (2) ออกเป็นอีกมาตราได้หรือไม่	กฤษฎีกาเขียนให้แบบนี้ แต่ได้รับไว้พิจารณา
“เฉพาะคราว” หมายถึงอะไร	หมายถึง ขอและอนุญาตเป็นครั้งๆ และไม่ระบุความถี่ ขอครั้งหนึ่งก็ออกให้ครั้งหนึ่ง และมีระบุช่วงเวลาไว้ ซึ่งตาม ม.14 จะเป็นใบอนุญาตที่ใช้ได้ตลอดไป
ควรกำหนดเพิ่มเติม มาตรา 18(2) กรณีการนำเข้าเพื่อบริโภคเฉพาะตนเอง หรือนำเข้ามาใช้เป็นวัตถุดิบอย่างอื่นซึ่งมีให้อาหาร เช่น ผลิตเป็นอาหารสัตว์	- จะผิด พระราชกำหนดกักตักอัตราภาษีศุลกากร จะผูกติดกับการเก็บภาษี เช่น อาหารเก็บร้อยละ 30 ยาเก็บร้อยละ 40 ดังนั้น การนำเข้าสิ่งใดๆ ต้องสำแดงว่านำเข้าเป็นวัตถุประสงค์ใด และกรณีการนำเข้ามาเพื่อการบริโภคเอง หากปริมาณมากแต่แจ้งว่านำมาเพื่อบริโภค ศุลกากรจะพิจารณาเช่นใด - มีเกณฑ์ภายในสำหรับพิจารณาอยู่แล้ว เช่น หลักเกณฑ์นำเข้าเพื่อใช้ในอุตสาหกรรม - หากมีกรณีอื่นใด ขอให้แจ้งด้วย
มาตรา 20 กรณีหากไม่มาต่ออนุญาต ก่อนสิ้นปีปฏิทิน จะถูกยกเลิกทะเบียนตำรับไปโดยปริยาย ซึ่งบางครั้งจะมีทะเบียนตำรับจำนวนมากที่ถูกยกเลิกทะเบียนตำรับ ดังนั้น ควรให้มีโอกาสต่ออายุหลัง 31 ธันวาคม ได้ภายในหนึ่งเดือนโดยเสียค่าปรับให้ดู พ.ร.บ. ยา	- พี่ไพโรจน์ บอกว่า สามารถใช้ผลการตรวจย้อนหลังไม่เกิน 6 เดือน เป็นหลักฐานในการต่ออายุใบอนุญาตได้ - รับไว้พิจารณา
- เสนอว่าควรกำหนดอายุใบอนุญาต “สามปีนับจากวันที่ได้รับอนุญาต” ให้มาต่อตามรอบจริง ไม่ใช่ตามปฏิทิน เพื่อให้สอดคล้องกับระบบ GUIDE62, 65 ซึ่งต้องวางแผนการทำงาน วางแผนระยะเวลาตรวจ GMP ซึ่งได้เคยเสนอความคิดเห็นนี้แล้ว จะได้รับการพิจารณาแก้ไขหรือไม่ - การกำหนดตามรอบการขออนุญาตจริง จะส่งผลดีให้สามารถวางแผนการตรวจ	- 3 ทางเลือก (1) แนวทางเดิม 31 ธันวาคม (2) ตามรอบจริง (3) แนวทางเดิม แต่มี 2 ช่วงเวลา รายใดใกล้ช่วงไหนมากกว่าให้มาช่วงนั้น - อยากให้ใช้ผลการตรวจ GMP 6 เดือนมาต่ออายุได้

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
ได้ - การต่อตามรอบจริงจะหลุดมาก และจะโดนผู้ประกอบการต่อว่าว่าทำไมไม่เตือน ทั้งที่เป็นหน้าที่ที่ผู้ประกอบการต้องรู้เอง - ตามรอบปีปฏิทินสิ้นปี ปลายปีจะมีจำนวนผู้ประกอบการขอต่ออายุจำนวนมาก ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จำนวนไม่พอ ดังนั้น การกระจายงานทั้งปี จะเหมาะสมกว่า - การต่ออายุในห้วงเวลาที่ชัดเจน จะง่ายต่อการสื่อสาร เช่น การออกโฆษณาให้มาต่ออายุ เมื่อถึงเวลาอันควรได้ง่ายถ้าทราบเวลาที่แน่นอน - การตรวจจีเอ็มพี สามารถตรวจล่วงหน้าก็ได้ - กำหนดเป็นสองช่วงได้หรือไม่ เช่น มิถุนายน กับ ธันวาคม - สมุทรสาคร ใช้การตรวจล่วงหน้าก่อนใบอนุญาตหมดอายุ เช็กตั้งแต่ต้นปีว่าปีนี้มีรายใดหมดอายุบ้าง แล้วเริ่มไปตรวจจีเอ็มพี ตั้งแต่มิถุนายน และขอสนับสนุน 31 ธันวาคม เนื่องจากต่อแบบรอบจริงเหมือนวัตถุอันตรายมีปัญหา	
หมวด 3 การผลิตเพื่อจำหน่าย การนำเข้าเพื่อจำหน่าย และการจำหน่าย	
มาตรา 26 ประโยคสุดท้าย การส่งผลิต หรือ อนุญาตให้ผลิตไปพลางก่อนเป็น การชั่วคราวนั้น น่าจะกำหนดให้ชัดเจนได้หรือไม่ว่ากี่เดือน ซึ่งไม่ควรให้สิทธิผู้ อนุญาตที่จะกำหนดตามแต่เห็นสมควร เหมือนแขวนไว้บนดุลยพินิจของผู้อนุญาต จะเหมาะสมแล้วหรือ เพราะจะมีความหลากหลาย	ถ้าประกาศให้อาหารใดๆ เป็นอาหารควบคุมเฉพาะ แล้วหากพบว่ามีเหลืออยู่เพื่อรอการจำหน่าย หรือ สินค้าส่งนำเข้านั้นขนส่งเรือมาแล้ว หรือกรณีบรรจุก้นท์ วัตถุอันตรายไว้หมดแล้ว ซึ่งปริมาณจะไม่ เท่ากันในแต่ละแห่ง ดังนั้น ผู้อนุญาตจึงต้องพิจารณาตามความเหมาะสมว่าจะขยายเวลาไปอีกวัน จนกว่า สินค้าจะหมด แต่หากตั้งเกณฑ์ไปเลยว่าให้เวลา 3 เดือน แล้วเกิดสินค้านั้นขายหมดภายใน 1 เดือน หมายความว่าผู้ประกอบการสามารถผลิตเพิ่มเพื่อจำหน่ายในอีก 2 เดือนที่เหลือหรือไม่
มาตรา 28 เห็นว่ามีข้อความเหมือนมาตรา 25 วรรคสอง จำเป็นต้องแยกมาตรา หรือ ไม่ ถือว่าซ้ำกันหรือไม่	พิจารณาตัดทิ้ง

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
มาตรา 26-27 ถ้าประกาศปรับลดสถานะกลุ่มอาหารลงไว้ว่ามีผลบังคับใช้ 90 วัน นับจากวันประกาศ แล้วยังเว้นเวลาต่อไปอีกหรือไม่	อยู่ที่ดุลยพินิจ คิดว่าไม่น่าจะให้อีก
มาตรา 23 “ด้านตรวจสอบอาหาร” ขอแก้เป็น “ด้านอาหารและยา” ซึ่งจะเห็นว่า ด้านตรวจสอบอาหารมีหลายหน่วยงาน ด้านเกษตร ด้านปศุสัตว์ ด้านประมงก็เป็น ด้านตรวจสอบอาหาร ไม่ใช่ด้าน อย. อย่างเดียว จะสับสนหรือไม่	- กฎฎีกาขอเปลี่ยน ให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติยา ที่ได้ใช้คำว่า “ด้านตรวจสอบ...” - การส่งอาหารเพื่อวิเคราะห์ต้องส่งให้ เจ้าหน้าที่ อย. อยู่แล้ว ไม่เกิดความสับสนแน่นอน
มาตรา 23 วรรคสอง “...ทั้งนี้ให้เป็นไปตาม...ประกาศกำหนด” ครอบคลุมถึงวรรคหนึ่งหรือไม่	ไม่
-ในหมวดสาม ไม่พบว่ามีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจำหน่าย เหมือนเช่นชื่อหมวด หาก ไม่มีการจำหน่ายแล้ว ควรตัดออกจากชื่อหมวดซึ่งข้อความ “การจำหน่าย”	รับไว้พิจารณา
- “มาตรา 23 ...การนำเข้าหรือส่งออก...” ดังนั้น การส่งออก ก็ต้องนำอาหารมาตรวจ ที่ด่านด้วยหรือไม่	- เจตนารมณ์ ต้องการให้การส่งออกส่งแค่เอกสารเพื่อการเก็บข้อมูลเท่านั้น - การส่งออก อย. ไม่ได้ควบคุมมาตรฐานของอาหาร (ให้กระทรวงเกษตรฯ ดูแล) แต่ต้องการเก็บข้อมูล เท่านั้น เพื่อป้องกันการกลับเข้าประเทศของอาหารที่ถูกตีกลับ การตรวจพิสูจน์อาหารจะเน้นที่การนำเข้า เท่านั้น - เสนอให้กำหนดเกณฑ์การนำเข้าหรือส่งออกให้กำหนดในกฎกระทรวง - การส่งเอกสารหรือการปฏิบัตินั้น สามารถกำหนดเป็นระเบียบหรือประกาศก็ได้ ไม่ต้องออกเป็น กฎกระทรวง ยกเว้นการเก็บค่าใช้จ่ายต้องกำหนดในกฎหมายแม่ โดยไม่ต้องอาศัยฐานกฎหมายก็ออก ระเบียบปฏิบัติได้
มาตรา 25 สามารถนำมาบังคับใช้กับมาตรา 34 ได้ตามที่โยงหรือไม่ อีกนัยหนึ่งคือ ประโยคสุดท้ายของ ม. 34 “โดยอนุโลม” ไม่ต้องเขียนได้ไหม เพราะก่อนที่จะออก	จะนำเฉพาะหลักการของการออกไปสำคัญมาใช้เท่านั้น โดยอนุโลม ให้หลักการปฏิบัติที่จะทำ สอดคล้องกับตัวหนังสือก็พอ

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
กฎหมายก็ต้องไปดูม. 25 เองอยู่แล้ว - ค่าใช้จ่ายเพื่อการตรวจพิสูจน์ที่ด่าน จ่ายตรงให้อัย. หรือจ่ายให้ห้องปฏิบัติการอื่น หรือถ้าเป็นห้องแล็บของ สาธารณสุขจังหวัด หรือ ด่านเอง ค่าใช้จ่ายนี้จะตกเป็นของใคร - จะออกกระเบียบการเรียกเก็บค่าตรวจวิเคราะห์หรือไม่ - ขอให้พิจารณาเรื่องระเบียบว่าด้วยการเงินการคลัง - กรณีการเก็บค่าใช้จ่ายที่ด่าน ให้พิจารณาดังนี้ (1) ด่านทำหน้าที่ของตนอยู่แล้ว จึงไม่เก็บ (2) อยากให้เก็บ เพราะเป็นต้นทุนค่าใช้จ่าย (3) การเก็บรักษาเงิน อาจมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าตัวเงินอีก (4) test kit ใช้งบประมาณแผ่นดินเพื่อการสาธารณะ	- จ่ายให้ห้องปฏิบัติการได้โดยตรง - โดยหลักการ ให้ผู้ที่รับภาระในการออกค่าใช้จ่ายเพื่อการตรวจวิเคราะห์ ณ จุดนั้นเป็นผู้เรียกเก็บค่าใช้จ่าย ได้แก่ screening test โดยการใช้ test kit - เป็นหน้าที่ของ อัย. หรือ ไม่ที่ต้องใช้งบประมาณแผ่นดินซื้อชุดทดสอบเพื่อตรวจสอบอาหารเพื่อคุ้มครองประชาชน และต้องเขียนให้ชัดเจนว่าจะเก็บเงิน เพราะจะมีการร้องเรียนเกิดขึ้นหากอำนาจไม่เอื้อให้กระทำได้
ให้หลักการไว้ว่า ใบอะไรที่ อัย. ออกให้ ควรยกเลิกได้หมด รวมถึงการกระทำใดๆ ที่เกี่ยวกับใบอนุญาตเหล่านั้นด้วย	จึงกำหนดให้ ม. 34-35 ให้นำมาตราขึ้นทะเบียน (ม. 25) มาใช้โดยอนุโลม
- ที่ด่าน ไม่ได้บอกว่า ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ด่านหรือไม่ เพราะในมาตรา 23 มิได้เขียนไว้ว่าต้องได้รับอนุญาตก่อน จะกำหนดเป็นแบบฟอร์มหรือไม่ เพราะขณะนี้เป็นการแล้วที่ต้องผ่านด่านอาหาร	จะตรวจสอบว่าเป็นไปตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง แล้วจะสลับหลังไปขณสินค้า จึงนำเข้าได้ ซึ่งเป็นข้อตกลงกับศุลกากร
- เกณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติที่ด่าน ควรออกเป็นข้อกำหนดวิธีปฏิบัติที่มีกฎหมายรองรับ - มิควรกำหนดให้มีการใช้อำนาจที่เป็นดุลยพินิจ เช่น การชี้ระยะเวลาในการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ใหม่ หากเป็นไปได้ควรกำหนดให้ชัดเจนไปเลย	ทะเบียนจะเชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
- มาตรา 33 เห็นว่า การผลิตอาหารที่มีรายละเอียดไม่ตรงตามทะเบียนตำรับที่แจ้งไว้ นั้น เป็นเรื่องของการปฏิบัติที่มีขอบ อาจไม่เกี่ยวข้องความปลอดภัย ดังนั้น จึงไม่น่าจะต้องถึงขนาดที่จะเพิกถอนทะเบียนตำรับอาหาร โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา	
- อาหารกลุ่มอื่นที่มีโซอาหารควบคุมเฉพาะจะให้มีการปฏิบัติตามมาตรา 33 ด้วยหรือไม่	
- การปฏิบัติเกี่ยวกับขออนุญาต หรือวินิจฉัยควรทำให้ง่ายขึ้น	
มาตรา 34 ถึง 35 การแก้ไขรายละเอียด การปิดประกาศใบอนุญาต ขอให้เพิ่มเป็นอีกมาตราได้หรือไม่	สามารถนำมาตรารอื่นที่เกี่ยวข้องมาใช้ได้โดยอนุโลม
มาตรา 36 ควรปรับให้เหมือน พ.ร.บ. ยา คือ มีเรื่องใบอนุญาตชำรุดด้วย ปลวกกิน โคนน้ำฝนจนกระดาหเลื่อง ไม่ได้หายหรือถูกทำลาย - การออกเอกสารราชการ หากไม่เหลือบ่ากว่าแรงก็ให้อำนวยความสะดวกแก่ผู้ร้องขอ - ฝากเรื่องการออกใบแทนใบอนุญาต และในกรณีที่ผู้อนุญาตเปลี่ยนคนแล้ว จะต้องลงนามหรือไม่	- รับไว้พิจารณา เรื่อง ชำรุด แต่มีข้อแตกต่างกับกรณีหายหรือถูกทำลาย เพราะการชำรุดไม่ต้องแจ้งความ - ให้พิมพ์ชื่อผู้ลงนามเป็นผู้อนุญาตในใบแทน (ไม่ต้องลงลายมือชื่อ)
มาตรา 38 - เสนอให้กำหนดให้ผู้ส่งออกรายงานต่อสำนักงานในกรณีที่สินค้าถูกตีกลับด้วย - ขาดเรื่องการห้ามนำสินค้าส่งออกกลับมาขายในไทย	
มาตรา 38 วรรคสอง เรื่องกำหนดระยะเวลาที่กำหนดให้แจ้งข้อมูลเอกสารต่างๆ ต่อ	การส่งออก เป็นเรื่องคนจะซื้อกับคนจะขาย ซึ่งจะมีปัญหาตอนตีกลับสินค้า ดังนั้น จึงต้องกำหนดให้

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
สำนักงาน หมายถึง ให้นำผลิตไปก่อนและส่งออกมาก่อนใช่หรือไม่	แจ้งเอกสารหลักฐานไว้เพื่อการทวนสอบ แต่ถ้าได้เคยแจ้งรายละเอียดเดียวกันไว้แล้วก็ไม่ต้องแจ้งอีก
มาตรา 38 ใช้กับอาหารทุกอย่าง ดังนั้น ยังจะใช้คำว่า “ผู้อนุญาต” หรือไม่ เพราะอาหารกลุ่มอื่นแค่มาขอ ไม่ได้มาขออนุญาต	หลักการ (1) ให้ผู้ผลิตที่ผลิตอาหารเพื่อส่งออก ไม่ต้องผลิตอาหารตามพ.ร.บ.นี้ (2) แล้วผู้ผลิตที่ผลิตอาหารเพื่อส่งออกข้างต้น ต้องมาขออนุญาตหรือไม่
คำว่า “ผู้รับอนุญาต” ส่งออก นั้น แสดงว่าผู้ผลิตอาหารเพื่อส่งออกต้องมาขออนุญาตก่อนหรือไม่	จากส่วนสุดท้ายของวรรคหนึ่งมาตรา 38 ดังนั้น จนกว่ารัฐมนตรีจะประกาศกำหนดเรื่องอื่นๆ ที่ได้รับการยกเว้นแล้ว การผลิตเพื่อการส่งออกต้องมาขอรับใบอนุญาต หรือจดแจ้ง แล้วแต่กรณี - ให้ดูร่าง พรบ. ว่าคัดลอกมาครบหรือไม่ - ให้ลอก 4 กรณีของผู้อนุญาตมาจาก พ.ร.บ. 39 ด้วย การใช้คำว่า “ผู้รับอนุญาต” นั้น เพื่อให้ครอบคลุมวิธีปฏิบัติทุกแบบ ซึ่งได้ปรับเปลี่ยนไปจากร่างเดิมปี พ.ศ. 2539
มาตรา 38 น่าจะคานึงเรื่อง Code of Ethics เช่น ผลิตอาหารเพื่อส่งออกที่ใส่บอแรกซ์ไปจำหน่ายในประเทศโลกที่สามที่ไม่มีข้อกำหนดเรื่องห้ามบอแรกซ์ แต่ประเทศไทยทราบดีว่าบอแรกซ์ไม่ดี จึงได้ห้ามไว้	
- เมื่อดูบทกำหนดโทษตามมาตรา 63 เกี่ยวกับการโทษของการส่งออก พบว่าต้องแยกให้ดีมีความผิด 2 กรณี กล่าวคือ ส่งออกไม่มาแจ้ง กับนำอาหารส่งออกที่ถูกติกลับกลับมาจำหน่ายในประเทศ โทษควรจะต่างกัน กรณีแรกแค่ปรับ กรณีหลังจำคุก - ถ้าผู้ผลิตเพื่อการส่งออกต้องการเอกสารหลักฐานจาก อย. จะออกให้ได้หรือไม่ หากได้รับการยกเว้นทุกกรณี	มีหลักการว่าหากไม่ต้องการให้ผู้ผลิตเพื่อการส่งออก มาขออนุญาตหรือไม่ ถ้าใช่ ต้องเปลี่ยนเป็นคำว่า “ผู้ผลิต” ไม่ใช่ “ผู้รับอนุญาต”
ถ้าเป็นคนซื้อของมารวมไว้ แล้วนำไปส่งออก ต้องขออนุญาตหรือไม่	ของที่ซื้อมานั้น ต้องได้รับอนุญาตแล้วเท่านั้น
หมวดที่ 4 ความรับผิดชอบเกิดจากอาหาร	

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
ขอให้อธิบายรายละเอียดในหมวดนี้	เป็นเรื่อง PL ซึ่งประกอบด้วย ความรับผิดชอบทางแพ่ง และเรื่องการฟ้องร้องคดี ซึ่งแตกต่างจาก PL ทั่วไป และจะไม่มีผลทางอาญา ซึ่งบางส่วนนำมาจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)
	ม. 38 ให้สามารถฟ้องร้องได้หลายกฎหมาย
	ม. 40 ให้สามารถนำกฎหมาย PL กลาง (สคบ.) ที่กำลังยกร่างอยู่มาใช้ได้ถ้าประกาศใช้แล้ว
	ม. 41 ผู้เกี่ยวข้องทุกช่วงการผลิตต้องร่วมรับผิดชอบเว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าไม่เกี่ยวข้อง
ม. 42 ลบเรื่องคดีอาญาไปแล้ว ยังมีอำนาจทางอาญาคือหรือไม่	คณะกรรมการจะไปดูอีกครั้ง
ใครเป็นผู้พิสูจน์เพื่อแสดงความบริสุทธิ์	ผู้ประกอบการเป็นผู้พิสูจน์ โดยผู้ร้องต้องมีหลักฐานว่าได้รับความเสียหายจากอาหารซึ่งผู้ประกอบการรายนั้นได้ผลิตขึ้น
- เหตุใดต้องกำหนดให้ อย. ฟ้องร้องแทนผู้เสียหาย	ม. 42 ให้สำนักงานฯ สามารถฟ้องร้องแทนผู้เสียหายได้ เนื่องจาก ผู้บริโภคจะมาร้องเรียนที่ อย. เป็นหลักอยู่แล้ว จึงควรมีอำนาจฟ้องและแต่งตั้งทนายเพื่อฟ้องร้องได้ด้วย
- เหตุใดไม่ให้ สคบ. เป็นผู้ฟ้องแพ่ง (หรือ อาญา ฟังไม่ทัน) เหมือนกรณียา	ไม่แตกต่างกัน ใช้กระบวนการตาม ป.วิอาญา เหมือนเดิม แต่ให้ อย. สามารถแต่งตั้งทนายเพื่อฟ้องร้องแทนผู้เสียหายได้เอง (มาตรานี้ไม่มี อาญา ไม่ใช่หรือ)
- หากแพ้คดี ไม่ว่าจะแพ่งหรืออาญาแล้วจะเกิดอะไรขึ้นกับ อย.	ไม่มีคำตอบ
- เหตุใดไม่มีเรื่องการฟ้องอาญาด้วย	
	กฎหมายอาหารสามารถฟ้องได้ทุกรูปคดี แต่ปัจจุบันใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในการพิจารณาตัดสินคดี ในอนาคตจะมีวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค
- มีเกณฑ์พิจารณาอย่างไรในการฟ้องคดีที่เป็นคดีส่วนรวม	มาตรา 42 มีคณะกรรมการกลั่นกรองก่อน ให้เลขาธิการสั่งให้ฟ้องคดีที่มีผลกระทบต่อส่วนรวม และควรระบุในรายละเอียดด้วยว่าจะใครควรฟ้องไม่ควรฟ้องซึ่งอาจจะไปดูใน สคบ. (เพราะชกมา)
	สคบ. มีบทบัญญัติไว้ กรณีที่กฎหมายอื่นมิได้บัญญัติเรื่องใดไว้ ให้อำนาจ สคบ. ดำเนินการได้ทันที

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
หมวดที่ 5 การควบคุมอาหาร	
ความตอนท้ายของมาตรา 49 (3) “...หรือภาชนะบรรจุรายใดประกอบด้วยวัตถุที่อาจเป็นอันตรายเมื่อใช้บรรจุอาหาร ให้ระบุข้อความดังต่อไปนี้ไว้ในประกาศด้วย” จะซ้ำกับกรณีอาหารไม่บริสุทธิ์หรือไม่ (ม. 45 (5))	ตรงนี้เป็นกรใให้อำนาจประกาศผลการตรวจสอบตัวภาชนะบรรจุที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
เคยสอบถามว่าเกี่ยวกับภาชนะบรรจุ พบว่าปัจจุบันภาชนะบรรจุไม่สามารถรู้ได้เลยว่า ภาชนะบรรจุมีคุณภาพหรือมาตรฐานตรงตามประกาศ	เราไม่ได้บังคับให้ผู้ผลิตภาชนะบรรจุมาขออนุญาต อย. แต่ให้ผลิตให้มีคุณภาพตามที่กฎหมายกำหนด โดยให้มีสิทธิประกาศว่าไม่เหมาะแก่การบรรจุอาหาร
น่าจะประกาศกำหนดคุณภาพรวมถึงวัตถุสัมผัสอาหาร เช่น ซ้อน ได้ด้วย	นิยามภาชนะบรรจุครอบคลุมอยู่แล้ว
ให้ข้อสังเกตในกรณีปลาปักเป้า ที่มีพิษในตัว มิได้ปนเปื้อนหรือเจือปน จะคิดข้อหาอะไร ดังนั้น ความใน มาตรา 45 (1) ควรตัดคำว่า “เจือปน” หรือ “ปนเปื้อน” ออกได้หรือไม่ เพราะจะแสดงให้เห็นว่า เป็นการเจตนาว่าเป็นการจงใจใส่ ซึ่งปลาปักเป้าไม่ได้ตั้งใจใส่ แต่มีอยู่เองตามธรรมชาติ อาจมีปัญหาการตีความ	- พิษในปลาปักเป้านั้นเป็นสิ่งที่น่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ จึงผิดตามมาตรา ๔๕(๑) - เรื่องปลาปักเป้า ถ้า อย. ประกาศห้ามขายแล้ว ก็ชัดเจนว่าไม่อนุญาตหรือไม่ควรบริโภค - มาตรา 45 อาหารไม่บริสุทธิ์ ผิดข้อนี้ต้องมี เจตนาในการทำให้ไม่บริสุทธิ์ อย่างกรณีนี้ในแผนมถือว่าไม่มีเจตนา - สรุป: ม. 45 ตัด “เจือปนหรือปนเปื้อน” ออก
อาหารอื่นๆ ที่คิดว่าจะมีสิ่งที่น่าเป็นอันตรายเป็นอาหารห้ามผลิต นำเข้าหรือจำหน่ายด้วย และอาหารบางอย่าง เช่น เห็ด ที่ชาวบ้านไปเก็บมาขาย แล้วไม่รู้มาก่อนว่ามีพิษ หากจะจับชาวบ้านก็ไม่ยุติธรรม	เมื่อ อย. ทราบว่าอาหารอะไรที่มีพิษ ต้องรีบประกาศห้ามทันที
การกำหนดบทลงโทษ ตามมาตรา 84, 86 และ 87 น่าจะปรับโทษให้สมควรแก่เจตนาของการกระทำผิด เช่นเดียวกับ พรบ. ยา ที่ผู้รู้หรือไม่รู้ซึ่งความผิดนั้น จะได้รับโทษไม่เท่ากัน	คดีอาญาจะพิจารณาตามเจตนาอยู่แล้ว
มาตรา 48 (1) กรณีอาหารที่ไม่ได้แสดงวันหมดอายุจะอย่างไร	

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
มาตรา 48 (2) จะตีความยากว่าแค่ไหนที่ไม่ควรแก่การบริโภค ประเด็นว่าจะนิยามคำว่า “อาหารเสื่อมคุณภาพ” ให้ชัดเจนหรือไม่อย่างไร เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน	- โดยสามัญสำนึกจะดูออกอยู่แล้ว และมาตรานี้เขียนขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อคุมอาหารในถึงสำนักงาน - ทางออก: (1) กำหนดนิยาม (2) หากนิยามไม่ได้ให้ตัดทิ้ง
ชาวบ้านฆ่าหมูที่เป็นโรคมาทำอาหารให้ชาวบ้านด้วยกันเองรับประทาน ไม่ผิดกฎหมาย เพราะมิได้ทำเพื่อจำหน่าย จะจัดการกับปัญหานี้อย่างไร	
- การติดฉลากอาหารใหม่ เพื่อปิดทับวันหมดอายุแล้วจำหน่ายอาหารนั้น อีกครั้ง โดยสภาพอาหารดูเหมือนยังไม่หมดอายุการบริโภค - เสนอต่อท้าย มาตรา 46(4) ให้มีคำว่า “วันผลิต วันหมดอายุ” ด้วย	- ถือเป็นอาหารปลอมตามมาตรา 46(4) - รับหลักการไปพิจารณา
- ม. 45 (2) “อาจเป็นเหตุให้คุณภาพของอาหารนั้นลดลง” แปลว่าอะไร ไม่เข้าใจ คือกรณีใดบ้าง - มาตรา 45(2) ไม่เข้าใจ ไม่เคยใช้อัดเขียนเพราะเทคโนโลยียังไม่ทันสมัย ใส่วัตถุเคมีเพื่อเจตนาดีกลับกลายเป็นร้าย ปัจจุบันคงไม่มีกรณีนี้แล้ว	- มีผู้สันนิษฐานว่ากำหนดมาตรานี้ มีมาแต่เดิมเมื่อปี ๒๒ ซึ่งเทคโนโลยีการผลิตยังไม่พัฒนาเท่าปัจจุบัน ขอให้ฝ่ายเลขานุการพิจารณาอีกครั้ง - รับไปทบทวน
กรณีพบสัตว์ในอาหาร เช่น จิ้งจกในน้ำอัดลม จะเอาผิดตามมาตราใด	เป็นอาหารไม่บริสุทธิ์
การจะควบคุมตะเกียบ ช้อน (ซึ่งมีประกาศ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม: มอก. อยู่แล้ว) จะมีช่องทางใดบ้าง ที่จะให้ผู้ผลิตอาหารทราบได้ว่าเหมาะแก่การบรรจุอาหาร เช่นเดียวกับการแสดงเครื่องหมาย มอก. หรือมีสัญลักษณ์อื่นระบุไว้ กฎหมายฉบับนี้ มีอำนาจบังคับให้แสดงสัญลักษณ์หรือไม่ และให้ใส่ในกฎหมายอาหารได้หรือไม่ว่าให้ใช้ภาชนะที่มี มอก. เท่านั้น	ใช้มาตรา 14 เรื่องระบบประกันคุณภาพมาคุม
การนำอาหารอื่นที่มีลักษณะหนึ่ง มาบรรจุในภาชนะบรรจุที่เป็นอาหารอีกลักษณะหนึ่งที่จะทะเบียนการค้าไว้แล้ว โดยเลียนแบบภาชนะบรรจุอาหารอื่นนั้น จะผิด	- ให้ดูที่ตัวอาหารกับข้อความที่ติดว่าตรงกันหรือไม่ ถ้าตรงกัน ก็ไม่ผิดตาม พ.ร.บ. อาหาร ต้องไปเอาผิดในกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
มาตราใด เช่น นำขนมอื่นมาบรรจุในซองคล้ายทาโร่ซึ่งพิมพ์ขึ้นเอง แต่ขนมนั้นไม่ใช่ทาโร่และไม่ใช่ปลาหมึกเส้นด้วย	- ให้ดูว่าเป็นการผลิตขึ้นเทียมอาหารอีกอย่างแล้วจำหน่ายเป็นอาหารเท่านั้น หรือไม่ จะเป็นอาหารปลอม หรืออาจเป็นอาหารที่มีฉลากเพื่อลวง (ม. 46(4)) ก็ได้
ม. 44 (4) ของ พ.ร.บ. 22 เป็นเรื่องอาหารอื่นที่รมต.กำหนด ซึ่งฉบับใหม่นี้หายไป	ไปใช้ ม. 6 (10) แทน
ม. 45(5) แปลว่าอาหารนั้นต้องอยู่ในภาชนะบรรจุก่อนใช้หรือไม่	ใช่ เช่น อาหารในถุงป๊อปปี้ กล้วยแขกใส่ถุงกระดาษหนังสือพิมพ์ และกึ่งผัด ม. 6(6)
มาตรา 47 อาหารผิดมาตรฐาน	- อาหารผิดมาตรฐานไม่ได้ดูที่สัดส่วนแล้ว เพียงแต่ถ้าผิดมาตรฐานจนเป็นอันตรายจะเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ แต่ถ้าไม่ได้เป็นอันตรายและไม่ตรงตามมาตรฐานก็จะเป็นมาตรา 47 - การไม่กำหนดขนาดหรือสัดส่วน 30% เพราะการวิเคราะห์จะมีความผิดพลาดมาก อาจกลายเป็นว่าผิดมาตรฐานหมด
น้ำที่มีเชื้อก่อโรคเจือปนอยู่ จนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ ตาม 45(1) หรือ เป็นอาหารผิดมาตรฐาน ตาม ม. 47	ได้ทั้งสองมาตรา แต่ 45(1) โทษจะหนักกว่า
การฟ้องมาตรา 44(3) จะพิสูจน์ได้อย่างไรว่า ฝ่าฝืนจนเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทำไมถึงต้องกำหนดว่า “จนเป็นอันตรายต่อสุขภาพ” เพราะไปลงโทษเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ได้อยู่แล้ว ดังนั้น ม.86 วรรคสอง สามารถตัดทิ้งได้หรือไม่	สมมติมีสารที่ไม่เป็นอันตราย แต่ถ้า overdose แล้วอาจก่ออันตรายได้ เช่น โปรตีนในอาหารทารกที่สูงเกินไปทำให้ไตทำงานหนัก เป็นต้น จะเข้ามาตรานี้ แต่มาตราอาหารไม่บริสุทธิ์อาจมีเจตนาหรือไม่ก็ได้ หรืออาจไม่มีมาตรฐานกำหนดไว้ก็ได้
มาตรา 49 “...เพื่อประโยชน์แก่การควบคุมอาหารให้ถูกสุขลักษณะ...” นั้น ไม่ชัดเจนว่าถูกสุขลักษณะอย่างไร ควรเป็น “เพื่อให้ปลอดภัย” จะเหมาะสมกว่า	- ให้เป็นข้อสังเกตไว้ ให้นิยามให้ชัดเจน
ไม่ได้จีเอ็มพี จะใช้อำนาจตามมาตรา 49(2) สั่งให้งดผลิตได้หรือไม่	รับไว้พิจารณา ในกรณีที่ผ่านจีเอ็มพีแล้วเมื่อตรวจซ้ำปรากฏว่าไม่ผ่านจะใช้อำนาจมาตรานี้ได้หรือไม่
มาตรา 49(2) “...อาหารที่ปรากฏจากผลการตรวจสอบว่าเป็นอาหารไม่ปลอดภัย...” เป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ได้หรือไม่ ซึ่งตามมาตรา 30 เดิม ใช้คำว่า “เป็นอาหารที่ไม่ควรแก่การบริโภค” ซึ่งไม่เหมือนกัน	- ในทางปฏิบัติเข้าใจว่ายังไม่เคยสรุปว่าไม่ปลอดภัยหรือปลอดภัย เพียงแต่รายงานว่าพบหรือไม่เท่านั้น จึงยังไม่ได้ใช้อำนาจมาตรานี้ - ตาม พรบ. พ.ศ. 2522 เดิม “อาหารที่ไม่ปลอดภัย” คือ ตามที่ รมว. ประกาศกำหนด ซึ่งทั้งหมดที่เคย

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
	ประกาศไว้กลายเป็นอาหารเสื่อมคุณภาพตาม ร่าง พรบ. ใหม่แล้ว
ม. 49(2) “หรือไม่ปลอดภัยแก่ผู้บริโภค” กับ ม. 49(4)(ก) “หรืออาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค” ข้อความไม่สม่ำเสมอ	- มาตรา 49(2) นั้น ไม่ปลอดภัยในการบริโภค คือ ลักษณะการกินที่เป็นอันตราย เช่น เยลลี่ติดคอ เป็นต้น - รับไว้พิจารณา
อาหารไม่บริสุทธิ์ ซึ่งโดยนัยถือว่าเป็นอาหารที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค จะถูกสั่งงดผลิตได้หรือไม่ตามมาตรา 49(2)	แนะนำให้ นิยามคำว่า อาหารที่ไม่ปลอดภัยแก่การบริโภคให้ชัดเจนขึ้น
กรณีที่อาหารใดๆ ที่ผิดมาตรฐานแล้วทำให้ไม่ปลอดภัยด้วย จะตีความเอาผิดตาม มาตราใด ดังนั้น ควรกำหนดขอบเขตของคำว่า “ไม่ปลอดภัย” ให้ชัดเจน	รับไว้พิจารณา แต่การเขียนนิยามในกฎหมายเพื่อแสดงถึงองค์ประกอบของความผิด อันทำให้เกิดความ ไม่ปลอดภัยนั้น ไม่นิยมเขียน ซึ่งในมาตรานี้เป็นการเปิดให้ใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาว่าอาหารหรือ กรณีใดที่ไม่ปลอดภัย
มาตรา 49 วรรค 1 เป็นอำนาจเลขานุการ แสดงว่าจังหวัดไม่มีอำนาจนี้หรือไม่	- ถ้าจะให้มอบอำนาจได้ ต้องใช้คำว่า “ผู้อนุญาต” จึงจะมอบอำนาจต่อให้จังหวัดสั่งงดผลิตได้ แต่ มาตรานี้ไม่ใช่การอนุญาต เป็นเรื่องการสั่งงดกระทำ ดังนั้น จึงไม่ใช่อำนาจของผู้อนุญาตที่จะอนุญาต ซึ่งการมอบที่ผ่านมาใช้ระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน - ของเดิมเป็น “สำนักงาน”
มาตรา 49(4)(ข) เป็นคดีการ โฆษณา แต่ไม่ใช่เรื่องผลิตภัณฑ์ ซึ่งถ้าผลิตภัณฑ์ไม่ ปลอดภัยก็เป็นไปตาม (ก) แล้วหรือไม่ และการต้องทำลายสินค้าหลังเรียกคืน เพราะผิดเรื่องโฆษณาด้วยนั้น รุนแรงไปหรือไม่ (ใช้คำว่า “และให้ทำลาย”)	- ถือเป็นเรื่องอาหารที่อาจเป็นอันตราย และมีการโฆษณาแล้ว จนถูกระงับการโฆษณาดังกล่าว - ต้องทบทวนเปรียบเทียบกับมาตรา 58
ขอให้อธิบายมาตรา ๕๐	เป็นมาตราใหม่ที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถมีองค์กรช่วยดำเนินการ กิจการใดบ้าง และค่าใช้จ่ายต่างๆที่ ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบต้องกำหนดให้ชัดเจน
ทำไม ต้องให้รัฐมนตรี ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ตาม มาตรา ๖(๑๕) แล้วตาม มาตรา ๕๐ ให้เลขาฯ ประกาศตัวผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่มีคุณสมบัติดังกล่าว	- ถ้าให้ รมว. ประกาศทั้งหมดอาจไม่คล่องตัวเท่าที่ควร - เพราะเป็นเรื่องใหม่ จึงไปเขียนให้ชัดใน ม. 6 อีกก็ไม่ใช่ไร

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
ถ้าเขียนใน ม. 50 นี้แล้วทำไมต้องเขียนใน ม. 6(15) อีก อาจไม่จำเป็นต้องกำหนดซ้ำกัน	- เขียนเสริมได้ แต่อย่าให้ขัดแย้งกันเอง
คำว่า “หน่วยตรวจสอบรับรอง” คือ รับรองอะไร ถ้าเขียนขยายให้ชัดเจนขึ้นจะดี และคำนี้ก็ไม่พบในมาตรา 50 เลย	รับไว้พิจารณา
มาตรา 50 “...รวมทั้งกำหนดอัตราและวิธีการชำระค่าใช้จ่าย” เป็นการขยายอำนาจเลขฯ หรือ รมว.	ถ้าตีความตามตัวอักษร จะหมายถึงขยายเลขฯ
มาตรา 6(15) “...การตรวจสอบรับรองของหน่วยตรวจสอบรับรอง...” คืออะไรบ้าง เป็นหน้าที่ตาม ม.50 (1)-(3) หรือ ไม่ ควรเขียนให้สอดคล้องกัน	รับไว้พิจารณา
หมวด 6 การโฆษณาเกี่ยวกับอาหาร	
	สรุปเรื่องการโฆษณา 1. หลักการต่างจาก พรบ. พ.ศ. 2522 ซึ่งผู้ใดจะโฆษณาสรรพคุณคุณสมบัติประโยชน์ให้มาขออนุญาตทุก อย่าง 2. ควรจัดลำดับใหม่ คือ 52, 53 และ 54 แล้วค่อย 51 เพื่อการขออนุญาตเป็นเรื่องยกเว้น
มาตรา 51 วรรคสอง ทำไมประเด็นนี้จึงเป็นระดับผู้อนุญาตเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ ซึ่งประเด็นอื่นๆ เป็นอำนาจของ รมว. - อาจมีความละเอียดอ่อนในการตั้งหลักเกณฑ์ที่อาจถูกอิทธิพลบีบบังคับให้ออก เกณฑ์ที่อ่อนเกินไป ถ้าเป็นเพียงผู้อนุญาตออกเกณฑ์ - ถ้าให้ผู้อนุญาตออกเกณฑ์ได้ จังหวัดอาจออกเกณฑ์ไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดความ ลักลั่น - ขอให้มีความระมัดระวังด้วย	โดยข้อเท็จจริงของโฆษณานั้น มีหลักการกำหนดรองรับไว้หมดแล้ว ยกเว้นเรื่องการกล่าวทางสุขภาพที่ หลักเกณฑ์เป็นเพียงการจัดรายละเอียดทางสารบัญ จึงให้แก่ผู้อนุญาตกำหนดรายละเอียดได้

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
ม. 51 โทษไม่นำเท่ากันระหว่างวรรคหนึ่งกับวรรคสาม	- รับไว้พิจารณา
ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดรายละเอียดเกณฑ์ข้อห้ามโฆษณาไว้มากขนาดนี้ เพราะยังมีปัญหาเรื่องการตีความไม่ consistency ของจังหวัด หรือจะให้มีหน่วยงานกลางตัดสิน เช่น กรณีน้ำดื่มไม่มีคอเลสเทอรอล	- กรณีน้ำดื่ม แม้จะน้ำดื่มจะไม่มีคอเลสเทอรอล แต่การแสดงข้อความดังกล่าวจะทำให้เข้าใจผิดว่ายี่ห้ออื่นมีคอเลสเทอรอล - เห็นว่าหากไม่เข้าใจว่าตัดสินใจอย่างไร ให้ประสานงานมาที่ส่วนกลางจะดีกว่า
เสนอให้บทพจนมาตรา 52 วรรคสอง	- ควรตัดออกเลย เพราะมาจาก พ.ร.บ. สคบ. ที่ดูแลทุกผลิตภัณฑ์ กรณีที่ไม่มีกฎหมายอื่นควบคุมอยู่และการโฆษณาแล้วเชื่อได้ว่าไม่เป็นจริงโดยแน่แท้แล้วให้ทำการโฆษณาได้ แต่ให้พิจารณาว่าสำหรับอาหารนั้น สมควรหรือไม่ เช่น สุขภาพที่คุ้มดื่มได้ - มีความเห็นไม่เชื่อว่าประชาชน 65 ล้านคนจะแยกแยะได้ว่าไม่จริงโดยแน่แท้ - ยกตัวอย่าง อยุ่ยืมที่ใหญ่มาๆ วางบนหลังคาร์ด ซึ่งเป็นลูกเล่นทางการโฆษณา ซึ่งถ้าไม่มีวรรคนี้จะถือเป็นการโฆษณาที่เป็นเท็จ - อยุ่ยืมตามโฆษณาดังกล่าวอาจทำให้เข้าใจผิดว่ามีปริมาณมากกว่ายี่ห้ออื่น - ในเมื่อห้ามมาทุกกรณีแล้วในวรรคหนึ่ง แต่มายกเว้นให้ในวรรคสอง ซึ่งอาจถูกยกเป็นข้อหักล้างความผิดได้ แต่ว่าวรรค 2 หักล้างเฉพาะ (1) ของวรรค 1 เท่านั้น - ยกตัวอย่าง ขนมคัสตาร์ด ที่ใช้เทคนิคการถ่ายทำให้ดูขนาดใหญ่กว่าปกติ - ต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ หรือกำหนดให้มีการแสดงคำเตือนสำหรับผู้ชมโฆษณาเพื่อป้องกันการเข้าใจผิด?
ม.52(7) จะแยกแยะอย่างไรกับการกล่าวอ้างทางสุขภาพ	คือการขายเป็นอาหาร แต่โฆษณาเป็นยา จะกระทำมิได้ตามมาตรานี้
ขอให้ตัดคำว่า “ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด” จากมาตรา 51 วรรคหนึ่ง เนื่องจากถ้ารัฐมนตรีไม่ได้ประกาศกำหนดการกล่าวอ้างสุขภาพแล้ว จะสามารถนำมา	- ให้รมต.กำหนดจะได้สามารถขยายกว้างกว่าการกล่าวอ้างทางสุขภาพที่กำหนดนิยามไว้ได้ แต่ก็อาจเป็นคาบสองคมได้ อาจถูกรมต.กำหนดให้ไม่เป็นการกล่าวอ้างทางสุขภาพก็ได้ ดังนั้น จึงไม่ขอให้

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
โฆษณาได้โดยไม่ต้องขออนุญาต ให้ระบุไปเลยว่าจะกล่าวอ้างทางสุขภาพให้มาขออนุญาต	รมต.กำหนด - เคยได้หารือไว้ในคณะทำงานว่า ต้องกำหนดกรณีใดบ้างที่ต้องมาขอโฆษณาให้ชัด ดังนั้น จึงเปิดอำนาจไว้ -เกรงว่าจะมีการโฆษณาโดยอ้างว่ายังไม่ได้กล่าวอ้าง แต่เมื่อมีการกำหนดลักษณะไว้ชัดแล้ว จะได้แย้งไม่ได้ - ต้องเติมนิยามของคำว่า “การกล่าวอ้างทางสุขภาพ” ว่า “ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด” - สรุป มี 2 ทางเลือก (1) นิยามให้ชัด (2) ให้ รมต. ประกาศกำหนด
ขอบเขตการกล่าวอ้างทางสุขภาพเป็นอย่างไร “กินแล้วสดชื่น” จัดเป็นการกล่าวอ้างทางสุขภาพหรือไม่	
กรณีที่มีการตีพิมพ์ในเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ใดๆ โดยใช้บทความวิชาการประกอบการพิมพ์เผยแพร่โฆษณาอาหารซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์เดียวกันกับบทความนั้น พิจารณาตามเจตนาแล้วสามารถเข้าใจว่าต้องการให้มีผลต่ออาหารที่โฆษณา จะเข้ามาตราใด จะใช้มาตรา 50 ให้มีเรื่องการประเมินการกล่าวอ้างทางโฆษณาได้ด้วยหรือไม่ เป็นเชิงรุก	
Call center เรื่องลดความอ้วน แล้วจบด้วยการขายอาหารเสริมลดความอ้วน เป็นการโฆษณาหรือไม่	เป็น
- จากแนวโน้มการบริโภคอาหารที่มีการขายตรงกันมาก เป็นไปได้หรือไม่ ที่มีบทลงโทษสำหรับการทำความผิดซ้ำซากโดยเจ้าของไม่ได้โฆษณาด้วยตัวเอง แต่	- จะอยู่ใน พ.ร.บ.ธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรงของ สคบ. หรือไม่ (ม. 19 ของพ.ร.บ.ขายตรงปี 45 มีโทษหนักมาก)

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
ผู้แทนจำหน่ายเป็นคนทำการโฆษณา ซึ่งอาจเป็นคนที่ไม่รู้กฎหมายเหมือนโดนหลอกให้มาขาย หรืออาจรู้แต่ตั้งใจ ทำผิดซ้ำข้ามจังหวัดเพื่อไม่ให้ถูกจำคุก แค่โดนปรับเล็กๆ น้อยๆ กับรอลงอาญาตลอด เพราะโทษไม่ต่อเนื่องกัน ก็อยากให้มีโทษตกถึงเจ้าของด้วย - มีการเปลี่ยนเจ้าโฆษณาไปเรื่อยๆ ดังนั้น คดีจึงเชื่อมกันไม่ได้ - เสนอให้การขายตรงโดยจัดสัมมนาตามโรงแรมมาขออนุญาตจัดเป็นคราวๆ ไป แล้วส่งตำรวจไปคุม - เสนอให้นำบทบัญญัติของพ.ร.บ.ขายตรงมาใส่ เพื่อให้ อย. สามารถเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ได้	- สามารถลงโทษถึงเจ้าของกิจการได้โดยใช้อำนาจตามมาตราอื่นๆ เช่น ใช้อำนาจพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตก็ได้ แต่ต้องพิสูจน์ความสัมพันธ์กันให้ได้ - ต้องไปเช็คพ.ร.บ.ขายตรงก่อนว่า ได้ระบุให้เจ้าหน้าที่กระทรวงอื่นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยหรือไม่
เสนอให้มีนิยามการโฆษณา ให้ครอบคลุมถึงการจัดประชุมเพื่อแสดงสินค้าหรืออาหาร	สามารถเขียนได้ แต่ว่า ถ้าเห็นว่าตรงนี้เป็น การโฆษณาแล้วจะห้ามมิให้มีการประชุมนั้นด้วยหรือไม่ ซึ่งโดยการโฆษณาจะเป็นการเผยแพร่ข้อความต่อสาธารณชนเป็นหลัก แต่เรื่องการประชุมนี้น่าจะอยู่ใน พ.ร.บ. ขายตรง ซึ่งโทษรุนแรงกว่า
มาตรา 53 แสดงว่าในอนาคตต้องการให้จังหวัดดำเนินการได้ด้วยใช่หรือไม่ ซึ่งใน (4) นั้น การให้แก้ไขความเข้าใจผิด เกรงว่าไม่ชัดเจนและปฏิบัติได้ไม่เหมือนกัน เป็นไปได้หรือไม่ที่จะกำหนดให้มีการแก้ไขโดยโฆษณาให้เท่าที่ได้โฆษณาไปแล้ว เช่น สามเดือนเท่ากัน ในหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกัน เป็นต้น และอนุมาตรานี้อาจคิดไม่ได้จนกว่าจะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่จริง	- ต้องชั่งน้ำหนักระหว่างความสุจริตใจของผู้ประกอบการด้วย ซึ่งเป็นเกณฑ์ของการใช้อำนาจทางปกครอง - ในความเป็นจริงต้องโฆษณาให้ได้เท่าเทียมอยู่แล้ว
มาตรา 54 ควรจะครอบคลุมทุกกรณีในมาตรา 52 ทำไมจึงอยู่เพียง 52(1) เสนอให้ตัด (1) ใน 52(1) ที่กล่าวถึงใน ม. 54 ให้เหลือเพียง 52	- เกรงว่าจะมีบางกรณีที่จำเป็นไม่ต้องมาพิสูจน์ เพราะไม่อนุญาตอยู่แล้ว - เพราะกรณีอื่นนอกเหนือจาก (1) นั้นต้องโฆษณาแก้ไขหากกระทำผิด และบางกรณีก็พิสูจน์ยาก แต่กรณี (1) นั้นอาจจริงหรือไม่จริงก็ได้ จึงให้ขอความเห็นได้ และต้องมีการพิสูจน์

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
หมวด 7 พนักงานเจ้าหน้าที่	
ม. 57 (1) อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่มีเรื่องการปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือยึด ฯลฯ ณ ด่าน	เรื่องด่าน มิได้สัมพันธ์กับสถานที่ แต่สัมพันธ์กับสิ่งของจึงโยงกับ (3)-(6) แต่อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ จะสัมพันธ์กับสถานที่
มาตรา 57(1) รวมถึงยานพาหนะด้วยหรือไม่	รวมถึงยานพาหนะในสถานที่นั้นๆ ที่เข้าไปตรวจด้วย
มาตรา 57(3) การไม่ต้องชำระราคานั้นเพื่อการใด และการต้องคืนภาษีตาม หลักเกณฑ์นั้น แสดงว่าจะมีการออกเกณฑ์ แล้วถ้าเจ้าหน้าที่จ่ายเงินจะผิดหรือไม่ เกรงจะผิดวินัยราชการ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) อาจตรวจสอบได้	- กรรมการกฤษฎีกาเขียนให้ เพราะวินิจฉัยว่าของกลางเป็นของเจ้าของ ไม่ได้เป็นของเจ้าหน้าที่ และ เขียนเพื่อไว้กรณีที่มาามาก และกรณีที่ผู้ประกอบการโต้แย้งไม่ให้ นำเอาอาหารนั้นมา อันที่จริงจะไม่ เขียนก็ได้ แต่เขียนให้ชัดก็ยิ่งดี เพื่อที่ผู้ประกอบการจะได้เห็น - มี 2 ทางเลือก (1) อาจเติมคำว่า “ก็ได้” ต่อจาก “...หรือภาระบรรจุนั้น” เพื่อกรณีเก็บมาจากแม่ค้ากิจการขนาดเล็กจะได้ไม่กระทบ (2) ขอให้พิจารณา ตัดช่วง “ไม่ต้องชำระ... ประกาศกำหนด” ออกทั้งหมด
มาตรา 57(4) เหตุใดใช้คำว่า “ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด” เพราะจริงๆ เป็น เพียงการตั้งข้อสงสัยเท่านั้น	- พิจารณาดัดทั้ง
ม. 57(2) ที่ด่านอยากให้ตรวจค้นที่กระเป๋าหรือบุคคลได้	
การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ด่าน แต่อยู่ที่ชายแดนฝั่งตรงข้าม กระทำได้ หรือไม่	การกระทำการบนเรือบินหรือเรือของไทยที่อยู่นอกราชอาณาจักร ให้เสมือนหนึ่งเป็นราชอาณาจักร นอกเหนือจากนี้ก็จะกระทำตามกฎหมายไทยมิได้
มาตรา 57(6) การให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสือเรียกบุคคลนั้น เป็นการให้อำนาจมากเกินไปหรือไม่ เพราะปัจจุบันมีพนักงานเจ้าหน้าที่หลายระดับ ซึ่งการออกหนังสือที่ไม่ผ่านการพิจารณาของหน่วยงานแล้วจะเกิดปัญหาได้หรือไม่	ไม่ต้องกังวลเรื่องออกหนังสือเรียกพำเพรื่อ เพราะหนังสือที่ออกก็จะเป็นหลักฐานอยู่ในตัวอยู่แล้ว
การถอนยึด อาศัย นั้น เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยหรือไม่ เหตุใดไม่เขียน	เป็นหลักปฏิบัติอยู่แล้ว ที่เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่แต่ไม่จำเป็นต้องเขียนไว้

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
ให้ชัดเจนเหมือน พ.ร.บ. อื่นๆ	
หนังสือเรียกมาให้ถ้อยคำ ต้องออกเป็นหมายเรียกหรือไม่	
มาตรา 58 ว่าด้วยเรื่องของกลาง ในส่วนกลางเป็นหน้าที่ของเลขาฯ ในจังหวัดเป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ เป็นผู้สั่งทำลาย ซึ่งเดิมต้องผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการอาหารหรือไม่	ตอนนี้ใช้ระเบียบของกลาง ของกระทรวงสาธารณสุข ปี ๒๑
เหตุใดของกลางตามมาตรา ๕๘ จึงไม่ได้ถูกฟ้องร้อง	จริงๆ มาจากมาตรา 44 จาก พ.ร.บ. เดิม คุณไพโรจน์แจ้งว่านอกนั้นรายละเอียดทั้งหมดตกอยู่ภายใต้การเป็นผู้ เดิมา
ม. 58 “ผิดอนามยของผู้บริโภค” แปลว่าอะไร	
ม. 58 “และเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้โต้แย้งและขอรับคืน...” แปลว่าอะไร	ตัวอย่างกรณี ยึดกึ่งที่มีสารไนโตรฟูแรนที่ด่าน แล้วเจ้าของก็อยู่ ณ ที่นั้นด้วย แต่ไม่ได้โต้แย้งและขอรับ คืน
หมวด 8 การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต (ของเดิม ทั้งหมด)	
หมวด 9 บทกำหนดโทษ	
การลงโทษปรับ ปรับใคร เมื่อโทษกำหนดว่า “ผู้รับอนุญาต”	ผู้รับอนุญาต = นิติบุคคล + ผู้ดำเนินกิจการ ดังนั้น ปรับได้ทั้ง 2 แบบ
มาตรา 63 จะให้ทั้งจำคุกและปรับหรือไม่ เช่น การใส่บ่อแร็กซ์จะให้จำคุกหรือไม่ หรือปรับเพียงอย่างเดียว	
อาหารปลอมควรลงโทษรุนแรง	
บทลงโทษของ ม. 44 เสนอให้แยกโทษผู้ขายอาหารปลอมกับผลิตอาหารปลอมให้ ไม่เท่ากัน เพราะผู้ขายอาหารปลอมในต่างจังหวัดไม่ทราบว่าอาหารที่ขายเป็น อาหารปลอม	

คำถาม/ข้อเสนอ	คำชี้แจง
อยากให้เอาโทษการดำเนินคดีกับการดำเนินการเปรียบเทียบปรับมาพิจารณา เพื่อหาแนวทางการดำเนินคดีว่ามีการดำเนินการอย่างไร โทษจำหรือโทษปรับ โทษใดมีการส่งฟ้องศาลหรือเปรียบเทียบปรับมากกว่ากัน?	ควรใช้การเปรียบเทียบปรับและการเพิกถอนใบอนุญาตนำได้ผลที่สุด
สรุปการระวางโทษให้กฤษฎีกาและผู้เชี่ยวชาญพิจารณา	
- เสนอให้ไม่มีการลงโทษด้วยการจำคุกเลย เนื่องจากผู้ผิดตามพ.ร.บ.นี้มีโชอาชญากร ปรับอย่างเดียว แต่ปรับให้สูงอย่างเหมาะสม - ให้นำสถิติข้อมูลทั้งประเทศมาพิจารณาว่ามีกี่คดีที่ปรับและจำคุก เมื่อพบว่าคดีติดคุกไม่เคยฟ้องศาลเพราะใจอ่อน ค่อยมาพิจารณาว่าจะยังคงให้มีโทษจำคุกหรือไม่ - การส่งฟ้องศาลทำให้เกิดค่าใช้จ่ายที่ไม่มีใบเสร็จหรือไม่ ในสังคมไทยการปรับสะดวกกว่าและได้ผล แต่ให้มีโทษจำคุกไว้ก็ดี	
ดูบทลงโทษในกฎหมายอาญาของ ASEAN ให้สอดคล้องกันด้วย	
ทำไมโทษบางมาตราที่เท่ากับ พ.ร.บ. 22 บางมาตราที่เพิ่ม	หลักคิดคือ จำคุก 1 ปี = ปรับ 2 หมื่นบาท
ให้ใช้คำว่า “และหรือ” คั่นระหว่างข้อความโทษจำกับโทษปรับ เพราะจะเป็นการทำร้ายคนที่ไม่รู้	ศาลจะพิจารณาเอง หรืออาจให้ลงอาญาไว้
บทเฉพาะกาล	

4.2 ส่วนที่ 2 : การสื่อสารและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมายอาหาร

เป็นการนำเสนอบทความ เกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นในการปรับปรุงกฎหมายอาหาร เพื่อให้สาธารณะได้รับทราบ และเข้าใจถึงประเด็นความสำคัญและความจำเป็น ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายอาหาร ในการคุ้มครองผู้บริโภค ดังนี้

บทความเรื่อง “สถานการณ์กฎหมายอาหารของประเทศไทย”

โครงสร้างกฎหมายอาหาร

นับเป็นเวลา 28 ปี ที่พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมอาหาร ควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ประกอบด้วย 9 หมวดดังนี้ คำนิยามที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาหาร อำนาจของรัฐมนตรีและคณะกรรมการอาหาร หน้าที่ผู้ได้รับอนุญาต การควบคุมอาหาร การขึ้นทะเบียนและการโฆษณาเกี่ยวกับอาหาร พนักงานเจ้าหน้าที่การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต และบทกำหนดโทษ

พระราชบัญญัติอาหารฉบับนี้ ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการออกกฎกระทรวง ประกาศกระทรวงสาธารณสุข และอาจมอบให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ในการออกประกาศสำนักงานฯ เพื่อรองรับกับภารกิจด้านนี้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ หลักการของการควบคุมอาหารนี้จะควบคุมการผลิต การนำเข้าเพื่อจำหน่ายหรือที่จำหน่าย โฆษณาอาหาร เพื่อให้อาหารที่จำหน่ายมีคุณภาพหรือมาตรฐาน รวมทั้งความปลอดภัยการบริโภค นอกจากนี้พระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจในการบริหารจัดการ เช่น แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติอาหาร

แนวคิดของกฎหมายอาหารในปัจจุบันและวิธีการดำเนินงาน

ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 มีหัวใจหลักในการคุ้มครองผู้บริโภคคือ

1. การควบคุมอาหารทุกชนิดที่ผลิตและนำเข้าเพื่อจำหน่าย รวมทั้งสถานที่จำหน่าย ต้องไม่เป็นอาหาร ไม่บริสุทธิ์ อาหารปลอม อาหารผิดมาตรฐาน หรือเป็นอาหารที่ไม่เหมาะสมในโภชนาการ หรือที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพื้นฐานที่ประกาศกำหนด
2. พระราชบัญญัติอาหารฉบับนี้ได้อำนาจรัฐมนตรี ในการออกประกาศกระทรวงฯ เพื่อควบคุมให้อาหารที่จำหน่ายมีคุณภาพหรือมาตรฐาน มีความปลอดภัย รวมทั้งมีคุณค่าที่เหมาะสมทางโภชนาการ นอกจากนี้ยังกำหนดให้อาหารที่มีความเสี่ยงต่อการบริโภค เป็นอาหารที่ต้องขอขึ้นทะเบียนตำรับอาหารก่อนจึงจะจำหน่ายได้นั้น แนวทางในการปฏิบัติดังกล่าว จึงมีการออกประกาศฯ เป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ควบคุมความปลอดภัยอาหารทั่วไป (Horizontal Standard) เช่น วิธีการผลิต เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิต และการเก็บรักษาอาหาร ฉลาก ฉลาก

โภชนาการ ภาวะทุพโภชนาการ สารพิษตกค้างในอาหาร ยาสัตว์ตกค้างในอาหาร เป็นต้น

2.2 ประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่กำหนดมาตรฐานเฉพาะ สำหรับผลิตภัณฑ์นั้นๆ (Vertical Standard) เช่น นม โคน นมเปรี้ยว เครื่องดื่ม น้ำบริโภค เป็นต้น

3. การควบคุมด้านการอนุญาตต่างๆ ก่อนทำการจำหน่าย ทั้งทางด้านสถานที่ ผลิตภัณฑ์ และการโฆษณา

4. การกำกับดูแลและตรวจสอบคุณภาพของอาหารให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยกำหนดบทบาทและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการตรวจสอบ ติดตามการฝ่าละเมิด ต่ําเนินการตามบทลงโทษทางกฎหมาย เมื่อพบการกระทำความผิดพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แนวคิดของกฎหมายอาหารในปัจจุบัน เน้นในบทบาทของการเป็นผูควบคุมดูแล ใน 2 ด้าน คือ

1. การควบคุมกำกับดูแลก่อนออกสู่ท้องตลาด (Pre-marketing Control) ได้แก่ การที่มีการตรวจสอบสถานที่ผลิต นำเข้า รวมทั้งผลิตภัณฑ์ก่อนจะอนุญาตให้จำหน่ายได้
2. การควบคุมกำกับดูแลหลังออกสู่ท้องตลาด (Post-marketing Control) เพื่อตรวจสอบและดำเนินการให้อาหารที่จำหน่ายในประเทศปลอดภัยต่อผู้บริโภคตามกฎหมายกำหนด

สถานการณ์ปัญหาของการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร

โครงสร้างระบบการคุ้มครองผู้บริโภคตลอดห่วงโซ่การผลิตอาหาร (food chain) ประกอบด้วย 19 พระราชบัญญัติ และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งประมาณ 30 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมปศุสัตว์ กรมประมง การวิชาการเกษตร กรมการค้าต่างประเทศ ศุลกากร กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมอนามัย กรมควบคุมโรค และกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น การที่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองผู้บริโภคอยู่มากนี้ ทำให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ในขณะเดียวกันก็เกิดช่องว่างขึ้นด้วย เช่น ปลาในตู้ปลาสำหรับการบริโภคในภัตตาคาร หรือศูนย์รับน้ำมันดิบ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานใด แม้ว่ากระทรวงเกษตรฯ จะทำหน้าที่ในการควบคุมการผลิตสินค้าเกษตร อันได้แก่ พืช ผัก ผลไม้ สัตว์ และอื่นๆ จากฟาร์ม แหล่งเลี้ยงและแหล่งจับเป็นต้นก็ตาม ในขณะที่กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา รับผิดชอบผลิตภัณฑ์อาหารในสถานที่ผลิตและอาหารที่นำเข้ามาจำหน่ายจากต่างประเทศ เช่นเดียวกับกรมของข้าวสารที่มีหลายมาตรฐาน คือกระทรวงเกษตรทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานการส่งออก กระทรวงพาณิชย์มีมาตรฐานคุณภาพการส่งออกข้าวหอมมะลิ กระทรวงสาธารณสุขมีมาตรฐานความปลอดภัยทางด้านสารเคมีของข้าวสาร เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นความซ้ำซ้อนของ

หน่วยงานและช่องว่างในห่วงโซ่อาหาร ซึ่งปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดความสับสน และการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่กำกับดูแล ทำให้ผู้บริโภคไม่ได้รับการคุ้มครองที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้พระราชบัญญัติอาหารยังมีได้กล่าวถึง ความรับผิดชอบ ต่อความเสียหายที่เกิดจากการ (Product liability) ดังนั้นผู้ประกอบการจึงไม่แสดงความรับผิดชอบ ต่อความเสียหายที่เกิดจากการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารนั้นๆ ภาครัฐทำได้เพียงการพัก หรือเพิกถอนใบอนุญาต และเทียบปรับหรือจำคุกผู้ผลิตนั้นๆ ส่วนผู้บริโภคที่ได้รับความสะดวกจากการบริโภคอาหาร ไม่ว่าจะเจ็บป่วย พิการ ทุณภาพ ตาย หรือเป็น โรคร้ายแรง ไม่สามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ผลิตได้

เหตุปัจจัยต่อการปรับเปลี่ยนระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร

1. ปัจจัยผลักดันในการเปลี่ยนแปลงระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร

1. แรงผลักดันจากผู้บริโภค ที่ต้องการสิทธิประโยชน์ในการคุ้มครองด้านความปลอดภัยของอาหารที่บริโภค และต้องการให้ทั้งภาครัฐและผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบมากขึ้น เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ปลอดภัยและได้มาตรฐานการผลิตที่เหมาะสม รวมทั้งสิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และเป็นเรื่อง สิทธิในการร้องเรียน ฟ้องร้องและได้รับการชดเชยจากความเสียหายอย่างเป็นธรรม

2. นโยบายของรัฐในการลดจำนวนคน แต่เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กรภาครัฐ ให้สามารถตอบสนองต่อภาคธุรกิจ เพื่อให้ธุรกิจสามารถแข่งขันและอยู่รอดในระบบการค้าเสรีได้

จากเหตุผลดังกล่าว ส่งผลให้เกิดความจำเป็น ในการปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐ เพื่อเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส พร้อมที่จะถูกตรวจสอบและถูกติดตามผลมากยิ่งขึ้น สามารถสนองตอบการคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง รวมทั้งสามารถให้บริการแก่ภาคธุรกิจได้อย่างรวดเร็ว ในขณะเดียวกันผู้บริโภคเองก็ยังมีสิทธิในการติดตามตรวจสอบผู้ประกอบการโดยตรงเพื่อความมั่นใจในผลิตภัณฑ์

2. ปัจจัยเสริมในการเปลี่ยนแปลง

1. ปัจจัยเสริมจากภายนอก : ประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก หรือ WTO ทำให้ประเทศมีสิทธิในการพิจารณาข้อกำหนดทางการค้าระหว่างประเทศ และข้อกำหนดเกี่ยวกับ การนำเข้า-ส่งออก เป็นต้น แต่ในขณะที่เดียวกัน ก็ต้องปฏิบัติตามพันธกรณีในการยอมรับและปฏิบัติตามกฎการค้าสากลเช่นเดียวกับสมาชิกอื่นๆ โดยเฉพาะ Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures (SPS Agreement) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อความปลอดภัยในอาหารที่ผลิต โดยเฉพาะที่มีการค้าขายระหว่างกัน เพื่อลดปัญหาการกีดกันทางการค้าและให้เกิด

ความเป็นธรรมชาติระหว่างประเทศสมาชิก เนื่องจากที่ผ่านมาได้มีการใช้ปัญหาความไม่ปลอดภัยเป็นข้ออ้างกีดกันทางการค้า โดยขาดหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องมารองรับ ดังนั้น ผู้ประกอบการส่งออกจำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นที่ยอมรับตามหลักการสากล และต้องมีระบบควบคุมที่เท่าเทียมกับผู้ส่งออก

2. ปัจจัยเสริมจากภายใน : ในอนาคตจะมีการนำเข้าสินค้าหลากหลายประเภท หรืออาจมีการย้ายฐานการผลิตเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการของไทย ดังนั้นจึงต้องทำการยกระดับมาตรฐานการผลิต พัฒนาคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน อีกทั้งยังเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคและยังเป็นการสร้างแรงผลักดันให้เกิดการปรับปรุงเพื่อความอยู่รอดต่อไปด้วย

ทิศทางของกฎหมายอาหารของไทยในอนาคต

แนวคิดจาก Guidelines for strengthening national food control systems ของ FAO/WHO ดังกล่าว สามารถนำมาวิเคราะห์และปรับแนวทางการควบคุมอาหารของประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก และปัจจัยแวดล้อมภายในประเทศ เพื่อให้เกิดการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ ดังนั้นแนวคิดในการดำเนินการและทิศทางของกฎหมายอาหารซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ในปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาหาร มีเพียง พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ที่ใช้ในการควบคุมคุณภาพ ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์อาหารสำหรับผู้บริโภค (Final Product) ยังขาดเนื้อหาและรายละเอียดของการควบคุมคุณภาพ และความปลอดภัยของวัตถุดิบหรือสินค้าทางการเกษตร อีกทั้งผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณภาพและความปลอดภัย จะต้องเริ่มจากวัตถุดิบที่มีคุณภาพดีจึงจะทำให้ผลิตภัณฑ์อาหารมีคุณภาพ มาตรฐาน และความปลอดภัยต่อผู้บริโภคอย่างแท้จริง จึงควรมีมาตรการในการลดความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์ตลอดห่วงโซ่การผลิตอาหาร นับจากการจัดการฟาร์มหรือแหล่งผลิต แหล่งปลูก แหล่งจับวัตถุดิบ แหล่งรวบรวม ไปจนถึง การเก็บวัตถุดิบ กระบวนการผลิต การขนส่ง การเก็บรักษา การจำหน่าย จนถึงการดูแลผลิตภัณฑ์ที่วางจำหน่ายในท้องตลาด

2. การจัดการกรณีฉุกเฉิน โดยจัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการเฝ้าระวัง และเมื่อตรวจพบผลิตภัณฑ์ที่สงสัยว่าไม่ปลอดภัยต่อการบริโภค สามารถเตือนผ่าน Rapid Alert System ได้ทันที และมีมาตรการในการเรียกคืนสินค้าเพื่อป้องกันผลิตภัณฑ์นั้นเข้าสู่ระบบ

3. การกำหนดกลยุทธ์การควบคุมอาหาร โดยใช้ความรู้หรือข้อมูลอ้างอิงตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific based) มากำหนดทิศทาง แนวทาง หรือกลยุทธ์ในการดำเนินการ ซึ่งกลยุทธ์ที่จะมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและสามารถใช้เป็นเอกสารหลักฐานที่ใช้อ้างอิงทางกฎหมาย

4. การจัดทาคความเสีย โดยใช้หลักการวิเคราะห์ความเสีย (Risk Analysis) ในการกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน ตามแนวทางของ Codex ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การประเมินความเสีย (Risk Assessment) การบริหารจัดการความเสีย (Risk Management) และการสื่อสารความเสีย (Risk Communication) ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของนโยบายและการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค

การประเมินความเสียประกอบด้วย การบ่งชี้อันตราย (Hazard Identification) ลักษณะของอันตราย (Hazard Characterization) การประเมินการได้รับสัมผัส (Exposure Assessment) และลักษณะของความเสีย (Risk Characterization) ซึ่งจะทำได้สามารถกำหนดหมวดหมู่ของอาหารได้อย่างเป็นมาตรฐานสากล

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้นำเอาหลักการวิเคราะห์ความเสียมาใช้ควบคุมคุณภาพหรือมาตรฐาน และความปลอดภัยอาหารมาจัดทำประกาศสาขาคณะ 2 คณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและวินิจฉัยในเชิงวิชาการเกี่ยวกับอาหาร ทำหน้าที่เป็นผู้ศึกษา วิเคราะห์ประเมินความเสียของอาหาร (Risk Assessor) และกำหนดเป็นระดับการป้องกันที่เหมาะสม (Appropriate Level of Protection: ALOP) และคณะอนุกรรมการพิจารณากำหนดคุณภาพมาตรฐานและหลักเกณฑ์อื่น ๆ ในการปฏิบัติด้านอาหาร ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการหรือเป็นผู้บริหารความเสีย (Risk Manager) โดยมีแบบการจัดการเชิงบริหารในด้านกำหนดมาตรการตัดสินใจในการกำหนดเกณฑ์ความเสียเข้าไปสู่การบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติของประเทศ

ในการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข จะต้องเน้นการออกประกาศ เพื่อควบคุมในแนวโน้มให้มากขึ้น เช่น ฉลาก กำหนดเกณฑ์ของเชื้อจุลินทรีย์ในอาหาร การกำหนดวิธีการผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิต และการเก็บรักษาอาหาร ภาชนะบรรจุ วัตถุเจือปนอาหาร สารพิษตกค้าง หรือยาสัตว์ตกค้างในอาหาร เป็นต้น ส่วนประกาศ ซึ่งควบคุมคุณภาพหรือมาตรฐานของอาหารแต่ละชนิดก็ต้องดำเนินการควบคู่กันไป เนื่องจากความสำคัญกับเรื่องของโภชนาการและความปลอดภัยของอาหารก็เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการผลิตเฉพาะเรื่อง นอกจากนี้ ยังต้องมีการปรับปรุงประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับด้านโภชนาการอาหาร เช่น ฉลากโภชนาการ (Nutrition Labeling) ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร (Dietary Supplement) และ การกล่าวอ้างทางสุขภาพ (Health Claim) เป็นต้น

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ยังได้นำระบบการตรวจสอบและรับรองการนำเข้าและส่งออกหรือ Food Import and Export Inspection and Certification Systems (CCFICS) ของ Codex มาใช้เป็นการวางแนวทางการบริหารจัดการด้าน โครงสร้างองค์กร และระบบงานควบคุมการนำเข้าส่งออกอาหาร เพื่อให้การตรวจสอบออกใบรับรองดำเนินไปด้วยความโปร่งใส ความเท่าเทียมกันทั้งอาหารที่นำเข้าและอาหารที่ผลิตภายในประเทศ เป็นกลาง ถูกต้อง บน

พื้นฐานของหลักการของข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะทำให้ผลการตรวจสอบและอภิปรายรอง เป็นที่ยอมรับจากประเทศคู่ค้า เป็นการสร้างความเชื่อถือ และก่อประโยชน์ในการเจรจาแก้ปัญหา กรณีข้อโต้แย้งสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน อีกทั้งยังเป็นเสมือนภูมิคุ้มกันที่จะช่วยป้องกันมิให้เกิด อุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษี (Non-tariff barrier) ใช้อย่างเป็นผลอีกด้วย

6. การลดความเสียหายต่างๆ โดยคำนึงถึงผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ในการออกมาตรการ ใดๆ จะต้องคำนึงถึงทั้งการจัดการความเสียหายกับระบบการผลิตอาหารของประเทศ และต้องคำนึงถึง ผลกระทบอื่นๆ ด้านที่อาจเกิดขึ้น

7. ความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ (Product Liability) โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการต้อง รับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ซึ่งผลิตขึ้น โดยผู้บริโภคที่ได้รับผลกระทบจากการบริโภคอาหารที่ไม่ปลอดภัย มีสิทธิได้รับการชดเชยความเสียหายจากผู้ผลิตได้ หลักการดังกล่าวสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งว่าด้วยสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้บริโภคที่ได้รับการคุ้มครอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และเป็นเรื่องจริง และสิทธิในการเรียกร้อง ฟ้องร้องและได้รับการชดเชยจากความเสียหายอย่างเป็นธรรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับการปรับเปลี่ยนระบบการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค

1. มาตรการทางกฎหมายที่สอดคล้องกับแนวทางของ Codex ซึ่งเป็นองค์กรที่จัดทำ มาตรฐานสากล ผลิตภัณฑ์จะมีคุณภาพ มาตรฐานและความปลอดภัยเพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้กรณี โต้แย้งลดลง ลดการกีดกันทางการค้าของประเทศคู่ค้า
 2. เจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถกำหนดเกณฑ์การผลิต ให้ปฏิบัติตามเพื่อความปลอดภัย ลดภาระงาน ที่ไม่จำเป็น อีกทั้งยังสามารถลดขั้นตอน และเพิ่มการกำกับดูแล ทำให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนององกระแสนิยมของผู้บริโภคได้มากขึ้น
 3. ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เมื่อผู้ประกอบการผลิตอาหารที่มีคุณภาพ และความ ปลอดภัย อาหารนั้นจะได้รับการยอมรับในตลาดโลก สามารถแข่งขันกับต่างประเทศ ทำให้เกิดการ ขยายตัวทางเศรษฐกิจในอนาคต ภาครัฐสามารถปรับระบบให้รองรับความเจริญของภาคธุรกิจ
 4. ผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองอย่างยั่งยืน ลดการเจ็บป่วยของประชากร ทำให้มีสุขภาพ อ่อนมียืด เป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ และลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของภาครัฐ
- ที่มา : ศาสตราจารย์ ดร. รักดี โพธิศิริ “ทิศทางด้านกฎหมายอาหารของประเทศไทย”

บทความเรื่อง “แนวทางกำกับดูแลความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศไทย”

1 คำนำ

ทรัพยากรของชาติประกอบด้วยทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรทั้งสอง ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยทางกายและทางจิตใจ หรือความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ล้วนส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ ทั้งด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ อาหารเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และส่งผลกระทบต่อทรัพยากรบุคคลในปัจจุบันผู้บริโภคจึงได้หันมาให้ความสนใจกับคุณภาพความปลอดภัยของอาหารมากขึ้น และเรียกร้องให้ภาครัฐกำหนดแนวทางและนโยบาย ในการกำกับดูแลความปลอดภัยด้านอาหารมากยิ่งขึ้น เพื่อคุ้มครองสุขภาพและอนามัยของประชาชนภายในประเทศ อีกทั้งประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม มีรายได้จากการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารประมาณ 564,000 ล้านบาท มีการส่งออกในอันดับที่ 15 ของโลกโดยมีส่วนแบ่งทางการตลาดประมาณ 2 เปอร์เซ็นต์ (สถาบันอาหาร, 2550) จึงถือเป็นแหล่งผลิตทางการเกษตรที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก ความปลอดภัยอาหารจึงมีผลทางด้านเศรษฐกิจและการค้า อีกทั้งทิศทางของโลกกำลังเปลี่ยนไปสู่การบริโภคที่เน้นความปลอดภัยเป็นสำคัญ ทำให้นานาประเทศให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยด้านอาหารเป็นข้อต่อรอง และกีดกันทางการค้ากับประเทศไทยมาโดยตลอด ด้วยข้ออ้างต่างมากมายไม่ว่าจะเป็นสารเคมีตกค้าง กระบวนการผลิตที่ไม่สะอาด ไม่ปลอดภัย หรือไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นภาครัฐจึงต้องทบทวนบทบาทของตนเอง ในฐานะผู้กำกับดูแลความปลอดภัยด้านอาหาร เพื่อให้สามารถคุ้มครองผู้บริโภค และส่งเสริมระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหารให้มีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง โดยมีเป้าหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคภายในประเทศ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประเทศคู่ค้า เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับต่างประเทศและพัฒนาเศรษฐกิจไทยก้าวไกลสู่การเป็นครัวโลก

2. วิกฤตการณ์ด้านความปลอดภัยอาหารกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

ในรอบ 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้เผชิญกับปัญหาการปนเปื้อนของอันตรายในอาหารทั้งทางเคมี จุลินทรีย์ และทางชีววิทยาจากสินค้าเกษตรและอาหาร ไม่ว่าจะเป็นกรณีการระบาดของโรคใหม่ๆ การปนเปื้อนของสารพิษ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ และการค้นพบสารพิษใหม่ๆ ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค และส่งผลอย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจของประเทศ ดังตัวอย่างเหตุการณ์สำคัญ (ภักดี, 2549; พิษณุ, 2549; กองควบคุมอาหาร, 2549) ดังต่อไปนี้

2.1 เหตุการณ์ของโรคอาหารเป็นพิษ

การปนเปื้อนของอันตรายด้านความปลอดภัยอาหาร อุบัติการณ์อย่างสม่ำเสมอ แม้แต่ในประเทศที่มีระบบบริหารจัดการความปลอดภัยอาหารที่เข้มงวด เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ยังพบการปนเปื้อนของเชื้อ *Escherichia coli* 0157:H7 ในเนื้อบด เชื้อซาลโมเนลลาในไข่ และเชื้อ *Listeria monocytogenes* ในผักผลไม้พร้อมบริโภคอยู่เป็นระยะๆ ซึ่งการปนเปื้อนของจุลินทรีย์กลุ่มนี้จัดเป็นความเสี่ยงระดับ 1 (Class 1) หรือความเสี่ยงต่ออันตรายที่ทำให้เกิดการตายในการบริโภคสูงสุด ทำให้โรงงานที่ผลิตอาหารไม่ปลอดภัยเหล่านั้น ต้องเรียกคืนสินค้าทั่วประเทศ ซึ่งมูลค่าความสูญเสียในการเรียกคืนสินค้าเกษตรและอาหารของประเทศสหรัฐ มีมูลค่านับพันล้านเหรียญสหรัฐต่อปี (www.fda.gov)

สำหรับในประเทศไทย พบการปนเปื้อนของเชื้อ *Clostridium botulinum* ในหน่อไม้ปิ้งในระหว่างเดือนมีนาคม พ.ศ. 2549 ทำให้เกิดพิษบอ툴ิซึมในผู้บริโภคจำนวน 209 ราย รัฐบาลต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขประมาณ 50 ล้านบาท และใช้งบประมาณบางส่วนในการณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการ ซึ่งถึงแม้ว่าธุรกิจหน่อไม้ปิ้งจะเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กแบบครัวเรือน แต่ก็ป็นธุรกิจที่มีมูลค่าถึง 2,000 ล้านบาท และมีการส่งขายไปยังประเทศต่างๆ เช่น มาเลเซีย ใต้หวัน เป็นต้น (กองอาหาร, 2549)

จากรายงานการประมาณค่าใช้จ่าย ที่เกิดจากการเจ็บป่วยของประชากรภายในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าความเสียหายจากจุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดโรคอาหารเป็นพิษต่างๆ ได้แก่ *E. coli* 0157:H7, *Salmonella* spp. และ *Campylobacter jejuni* เป็นต้น รัฐบาลต้องสูญเสียเงินประมาณ 5,600-9,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในการรักษาพยาบาลและความสูญเสียโอกาสการทำงานในระหว่างการเจ็บป่วย ส่วนในสหภาพยุโรปได้ประเมินต้นทุน ที่เกิดจากการเจ็บป่วยของประชากร จากเชื้อซาลโมเนลลาเพียงชนิดเดียว ไว้ประมาณ 3,000 ล้านยูโรต่อปี ในขณะที่ประเทศออสเตรเลียได้ประเมินต้นทุนจากโรคอาหารเป็นพิษ จากการเจ็บป่วยของประชากรที่พบเฉลี่ย 11,500 รายต่อวัน ไว้ประมาณ 2,600 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียต่อปี (นฤมล, 2548)

2.2 เหตุการณ์ของอุบัติการณ์ของโรคใหม่ๆ ได้แก่

- โรควัวบ้า : ในปี ค.ศ. 1992 ได้เกิดการแพร่ระบาดของโรควัวบ้า (Bovine Spongiform Encephalopathy, BSE) ในประเทศอังกฤษ ซึ่งส่งผลให้ประเทศอังกฤษต้องทำลายโคที่ติดเชื้อประมาณ 37,000 ตัว หรือประมาณ 1 เปอร์เซ็นต์ของวัวทั้งหมด จนกระทั่งปี ค.ศ. 1995 นักวิทยาศาสตร์ได้ประเมินความเสี่ยงทางด้านวิทยาศาสตร์ พบว่าการบริโภคเนื้อโคที่เป็นโรคมีความสัมพันธ์กับการเกิดโรค Creutzfeldt-Jacob disease ในคน ซึ่งการค้นพบดังกล่าว ก่อให้เกิดกระแสความหวาดกลัวผู้บริโภค แม้รัฐบาลอังกฤษจะได้อำลายโคไปแล้วประมาณ 1,300,000 ตัว และพยายามจ่ายค่าชดเชยให้แก่เกษตรกร แต่เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคในประเทศ

อังกฤษ แบทเงินเมื่อประชาตัว แร่งงานที่อยู่ในนุตสาหกรรมเมื่อตักงานถึง 45,000 คน และทำให้เศรษฐกิจของประเทศอังกฤษตกต่ำ นอกจากนั้นยังส่งผลกระทบต่อการระงับชื้อเนื้อโคของประเทศสหภาพยุโรปอื่นๆ ด้วยไม่มั่นใจต่อคุณภาพของสินค้า เนื่องจากเป็นระบบตลาดเดียว (European Union, EU) และผู้บริโภคในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปเอง ก็หันไปบริโภคเนื้อโคที่นำเข้าจากประเทศสหรัฐอเมริกา และนำเข้าเนื้อไก่และกุ้งเพื่อการบริโภคแทน (www.bhec.org)

ในระหว่างปี ค.ศ. 1992-1996 คณะกรรมการสหภาพยุโรป ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อระบบการแพร่ระบาดของโรควัวบ้าประมาณ 6,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในอังกฤษ ซึ่งเป็นต้นตอของการแพร่ระบาดของโรค และมีการจัดสรรเงินอีกประมาณ 3,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากเงินกองทุนรวมเพื่อการเกษตรของสหภาพยุโรป (Common Agricultural Policy) ในขณะที่ยรัฐบาลอังกฤษต้องจ่ายเงินชดเชยให้กับเกษตรกร และโรงงานผลิตถังจากโคเป็นจำนวน 7,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยร้อยละ 45 ของเงินจำนวนนี้ มาจากประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป และยังมีมีการจ่ายเงินเพิ่มอีกราว 3,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อชดเชยให้กับครอบครัวที่ตกเป็นเหยื่อของโรควัวบ้า และสำหรับการวิจัยปัญหาวิกฤตโรควัวบ้าจำนวน 41 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนอุตสาหกรรมเนื้อโคของสหภาพยุโรป ต้องจ่ายเงินประมาณ 2,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อทำลายเนื้อและกระดูกที่สามารถนำมาทำเป็นอาหารสัตว์ ซึ่งคาดว่าจะวิกฤตโรควัวบ้าในครั้งนี้ สร้างความเสียหายให้กับอุตสาหกรรมเนื้อโคของสหภาพยุโรปกว่า 3,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย, 2550)

ในปี ค.ศ. 2003 ได้พบการระบาดของโรค BSE ในประเทศแคนาดา ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะวิกฤติเช่นเดียวกัน รัฐบาลแคนาดาเสียค่าใช้จ่ายในการทำลายโคและค่าชดเชยให้แก่เกษตรกรหลายพันล้านเหรียญสหรัฐ วิกฤตดังกล่าวยังส่งผลถึงประเทศสหรัฐอเมริกาด้วย เนื่องจากด้วยตรงพบโคที่เป็นโรคนี้นั้นในสหรัฐอเมริกา ที่มีพรมแดนติดกับประเทศแคนาดา ถึงแม้ว่าจะพบการติดโรคในโคเพียงเมืองเดียวในมลรัฐวอชิงตัน ก็ทำให้เกิดความตระหนักไปทั่วโลก ส่งผลกระทบท่อการส่งออกเนื้อโคของสหรัฐอเมริกาประมาณ 2,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทำให้รัฐบาลอเมริกาต้องออกมาตรการฉุกเฉิน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรค เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในผู้บริโภคโลกภายในประเทศและประเทศคู่ค้า

- โรคไข้สมองอักเสบ : ในปี พ.ศ. 2541 ได้เกิดการระบาดของโรคไข้สมองอักเสบในประเทศมาเลเซีย โดยเชื้อไวรัส Nipah virus ทำให้ผู้ป่วยและเสียชีวิตลง 101 ราย ทำให้ประเทศมาเลเซียต้องกักจัดสุกร 900,000 ตัว และมีกรณีประณามว่าเกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจโดยรวม ทั้งธุรกิจอาหารสัตว์ และการท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า 30,000 ล้านบาท

- โรคไข้หวัดนก : การระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2547 ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกอย่างมากทั่วโลก ถึงแม้ว่าจะยังไม่มีรายงานทางวิทยาศาสตร์ที่ว่า

การบริโภคเนื้อไก่จะเป็นสาเหตุของโรคดังกล่าว รัฐบาลได้ออกมาตรการในการทำลายไก่และสัตว์ปีกทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 49 ล้านตัว สูญเสียประมาณในการชดเชยให้แก่เกษตรกร เป็นจำนวน 4,800 ล้านบาท ทั้งนี้ไม่รวมเงินค่าใช้จ่ายในการเฝ้าระวังการระบาดของไข้หวัดนก ความเสียหายดังกล่าว มิได้เกิดแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เพียงอย่างเดียว แต่ยังก่อให้เกิดความหวาดวิตกในความปลอดภัยของการบริโภคเนื้อไก่ของประเทศชนทั่วทั้งประเทศ ส่งผลให้ยอดการจำหน่ายอาหารและผลิตภัณฑ์จากเนื้อไก่ในประเทศลดลงอย่างมาก จนรัฐบาลต้องจัดวันรณรงค์การบริโภคเนื้อไก่แก่ประชาชนชาวไทย นอกจากนี้การระบาดของไข้หวัดนก ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจการส่งออกเป็นอย่างมาก โดยประเทศผู้ค้าสำคัญ เช่น ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย ล้วนได้ยกเลิกการนำเข้าเนื้อและผลิตภัณฑ์ไก่ เนื่องจากเป็นโรคที่อุบัติขึ้นมาใหม่ และยังไม่มียาทางการแพทย์ศาสตร์เกี่ยวกับความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก จึงเกิดความไม่เชื่อมั่นในความปลอดภัยของอาหาร แม้ว่าจะผ่านการต้มสุก ก็จะเห็นได้จากปริมาณการส่งออกลดลงจาก 518,000 ตัน ในปีพ.ศ. 2546 เป็น 218,000 ตันในปี พ.ศ. 2547 หรือลดจำนวนการผลิตลงประมาณร้อยละ 60 และในภาคการผลิตไก่ต้มสุกที่ส่งออกยังสหภาพยุโรป ต้องติดฉลากว่ามาจากแหล่งที่มีการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก และมีการใช้วัคซีน จึงทำให้ผู้บริโภคความหวาดระแวงความปลอดภัยของอาหาร และหันไปซื้อผลิตภัณฑ์จากประเทศอื่นๆ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมไก่ต้มสุกเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยจาก 192,000 ตัน เป็น 260,000 ตัน ประเทศไทยสูญเสียรายได้จากการส่งออก คิดเป็นมูลค่า 18,000 ล้านบาท (วิกฤติไข้หวัดนก ผลกระทบต่อความปลอดภัยและความมั่นคงด้านอาหาร (สื่อการเรียนรู้ชุดที่ 3)

วิกฤตการณ์ดังกล่าว ส่งผลเสียหายต่อเนื่องไปยังธุรกิจอาหารสัตว์ รวมทั้งการท่องเที่ยว เป็นมูลค่ามหาศาล และยังประโยชน์ให้ผู้อุตสาหกรรมไก่ของประเทศบราซิล และประเทศสหรัฐอเมริกาเติบโตถึงร้อยละ 50-60 นอกจากนี้ยังพบการเปิดตลาดใหม่ของประเทศฟิลิปปินส์และอินเดีย ดังนั้นการจัดการระบบความปลอดภัยด้านอาหาร จึงเป็นภารกิจหลักที่มีความสำคัญ มิใช่แต่สุขภาพของประชาชนที่เท่านั้น ยังส่งผลกระทบต่อระดับประเทศ และความเชื่อมั่นของประเทศคู่ค้าด้วย

2.3 เหตุการณ์การปนเปื้อนของสารพิษ

ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1999 ได้เกิดการปนเปื้อนของสาร ไดออกซิน (dioxin) ในอาหารสัตว์ที่ผลิตในประเทศเบลเยียม และจำหน่ายในหลายประเทศของสหภาพยุโรป ทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารไดออกซินในเนื้อไก่ เนื้อหมูและเนื้อวัว ไก่ไข่ และผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ ซึ่งสารดังกล่าวได้ผ่านการพิสูจน์และยืนยันทางวิทยาศาสตร์ว่า ก่อให้เกิดมะเร็งแก่ผู้บริโภคได้ เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ประเทศเบลเยียมประกาศขอเท็จจริง เนื่องจากเกรงว่าจะเกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นปรากฏการณ์โรควัวบ้าในประเทศอังกฤษ อย่างไรก็ตามเมื่อมีการเปิดเผยต่อ

สาธารณะในเดือนพฤษภาคม หรือ 5 เดือนต่อมา วิกฤตการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรง ต่อวิกฤตศรัทธาและความเชื่อมั่น ในความปลอดภัยทางอาหาร ของประชาชนในกลุ่มประเทศยุโรป อีกทั้งประเทศต่างๆ ทั่วโลก ได้ประกาศห้ามการนำเข้าของผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์และนมจากประเทศสหภาพยุโรป เนื่องจากอาจมีการปนเปื้อนของสารไดออกซินจากอาหารสัตว์เข้าสู่ร่างกาย ส่งผลให้ประเทศเบลเยียมเผชิญวิกฤตทั้งทางเศรษฐกิจ และถูกประมาณจากประชาคมยุโรป

ถัดมาในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1999 ได้เกิดการปนเปื้อนของสารกำจัดรา (fungicide) ในเครื่องดื่มโคคาโคล่าที่ผลิตในประเทศเบลเยียม ทำให้เกิดการป่วยและอาเจียนของนักเรียนจำนวนมาก จากสารกำจัดราใช้ฉีดพ่นบนแผ่น pallet ที่ใช้ในการขนส่งกระป๋อง แต่บริษัทได้ออกประกาศว่าเกิดจากกาชการบ่อนไขเคอออกไซค์ที่เป็นส่วนผสม ผลดังกล่าวทำให้บริษัทโคล่าได้ออกรีชคินสินค้าทุกรส และทุกเครื่องหนมายการคำภายไต้บริษัทโคล่าจำนวนกว่า 15 ล้านกระป๋อง เมื่อมีการแพร่กระจายเข้าสู่ประชาคมโลก ส่งผลให้หลายประเทศในสหภาพยุโรประงับการจำหน่ายเครื่องดื่มยี่ห่อดังกล่าว เช่น ฝรั่งเศส และเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น ผู้บริโภคทั่วโลกเกิดความไม่มั่นใจในการบริโภคส่งผลให้ยอดขายรายเดือนลดลงอย่างมาก ทำให้บริษัทโคล่าต้องเรียกคืนสินค้าบางส่วน พร้อมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคอีกครั้ง ด้วยการทวนสอบระบบการผลิตในทุกประเทศ บริษัทโคล่าโคล่าได้ประมาณค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นไว้ หลายพันล้านเหรียญสหรัฐ (www.bbc.org)

2.4 เหตุการณ์ของผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ

ความต้องการด้านอาหารเป็นสิ่งที่หนึ่ง ที่ทำให้เกิดการดัดแปรพันธุกรรมของพืชและสัตว์ หรือที่รู้จักกันในนาม “จีเอ็มโอ” (Genetic modified organism, GMO) ซึ่งเป็นวิธีการปรับปรุงพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิต ให้มีความต้านทานโรคหรือทนต่อสภาพแวดล้อมได้ดีขึ้น ทำให้มีผลผลิตสูงกว่า แต่ต้นทุนการผลิตต่ำกว่าพืชที่ไม่ได้ปรับปรุงพันธุ์ ส่งผลให้ราคาตลาดต่ำลง ผู้บริโภคจึงหันไปซื้อสินค้าที่มีราคาถูกกว่า จึงเกิดมาตรการการกีดกันการค้าในประเทศสหภาพยุโรป โดยแม้ว่าจะยังไม่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่แน่นอน ก็มีการออกประกาศอย่างเป็นทางการว่า อาหารที่ประกอบด้วยจีเอ็มโออาจก่อให้เกิดมะเร็งได้ และออกระเบียบให้ผลิตภัณฑ์ที่มีจีเอ็มโอ เป็นองค์ประกอบต้องแสดงฉลากให้ผู้บริโภคเห็นอย่างชัดเจน ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่นในความปลอดภัยของจีเอ็มโอว่าจะก่ออันตรายต่อสุขภาพ เนื่องจากการบริโภคผลิตภัณฑ์จากจีเอ็มโอ เป็นความเสี่ยงของผู้บริโภคเอง ไม่สามารถเรียกร้องความรับผิดชอบในการดังกล่าวได้ จึงทำให้ยอดขายรายเดือนสินค้าลดลง มีการประเมินผลกระทบจากกฎระเบียบห้ามการนำเข้าพืชจีเอ็มโอว่า ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาสูญเสียรายได้จากการส่งออกข้าวโพดเป็นมูลค่า 300 ล้านเหรียญสหรัฐ (เกมทอง, 2549)

ในปี ค.ศ. 1996 สืบเนื่องจากกรณีพิพาทที่ประเทศสหภาพยุโรป ออกมาตรการห้ามการใช้สารเร่งฮอร์โมนในการเร่งการเจริญเติบโต (Growth hormone) ในการเลี้ยงสัตว์ โดยอ้างว่าก่อให้เกิดมะเร็ง ทั้งที่ไม่มีข้อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ แต่ก่อให้เกิดความหวาดวิตกต่อผู้บริโภค และต่อมาประเทศสหภาพยุโรปได้สั่งห้ามนำเข้าของเนื้อโค ที่ได้รับการเลี้ยงด้วยฮอร์โมนเร่งการเจริญจากประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ประเทศทั้งสองจึงร่วมกันฟ้อง WTO โดยกล่าวว่ามาตรการดังกล่าวไม่ยุติธรรม ขาดหลักฐานทางวิทยาศาสตร์รองรับ และละเมิดข้อตกลง SPS จึงถือเป็นการกีดกันทางการค้า อีกทั้งจากการศึกษาพบว่า การบริโภคเนื้อโคที่มีสารกระตุ้นฮอร์โมนนั้น ไม่ได้เพิ่มความแข็งแรงต่อสุขภาพ ดังที่สหภาพยุโรปกล่าวอ้าง ในปี ค.ศ. 1998 WTO จึงตัดสินให้สหภาพยุโรป ต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่สหรัฐอเมริกาเป็นเงิน 116.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และแคนาดาเป็นเงิน 11.3 ล้านดอลลาร์แคนาดา อย่างไรก็ตามสหภาพยุโรปยังคงยื่นกราน ในการระงับนำเข้าเนื้อโคจากประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ที่มีการใช้ฮอร์โมนเร่งการเจริญจำนวน 6 ชนิด ในระหว่างการรื้อถอนบทกฏการตรวจสอบทางวิทยาศาสตร์ในปี ค.ศ. 2006 เหตุการณ์ดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่าการประเมินความเสี่ยง โดยให้หลักการทางวิทยาศาสตร์นั้น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในสถานการณ์การค้าในปัจจุบัน ที่อาจทำให้ประเทศต่างๆ สามารถออกมาตรการระงับการนำเข้าชั่วคราว เพื่อรอผลการประเมินความเสี่ยงทางวิทยาศาสตร์ แต่ความเสียหายในภาคธุรกิจนั้นมีมากกว่าการสูญเสียมูลค่าการส่งออก เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงทางวิทยาศาสตร์ต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ยังต้องเปลี่ยนความเชื่อของผู้บริโภค ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก

การค้นคว้าทางด้านสุขภาพของผู้บริโภค ที่ต้องการให้ผลิตภัณฑ์มีลักษณะคล้ายของสด มีคุณค่าทางโภชนาการสูง ใช้สารปรุงแต่งกลิ่นรสจากธรรมชาติ และลดการใช้สารเคมีสังเคราะห์ มีปริมาณน้ำตาลและเกลือโซเดียมต่ำ มีความสะดวกและพร้อมที่จะบริโภคอย่างง่าย แต่ต้องมิลักษณะและรสชาติที่ดี ทำให้ผู้ผลิตต้องปรับเปลี่ยนวิธีการกระบวนการผลิต ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค เช่น การฉายรังสี (irradiation) การใช้ไมโครเวฟ (Microwave) และการให้ความดันสูง (High pressure process) เป็นต้น รวมทั้งการใช้สารเติมแต่งต่างๆ เช่น แป้งติดแปรรสุมุนไพรหรือสารให้กลิ่นรสจากธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์ต่างๆ เหล่านี้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค แต่การใช้กรรมวิธีใหม่หรือสารจากธรรมชาติตัวใหม่เหล่านี้ อาจก่อให้เกิดอันตรายใหม่ๆ ขึ้นได้เช่นกัน จึงต้องมีการพิสูจน์ความเสี่ยงตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ และถึงแม้จะมีการพิสูจน์บางประการ ก็ยังมีผู้บริโภคจำนวนมากที่ยังสงสัยและเคลือบแคลงความปลอดภัย ในการบริโภคผลิตภัณฑ์เหล่านั้น เช่น อาหารฉายรังสี และอาหารเสริมสุขภาพต่างๆ

จากวิกฤตการณ์ความปลอดภัยด้านอาหารในประเทศต่างๆ ดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าความเสียยต่อการบริโภคอาหารทั้งทางจุลินทรีย์ สารเคมีและอื่นๆ นอกจากจะก่อให้เกิดความเจ็บป่วยของประชากร ที่ส่งผลให้เกิดต้นทุนในการรักษาพยาบาล ทั้งต้นทุนส่วนตัว (private cost) และต้นทุนทางสังคม (social cost) ที่รัฐต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ ยังส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นใน

ความปลอดภัยอาหารของผู้บริโภคทั้งในประเทศ และต่างประเทศ จึงเป็นลูกโซ่ที่กระทบไปยังความมั่นคงของชาติ และเศรษฐกิจการก้าวระหว่างประเทศอีกด้วย ดังนั้นความปลอดภัยด้านอาหารจึง ไม่ได้เป็นเรื่องเล็กน้อยที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคกลุ่มเล็กๆ เท่านั้น แต่มีผลกระทบในระดับมหภาค ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรบุคคล ความมั่นคงและยั่งยืนของประเทศชาติ อีกทั้งความมั่นคงของเศรษฐกิจระดับชาติด้วย

3. การปรับปรุงระบบบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศต่างๆ

ประเด็นความไม่ปลอดภัยในอาหารเป็นประเด็นสำคัญ ที่ทำให้หลายประเทศตกอยู่ในภาวะวิกฤตทั้งวิกฤตศรัทธาและวิกฤตเศรษฐกิจ ด้วยความตระหนักถึงบทบาทของความปลอดภัยด้านอาหาร อันเป็นหัวใจหลักในการรักษาความปลอดภัยของพลเมือง และความมั่นคงของเศรษฐกิจของตน ทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกหันมาพิจารณากระบวนการจัดการความปลอดภัยด้านอาหารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยดำเนินการเชิงรุกมากกว่าการตั้งรับสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้น มีการปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารจัดการขององค์กรที่กำกับดูแลด้านความปลอดภัยทางอาหาร และเพิ่มมาตรการที่เข้มงวด โดยเฉพาะมาตรฐานการตรวจสอบอาหารที่นำเข้า

3.1 การจัดแบ่งระบบความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศอื่นๆ

ระบบความปลอดภัยอาหารของประเทศคู่ค้าสำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และ ประเทศสมาชิกกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) ได้พัฒนาและปรับปรุงระบบความปลอดภัยของตน ทั้งทางด้านโครงสร้างระบบบริหารจัดการขององค์กร ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับความปลอดภัยของห่วงโซ่อาหาร การเพิ่มมาตรการที่เข้มงวด การออกกฎระเบียบต่างๆ รวมถึงการนำเข้าและการส่งออกอาหาร เพื่อให้เกิดความมั่นใจของประชาชนภายในประเทศ และเป็นที่ยอมรับของประเทศคู่ค้า รวมทั้งทำให้เกิดความโปร่งใสในการตรวจสอบ อย่างไรก็ตาม เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการความปลอดภัยอาหารของแต่ละประเทศจะมี เหตุผลและทิศทางเดียวกัน คือจะเป็นการรวมศูนย์การบริหารงานหรือการประสานงานเพื่อลดความซ้ำซ้อน แต่รูปแบบที่เหมาะสมของแต่ละประเทศไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูงของประเทศ ไม่ว่าจะเป็น

- การบูรรวมหน่วยงานและตั้งเป็นหน่วยงานใหม่ ที่อาจขึ้นตรงต่อกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งหรือ ขึ้นตรงต่อประธานาธิบดี
- จัดตั้งเป็นหน่วยงานขึ้นมากับหน่วยงานหนึ่งเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลด้านความปลอดภัยอาหาร โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานเดิม เช่น การแยกหน่วยงานออกกฎหมายและหน่วยประเมินความเสี่ยงออกจากกัน

- เพิ่มความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลด้านความปลอดภัยอาหาร

จากรายงานของ US Government Accountability Officer (GAO) ที่นำเสนอต่อ Congressional Requesters (2005) เกี่ยวกับการปรับปรุงระบบความปลอดภัยอาหารของประเทศต่างๆ 7 ประเทศได้แก่ แคนาดา เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ อังกฤษ เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ และนิวซีแลนด์ ถึงวิธีการ ในการปรับปรุงหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในอาหาร ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยอาหารระดับประเทศ ทั้งนี้ประเทศต่างๆเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นว่า การทำงานระบบหลายหน่วยงานทำให้เกิดความล่าช้า ช้าซ้อน และเกิดช่องว่างในห่วงโซ่อาหาร อีกทั้งวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกันทำให้หน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพ และขาดการประสานงานกัน ดังนั้นการให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งทำหน้าที่ในการดูแลระบบความปลอดภัยด้านอาหารจะทำให้เกิดความคล่องตัว และดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว

ความท้าทายที่ต้องเผชิญจากผลการปรับปรุงนี้ และผลประโยชน์ที่ประเทศจะได้รับ โดยทำการสำรวจข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ อุตสาหกรรมอาหาร และผู้บริโภค พบว่าการปรับปรุงโครงสร้างระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหาร มีทั้งแบบการปรับปรุงให้มีความเข้มแข็ง (consolidation) ซึ่งหมายถึงการถ่ายโอนหน้าที่ความรับผิดชอบ และผู้รวบรวมหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับความปลอดภัยอาหาร ให้เป็นหน่วยงานเดียว (single agency) หรือยังคงระบบหลายหน่วยงาน (Multiple Agency System) แต่แก้ไขปัญหาในการกำกับดูแล การประสานนโยบายและการปฏิบัติ ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิภาพผลในการบริหารงานที่รับผิดชอบ จึงสามารถแก้ปัญหาความไม่ปลอดภัยด้านอาหารได้อย่างครบวงจร

รูปแบบการบริหารจัดการระบบความปลอดภัยด้านอาหารสามารถ แบ่งได้เป็น 3 แบบ คือ ระบบหน่วยงานเดียว (Single Agency System) ระบบหลายหน่วยงาน (Multiple Agency System) และระบบบูรณาการ (Integrated System) ซึ่งการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหาร ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดจะมีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับโครงสร้างและสถานการณ์ของแต่ละประเทศ รวมทั้งความร่วมมือและการประสานงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบความปลอดภัยอาหารเป็นสำคัญ การปรับปรุงระบบบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศต่างๆ (สถาบันอาหาร, 2547; ประภาพรและคณะ, 2549; อรสา, 2549; จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549) สามารถแบ่งได้ดังนี้

3.1.1 ระบบหน่วยงานเดียว (Single Agency System)

ระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหาร แบบหน่วยงานเดียว (Single Agency System) ได้แก่ประเทศ จีน นอร์เวย์ และประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ได้แก่ เดนมาร์ก

เนเธอร์แลนด์ อังกฤษ นิวซีแลนด์ เป็นต้น โดยการปรับปรุงและรวมระบบองค์กรให้อยู่ภายใต้การบริหารของหน่วยงานเดียว (Single Agency System) ที่รวมงานปฏิบัติในการกำกับดูแลของภาครัฐตลอดห่วงโซ่อาหารจากภาคเกษตรกรรมจนถึงโต๊ะอาหาร (Farm to Table) ไว้ทั้งหมด โดยเริ่มการเคลื่อนไหวในการปรับตัวตั้งแต่ปี 1997 จนถึงปัจจุบัน การบริหารจัดการมีลักษณะคล้ายคลึงกันและสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเด็น คือ

3.1.1.1 เป็นหน่วยงานเดียวที่ทำหน้าที่ด้านการตรวจสอบอาหาร ซึ่งแยกตัวออกจากหน่วยงานการประเมินความเสี่ยงและออกกฎหมายอย่างชัดเจน ได้แก่ ประเทศแคนาดา และจีน โดยการตั้งหน่วยงานใหม่เป็น Single Agency ในการตรวจสอบ และแยกส่วนออกจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินความเสี่ยงและการออกกฎหมาย ซึ่ง Single Agency นี้ทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานที่ออกกฎหมายด้วย

- **ประเทศแคนาดา** : เดิมระบบความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศแคนาดาอยู่ในกำกับดูแลของ 3 หน่วยงานคือ Health Canada, Agriculture and Agri-Food Canada และ Fisheries and Oceans Canada โดยมีวัตถุประสงค์ในการออกนโยบายด้านอาหาร การประเมินความเสี่ยง และการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อาหาร ประเทศแคนาดาได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างของระบบความปลอดภัยด้านอาหารเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร เช่น ทำให้เกิดความต่อเนื่องในการตรวจสอบ และเกิดความชัดเจนในหน้าที่ความรับผิดชอบ อีกทั้งยังปรับปรุงประสิทธิภาพ โดยลดความซ้ำซ้อนของงานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยอาหาร เพื่อลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐ

แคนาดาได้จัดตั้งองค์กรใหม่เรียกว่า Canadian Food Inspection Agency (CFIA) อยู่ภายใต้กระทรวง Agriculture and Agri-Food Canada โดยการรวมหน่วยงานที่ตรวจสอบอาหารเป็นหน่วยงานเดียวกัน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยลดความซ้ำซ้อนของงานที่เกี่ยวข้องความปลอดภัยอาหาร ทำให้เกิดความต่อเนื่องในการตรวจสอบ และเกิดความชัดเจนในหน้าที่ความรับผิดชอบ CFIA ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลระบบความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศ โดยตรวจสอบอาหารทั้งอาหารที่ผลิตภายในประเทศและนำเข้า ทำหน้าที่ออกกฎระเบียบมีหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทั้งหมด รวมถึงการตรวจสอบอาหารนำเข้า ห้องปฏิบัติการและหน่วยงานวินิจัย การจัดการวิกฤต (crisis management) และการเรียกคืนสินค้า การให้การรับรองเพื่อการส่งออก ซึ่งผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานนี้จะรายงานตรงถึงรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและเกษตรอาหารของแคนาดา อย่างไรก็ตาม หน่วยงานทางด้านสุขภาพ (Health Canada) ยังทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดนโยบายสาธารณสุข (Public health policy) กำหนดมาตรฐาน และทำหน้าที่จัดการประเมินความเสี่ยง (Risk assessment) และ กำหนดระดับของปริมาณสารที่อนุญาตในผลิตภัณฑ์

ความท้าทายของประเทศแคนาดาในการปรับระบบความปลอดภัยอาหารนี้คือ รัฐบาลแคนาดาจะต้องกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของแต่ละองค์กร และการเชื่อมโยงกันให้ชัดเจน อีกทั้งต้องลดจำนวนพนักงานบางส่วน และสร้างวัฒนธรรมขององค์กรใหม่ ในการนี้รัฐบาลแคนาดาเสียค่าใช้จ่าย 25 ล้านเหรียญแคนาดา ในการเริ่มต้นการปรับกรมการตรวจสอบความปลอดภัยอาหารภายใน CFIA หรือประมาณร้อยละ 7 ของงบประมาณประจำปี ค.ศ. 1998 ของ CFIA แต่ประเทศแคนาดาพบว่า สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับความปลอดภัยอาหารลงได้ร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับก่อนการปรับรวม แต่ไม่มีการวิเคราะห์ถึงผลกระทบของค่าใช้จ่ายสุทธิ เป็นเพียงการคิดว่าใช้จ่าย ในการดำเนินงานเกี่ยวกับความปลอดภัยอาหารก่อนและหลังการปรับรวม นอกจากนี้ยังลดความซ้ำซ้อนในการตรวจสอบ อีกทั้งการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนดีกว่าการประสานงานกัน และเป็นการลดช่องว่างของการมองข้าม ทำให้สามารถบรรเทาความเสียหาย และปรับปรุงการจัดการวิกฤตจากโรควัวบ้าในปี 2003 ได้ดี (ประภาพรและคณะ, 2549)

- **ประเทศจีน** : เป็นประเทศที่กำลังการซื้อ และกำลังการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารสูงมากประเทศหนึ่ง จึงเป็นประเทศที่มีการนำเข้าและส่งออกเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ดังนั้นเพื่อสร้างจุดแข็งในการเจรจาต่อรองทางการค้า และป้องกันการใช้กติกาคำความปลอดภัยอาหาร มาเป็นข้อกีดกันทางการค้า จีนจึงได้จัดตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจดูแลการตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออก เท่านั้น ได้แก่ State General Administration of the People's Republic of China for Quality Supervision and Inspection and Quarantine (AQSIQ) ที่ขึ้นตรงต่อสภารัฐมนตรี (State Council) โดย AQSIQ จะดำเนินการจัดทำนโยบาย กฎหมายและกฎระเบียบ การตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออก การกักกัน ฝังระวาง ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ (health quarantine) และโรคพืชและสัตว์ (animal and plant quarantine) ส่วนกระทรวงเกษตร (Ministry of Agriculture, MOA) ทำหน้าที่ในการประเมินความเสี่ยงของปริมาณสารตกค้าง การออกกฎหมายและตรวจสอบสินค้าเกษตรและอาหารที่เกี่ยวข้อง

AQSIQ เป็นหน่วยงานที่ดูแลเฉพาะการตรวจสอบอาหารนำเข้าและส่งออก และกำหนดมาตรการด้านสุขอนามัย โดยกำหนดด่านนำเข้า ที่มีระบบการสุ่มตรวจและแสดงใบรับรองที่ระบุไม่มีสารปนเปื้อน อีกทั้งผลิตภัณฑ์ต้องมีระบบการตรวจสอบย้อนกลับ กำหนดขอบเขตในการตรวจสอบคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้า 6 ด้านคือ การตรวจสอบการดำเนินการของผู้ประกอบการ คุณภาพของสินค้า ภาชนะบรรจุ ฉลากและการกล่าวอ้างบนฉลาก ตลาด และความปลอดภัยของเอกสาร เช่น เอกสารรับรองคุณภาพและแหล่งที่มาของสินค้า (สุชนา, 2549)

3.1.1.2 เป็นหน่วยงานเดียวที่ดูแลความปลอดภัยอาหารตลอดทั้งห่วงโซ่อาหาร ประเทศเดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ และอังกฤษ ได้จัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบงาน

ตรวจสอบอาหารทั้งนำเข้าในประเทศ และรับรองการส่งออก การประเมินความเสี่ยง ออกกฎหมาย และการสื่อสารความเสี่ยงให้กับสาธารณะ

- **ประเทศอังกฤษ** : เดิมประเทศอังกฤษมีหน่วยงานรับผิดชอบ 3 หน่วยงาน ได้แก่ Ministry of Agriculture, Fisheries and Food (MAFF) และ Department of Health ภายใต้จากเกิดการระบาดของโรควัวบ้า (BSE) และโรคปากและเท้าเปื่อย ที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อวิกฤตศรัทธาและวิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้กระทรวง MAFF ถูกตำหนิอย่างมาก และถูกยุบไปในที่สุด ในปี ค.ศ. 2000 รัฐบาลอังกฤษได้จัดตั้งหน่วยงานที่เรียกว่า The Food Standard Agency (FSA) เป็นหน่วยงานอิสระของรัฐ ไม่ได้ขึ้นตรงต่อกระทรวงใดๆ แต่รายงานต่อรัฐสภา โดยผ่านทางกระทรวงสาธารณสุข (Department of Health) โดย FSA ทำหน้าที่ในการเฝ้าระวังเกี่ยวกับความปลอดภัยอาหาร (an independent food safety watchdog) เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคด้านความปลอดภัยอาหารและกฎหมายทางด้านการให้คำแนะนำและข้อมูลแก่สาธารณะและรัฐบาลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยอาหารตั้งแต่ฟาร์มจนถึงโต๊ะ คุณค่าของอาหาร และปกป้องคุ้มครองผู้บริโภค โดยการออกกฎหมาย การบังคับใช้และตรวจติดตามการปฏิบัติตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ในการประเมินความเสี่ยงทางวิทยาศาสตร์ (scientific risk assessment) การวิจัย การจัดการความเสี่ยง (risk management) การพัฒนานโยบาย (policy development) การกำหนดมาตรฐาน การให้การศึกษา และฝึกอบรม และงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจประเมิน (audit) และควบคุมการตรวจสอบของหน่วยงานท้องถิ่น รวมไปถึงการเจรจาใน EU ในนามของประเทศอังกฤษ ส่วนหน่วยงานท้องถิ่นยังคงทำหน้าที่ในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ไม่ใช่เนื้อสัตว์ (non-meat products) ในขณะที่หน่วยงานที่เหลือของ MAFF ถูกยุบไปรวมกับ Department of Environment, Transport and the Regions (DETR) และจัดตั้งเป็น Department of Environment, Food and Rural Affairs (Defra) ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบทางการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม การผลิตอาหารและมาตรฐานการเกษตร การประมง และสังคมชนบท (ประภาพรและคณะ, 2549)

ในปี ค.ศ. 2000 การทำงานเริ่มแรกของ FSA มีค่าใช้จ่ายประมาณ 9 ล้าน ปอนด์สเตอร์ลิง (ประมาณ 14 ล้านเหรียญสหรัฐ) หรือประมาณร้อยละ 8 ของงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว รัฐบาลอังกฤษได้ประเมินประโยชน์ที่ได้รับไว้ คือสามารถปรับปรุงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และเพิ่มความโปร่งใส ในการตรวจสอบอาหารของหน่วยงานท้องถิ่นต่อสาธารณะมากขึ้น โดย FSA มีหน้าที่ในการตรวจประเมิน การตรวจสอบความปลอดภัยอาหารของหน่วยงานท้องถิ่น และนำเสนอรายงานต่อสาธารณะทุกๆ 3 เดือน เป็นการเสริมความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค

- **ประเทศเดนมาร์ก** : เดิมประเทศเดนมาร์กมีหน่วยงานรับผิดชอบด้านความปลอดภัยในอาหาร 3 หน่วยงาน ได้แก่ Ministry of Agriculture, Ministry of Fisheries, Ministry of Health และ เทศบาลนคร (municipalities) ต่อมาในปี ค.ศ.1997 รัฐบาลเดนมาร์ก ได้จัดตั้งหน่วยงานใหม่

เรียก The Danish Veterinary and Food Administration (DVFA) ขึ้นกับ Ministry of Food, Agriculture and Fisheries โดยรวมการตรวจสอบให้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของ DVFA ต่อมาหน่วยงานดังกล่าว ได้ถูกย้ายไปสังกัดกระทรวง Ministry of Family and Consumer Affairs โดย DVFA รับผิดชอบงานเกือบทั้งหมดที่เกี่ยวกับความปลอดภัยอาหาร ยกเว้นหน่วยงาน Plant Directorate และ Directorate for Fisheries ที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบอาหารสัตว์ (animal feed inspection) และการตรวจสอบปลาในเรือตามลำดับ ซึ่งทั้งสองหน่วยงานนี้ยังอยู่ภายใต้กระทรวง Ministry of Food, Agriculture, and Fisheries การปรับปรุงดังกล่าวสามารถลดความซ้ำซ้อนในการตรวจสอบ เพิ่มความสะดวกต่อการตรวจสอบ โดยใช้พื้นฐานของความเสี่ยง เพิ่มความแน่นอนและเวลาในการบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับอาหาร และประหยัดงบประมาณ (ประภาพรและคณะ, 2549)

ประเทศเดนมาร์ก ได้ประมาณต้นทุนเริ่มต้นของการปรับปรุงเป็นจำนวน 204.5 ล้านดอลลาร์ โครน (ประมาณ 26 ล้านเหรียญสหรัฐ) หรือประมาณร้อยละ 21 ของงบประมาณของ DVFA ในปี ค.ศ. 2000 โดยเริ่มต้นเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ การจัดทำระบบฐานข้อมูลใหม่ เครื่องมือปฏิบัติการ (laboratory equipments) ค่าชดเชยของพนักงาน (staff compensation) และอาคาร ในระหว่างการจัดตั้งหน่วยงานให้พบว่า การตรวจสอบโดยรวมลดลง แต่เริ่มขึ้นหลังปี ค.ศ. 2000 เดนมาร์ก ได้สรุปความท้าทายของการปรับปรุงโครงสร้างไว้ คือผู้ตรวจสอบซึ่งเดิมขึ้นกับเทศบาลนคร (municipal inspectors) ต้องเรียนรู้และพัฒนาทางด้านวัฒนธรรมทั่วไปองค์กรใหม่ และการเสริมสร้างความเข้มแข็งตามปณิธานของหน่วยงานใหม่ และประเมินการต้นทุนเริ่มต้นไว้ต่ำเกินไป อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ที่ได้รับจากการปรับโครงสร้างองค์กร ได้แก่ การลดความซ้ำซ้อนในการตรวจสอบ สามารถกำหนดความถี่ในการตรวจสอบตามระดับความเสี่ยง อีกทั้งยังสามารถกำหนดระยะเวลาในการเริ่มบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับอาหาร นอกจากนี้ยังมีความเป็นไปได้ในการประหยัดงบประมาณทั้งทางเจ้าหน้าที่ และลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานในห้องปฏิบัติการ

- **ประเทศเนเธอร์แลนด์** : เดิมระบบความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศเนเธอร์แลนด์อยู่ในการกำกับดูแลของ 2 หน่วยงานคือ หน่วยตรวจสอบสำหรับการคุ้มครองสุขภาพและสัตวแพทย์ สาธารณสุข (Inspectorate for Health Protection and Veterinary Public Health) สังกัดกระทรวง The Ministry of Public Health, Welfare and Sports และ หน่วยตรวจสอบแห่งชาติสำหรับสัตว์ (National Inspectorate Service for Livestock and Meat) สังกัดกระทรวง Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality ทั้งนี้ที่เกี่ยวเนื่องมาสาธารณะวิพากษ์ เรื่องความปลอดภัยอาหารซึ่งเป็นผลมาจากโรควัวบ้า และวิกฤตความปลอดภัยอาหารก่อนหน้านี้ รวมทั้งความต้องการในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ โดยการลดความซ้ำซ้อน และการปรับปรุงการ

ประธานงานในระบบความปลอดภัยอาหาร และเพื่อให้สอดคล้องกับกฎระเบียบความปลอดภัยอาหารของสหภาพยุโรป

ในปี ค.ศ. 2002 รัฐบาลเนเธอร์แลนด์ ได้จัดตั้งหน่วยงานที่เรียก The Food and Consumer Product Safety Authority ให้เป็นหน่วยงานอิสระ ภายใต้กระทรวง The Ministry of Public Health, Welfare and Sports และในปี ค.ศ. 2003 ได้โอนไปขึ้นกับกระทรวง Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality โดยหน่วยงานนี้มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการประเมินความเสี่ยงและการวิจัย (Risk Assessment & research) ด้านการบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement) และด้านการสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication) (ประภาพรและคณะ, 2549)

การปรับปรุงโครงสร้างของระบบความปลอดภัยด้านอาหารนี้ จะทำให้เกิดการลดจำนวนเจ้าหน้าที่ลด และมีค่าใช้จ่ายในการปรับประมาณ 5 ล้าน ยูโร (6 ล้านเหรียญสหรัฐ) หรือประมาณร้อยละ 3 ของงบประมาณปี ค.ศ. 2004 ประโยชน์ที่รัฐบาลเนเธอร์แลนด์ประเมินไว้ได้แก่ การลดความซับซ้อนในการตรวจสอบ ทำให้ลดจำนวนเจ้าหน้าที่ และเพิ่มประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ นอกจากนั้นยังทำให้เกิดความชัดเจนว่า The Food and Consumer Product Safety Authority เป็นหน่วยงานเดียวในการติดต่อ (single contact) สำหรับผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังสามารถประหยัดงบประมาณลงร้อยละ 25 จากการลดเจ้าหน้าที่บริหารและการจัดการและการขายทรัพย์สินส่วนเกิน

- **ประเทศนิวซีแลนด์** : ระบบความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศนิวซีแลนด์ประกอบด้วย 2 หน่วยงานได้แก่ Ministry of Health และ Ministry of Agriculture and Forestry ต่อมาในปี ค.ศ. 2002 นิวซีแลนด์ได้ปรับโครงสร้างเป็นองค์กรอิสระเพียงหน่วยงานเดียว (a single, independent food safety agency) เรียกว่า New Zealand Food Standards Authority (NZFSA) ทำหน้าที่รับผิดชอบตลอดทั้งห่วงโซ่อาหารจากฟาร์มถึงโต๊ะ หน่วยงานใหม่นี้เป็น semi-autonomous body (เป็นกึ่งกลางปกครองด้วยตนเอง) ที่ติดต่อกับกระทรวงเกษตรและป่าไม้ (Ministry of Agriculture and Forestry) มีหน้าที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุงนโยบายของรัฐบาล และให้ข้อมูลแก่สาธารณะ นอกจากนั้นยังทำหน้าที่ในการเฝ้าระวัง (surveillance) การกำหนดมาตรฐาน การบังคับใช้กฎหมาย (enforcement) การวิจัยและการประเมินความเสี่ยง (risk assessment) หน่วยงานใหม่นี้ยังเป็น semi-autonomous body (เป็นกึ่งกลางปกครองด้วยตนเอง) ที่ทำงานประสานงานกับ Ministry of Agriculture and Forestry (ประภาพรและคณะ, 2549)

ในระหว่างปี ค.ศ. 2002 นิวซีแลนด์ใช้ค่าใช้จ่ายสำหรับต้นทุนเริ่มต้น ไปประมาณ 2 ล้าน เหรียญนิวซีแลนด์ (ประมาณ 1 ล้านเหรียญสหรัฐ) ที่ใช้ค่าใช้จ่ายน้อย เนื่องจากค่าใช้จ่ายทางด้านความปลอดภัยอาหารยังคงจะจ่ายไปตามหน่วยงานต่างๆที่ยังรับผิดชอบอยู่ โดยใช้เงินค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้าย การพัฒนาระบบการสื่อสาร ถูกจ้างชั่วคราว และการจ้างออก ในปีงบประมาณ

2004-2005 NZFSA มีงบประมาณทั้งสิ้นประมาณ 78 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์ (ประมาณ 53 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) นิวซีแลนด์ได้ประเมินประโยชน์ที่ได้รับ จากการปรับโครงสร้างเป็นองค์กรอิสระ เพื่อยกระดับงานเดียว คือการเพิ่มความคล่องตัวในการติดต่อ ระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร และNZFSA การเพิ่มความสามารถในการจัดการวิกฤตความปลอดภัยอาหาร ทำให้ภาคอุตสาหกรรมมีความมั่นใจ ในการรับมือของรัฐบาลทางด้านความปลอดภัยอาหาร ทั้งผู้บริโภคเองเกิดความมั่นใจมากขึ้นในระบบบริหารจัดการของภาครัฐ

3.1.2 ระบบหลายหน่วยงาน (Multiple Agency System)

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีระบบปลอดภัยอาหารที่แข็งแกร่ง แต่ยึดหยุ่นตามสถานการณ์ โดยแต่ละมลรัฐจะมีกฎหมายของตนเองที่สอดคล้องกับกฎหมายกลาง การตรวจสอบความรับผิดชอบตามกฎหมายของผู้ผลิตนั้น มีการร่วมมือกันระหว่างหลายๆ หน่วยงาน ได้แก่ รัฐบาลกลาง รัฐและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ซึ่งต้องปฏิบัติตามแผนแม่บท และระบบความปลอดภัยอาหารอย่างต่อเนื่อง ทำให้ระบบการควบคุมความปลอดภัยอาหารของประเทศสหรัฐฯ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งยังทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในระบบความปลอดภัยอาหารของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งหน่วยงานสำคัญที่ดูแลด้านความปลอดภัยของผู้บริโภค ได้แก่ คณะกรรมการอาหารและยา (Food and Drug Administration, FDA) และ กระทรวงเกษตร (U.S. Department of Agriculture, USDA) หน่วยงานทั้งสองนี้แบ่งอำนาจหน้าที่กันอย่างชัดเจน และมีกฎหมายแม่บทของแต่ละหน่วยงาน FDA และ USDA จะพัฒนากฎระเบียบให้แนวทางเฉพาะและใช้วิธีการเฉพาะ รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและมีบทโทษที่รุนแรงต่อสถานประกอบการที่ผลิตสินค้าไม่ได้มาตรฐาน หรือไม่ปลอดภัย (ประสิทธิภาพและคณะ, 2549)

อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติงานก็ยังพบปัญหาความซ้ำซ้อนของหน่วยงาน จนประมาณถูกกระจายออกไป จนไม่สามารถดำเนินการได้มีประสิทธิภาพสูงสุด จากความสามารถในการจัดทำระบบการรับรองผลห้องปฏิบัติการมาตรฐาน ทำให้การตรวจสอบสินค้าอาหารที่วางจำหน่ายภายในประเทศของ FDA ก็ยังไม่สามารถดำเนินการในลักษณะเชิงรุกได้ เนื่องจากภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่มีอยู่ ก็ทำได้เพียงการตรวจสอบและเฝ้าระวังภายในประเทศเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ โดยการเช่นสัญญาความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน (MOU) ในการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อตอบสนองกรณีฉุกเฉินด้านอาหาร (Food Emergency Response network, FERN) การสร้างมาตรฐานห้องปฏิบัติการระดับท้องถิ่น (Federal-State diagnostic network) ระบบสารสนเทศของการนำเข้าสินค้า (Automated Import Information System) การปรับปรุงมาตรฐานการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการวิจัยเพื่อหาวิธีการใหม่ๆ ในการตรวจสอบความปลอดภัยของอาหาร จึงทำให้ระบบความปลอดภัยของประเทศสหรัฐอเมริกาเกิดความแข็งแกร่งอย่างมาก (ประสิทธิภาพและคณะ, 2549; สุวาริ, 2549)

ภายหลังการเกิดการก่อการร้าย 9 กันยายน พ.ศ. 2546 สหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายป้องกันการก่อการร้ายทางชีวภาพ (Bioterrorism Act) โดยกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนของผู้ประกอบการที่ต้องการส่งสินค้าอาหารไปจำหน่าย มีการจัดทำรายละเอียดและข้อมูลการนำเข้า และต้องมีแจ้งล่วงหน้าก่อนการนำเข้า เพื่อความสะดวกตรวจสอบแหล่งที่มา และเป็นข้อมูลใช้ในการประเมินความเสี่ยงของอาหารที่นำเข้าภายในประเทศ (ประกาศพ.ร.และคณะ, 2549)

3.1.3 ระบบบูรณาการ (Integrated System)

ประเทศที่มีรูปแบบที่ยังคงไว้ซึ่งหน่วยงานรับผิดชอบเดิม ที่มีอยู่หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยอาหาร แต่มีการจัดตั้งหน่วยงานอิสระใหม่ ที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และมาตรการ ออกกฎหมาย และติดตามประเมินผลการบริหารจัดการของหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น เยอรมัน และไอร์แลนด์ เป็นต้น

- **ประเทศญี่ปุ่น** : ซึ่งเป็นประเทศนำเข้าสินค้าอาหารที่สำคัญของโลก จึงมีความเข้มงวดกับมาตรการการนำเข้า เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคภายในประเทศ ที่มุ่งความปลอดภัยตั้งแต่ระดับฟาร์มจนถึงผู้บริโภค (From Farm to Table) แต่กระนั้นก็ยังพบรายงานการเกิดโรคระบาดจากอาหารอยู่เสมอ ซึ่งความรับผิดชอบทางความปลอดภัยอาหาร อยู่ภายใต้สองกระทรวงหลัก เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ คือ Ministry of Health, Labor and Welfare (MHLW) และ Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries (MAFF) ทั้งสองกระทรวงนี้ มีหน้าที่ในการดำเนินการด้านอาหารแยกจากกันภายใต้กฎหมายของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้ MAFF มีความรับผิดชอบในด้านการดูแลการผลิตอาหาร และการรับรองคุณภาพ ส่วน MHLW ดูแลเรื่องการจัดการกระจายอาหารที่มั่นคงและมีความปลอดภัย แต่เนื่องจากในการปฏิบัติงาน ยังคงมีช่องว่างในการประสานงานร่วมกันของกระทรวงทั้งสอง รัฐบาลญี่ปุ่นจึงได้กำหนดระบบการควบคุมดูแลความปลอดภัยของอาหาร ภายใต้กฎหมาย Basic Food Safety Law และจัดตั้งหน่วยงาน Food Safety Council (FSC) ขึ้นตรงต่อสำนักรัฐมนตรี (Cabinet Office) และมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศจากอาหารนำเข้า อีกทั้งเพื่อตอบสนององค์การภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นจากความไม่ปลอดภัยอาหารที่กระจายได้อย่างรวดเร็ว FSC เป็นหน่วยงานทางด้านวิชาการ ทำหน้าที่ประเมินความเสี่ยง กำหนดนโยบาย ประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเพื่อเป็นหน่วยงานที่นำกฎหมายสู่การปฏิบัติ

ญี่ปุ่นได้กำหนดให้สินค้าที่นำเข้าจะต้องได้รับการสุ่มตรวจ และออกใบรับรองโดยส่วนราชการของประเทศผู้นำเข้า นอกจากนี้ยังประกาศใช้กฎหมายสุขอนามัยอาหาร (Food sanitation law) มีเนื้อหาในการกำหนดรายชื่อสารเคมีที่เจือปนในอาหาร (สุชนา, 2549) ประกอบด้วย

- สารเคมีจำนวน 15 รายการที่ห้ามใช้ในอาหาร

- สารเคมีที่ไม่กำหนดค่า MRL จำนวน 65 รายการ
- สารเคมีอื่นๆ ที่กำหนดค่า MRL ไม่เกิน 0.01 ppm จำนวน 719 รายการ

- **ประเทศเยอรมัน** : เดิมระบบความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศเยอรมันอยู่ในการดูแลของ 2 หน่วยงานคือ Federal Ministry of Health และ Ministry of Food, Agriculture and Forestry โดยปรับปรุงหน่วยงานด้านความปลอดภัยอาหาร ให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ Federal Ministry of Consumer Protection, Food and Agriculture โดยตั้งหน่วยประสานงาน (coordination body) เรียกว่า Federal Office of Consumer Protection and Food Safety ให้ทำหน้าที่เป็นแกนในการจัดการความปลอดภัยอาหาร ประสานงานกับสหภาพยุโรปเกี่ยวกับกิจกรรมความปลอดภัยอาหาร และพัฒนากฎระเบียบทั่วไป เพื่อเป็นแนวทางในการนำกฎหมายอาหารของประเทศไปปฏิบัติ โดยแต่ละรัฐของประเทศเยอรมัน ต่อมาในปี ค.ศ. 2002 ได้จัดตั้งหน่วยงานเพิ่มเติม คือ The Federal Institute for Risk Assessment เพื่อทำหน้าที่ในการประเมินความเสี่ยง และจัดหาข้อเสนอแนะทางวิทยาศาสตร์ โดยแยกออกจากการพิจารณาในการจัดการความเสี่ยง สำหรับรัฐต่างๆยังคงรับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมาย (enforcement) และควบคุมการตรวจสอบของหน่วยงานเทศบาลท้องถิ่น (ประภาพรและคณะ, 2549)

การปรับปรุงโครงสร้างระบบความปลอดภัยอาหารของเยอรมัน ไม่ต้องการค่าใช้จ่ายในการเริ่มต้น แต่มีความยุ่งยากในการเจรจาระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐต่างๆ เกี่ยวกับการปรับรูปแบบกฎหมายความปลอดภัยอาหาร และในการปรับรูปแบบที่ไปเพิ่มอำนาจให้แกรัฐบาลกลาง ทำให้ต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ อย่างใดก็ตามได้มีการประเมินประโยชน์ที่ได้ คือปรับปรุงการสื่อสารระหว่าง รัฐบาลกลางและรัฐต่างๆ ให้มีความสอดคล้องกัน และทำให้การจัดการวิกฤตมีความคล่องตัวขึ้น

- **ประเทศไอร์แลนด์** : เดิมระบบความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศไอร์แลนด์ อยู่ในกำกับดูแลของ 8 หน่วยได้แก่ Department of Agriculture and Food, Department of Environment, Department of Public Enterprise, Marine Department, Department of Enterprise, Trade and Employment, Department of Health and Children, คณะกรรมการด้านสุขภาพส่วนภูมิภาค 8 แห่ง และ สำนักงานส่วนท้องถิ่น 33 แห่ง ซึ่งการทำงานของหน่วยงานแต่ละแห่ง ไม่สอดคล้องกัน และไม่มีหน่วยงานอิสระ ที่จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบการบังคับใช้และปฏิบัติตามกฎหมายอาหาร ดังนั้นในปีค.ศ. 1998 ไอร์แลนด์ได้จัดตั้ง Food Safety Authority of Ireland (FSAI) เพื่อประสานงานและควบคุมหน่วยงานต่างๆ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของอาหาร โดย FSAI เป็นหน่วยงานอิสระภายใต้กระทรวง Department of Health and Children โดยมีรัฐมนตรีคณะกรรมการด้านสุขภาพและสำนักงานท้องถิ่น ทำหน้าที่ตรวจสอบ ซึ่งรัฐบาลไอร์แลนด์ใช้

ตัดสินใจหน่วยงานนี้ ให้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงสุขภาพและเด็ก เพื่อแยกหน้าที่ที่เฉพาะเจาะจงทางด้านความปลอดภัยของอาหาร ออกจากการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านอาหารและผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งยังคงเป็นหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและอาหาร และ FSAI ทำให้เกิดการบังคับใช้ และการปฏิบัติตามกฎหมายในโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร ด้านความปลอดภัยของอาหารเป็นพื้นฐาน และเป็นหน่วยงานกลาง

FSAI มีหน้าที่ในการประเมินความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยง และการสื่อสารความเสี่ยง รวมไปถึงการบังคับใช้กฎหมายด้านความปลอดภัยของอาหารที่ตั้งขึ้น อีกทั้งยังทำหน้าที่ติดตามกิจกรรมด้านความปลอดภัยของหน่วยงานต่างๆ การจะบรรลุวัตถุประสงค์กล่าวจะต้องอาศัยการจัดตั้ง และกำหนดข้อตกลงด้านการปฏิบัติงาน กับหน่วยงานด้านความปลอดภัยอาหารเดิม ซึ่งภายใต้ข้อตกลงนี้จะให้หน่วยงานเดิมทำหน้าที่บางอย่างต่อไป เช่น การตรวจสอบ แต่ FSAI จะร่วมมือกับ หน่วยงานต่างๆของรัฐบาล หน่วยงานส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการสุขภาพเพื่อทำการกำหนดมาตรฐานร่วมกัน และจัดการประชุมกับหน่วยงานอื่นๆอย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง เพื่อประสานงานให้เกิดการตรวจสอบตามข้อตกลง และมีการตรวจติดตามให้กับหน่วยงานที่ร้องขอจึงทำให้เกิดความร่วมมือที่หลากหลาย (ประภาพรและคณะ, 2549)

ในปีงบประมาณค.ศ. 1999 รัฐบาลของประเทศไอร์แลนด์มีค่าใช้จ่ายเริ่มต้นประมาณ 1.5 ล้านไอริชปอนด์ (ประมาณ 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) โดยใช้ในการจ้างพนักงานชั่วคราว เช่าพื้นที่ตั้งสำนักงาน และเป็นการใช้จ่ายในการดำเนินการ และได้ประเมินประโยชน์ที่ได้รับไว้ คือ เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงาน หรือตรวจสอบการดำเนินการของหน่วยงานแต่ละแห่ง เป็นหน่วยงานเดียวในการติดต่อสำหรับผู้บริโภคและโรงงาน และเกิดความร่วมมือกันระหว่างรัฐบาล ทำให้สามารถปรับปรุงหน้าที่ความรับผิดชอบ และเกิดความโปร่งใสในระบบการทำงาน

3.2 การเสริมสร้างการแข่งขันของระบบความปลอดภัยด้านอาหาร

ในปัจจุบันประเทศส่วนใหญ่ในโลก ได้มีการปรับปรุงองค์การด้านการจัดการความปลอดภัยอาหารตลอดทั้งห่วงโซ่ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงกฎหมาย เนื่องจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก โดยปัจจัยภายในก็คือสถานการณ์ทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และบริบททางการค้าสินค้าเกษตรและอาหารที่มีปัญหาด้านมาตรการที่มีใช้ภายใน รวมไปถึงปัญหาทางเทคนิคต่างๆ ที่ทวีความสำคัญทดแทนปัญหาทางด้านมาตรการทางภาษี ดังนั้นการจัดโครงสร้างองค์กรและการปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการคุ้มครองสุขภาพของผู้บริโภค ทำให้การดำเนินงานเป็นเอกภาพ สามารถบริหารความเสี่ยงในภาวะวิกฤตลดช่องว่างและความซ้ำซ้อนของระบบการตรวจสอบอาหาร อันจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศ

ในหลายประเทศได้มีการรวมตัวกัน ในการเสริมความแข็งแกร่งของระบบความปลอดภัยด้านอาหาร การประเมินความเสี่ยงทางวิทยาศาสตร์ และจัดระบบการผลิตอาหารให้อยู่ในระดับมาตรฐานเดียวกัน ทำให้สามารถกำกับดูแลความปลอดภัยด้านอาหารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และรักษาความเป็นผู้นำในการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร ได้แก่ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป และกลุ่มประเทศออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์

- สหภาพยุโรป : สหภาพยุโรปได้ออกสมุดปกขาว ว่าด้วยความปลอดภัยด้านอาหาร (EU White paper on Food Safety) และจัดตั้ง European Food Safety Authority ที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรอิสระ โดยมุ่งเน้นความปลอดภัยของอาหารจากฟาร์มสู่โต๊ะอาหาร และให้คำแนะนำแก่ประเทศสมาชิก โดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ในการประเมินความเสี่ยง ยกเว้นการผลิตอาหารให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน โดยจัดทำมาตรการทางด้านสวัสดิภาพสัตว์ (animal welfare) ระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (traceability) และหลักการระวังภัยล่วงหน้า (precautionary principle)

นอกจากนี้สหภาพยุโรปยังได้กำหนดมาตรการในการนำเข้า เพื่อความปลอดภัยด้านอาหาร โดยมุ่งเน้นการตรวจสอบต่างๆ ดังนี้ การปฏิบัติตามกฎระเบียบทางด้านสุขอนามัย ข้อกำหนดการวางจำหน่ายสินค้า การตรวจสอบการปนเปื้อนและสารตกค้าง ข้อกำหนดว่าด้วยผลิตภัณฑ์มีส่วนประกอบของสิ่งมีชีวิตที่มีการตัดต่อหรือตัดแปลงทางพันธุกรรม ระเบียบว่าด้วยสัตว์ล้มต้อหรือภาชนะบรรจุ ระเบียบการขนส่งผลิตภัณฑ์ และระเบียบว่าด้วยการป้องกันและควบคุมโรคบางชนิด เป็นต้น (ประภาพรและคณะ, 2549)

-กลุ่มประเทศออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ : ด้วยความเป็นผู้นำทางด้านการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร โดยเฉพาะเนื้อสัตว์ ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์จำเป็นต้องสร้างระบบความปลอดภัยด้านอาหาร ควบคู่ไปกับมาตรฐานคุณภาพ เพื่อรักษาชื่อเสียงและสร้างความมั่นใจการผลิตอาหารที่สะอาดและปลอดภัย ดังนั้นในปีค.ศ. 1998 ภายใต้ข้อตกลงระหว่างรัฐบาลออสเตรเลียและรัฐบาลนิวซีแลนด์ ในการเปิดการค้าเสรีระหว่างสองประเทศที่เรียก The Trans-Tasman Mutual Recognition Agreement ได้จัดตั้งหน่วยงานที่เรียกว่า Food Standards Australia-New Zealand (FSANZ) เพื่อกำหนดมาตรฐานอาหาร (Food Standards Code) กฎ ระเบียบ วิธีการปฏิบัติ ร่วมกันจนไปถึงการตรวจติดตามให้เป็นไปตามกฎหมาย และมาตรฐานที่กำหนด เพื่อสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยอาหาร การติดตามระบบคุ้มครองผู้บริโภค และรักษาความสามารถในการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร โดย FSANZ จัดหาคำแนะนำทางเทคนิค กำหนดมาตรฐานในส่วนประกอบของอาหาร และการปิดฉลากแสดงรายการ ภาครัฐเพื่อให้นำไปปฏิบัติ

ภายหลังภาวะวิกฤตด้านความปลอดภัยอาหาร ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจระดับชาติ ประเทศต่างๆจึงเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้ให้ความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์เป็นอันดับแรก ทั้งทางคุณภาพและสุขภาพของประชากร เนื่องจากความมั่นคงของทรัพยากรมนุษย์

จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ประเทศต่างๆจึงได้มีการพัฒนาและปรับปรุงระบบความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศของตน ทั้งทางด้านโครงสร้างองค์กรที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของทั้งห่วงโซ่อาหาร และการออกกฎระเบียบต่างๆ รวมทั้งมาตรการที่เข้มงวด ในการเพิ่มความเข้มแข็งของระบบความปลอดภัยของอาหารให้มากขึ้น ทั้งอาหารที่ผลิตและบริโภคภายในประเทศ และส่งผลถึงอาหารที่นำเข้าจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานเทียบเท่ามาตรฐานเดียวกันภายในประเทศ รวมทั้งมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจของประชาชนภายในประเทศ และเป็นที่ยอมรับของประเทศคู่ค้า รวมทั้งทำให้เกิดความโปร่งใสในการตรวจสอบ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวล้วนส่งผลกระทบต่อประเทศคู่ค้า เนื่องจากมาตรฐานความปลอดภัยที่กำหนดขึ้นนี้ มักมีมาตรฐานสูงกว่าประเทศกำลังพัฒนา จะส่งผลกระทบต่อระบบการผลิตอาหาร ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

4. สถานการณ์ความปลอดภัยอาหารในประเทศไทยในปัจจุบัน

สถานการณ์ความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศไทย จะพบปัญหาอยู่ในทุกมิติตลอดห่วงโซ่อาหาร (Food Chain) นับจากทรัพยากรธรรมชาติที่พื้นวันจะเสื่อมโทรมลง ระบบนิเวศถูกทำลายและเสื่อมคุณภาพ จากการใช้ปุ๋ยเคมีและยากำจัดศัตรูพืช การปนเปื้อนของสารเคมีลงในแหล่งน้ำและดิน ย่อมมีผลต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิตในอนาคต ปัญหาการปนเปื้อนและคุณภาพของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหาร เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานสากล การลดลงของความหลากหลายทางพืช ผักและผลไม้พื้นบ้าน เนื่องจากการผลิตในเชิงพาณิชย์ที่ส่งเสริมพันธุ์พืชและสัตว์ไม่กี่ชนิด สถานการณ์เหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นถึงวิกฤตการณ์ด้านความปลอดภัยอาหาร ที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของประชากร และศักยภาพการส่งออกสินค้าอาหารในระยะเวลานานสั้น ถ้าหากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง (คณะทำงานยกร่างและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ, 2545)

4.1 สถานการณ์ ความปลอดภัยด้านอาหาร

วัตถุประสงค์ของการเกษตรเป็นหัวใจหลัก ในการสร้างความมั่นใจในการผลิตสินค้าอาหารที่ปลอดภัย ถ้าวัตถุประสงค์เป็นเช่นไม่ว่าอันตรายจากจุลินทรีย์ หรือ สารเคมี ย่อมส่งผลถึงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ยกเว้นในกระบวนการผลิตจะสามารถลดอันตรายดังกล่าวได้ วัตถุประสงค์รายการเกษตร เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการป้องกันและรักษาผลผลิต ให้นั่นจากการทำลายของศัตรูพืช แต่การใช้อย่างไม่ถูกต้องหรือการใช้มากเกินความจำเป็น อาจก่อให้เกิดผลข้างเคียงในทางลบ ทั้งต่อตัวเกษตรกรผู้ผลิตและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสิ่งมีชีวิตอื่นที่มีพิษเป้าหมายในการป้องกันกำจัด จากข้อมูลของกรมวิชาการเกษตร แม้ว่าการนำเข้าวัตถุดิบตราขายทางการเกษตร จะลดลงจาก 79,581 ตันในปี 2546 เป็น 44,273 ตันในปี 2547 ซึ่งลดมูลค่าการนำเข้า 11,342 ล้านบาท เป็น 5,178

ด้านบาท ไม่นับรวมที่ลักลอบนำเข้า โดยเป็นสารกำจัดศัตรูพืช (herbicide) ประมาณร้อยละ 75 รองลงมา ได้แก่ สารกำจัดแมลง (insecticide) และสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช (fungicide) หรือ เหนียวการใช้สารเคมี 1 กิโลกรัมต่อ 1 ไร่ สารเคมีเหล่านี้ตกค้างในวัตถุติดทางการเกษตร หรือสะสมในดิน และถูกชะล้างลงแหล่งน้ำ จึงก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมตามมา และอาจพบปนเปื้อนในสัตว์น้ำ กรมวิชาการเกษตรได้นำหลักปฏิบัติทางการเกษตร (Good Agricultural Practices, GAP) มาใช้ ซึ่งนับเป็นปัจจัยในการลดความเสี่ยงในการบริโภคสินค้าเกษตร อย่างไรก็ตามเกษตรกรที่ใช้หลัก GAP ในการผลิตสินค้าเป็นไปตามความสมัครใจ และเกษตรกรที่ใช้มักเป็นผู้ผลิตสินค้าส่งออก

จากการศึกษาสถานการณ์ความปลอดภัยด้านอาหาร โดยสถาบันคลังสมองในปี พ.ศ. 2548 ที่ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ ความปลอดภัยของอาหารในกลุ่มต่างๆ 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสัตว์บกและผลิตภัณฑ์ กลุ่มสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ กลุ่มนมและผลิตภัณฑ์ กลุ่มข้าวพืช ถั่ว เมล็ด และผลิตภัณฑ์ และ กลุ่มผักและผลไม้ พบว่าปัญหาความไม่ปลอดภัยของอาหาร เริ่มจากฟาร์มที่ไม่การจัดการที่ถูกสุขลักษณะ มีการปนเปื้อนของยาปฏิชีวนะ สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและจุลินทรีย์สูงกว่ามาตรฐาน การขนส่งที่ยังขาดหน่วยงานและกฎหมายดูแลเฉพาะ การเก็บรักษาวัตถุดิบที่ไม่ถูกต้อง การขาดสุขลักษณะในขั้นการแปรรูปไปจนถึงการปรุง อีกทั้งการลักลอบใช้สารเคมีที่ต้องห้ามของผู้ประกอบการ ที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งต่างๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงของการบริโภค และโอกาสในการเกิดโรคที่สืบ เนื่องจากความไม่ปลอดภัยของอาหาร (สถาบันคลังสมอง, 2548)

4.2 สถานการณ์ความปลอดภัยอาหารต่อสุขภาพมนุษย์ของประเทศไทย

จากการศึกษาของศูนย์วิจัยสิทธิกรไทย พบว่าคนกรุงเทพมหานคร 3 ล้านคนต้องรับประทานอาหารสำเร็จรูปนอกบ้าน ในจำนวนนี้ 1 ล้านคนซื้ออาหารจากแผงลอยริมถนน และมีผู้บริโภคร้อยละ 35.5 เคยเป็นโรคอาหารเป็นพิษ และจากข้อมูลทางเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข พบว่าประเทศไทยมีการสูญเสียทางเศรษฐกิจ จากค่ารักษาพยาบาลจากโรคที่เกิดจากน้ำและอาหาร ประมาณปีละ 4,600-6,000 ล้านบาท ข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง และความเสียหายที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการสูญเสียทางเศรษฐกิจที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสถานการณ์ความปลอดภัยอาหารที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชากรไทยนั้น พบรายงานอยู่เป็นประจำ เช่น การป่วยของนักเรียนเนื่องจากอาหารโรงเรียนเป็นพิษ การป่วยของผู้บริโภคเนื่องจากพิษบอทูลินัมในจังหวัดน่าน นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรที่เจ็บป่วย เนื่องจากได้รับสารเคมีอันตรายทางการเกษตร ในระหว่างการฉีดพ่น

นอกจากนี้ยังพบสถานการณ์ขาดสารอาหารในกลุ่มประชากร เช่น ขาดโปรตีนในเด็กวัยเรียน หรือ ธาตุอาหารต่างๆ เช่น ธาตุเหล็กในหญิงมีครรภ์ และการบริโภคที่มุ่งหนักโภชนาการ

เนื่องจากพฤติกรรมการบริโภคตามกระแสนิยม เช่น ขนมขบเคี้ยว ทำให้เกิดภาวะโรคอ้วนในเด็ก ขณะที่ปัญหาความไม่ปลอดภัยของอาหารยังคงพบอยู่ในทุกขั้นตอนตลอดห่วงโซ่อาหาร ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นโรคอาหารเป็นพิษ เช่น โรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน และโรคโบทูลิซึม เป็นต้น จากข้อมูลของกองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2548 พบผู้ป่วยเป็นโรคที่เกิดจากอาหาร เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจำนวน 1,194,070 ราย ไม่นับรวมที่รักษาอาการด้วยตนเอง (กองระบาดวิทยา, 2549) นอกจากนี้ยังมีโรคที่อาจสืบเนื่องจากการสะสมของสารพิษในร่างกาย หรือการรับประทานอาหารไม่ถูกหลักโภชนาการ เช่น โรคมะเร็ง โรคหลอดเลือดหัวใจอุดตัน โรคความดันโลหิตสูง เป็นต้น โรคต่างๆ เหล่านี้คร่าชีวิตคนไทยเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ โดยเฉพาะอัตราการตายจากการได้รับสารพิษตกค้างด้วยโรคมะเร็ง 78.9 ต่อแสนประชากร ซึ่งเป็นสาเหตุการตายเป็นอันดับสองของประเทศ รองจากเอดส์ ดังนั้นความปลอดภัยด้านอาหารจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสุขอนามัยของประชาชน

4.3 สถานการณ์ความปลอดภัยอาหารต่อเศรษฐกิจของประเทศ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม และมีพื้นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจมาจากภาคการเกษตร ประเทศไทยส่งออกสินค้าอาหาร เป็นอันดับที่ 15 ของโลก และมีส่วนแบ่งในตลาดโลกประมาณร้อยละ 2 มีมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร 564,000 ล้านบาท (สถาบันอาหาร, 2550) มีโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ประมาณ 53,000 แห่ง ทุนจดทะเบียน 3.77 แสนล้านบาท มีแรงงานที่ทำงานในอุตสาหกรรมอาหารประมาณ 540,000 คน (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2549) ดังนั้นการเกิดวิกฤตการณ์ด้านความปลอดภัยอาหาร ย่อมมีผลต่อทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริโภคชาวไทย รัฐบาล เอกชนผู้ผลิต และแรงงานทั้งสิ้น อีกทั้งความตื่นตัวทางด้านสุขภาพของผู้บริโภค โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ทำให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร เพื่อให้มีความปลอดภัยด้านอาหารสูงขึ้น และมีความเข้มงวดอย่างมาก ย่อมมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นกระแสแนวโน้มที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น การส่งสินค้าผักและผลไม้ของประเทศสหภาพยุโรป ที่พบปัญหาการปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ หรือการระงับการส่งออกเนื้อไก่ในระหว่างการระบาดของโรคไข้หวัดนก

จากกรณีศึกษาไข้หวัดนกที่เกิดการระบาดในปี พ.ศ. 2547 ถึงแม้ว่าจะไม่มีการขนานการพิสูจน์ว่า อาหารเป็นพาหะนำโรค แต่ก็ได้แสดงให้เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นความปลอดภัยของประเทศไทยคู่ค้า หรือผู้บริโภคโลกภายในประเทศ รายงานมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมดที่เกิดขึ้นแก่ เกษตรกร ผู้ส่งออกเนื้อไก่ ผู้จำหน่ายอาหารสัตว์ และการท่องเที่ยว นับหมื่นๆ ล้านบาท แสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่ต่อเศรษฐกิจ เมื่อความเชื่อมั่นในความปลอดภัยในเนื้อสัตว์ ปกตกต่ำลงจนถึงขีดสุด จนรัฐบาลต้องออกมาตรการให้บริโภคเนื้อไก่ปรุงสุก การสูญเสียค่าสหเชช

เกษตรกร 4,800 ตำบล และการผลิตมูลค่าการส่งออกมากกว่าร้อยละ 60 หรือ 18,000 ตำบล บาท ยังไม่แนบการลดการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมอีกด้วย ดังนั้นความปลอดภัยของอาหารเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการสร้างงานและเศรษฐกิจของประเทศ

5. ระบบความปลอดภัยอาหารของประเทศกับสถานการณ์ปัจจุบัน

5.1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบ

การใช้วัตถุดิบทางการเกษตรที่ดี ร่วมกับระบบการผลิตที่ดี อาหารย่อมมีความปลอดภัยและคุณภาพที่ดีด้วย ในทางกลับกัน ถ้าวัตถุดิบทางการเกษตรมีคุณภาพไม่ดี มีการปนเปื้อนของสารเคมีทางการเกษตรสูงกว่าในปริมาณที่กฎหมายกำหนด หรือมีการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคอาหารเป็นพิษ ย่อมจะส่งผลโดยตรงต่อความปลอดภัยและคุณภาพของอาหาร แม้ว่าจะมีระบบการผลิตที่ดีก็ตาม ปัจจุบันระบบความปลอดภัยอาหารของประเทศไทยนั้น ยังไม่ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่อาหาร เนื่องจากยังขาดกฎหมายที่ควบคุมความปลอดภัยสินค้าเกษตร มีเพียงพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ที่ใช้ในการกำกับดูแลความปลอดภัยของอาหารตั้งแต่เมื่อผลิตผลทางการเกษตรออกจากฟาร์มจนถึงผู้บริโภค ซึ่งอาศัยหลักการกำกับดูแลก่อนออกสู่ตลาด (Pre-marketing Control) การกำกับดูแลหลังออกสู่ตลาด (Post-marketing Control) ทั้งสถานที่และผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการควบคุมการโฆษณา กฎหมายอาหารฉบับนี้ เน้นการกำกับดูแลก่อนออกสู่ตลาด มากกว่าการกำกับดูแลหลังออกสู่ตลาด อีกทั้งเป็นกฎหมายอาหารซึ่งใช้นานกว่า 28 ปี จึงมีความไม่เหมาะสม ทำให้ไม่ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย (Modernization) และการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก (Globalization) ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

5.1.1 กระแสการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย (Modernization)

ในปัจจุบัน สังคมและวัฒนธรรมการบริโภคเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก อีกทั้งผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภค ความต้องการดังกล่าวส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตอาหารเป็นอาหารที่สำเร็จรูป หรือ อาหารพร้อมบริโภค นอกจากนี้การ อีกทั้งอันตรายใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในอาหาร ทำให้เกิดอันตรายใหม่ๆ ขึ้นมากมาย

- การค้นตัวของผู้บริโภค

ในปัจจุบัน ผู้บริโภคมีความรู้ความเข้าใจและมีความตื่นตัวในเรื่องสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มอาหารเพื่อสุขภาพ (Health Food) และอาหารชนิดใหม่ (Novel Food) ซึ่งเกิดจากการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตใหม่สมัยใหม่ การใช้สารเคมีชนิดใหม่ ทำให้เกิดการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพเพื่อหวังผลทางธุรกิจ ทำให้เกิดอันตรายชนิดใหม่ๆ และโรคใหม่ๆ ที่ไม่เคยอุบัติมาก่อน เช่น ไข้หวัดนก วัณโรค เป็นต้น นอกจากนี้ความทันสมัยของการคมนาคมทำให้การแพร่กระจายของอันตรายต่างๆ ใช้เวลาไม่เกิน 24 ชั่วโมง สื่อ

สารสนเทศในปัจจุบันทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วพร้อมเด่น เกิดการขยายตัวทางการค้า การสร้างตลาด การโฆษณาประชาสัมพันธ์ในสื่อต่างๆ กลายเป็นกลไกสำคัญในการสร้างตลาด และกระตุ้นให้ภาพลักษณ์ที่เกิดการบริโภคอย่างไม่ถูกต้อง ซึ่งจากกระแสดังกล่าวและความคาดหวังของผู้บริโภค ทำให้ทุกภาคส่วนเกิดการเรียกร้องให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านความปลอดภัยอาหารต้องพิจารณาปรับปรุงกฎหมายให้ทันกับสถานการณ์

แรงผลักดันของผู้บริโภคมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการกำหนดบทบาทและนโยบายของรัฐ โดยการเรียกร้องสิทธิในการคุ้มครองผู้บริโภคขั้นพื้นฐาน ดังจะเห็นได้จากการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และการร่างพระราชบัญญัติความรับผิดชอบและความเสียหายที่เกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย ทั้งนี้ผู้บริโภคอาจใช้สิทธิในการฟ้องร้อง เรียกร้องสิทธิและความเป็นธรรม ดังนั้นรัฐบาลจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยของผู้บริโภคให้ชัดเจน และต้องออกกฎหมายที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติอื่นๆ เพื่อให้การดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภคมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพสูงสุด

- ปรากฏการณ์ของอันตรายใหม่ (New emerging Issues)

ปัจจุบันผู้บริโภคได้รับข่าวสารและความรู้อย่างรวดเร็ว ทำให้ตระหนักถึงอันตรายที่แฝงมากับอาหาร การระบาดของโรคชนิดใหม่ๆ ในสัตว์และพืชที่เคยปรากฏมาก่อน จึงไม่มีรายงานการประเมินความเสี่ยงที่เกิดจากโรคใหม่ๆ เหล่านี้ รวมทั้งยังขาดหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มารองรับ ผลของการอุบัติของโรคใหม่ๆ นี้จึงส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคด้านความปลอดภัยของอาหารอย่างรุนแรง เช่น โรคควัวบ้า และ โรคไข้หวัดนก เป็นต้นทุกปีประเทศจึงได้กำหนดมาตรการที่เข้มงวดในการจัดการปัญหาโรคระบาดนี้ เช่น การทำลายไก่ในพื้นที่และบริเวณรอบที่มีการระบาด นอกจากนี้ประเทศคู่ค้าอาจใช้มาตรการ Precautionary ในการนำเข้าสินค้า ซึ่งเสมือนกับการกีดกันทางการค้าอย่างอ้อมๆ

5.1.2 การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก (Globalization)

- การค้าเสรี

การขยายวงกว้างของการค้าระหว่างประเทศ เป็นกลไกในการขยายตัวของอัตราขยายจากประเทศหนึ่งไปยังประเทศอื่นๆ การแข่งขันการค้าเสรีทำให้ระบบการค้าเปลี่ยนแปลงไป การค้าข้ามชาติเข้ามามีอิทธิพลมากขึ้น ยังผลกระทบให้กับธุรกิจค้าปลีกขนาดเล็ก เนื่องจากมีเงินทุนสูงจึงจำหน่ายสินค้าหลากหลายชนิดทั้ง สินค้าอาหารที่รับมาจำหน่าย และสินค้าเกษตรต่างๆ ได้แก่ ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ อีกทั้งยังผลิตสินค้าสำเร็จรูป ในสถานที่เดียวกัน เช่น อาหารสำเร็จรูปและเบเกอรี่ ที่ส่งผลให้การควบคุมความปลอดภัยด้านอาหารเป็นไปอย่างยากลำบาก

ภายใต้กระแสการแข่งขันเสรีทางการค้าที่แต่ละประเทศต่าง ให้ความสำคัญในการดำเนินการ นโยบายการค้าที่พึงตลาดต่างประเทศมากขึ้น อีกทั้งประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์การการค้า

โลก ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องปฏิบัติตามพันธกรณีในการยอมรับ และการปฏิบัติตามกฎกติกาการค้าสากล และการยอมรับความเท่าเทียมกัน (Equivalency) ซึ่งปัจจุบันมาตรฐานต่างๆ มุ่งเน้นด้านความปลอดภัยของอาหารเพื่อเป็นข้อกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศผู้ค้า (Non-Tariff Barrier) เช่น สหภาพยุโรป พบการตกค้างของสารเคมีกำจัดแมลงในสมุนไพรและเครื่องเทศของไทยจำนวน 22 รายการ เป็นผลให้ระบบการส่งออกสินค้าดังกล่าวจนกว่าจะมีมาตรการแก้ไข หรือ ออسترเลีย พบสารเคมีกำจัดแมลงในข้าวหอมมะลิของไทย เป็นต้น

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงกระแสโลกทำให้ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา พยายามออกกฎหมายที่จะควบคุมการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหาร ได้แก่ กฎกระทรวงฉบับที่ 11 (Rule 11) อย่างไก็ตาม ใต้กฎประเทศผู้ค้าวิพากษ์ว่า การออกกฎกระทรวงดังกล่าวขาดหลักฐานความเสียงทางวิทยาศาสตร์รองรับ อีกทั้งมาตรฐานการผลิตสินค้าอาหารในประเทศไทยยังน้อยกว่าในต่างประเทศ ถือเป็นการกีดกันทางการค้า ดังนั้นกฎกระทรวงฉบับนี้จึงถูกยกเลิกในที่สุด ในทางกลับกันสินค้านำเข้าในประเทศไทยจากประเทศผู้ค้าที่มีมาตรฐานสูงกว่าสามารถนำเข้าได้อย่างเสรี อีกทั้งคนไทยหันไปบริโภคแอบเบิล ounge แครอท และสินค้าเกษตรและอาหารอื่นๆ ที่นำเข้าจากต่างประเทศ ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรรายย่อยของไทย จึงจะเห็นได้จากสินค้าเกษตรมีราคาตกต่ำ จนรัฐบาลต้องออกมาประกันราคาผลผลิตทางการเกษตร นอกจากนี้ประเทศไทยไม่สามารถตั้งกฎเกณฑ์ให้สูงกว่าระบบความปลอดภัยที่ใช้ในประเทศ เช่น กรณีที่ประเทศไทยประกาศให้อาหารจำนวน 54 รายการ ต้องผลิตโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ดีในการผลิตอาหาร (GMP กฎหมาย) ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 193 (พ.ศ. 2543) ดังนั้นอาหารประเภทเดียวกันที่ผลิตในประเทศ และนำเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย ก็ต้องผลิตโดยมีการปฏิบัติตามเกณฑ์ GMP กฎหมายด้วย แต่ไทยไม่สามารถบังคับให้อาหารนำเข้าต้องผลิต โดยปฏิบัติตามระบบ HACCP ซึ่งเป็นระบบที่เข้มงวดกว่า เพราะจะเป็นมาตรการควบคุมที่เข้มงวดเกินกว่าการควบคุมในประเทศ คือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อสินค้าของต่างประเทศนั่นเอง

- การกีดกันทางการค้า

นโยบายการค้าเสรี (Free Trade policy) เป็นนโยบายที่ใช้ในการค้าระหว่างประเทศในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามประเทศต่างๆ ต่างก็มีนโยบายที่ใช้ในการคุ้มกัน (Protective trade policy) เช่น นโยบายที่ไม่ใช้ภาษีเป็นเครื่องมือกีดกันทางการค้า (Non tariff barrier) มาเป็นข้อต่อรองในการค้าได้ เช่น การใช้ความปลอดภัยทางอาหารมาเป็นข้อกีดกัน หรือเป็นอุปสรรคทางการค้าเช่นมาตรการกีดกันทางเทคนิค (Technical barrier to trade, TBT) อาทิเช่น การใช้มาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ (Animal welfare) โดยกล่าวว่าความเครียดของสัตว์ที่รู้ตัวว่าจะถูกฆ่ามัน อาจทำให้สัตว์หลังสารที่ก่อนจะออกมา และเป็นอยู่ในผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ การใช้สารใน ไตรฟลูออเรนและคลอ

แรมฟินีคอตในกุ้ง ทำให้ประเทศไทยต้องปรับปรุงมาตรฐานการส่งออกให้ได้ตามที่ประเทศผู้ค้าต้องการ เพื่อลดข้อโต้แย้งทางการค้า(วรัญญา, 2550)

มาตรการทางการค้าที่มิใช่ภาษี (Non tariff barrier) ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร (สุชนา, 2549) ได้แก่

- มาตรการสุขอนามัย (Sanitary and Phytosanitary Measures, SPS) เช่น
 - การตรวจสอบและกักกัน ณ ด่านนำเข้า
 - การมีใบรับรองการปลอดศัตรูพืชจากประเทศส่งออก
 - การตรวจสอบโรงงาน มาตรฐานการผลิตและขึ้นทะเบียนผู้ผ่านการตรวจ
 - การกำหนดมาตรฐานอาหารและสารเติมแต่งอาหาร
 - การกำหนดปริมาณสารตกค้างในอาหาร (MRLs)
 - การควบคุมการนำเข้า
 - การติดฉลากและแสดงคุณค่าทางโภชนาการ ส่วนผสม และข้อมูลรายละเอียด เช่น อาหารที่ก่อให้เกิดภูมิแพ้, Trans fat เป็นต้น
 - การติดฉลาก COOL (Country of Origin Labeling) เพื่อแสดงแหล่งผลิตสินค้าเกษตร
 - อื่นๆ

- มาตรการกีดกันทางเทคนิค (Technical barrier to trade, TBT) เช่น การแจ้งล่วงหน้าก่อนการนำเข้า

- มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti dumping) การเก็บภาษี
- มาตรการป้องกันการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (Safe guard)
- มาตรการสิ่งแวดล้อม การใช้ฉนวนในการจับสัตว์ทะเล
- มาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ (Animal welfare) สภาพการเลี้ยงที่เหมาะสม และสุขภาพจิตของสัตว์ก่อนการฆ่า
- มาตรการคุ้มครองแรงงาน สวัสดิภาพแรงงานและการคุ้มครองแรงงานเด็ก
- มาตรการกำหนดเงื่อนไขการนำเข้า โทวติภาษีข้าวและยางพารา ช่วงเวลาการนำเข้า เช่น ทุเรียน

มาตรการ precautionary นั้น สามารถนำมาใช้ได้ เช่น กรณีการระบาดของไข้หวัดนกในประเทศแถบเอเชีย ทำให้สหภาพยุโรปประกาศห้ามนำเข้าเนื้อไก่สดแช่แข็ง

การเพิ่มมาตรการความปลอดภัยทางอาหาร และกฎระเบียบต่างๆ ของประเทศผู้ค้าที่มีการพัฒนาระบบความปลอดภัยด้านอาหารสูงกว่าไทย จะส่งผลให้ประเทศไทยต้องลดส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร ในทางตรงกันข้ามการนำเข้าสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานของประเทศที่พัฒนาแล้วเข้าสู่ประเทศไทยก็จะมียากขึ้นทวีคูณ ดังนั้นประเทศไทยจำเป็นต้องจัดการระบบความปลอดภัย

ด้านอาหารตลอดห่วงโซ่อาหารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการออกกฎหมายและปรับปรุงระบบการจัดการของหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็เครื่องมือที่ช่วยให้ประเทศไทยได้ประโยชน์ เกิดความเชื่อถือและความมั่นใจในสินค้าส่งออก ซึ่งเป็การช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจที่ติงของประเทศ รวมทั้งใช้ในการออกมาตรการควบคุมอาหารนำเข้า เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยด้านอาหารของผู้บริโภคในประเทศ ซึ่งส่วนหนึ่งก็เพื่อรองรับการไหลบ่าเข้าประเทศของสินค้าอาหารจำนวนมากลา ที่เป็นผลมาจากการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี

5.2 ผลกระทบต่อระบบความปลอดภัยอาหารของประเทศไทย

ระบบการกำกับดูแลห่วงโซ่อาหาร ประกอบด้วย หน่วยงานรัฐที่ทำหน้าที่ นับจากการเพาะปลูก เลี้ยง จนถึงการบริโภค มากกว่า 20 หน่วยงาน ทั้งหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม สำนักนายกรัฐมนตรี จนถึงหน่วยงานราชการระดับท้องถิ่น ต่างมีบทบาทหน้าที่และกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันไป โดยในส่วนขอระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศไทย เป็นภารกิจหลักของ 2 กระทรวง อันได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข และ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นการดำเนินงานแบบระบบหลายองค์กร (Multiple Agency System)

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงการเปลี่ยแปลงของยุคสมัย (Modernization) และการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก (Globalization) ส่งผลกระทบทำให้การกำกับดูแลความปลอดภัยด้านอาหาร ต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคในการกำกับดูแล ปัญหาการขาดการประสานนโยบายและการปฏิบัติทำให้เกิดจุดอ่อน และนำมาซึ่งความไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานเท่าที่ควร จึงทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาความไม่ปลอดภัยด้านอาหารได้อย่างครบวงจร ปัญหาที่พบในการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหารสามารถสรุปได้ (คณะทำงานยกร่างและจัดทำแผนยุทธศาสตร์, 2545; อรสา 2549; ประภาพร 2549; เบญจมาศ 2549) ดังนี้

5.2.1 ปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน

ตามมติคณะรัฐมนตรี 4 มีนาคม พ.ศ. 2546 ใต้กำหนดบทบาทหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดูแลด้านการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร รวมทั้งการนำเข้า กุ้ง เนื้อสัตว์ พืช อาหารสัตว์ วัตถุอันตรายทางเกษตร และให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ในการดูแลอาหารที่จำหน่ายในประเทศ และการนำเข้าวัตถุดิบและอาหารอื่นๆ นอกจากกุ้ง เนื้อสัตว์ และพื้ช การแบ่งอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ยังขาดความชัดเจนในส่วนคาบเกี่ยวหรือที่ต้องเชื่อมโยงกัน ทั้งในด้านกฎหมายและการบังคับใช้ตลอดห่วงโซ่อาหาร การทำงานของทั้งสององค์กรยังมีลักษณะยึดติดกับกรอบภาระหน้าที่ของหน่วยงาน ทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อน

หรือเกิดช่องว่าง และขาดความเชื่อมโยงนโยบาย การวางแผน การประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อให้สามารถประเมินความปลอดภัยด้านอาหาร และผลการดำเนินงานของหน่วยงานต้นๆของห่วงโซ่อาหาร ที่มีผลและมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของหน่วยงานต่อๆ มาในห่วงโซ่อาหารได้ จึงสามารถสรุปประเด็นปัญหาระบบหลายองค์กร ได้ดังนี้

- ภาครัฐขาดการวางแผนหลักยุทธศาสตร์ร่วมที่จะแก้ไขปัญหาให้เกิดผล และตรงกับสาเหตุของปัญหาอย่างจริงจัง อีกทั้งยังขาดการกำหนดนโยบายและการดำเนินการในลักษณะที่เป็นภาพรวมในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นการดำเนินงานตามแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับอาหารทุกแผนจึงเป็นแบบต่างคนต่างทำ ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องด้วยแผนงานในแต่ละส่วนซ้ำซ้อน ไม่ชัดเจนและไม่สอดคล้องกัน จึงไม่ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและความต้องการที่แท้จริง

การขาดความเชื่อมโยงของนโยบายและแผน และการขาดการเชื่อมโยงข้อมูลของทั้ง 2 กระทรวง อาจมีสาเหตุจากสายบังคับบัญชาไม่ชนกันและกัน ทำให้ขาดการยอมรับซึ่งกันและกัน ทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้การบริหารงานในภาพรวมของประเทศไทย ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และลดประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากร อีกทั้งยังขาดหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ตัดสินใจตัดสินใจและทำหน้าที่ในการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องประสานรับลูกซึ่งกันและกัน และแก้ไขปัญหาในส่วนที่เป็นรอยต่อของความร่วมมือรอบ รวมทั้งกำกับบทบาท ติดตาม ประเมินผลและประสานงานระหว่าง 2 หน่วยงาน

- **ปัญหาการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนในบางจุด** เช่น การขออนุญาตการผลิต การตรวจสอบสถานที่ผลิตและคำแนะนำเข้า รวมถึงการออกเครื่องหมายรับรอง การซ้ำซ้อนของงานทำให้เกิดความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ ลดประสิทธิภาพในการทำงานลง เป็นผลทำให้เกิดช่องว่างในการกำกับดูแลด้านอื่น

- **ช่องว่างของงานและไม่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบหรือกำกับดูแล** ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างครบวงจร ไม่ครอบคลุมตามหลักการ Form Farm to Table โดยเฉพาะด้านการจัดการฟาร์ม การขนส่งและการกระจายสินค้า การผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และการปรุงจำหน่ายอาหารประเภทหาบเร่ แผงลอย รถเร่ ร้านอาหารบนบาทวิถี ซึ่งเป็นส่วนที่จัดการได้ยากเนื่องจากมีปริมาณสถานประกอบการเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง รวมถึงผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ขาดศักยภาพทั้งในด้านเงินทุนและความรู้

- **การเกิดความขัดแย้งในการตัดสินใจในระหว่างหน่วยงาน** ทั้งในเรื่องของการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค และการพัฒนาด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม

- หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความไม่ชัดเจนในบทบาทของตนตามกฎหมาย บางส่วนขาดหน่วยงานกำกับดูแล ทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ ไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างครบวงจร

ในการวิเคราะห์ถึงประเด็นปัญหา ความสอดคล้องและความเท่าเทียมกับสากลของผลิตภัณฑ์อาหารนั้น พบว่า ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานทำหน้าที่ดูแลส่งออก ทำให้มีระดับมาตรฐานที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรปรับมาตรฐานให้สอดคล้องกัน การตรวจสอบสินค้านำเข้ายังไม่สามารถทำได้เท่าเทียมกัน กับการควบคุมสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ ดังนั้นจะเห็นว่ามีความไม่เท่าเทียมกันของมาตรฐานที่ผลิตในประเทศ กับมาตรฐานที่ใช้เพื่อการส่งออก โดยเฉพาะกรณีนำเข้าและส่งออกอาหารแปรรูปกลับไปขายประเทศเดิม แล้วไม่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบ ในการปรับระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยอาหาร จึงควรจัดตั้งองค์กรกลาง (FOCAL POINT) ที่ทำหน้าที่ต่างๆ (เบญจมาศ, 2549) ดังต่อไปนี้

- ทำหน้าที่เป็น Focal point ในการเชื่อมโยงข้อมูลกฎระเบียบ ของประเทศคู่ค้าหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของอาหาร จึงควรพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ (Competent authority) ที่ดูแลการนำเข้าและส่งออก การรายงานกติกาสถาปัตยกรรมของประเทศคู่ค้าต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ทำหน้าที่เป็น Focal point ในการประสานงานและติดต่อสื่อสาร อย่างเป็นระบบและทันต่อเหตุการณ์

- ทำหน้าที่เป็น Focal point ในการพิจารณาว่าผลิตภัณฑ์ใดๆ ที่จะทำให้ความตกลงความเท่าเทียมกัน รวมทั้งผลกระทบทุกด้าน เพื่อป้องกันผลเสียที่ตามมาหลังการตกลงทางการค้าต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น กฎระเบียบ-กฎหมาย รวมทั้งข้อมูลทางการค้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำความตกลงความเท่าเทียม

5.2.2 โครงสร้างกฎหมายที่ไม่ครอบคลุมการกำกับดูแลตลอดห่วงโซ่อาหาร

กฎหมายที่ใช้เป็นเครื่องมือของภาครัฐ ในการกำกับดูแลระบบความปลอดภัยของอาหารที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องครอบคลุมตลอดห่วงโซ่อาหาร (Food Chain) เริ่มจากวัตถุดิบที่ใช้ อันได้แก่ สินค้าเกษตร จนถึงผลิตภัณฑ์อาหาร (processed foods) ซึ่งในปัจจุบันมีเพียงพระราชบัญญัติอาหารเท่านั้น ปัญหาของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบความปลอดภัยของอาหาร ได้แก่

- การขาดกฎหมายที่ควบคุมคุณภาพของพืชและการเลี้ยงสัตว์ (Primary Production) ในการกำกับดูแลในส่วนของแหล่งผลิต เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของยาและสารเคมี ที่ใช้ในการป้องกันโรค และการกำจัดศัตรูพืช หรือสารเจือปนจากก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค ซึ่งในขณะนั้นกระทรวงเกษตรฯ กำลังอยู่ในระหว่างร่างกฎหมายพระราชบัญญัติสินค้าเกษตร ซึ่งจะเป็นกฎหมายหลักในการกำกับดูแลวัตถุดิบที่เข้าสู่กระบวนการผลิตอาหาร

- การขาดกฎหมายที่ควบคุมการผลิตหลังการเก็บเกี่ยว (Post Harvest Handling) ในการกำกับดูแลในส่วนของการหลังการจัดเก็บ และแหล่งรวบรวมวัตถุดิบ ในการป้องกันการปนเปื้อนของสารที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่อาหาร เช่น การเจริญของราทำให้เกิดการสะสมของอัลฟาโทกซินในธัญพืช ยาฆ่าแมลงที่ใช้ในการรมแหล่งรวบรวม เป็นต้น

- การขาดกฎหมายควบคุมความปลอดภัยในการกระจายสินค้าเกษตร และการขนส่งวัตถุดิบและอาหาร เพื่อกำกับดูแลในส่วนของการขนพาหนะ ที่ใช้ในการขนส่งสินค้าเกษตรและอาหาร เช่น นมดิบ

- การขาดกฎหมายการตรวจสอบ ณ ด่านนำเข้า เพื่อกำกับดูแลอาหารที่นำเข้าเพื่อการบริโภคภายในประเทศ ให้ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายระบุ

- การขาดกฎหมายที่แสดงหน้าที่ความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์และบทลงโทษอย่างเด็ดขาดกับผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารที่ไม่ได้มาตรฐานความปลอดภัย หรือการกำหนดบทลงโทษของการลักลอบนำเข้าของคณาใช้ผสมในอาหารสัตว์

- การขาดกฎหมายรับรองระบบงาน ที่จะผ่องถ่ายงานตรวจสอบรับรองให้กับภาคเอกชน เนื่องจากบุคลากรของรัฐไม่เพียงพอกับการงานที่มากขึ้น จึงต้องให้เอกชนสามารถดำเนินการตรวจสอบทั้งในการตรวจสอบสถานที่ผลิต และผลิตภัณฑ์ให้เพียงพอ

- การขาดระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (traceability) ไม่สามารถสืบหาต้นเหตุที่ทำให้เกิดการปนเปื้อนของอันตรายเข้าสู่ห่วงโซ่อาหารได้

- ความเข้าใจของกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อาหาร ทำให้การขออนุญาตและการควบคุมกฎหมายหลายฉบับ ก่อให้เกิดความไม่สะดวกต่อผู้ประกอบการ
สิ่งต่างๆ เหล่านี้ แสดงให้เห็นว่ากฎหมายยังไม่ครอบคลุมทั้งห่วงโซ่อาหาร ขาดความทันสมัย ทำให้ไม่ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย และการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก ทำให้เกิดอุปสรรคที่สำคัญในการกำกับดูแลระบบความปลอดภัยด้านอาหาร ให้สอดคล้องกับระบบสากล จึงควรมีการทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยด้านอาหาร เพื่อลดความซ้ำซ้อนและช่องว่างทางกฎหมาย และหาทางแก้ไขกฎหมายและเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กำหนดกฎเกณฑ์ การตรวจสอบ การตรวจประเมินและการรับรองระบบ ให้สอดคล้องกับระบบสากล รวมทั้งการพิจารณาการกระจายอำนาจไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่นำไปปฏิบัติ รวมถึงในระดับท้องถิ่นด้วย และกำหนดบทลงโทษอย่างรุนแรง

5.2.3 ระบบการควบคุมตรวจสอบและรับรองการนำเข้า/ส่งออกอาหาร

แม้ว่า WHO จะมีข้อมูลความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของอาหาร ของประเทศตามโซนต่างๆ แล้วก็ตามในบางสถานการณ์ ที่สภาวะแวดล้อมและอันตรายจากความเสี่ยงที่อาจพบในประเทศไทยนั้นมีความแตกต่างจากการประเมินที่ WHO คาดไว้ การประเมินความเสี่ยงของ

ประชากรไทย จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลการประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของอาหาร เป็นของตนเอง เพื่อใช้ในการกำหนดมาตรการกำกับดูแลหรือมาตรฐานบังคับใช้ อย่างไรก็ตามปัญหาในการประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของอาหาร พบว่า

- การขาดฐานองค์ความรู้ ขาดผู้เชี่ยวชาญและกระบวนการวิจัยพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผู้เชี่ยวชาญที่มีองค์ความรู้ในด้านนี้ยังหาได้ยากหรือมีอยู่น้อยมาก และรายงานผลการวิจัยประเมินความเสี่ยงโดยหน่วยงานและสถาบันต่างๆ ยังขาดความสมบูรณ์ครอบคลุมปัญหาและสถานการณ์ของประเทศ ทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

- การจัดเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบและยากแก่การสืบค้น ข้อมูลที่จำเริญควรจะอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ ที่มีความรับผิดชอบและเกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อาหาร ซึ่งขาดความเชื่อมโยงและการเก็บข้อมูลที่จำเป็น ทำให้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ไม่เพียงพอ

- การขาดหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่กำหนดทิศทาง ลำดับความสำคัญของความเสี่ยงและการวิจัย รวมทั้งการวางแผนการเก็บข้อมูล จัดหางบประมาณสำหรับการวิจัยอย่างเพียงพอ พัฒนาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการประเมินความเสี่ยงของประเทศไทยให้ทัดเทียมกับสากล

ในด้านความปลอดภัยกับสากลนั้น ในปัจจุบันยังพบปัญหาของระบบการควบคุมตรวจสอบและรับรองการนำเข้า/ส่งออกอาหาร (เบญจมาศ, 2549) ดังนี้

- ขาดระบบการประเมินความเสี่ยง/ บุคลากร/เจ้าหน้าที่/นักวิชาการ เฉพาะด้านอย่างเพียงพอ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปตรวจสอบรับรองมาตรฐาน
- ขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ มอบหมายให้หน่วยงานทำหน้าที่รวบรวมข้อมูล กฎหมาย-ระเบียบปฏิบัติของประเทศต่างๆ แล้วเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบความปลอดภัยของอาหาร

- ขาดระบบ Rapid alert system จึงควรจัดระบบการรับรองทำให้สอดคล้องกับระบบสากล และทำให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ประเทศผู้นำเข้า

5.2.4 ปัญหาเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย หรืออยู่สรวคจากการใช้อำนาจทางกฎหมายของผู้ปฏิบัติงานในการตรวจสอบ เพื่อกำกับติดตามผู้ประกอบการให้เป็นไปตามกฎหมาย มิฉะนั้น

- เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นไม่สามารถบังคับใช้อำนาจทางกฎหมายได้ เนื่องจากอิทธิพลในพื้นที่ ทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานลำบาก ไม่กล้าตรวจจับหรือดำเนินการใดๆ เพราะเกรงกลัวผลกระทบ
- การกระจายอำนาจผู้ท้องถิ่นในทุกๆ ด้าน ทำให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ขาดความเข้มข้นในการดำเนินงาน และขาดความรู้ความเข้าใจในอย่างแท้จริง

- การขาดความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีการผลิตอาหาร และการควบคุมความปลอดภัยด้านอาหาร และความชำนาญในการใช้อำนาจทางกฎหมาย ซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ และการตีความความผิดตามกฎหมาย ซึ่งมีความสลับซับซ้อน
- การขาดระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (traceability) ทำให้ไม่สามารถสืบหาผู้กระทำการผิดจากบุคคลภายนอก (Third Party) ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อเป็นการทวนสอบ และไม่มีกลไกพิเศษหรือให้คำปรึกษาที่ทั่วถึง ทำให้การกำกับดูแลความปลอดภัยด้านอาหารทั่วประเทศไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
- การดำเนินการไม่ครอบคลุมตลอดนับแต่ Һาบแร่ แผลงตลอด ธรแร่

5.2.5 ปัญหาที่อื่น ๆ

ปัญหาอื่นๆ ที่พบในการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหาร เกิดทั้งในส่วนองภาครัฐ ผู้ผลิต และผู้บริโภค ได้แก่

- ภาครัฐยังไม่สามารถสร้างเครือข่ายกับองค์กรเอกชน หรือองค์กรประชาชนเพื่อแสดงบทบาทในการคุ้มครองผู้บริโภค ทัศนคติและการให้ความสำคัญในกิจกรรมต่างๆ ไม่ตรงกัน อีกทั้งไม่มีรูปธรรมของการสนับสนุนพลังภาคประชาชนอย่างเพียงพอ

- ภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบส่วนความปลอดภัยด้านอาหาร มีข้อจำกัดทั้งในด้านทรัพยากรบุคคล และงบประมาณ ของหน่วยงานกำกับดูแลองภาครัฐ ประกอบกับการเพิ่มปริมาณสถานประกอบการแบบทวิคูณ รูปแบบธุรกิจที่หลากหลาย การโฆษณาชวนเชื่อทางสื่อต่างๆ ที่เข้าถึงได้ง่ายดาย และอันตรายชนิดใหม่ ๆ ที่นับเป็นในอาหารทั้งโดยการจงใจของผู้ประกอบการ และการปนเปื้อนโดยบังเอิญ ทำให้เกิดความยุ่งยากและสลับซับซ้อนในการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น ทำให้การดำเนินการค่อนข้างล่าช้า ส่งผลให้ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน และไม่ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อีกทั้งยังขาดงบประมาณและกำลังเจ้าหน้าที่ ในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคนิคการผลิต การจำหน่ายให้ถูกต้องอนามัย และความปลอดภัยองอาหาร ให้ครอบคลุมผู้ผลิตทั่วประเทศ รวมทั้ง Һาบแร่ แผลงตลอด

- ภาครัฐยังไม่มระบบตรวจสอบและเฝ้าระวังปัญหา และระบบข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งไม่มีระบบเฉพาะเพื่อรองรับการดำเนินการรับมือกับภาวะฉุกเฉินด้านอาหาร
- ลักษณะพฤติกรรมการบริโภคของคนไทย เป็นสาเหตุหนึ่งในการก่อให้เกิดการเลี้ยงการบริโภคอาหารที่ไม่ปลอดภัย และมักไม่รวมกลุ่มกันเพื่อเป็นพลังในการต่อรองกับผู้ผลิต และเมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่นิยมการร้องเรียนหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ แต่ใช้วิธีไม่ซื้อสินค้า นั้นแทน

- ผู้ผลิตบางส่วนขาดจริยธรรม ในการผลิตและการจำหน่าย ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพและสิทธิของผู้บริโภค หรือบางส่วนขาดความรู้และตระหนักถึงอันตราย บางส่วนหลบ

เลี้ยงตัวคิดว่าเป็นการ และส่วนใหญ่ไม่เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ผลิตตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้การดำเนินงานของภาครัฐมีนโยบายการทำงานที่ไม่ชัดเจนและต่อเนื่อง การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือแผนงานที่ดำเนินการ มักนิยมทำตามกระแสมากกว่าการทำเชิงรุก ทำให้ขาดมิตการทำงานที่สร้างสรรค์ และพัฒนาระยะยาว อีกทั้งการทำงานโดยหลายหน่วยงานทำให้ขาดความเด็ดขาดในการตัดสินใจ ทำให้ปัญหาไม่ได้รับการดูแลอย่างจริงจัง และเป็นปัญหาสืบเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด ประกอบกับขาดกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อาหาร เช่น กฎหมายควบคุมคุณภาพการปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ อันเป็นวัตถุดิบ ซึ่งถ้าวัตถุดิบไม่ดี ผลลัพธ์ที่จะมีคุณภาพดีลดลง รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขนส่ง

5.3 แนวทางการแก้ปัญหา

จากปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่าประเทศไทยยังขาดระบบบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหารในการคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากงานวิจัยโครงการต่างๆ อันได้แก่ “โครงการวิจัยเพื่อศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล” โดยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง “โครงการนโยบายสาธารณะเพื่อความปลอดภัยด้านอาหารและเศรษฐศาสตร์การเลี้ยงโคน” โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย “การศึกษาสถานการณ์และระบบการจัดการความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศไทย” โดยสถาบันคลังสมอง “โครงสร้างระบบการบริหารความปลอดภัยของอาหาร” โดยสถาบันอาหาร ได้เสนอแนวทางในการแก้ไข/ปรับปรุงระบบงานคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภคด้านอาหาร ที่มีประสิทธิภาพและไม่เป็นอุปสรรคทางการค้า ดังนี้

5.3.1 การปรับปรุงโครงสร้าง

- กำหนดนโยบายกลาง

การกำหนดแนวทางในการร่วมมือกัน ระหว่างกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับระบบความปลอดภัยด้านอาหารนั้นจะต้องคำนึงถึงตลอดห่วงโซ่อาหาร นับจากวัตถุดิบ การนำเข้า-ส่งออก และการบริโภคในประเทศ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและช่องว่างการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยอย่างครบวงจร โดยเชื่อมโยงแผนการกำกับดูแล

- การปรับปรุงโครงสร้างการทำงาน

รัฐบาลต้องเร่งปรับปรุงโครงสร้างองค์กร ให้มีองค์กรกลางหรือคณะกรรมการกลางเป็น Risk Manager ที่มีอำนาจสั่งการเหนือกระทรวง และทำหน้าที่บริหารงานในภาพรวมโดยทุกหน่วยงานใช้นโยบายกลางเดียวกัน (Single Policy) เพื่อแก้ไขปัญหการบริหารจัดการแบบองค์รวมอย่างสอดคล้องกันกับหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่เดิมในเชิงบูรณาการ นำไปสู่ความร่วมมือในการกำกับ

ดูแลให้อาหารปลอดภัยทุกระดับและขั้นตอน เพื่อให้สอดคล้องกับเงื่อนไขและประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตามแนวทางการบริหารแบบระบบบูรณาการ (Integrated System) สร้างความเชื่อมโยงการค้าเนื้องานระหว่างหน่วยงาน และการบริหารงานแบบองค์รวม (Holistic Approach) โดยองค์กรกลางนี้ จะต้องเร่งพัฒนาระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหารระดับประเทศ และแบ่งบทบาทหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน กำหนดแนวทางในการร่วมมือกันในเชิงบูรณาการระหว่างกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานสนับสนุนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องประสานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยคำนึงถึง การนำเข้า-ส่งออก และการบริโภคในประเทศ รวมทั้งวางแผนแก้ไขปัญหาค่าไม่ปลอดภัยอย่างครบวงจร ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่อาหาร และกำกับการการปฏิบัติตามนโยบาย โดยให้มีการติดตามประเมินผลภายใต้แต่ละแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ และให้มีการนำผลการติดตามประเมินผลไปใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.2 ปรับปรุงกฎหมายให้ครอบคลุมการกำกับดูแลตลอดห่วงโซ่อาหาร

การปรับปรุงกฎหมายจะต้องครอบคลุมตลอดห่วงโซ่อาหารเติมเต็มช่องว่างและลดความซ้ำซ้อนของกฎหมายตลอดห่วงโซ่อาหาร ทั้งการผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศและการส่งออก และการนำเข้าจากต่างประเทศ อีกทั้งยังต้องออกกฎหมายรองรับระบบงานตรวจสอบรับรองที่จะผ่องถ่ายให้เอกชน จากการที่ระบบการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารไม่ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่อาหาร เนื่องจากไม่มีกฎหมายที่ควบคุมการผลิตในระดับปฐม(Primary Production) จนถึงแหล่งรวบรวม (Post Harvest) จึงควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เร่งจัดทำกฎหมายในส่วนที่ยังขาดและปรับปรุงพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ที่กำกับดูแลโดยกระทรวงสาธารณสุขให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ สอดคล้องกับสากล และต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อีกทั้งควรเร่งสร้างเครือข่ายความร่วมมือ สรางกลไกยกระดับมาตรฐานผู้ประกอบการ และกระจายอำนาจไปยังหน่วยงานท้องถิ่น ดังที่กล่าวความแนวทางข้างต้น

การปรับปรุงโครงสร้างกฎหมายให้ทันสมัยเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางสากล จึงจะสามารถต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของวัฒนธรรมไทย และที่ล้าลยุ้นนั้น จะต้องปฏิบัติได้จริง

ร่างพระราชบัญญัติสินค้าเกษตรฯ ผ่านการพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว อยู่ระหว่างการนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ร่างพระราชบัญญัตินี้มีการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยกำหนดเป็นมาตรฐานบังคับ และมาตรฐานสมัครใจ ซึ่งครอบคลุมการผลิต การแปรรูปเพื่อส่งออก ทั้งนี้ยังมีนิยามเกี่ยวกับอาหารซึ่งอาจซ้ำซ้อนกับการกำกับดูแลความปลอดภัยด้านอาหารของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หากพระราชบัญญัติฯนี้มีผลบังคับใช้อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เช่น ความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน งบประมาณ ทำให้ผู้ประกอบการเกิด

ความยุ่งยากสืบสนในการปฏิบัติ ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดตามมา ในการออกหลักเกณฑ์ หรือข้อกำหนดที่เกี่ยวกับความปลอดภัยของอาหารควรดำเนินการโดยหน่วยงานกลางเพียง หน่วยงานเดียว โดยอาจจัดตั้งคณะกรรมการกลางระดับชาติ เพื่อกำหนดมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ ในกรอบกลุ่มความปลอดภัยตลอดห่วงโซ่อาหาร ยกเว้น การควบคุมในการระดับฟาร์ม หรือการผลิตเบื้องต้น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไปใช้

5.3.3 ระบบการควบคุมตรวจสอบและรับรองการนำเข้า/ส่งออกอาหาร

การสำรวจข้อมูลระดับชาติ จะทำให้สามารถสร้างฐานข้อมูล ที่ใช้ในการวิเคราะห์การปนเปื้อนของอันตรายต่างๆ ทั้งจากจุลินทรีย์ การตกค้างของสารปราบศัตรูพืช ยาสัตว์ และโลหะหนัก ที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค การผลิตอาหาร รวมทั้งการศึกษาในเชิงระบาดวิทยา เพื่อนำมาประเมินสถานการณ์ความปลอดภัยของอาหารของประเทศไทยในปัจจุบัน รวมทั้งยังใช้ประกอบการพิจารณาควบคุมไปกับการประเมินเรื่องสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การศึกษาแนวโน้มมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศและความไม่ปลอดภัยของอาหาร จะใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการประเมินความเสี่ยงของประเทศไทย และเป็นแนวทางการวางการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบเพื่อให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือสำหรับการกำหนดมาตรฐานทั้งในประเทศและในระดับสากล

- การพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยง

การพัฒนาระบบประเมินความเสี่ยง จะต้องมีการวางแผนการประเมินความเสี่ยงในภาพรวมและการเก็บข้อมูลที่กระจายอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ อย่างเป็นระบบ โดยนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยทำการเชื่อมโยงข้อมูลของทุกหน่วยงาน ควบคู่ไปกับการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินความเสี่ยง รองรับการทำหนดมาตรฐานทั้งในประเทศและในระดับสากล อีกทั้งควรมีการศึกษาการกำหนดมาตรฐานที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย และวิจัยด้านประเมินความเสี่ยงเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับประเทศไทยในการโต้แย้งหรือเจรจากับประเทศคู่ค้า เนื่องจากการใช้ข้อมูลและมาตรฐานของ Codex บางเรื่องไม่เหมาะสมสำหรับคนไทย

การศึกษาวิจัยเพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศ ในเรื่องการตรวจสอบย้อนกลับ (traceability) เช่น การสร้างฐานข้อมูล บันทึก และตรวจสอบข้อมูลได้ตั้งแต่ฟาร์ม รวมทั้งการจัดการระบบโดยรวมของประเทศให้เชื่อมกับระดับผู้ประกอบการที่เป็นรายบุคคลได้

- งานวิจัยเพื่อพัฒนาชุดตรวจสอบอย่างรวดเร็ว (Test kits)

ชุดนำยาตรวจสอบสารเคมีตกค้างในพืชผัก สามารถตรวจสอบได้เฉพาะสารเคมีกลุ่มออการ์โนฟอสเฟตและคาร์บาเมต ไม่สามารถตรวจหาสารเคมีกลุ่มไพรีทรอยด์ และออการ์โนลลอลีนได้ ดังนั้นผู้รู้บางท่านจึงแนะนำให้เกษตรกรใช้สารในกลุ่มที่ไม่สามารถตรวจสอบได้แทน เพื่อให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายพืชผักในนามของผักปลอดสารพิษ ซึ่งสารในกลุ่มดังกล่าวนี้ เป็นสารที่ก่อให้เกิดมะเร็ง และสะสมในชั้นของไขมัน อีกทั้งยังมีผลต่อระบบสืบพันธุ์ก่อให้เกิดความสืบสน

ทางเพศ (กิจ, 2549) ดังนั้นจึงควรเร่งวิจัยเพื่อหาชุดตรวจสอบที่สามารถวิเคราะห์หาปริมาณสารตกค้างหรือความไม่ปลอดภัยอื่นๆ อย่างรวดเร็ว

- การสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ (Participation Expertise)

- เนื่องจากข้อจำกัดด้านทรัพยากร หน่วยงานของรัฐจึงควรสร้างความร่วมมือภาคเอกชน ในการดำเนินการด้านการตรวจสอบรับรอง สถานะที่ผลิต/นำเข้าจากหน่วยงานตรวจสอบ(Certified Body) การตรวจวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์จากห้องปฏิบัติการ และการกำกับดูแลการโฆษณาจากองค์การอิสระที่มีศักยภาพ

- สร้างเครือข่ายภาครัฐและเอกชนในการประเมินความเสี่ยง เพื่อใช้เป็นข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ประกอบการออกกฎหมาย

5.3.4 การบังคับใช้กฎหมาย

หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งรัด กำกับการปฏิบัติในระบบความปลอดภัยของอาหาร ให้เข้มงวดในการใช้กฎหมาย และให้มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นดำเนินการตรวจสอบเพื่อให้มีความครอบคลุมและดำเนินการได้อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ รวมทั้งพัฒนากลไกในการสร้างความเข้มแข็งให้กับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นโดยการอบรมให้ความรู้ในเรื่องความปลอดภัยอาหาร มีความเข้าใจทั้งข้อบัญญัติในกฎหมายและการใช้กฎหมาย รวมทั้งมีระบบการให้คำปรึกษา นิเทศงาน ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

5.4 การพัฒนาศักยภาพของระบบความปลอดภัยด้านอาหาร

5.4.1 สร้างกลไกการยกมาตรฐานการผลิตของผู้ประกอบการ

- การควบคุมและกำกับตนเอง (Self Control) โดยมีผู้ควบคุมการผลิตประจำสถานที่ผลิตที่มีความรู้และความเข้าใจในการควบคุมความปลอดภัยของอาหาร มีการจัดทำระบบการจัดการคุณภาพ โดยทวนสอบกระบวนการผลิตของตนเอง ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานนำไปสู่การพัฒนาองค์กรและคุณภาพความปลอดภัยของอาหาร

- รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเพื่อพิสูจน์ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์

ผู้ผลิต ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกร และผู้ประกอบการ ผู้ประกอบ ผู้ขนส่ง และผู้จำหน่าย จะต้องมีส่วนรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม เกษตรกรเป็นเจ้าของผลผลิตทางการเกษตรจะต้องได้รับความรู้ความเข้าใจ และผลที่เกิดขึ้นจากการใช้สารเคมี หรือยาปฏิชีวนะ และภาครัฐจะต้องมีทางเลือกในการทดแทนการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช รวมทั้งสนับสนุนปัจจัยต่างๆ เพื่อการผลิตสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัย

ผู้ประกอบการต้องมีส่วนในการพิสูจน์ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ผ่านกระบวนการผลิตของตน เช่น ค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์ประกอบการขออนุญาต การพิสูจน์ข้อเท็จจริงตาม

หลักการ Who did Who Pay ผู้ประกอบการเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ ดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย และแสดงความรับผิดชอบอันเกิดจากอาหารหรือสินค้า (Product Liability)

- สร้างระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability)

การสร้างระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับตามประวัติแหล่งเพาะปลูก การแปรรูป การใช้งาน หรือ แหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์กำลังพิจารณาอยู่ (International Organization for Standardization, ISO) ระบบการตรวจสอบย้อนกลับเป็นหลักการของระบบการจัด การ และการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งที่มาของวัตถุดิบ กระบวนการผลิต การขนส่ง และการกระจายสินค้าไปสู่ผู้บริโภค ข้อมูลดังกล่าวจะทำให้ผู้บริโภค หรือประเทศผู้ค้าสามารถตรวจสอบข้อมูลของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ อันเป็นการประกันคุณภาพ และสร้างความเชื่อมั่นต่อผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ ยังให้ลูกค้าคุ้มครองแก่ข้อมูลที่เป็นความลับของผู้ผลิต อีกทั้งยังสามารถตรวจสอบแหล่งการปนเปื้อน

ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคเป็นก้าวแรกของการส่งเสริมธุรกิจการค้า หากผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกจากประเทศหนึ่งๆ ถูกกักกันหลายๆ ครั้ง ก็จะทำให้ลายความเชื่อมั่นของประเทศผู้ค้า และประเทศดังกล่าวสามารถกักกันการนำเข้าโดยปราศจากการตรวจสอบสินค้าก่อน อีกทั้งประเทศผู้ค้าอื่นๆ ก็จะเกิดความเคลือบแคลงสงสัยต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์นำเข้าในประเทศของตน และเข้มงวดกับสินค้าที่นำเข้าจากประเทศที่มีประวัติไม่ไ้มาตรฐานได้

5.4.2 การกระจายอำนาจ (Decentralization) ในหน่วยงานส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นๆ

- การพัฒนาองค์กร : เนื่องด้วยระบบความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศ เป็นภาระงานที่ครอบคลุมทุกภาคส่วน และจากนโยบายของรัฐในการลดกำลังคนลง ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน จะต้องมีการจัดรูปแบบและกระบวนการในการทำงาน จากแบบการทำงานในกลุ่ม (Functional organization) เป็นรูปแบบการทำงานแบบบริหารโครงการ (Project management) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานและบริหารจัดการที่เน้นการบริหารงานโดยผ่านคณะกรรมการบริหาร (Board management) แล้วกระจายผู้ทีมงาน ซึ่งจะเป็นการสร้างความทำงานร่วมกันเป็นทีม ทำให้เกิดการระดมสมอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมุมมองภายในหน่วยงาน เพื่อให้เกิดแนวคิดที่เหมาะสมและแนวทางการปฏิบัติงานที่ดี มุ่งเน้นการสื่อสารในองค์กรทุกระดับในทุกหน่วยงานเพื่อสร้างความเชื่อมโยง เพิ่มช่องทางการประสานงานระหว่างกลุ่ม ให้เกิดความรวดเร็วมีประสิทธิภาพสามารถทำงานเชิงรุกในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ทันเหตุการณ์ (กองควบคุมอาหาร, 2549)

การจัดทำบันทึกความเข้าใจร่วมกัน (Memorandum of understanding, MOU) กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยอาหาร อีกทั้งการทำ MOU ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างๆ

จะเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งทางงานวิจัยที่เกี่ยวกับความปลอดภัยอาหาร และเสริมสร้างศักยภาพของผู้ผลิตร่วมทั้งเป็นแหล่งให้ความรู้แก่และผู้บริโภค

- **การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น** : การกิจด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นหนึ่งใน 6 ของบทบาทองค์กรส่วนท้องถิ่น ตามนโยบายของรัฐ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ของระบบความปลอดภัยทางอาหาร ก็เป็นหนึ่งในภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ซึ่งความปลอดภัยของอาหารนั้น จำเป็นต้องเริ่มจากการเพาะปลูก การเก็บรักษาจนถึงการปรุงแต่งรส

กำกับดูแลระบบความปลอดภัยของอาหาร และการปล่อยถ่ายอำนาจ (Delegation) เช่น การอนุญาต หรือการดำเนินการบางอย่าง โดยมอบหมายกระทรวง ทบวง กรมทำหน้าที่แทน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร และเพื่อให้ทันต่อการสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมีระบบทวนสอบการดำเนินงานและประเมินประสิทธิภาพการทำงาน โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

5.4.3 การพัฒนาศักยภาพของผู้บริโภค

ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ประชาชนจะได้รับการคุ้มครองให้ได้รับสิทธิหน้าที่ที่ถูกต้อง มีความปลอดภัย มีมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์จากเทคโนโลยีที่เหมาะสม เป็นผลิตภัณฑ์ที่คู่กับสมัยประโยชน์ สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และเป็นเรื่องจริง รวมทั้งคำอธิบายและคำชี้แจงจากภาครัฐและผู้ประกอบการ รวมทั้งสิทธิในการร้องเรียน ฟ้องร้อง และ ๒๕๕๖ ได้รับการแสดงความเสียใจอย่างเป็นธรรม ดังนั้นผู้บริโภคควรตระหนักถึงการคุ้มครองที่ได้รับจากรัฐ และใช้สิทธิดังกล่าว เมื่อไม่ได้รับการคุ้มครอง

การให้ความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานของสุขอนามัยเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น เนื่องจากอาหารที่มีลักษณะสวยงาม สะอาดสบาย รสชาติอร่อย และราคาเหมาะสม ย่อมเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค แต่ภายในอาหารเหล่านั้นอาจแฝงอันตรายอยู่ด้วยเช่นกัน ดังเช่น สารบอแรกซ์ในลูกชิ้น สารเร่งสีในเนื้อหมู สารฟอกขาว หรือยาฆ่าแมลงในผักผลไม้ ดังนั้นนอกจากการรับประทานอาหารให้ถูกต้อง ปลอดภัยแล้ว จึงควรให้ความสนใจพิถีพิถันที่แฝงอยู่ในอาหารเหล่านั้นด้วย การให้ความรู้แก่เกษตรกร ผู้ผลิต และผู้บริโภคทุกภาคส่วน จะทำให้บุคคลเหล่านี้เข้าใจถึงพิษภัย และปัญหาที่จะเกิดขึ้นทั้งกับตนเอง ญาติพี่น้อง และบุคคลอันเป็นที่รัก ผู้บริโภคจะเกิดความรู้และปฏิกิริยาตอบสนองต่อการเลือกซื้อและบริโภค ซึ่งจะเป็นกลไกการตลาดที่ทำให้เกษตรกรและผู้ผลิตปรับเปลี่ยนการวิถีการในการผลิต และเป็นผู้เฝ้าระวังให้กับภาครัฐในการติดตามและดำเนินการต่อผู้ที่ไม่ดีได้ อันเป็นการสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วม รวมทั้งผู้ผลิตจะเกิดความสำนึกต่อสังคม และต้องมีส่วนรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ของตน (สถิติพศ. 2550)

กระบวนการ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ” เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม และเพิ่มศักยภาพของผู้บริโภค เช่น โครงการประกันคุณภาพอาหารกลางวันของโรงเรียน และงานเทศกาลกินปลาของหอการค้าจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นการให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจ แนวทางการประกันคุณภาพอาหาร และการตรวจสอบระบบดังกล่าว (ธานี โหษติ, 2549)

ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการสื่อสารในปัจจุบัน ทำให้ผู้บริโภคสามารถรับรู้ข่าวสารได้ตลอดเวลา ทำให้เกิดการตื่นตัวในเรื่องของสุขภาพ และคุณภาพชีวิตมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเลือกบริโภคอาหารที่มีความปลอดภัย อาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ มีประโยชน์ต่อร่างกายมากขึ้น และหลีกเลี่ยงหรือละเว้นการบริโภคอาหารที่เสี่ยงต่อสุขภาพ การตื่นตัวของผู้บริโภคนี้ทำให้ผู้ผลิตต้องปรับเปลี่ยนวิธีการ กระบวนการ กลยุทธ์ในการนำเสนอสินค้า ดังนั้นการให้ความรู้แก่ผู้บริโภค จะช่วยให้ผู้บริโภคใช้วิจารณญาณและความรู้ที่ได้รับในการประเมินข้อเสนอเท็จจริงจากการโฆษณา

การสร้างเสริมความรู้แก่ประชาชนเป็นแนวทางหนึ่งในการเฝ้าระวังความปลอดภัยของอาหาร ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจถึงสิทธิของตนเองและความคุ้มครองที่ได้รับจากภาครัฐ

5.4.4 การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

เพื่อรองรับการทำงานตามการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการยุคใหม่ ที่ใช้ขั้นตอนการวัดผลการปฏิบัติงาน ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความสามารถและการแสดงออกถึงศักยภาพของตัวบุคคล จึงต้องมีแผนการดำเนินงาน

- การจัดการความรู้ (Knowledge management) โดยการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการบริหารความรู้ ด้วยการทบทวนองค์ความรู้ของหน่วยงาน การสำรวจองค์ความรู้ที่ยังขาด และต้องการเพิ่มเติม รวมทั้งจัดทำระบบ และสื่อเพื่อการเรียนรู้แบบ E-learning สำหรับการพัฒนา ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่
- การกำหนดและจัดทำแผนการพัฒนาสมรรถนะ (competency) โดยประสานเพื่อทบทวนและจัดทำหัวข้อ คำจำกัดความและรายละเอียด สมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะกลุ่มงาน เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของหน่วยงาน รวมทั้งการวางแผนการดำเนินงานในอนาคต (Mapping) งาน การกำหนดกรอบการประเมิน รูปแบบการประเมิน
- การจัดทำแผนการบริหารงานทรัพยากรบุคคล HR scorecard เป็นเครื่องมือ โดยการประชุมและจัดทำรายละเอียด หน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่ม/งาน และตำแหน่งงาน (Functional and Job Description) เพื่อให้มีแนวทางที่ชัดเจนในการกำหนดกรอบประเมินผลการปฏิบัติงานต่อไป

ดังนั้นหากพิจารณาในภาพรวม การปรับปรุงองค์กรในระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหาร ถือเป็นประเด็นเร่งด่วนที่จะต้องเร่งดำเนินการกำหนดทิศทางที่ชัดเจน เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นจากผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงความต้องการของผู้บริโภคในประเทศ การค้าขายในยุคใหม่ และกฎกติกาการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งแนวโน้มการเจรจาต่อรองทางการค้า จะมุ่งไปที่ความน่าเชื่อถือในระบบงานของหน่วยงานรัฐ ที่จะกำกับดูแลความปลอดภัยอาหารได้ตลอดห่วงโซ่ ตั้งแต่ฟาร์มจนถึงผู้บริโภค โดยยังต้องตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพของประเทศที่จะบริหารจัดการระบบการควบคุมความปลอดภัยด้านอาหาร และปรับปรุงจุดอ่อนของระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหาร พัฒนาความเข้มแข็งในการกำกับดูแลของภาครัฐในการบริหารจัดการภาพรวมด้านความปลอดภัยอาหาร เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศ และเพื่อสนับสนุนการค้าสินค้าเกษตรและอาหารของไทย ให้สามารถแข่งขันในเวทีการค้าของโลกอย่างยั่งยืนในระยะยาวต่อไป

ความปลอดภัยด้านอาหารเป็นความมั่นคงของประเทศ และเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของประเทศได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นภาครัฐควรมีการปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรเพิ่มเติมกฎหมายให้ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่อาหาร รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายโดยไม่มีการละเว้น ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบด้วยการผลักดันทุกภาคส่วนที่มีหน้าที่ในระบบบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหาร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค ให้ตระหนักและทำหน้าที่ของตนอย่างจริงจัง จะเป็นการผลักดันให้ระบบบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหารมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพดียิ่ง

6. ข้อดีจากการปรับเปลี่ยนตามแนวทางใหม่

การปรับเปลี่ยนระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยอาหาร จะก่อให้เกิดผลดีต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น รัฐบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการและผู้บริโภค โดยรัฐบาลสามารถดำเนินนโยบายการคุ้มครองผู้บริโภค ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และสามารถครอบคลุมตลอดห่วงโซ่อาหาร โดยเฉพาะการปรับกฎหมายให้ครอบคลุมการทำฟาร์ม วิธีการเก็บผลิตผลหลังการเก็บเกี่ยว (Post-harvest) การขนส่ง ตำนนำเข้า จุดเก็บรักษา รวมรวม อันจะทำให้โครงสร้างของระบบความปลอดภัยของอาหารมีความเข้มแข็งขึ้น อีกทั้งยังสามารถลดงบประมาณในการใช้จ่ายด้านสาธารณสุข แต่ละหน่วยงานสามารถทำงานได้ตรงตามบทบาทและหน้าที่มากยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อน เพิ่มบทบาทในการกำกับดูแลให้มากขึ้น และภาครัฐสามารถเพิ่มศักยภาพของเศรษฐกิจในด้านการค้าอาหารระหว่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2549)

ทางด้านการประกอบกิจการก็สามารถลดค่าใช้จ่าย และประหยัดเวลาในการจัดเตรียมเอกสารข้อมูลต่างๆ ในการขออนุญาต ขึ้นทะเบียน และอื่นๆ ตาม ขั้นตอนการกำกับดูแลก่อนออกตลาด ทำให้มีความสะดวกและคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจ กระตุ้นให้ผู้ประกอบการมีระบบการจัดการคุณภาพ มีการสอบทวนหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตอาหารว่าด้วยสัญลักษณ์ทั่วไป (GMP) และพัฒนาต่อเป็น HACCP รวมทั้งสร้างระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) แบบ one step forward one step backward จะทำให้สามารถตรวจสอบหาแหล่งที่มาของการปนเปื้อนหรือแหล่งที่กระจายผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพ เป็นการสร้างความมั่นใจให้ระบบความปลอดภัยของอาหาร สามารถลดค่าใช้จ่ายในการเรียกคืนสินค้า ในกรณีที่ตรวจพบความไม่ปลอดภัยของสินค้านั้นๆ (อรรถพล, 2549) ผู้ประกอบการจะมีความตื่นตัวในการปรับปรุงและพัฒนาความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์อาหาร ให้สามารถแข่งขันกับตลาดได้ ทำให้เกิดผู้นำและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยในอาหาร ในขั้นตอนการผลิตและผลิตภัณฑ์ของตนเองมากยิ่งขึ้น สามารถยกระดับมาตรฐานการผลิตให้สูงขึ้น มีความทัดเทียมกับมาตรฐานสากล ทำให้ลดการถูกกีดกันทางการค้า และสามารถแข่งขันทางการค้าในระดับนานาชาติได้

สำหรับผู้บริโภคก็จะได้รับความเป็นธรรมจากการบริโภคสินค้า ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ได้รับประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ที่สมค่าสมราคา อีกทั้งยังมีความมั่นใจในความปลอดภัยของสินค้า มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องอันตรายที่เกิดจากอาหารจะทำให้ผู้บริโภคเพิ่มความระมัดระวังในการเลือกซื้อสินค้า ทำให้มีการตรวจสอบฉลาก วันหมดอายุ คุณค่าทางโภชนาการ อีกทั้งเพิ่มดุลยพินิจในการเชื่อถือสื่อโฆษณาต่างๆ ยังให้เกิดความปลอดภัยต่อตนเองและครอบครัวทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งการทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้บริโภค จะสามารถช่วยภาครัฐในการกำกับดูแลความปลอดภัยด้านอาหารมากยิ่งขึ้น โดยการค้าและการร้องเรียนตามสิทธิของตน เพื่อให้รัฐสามารถดำเนินการเมื่อมีการละเมิดกฎหมาย

บทสรุป

อาหารทำหน้าที่ในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค จึงทำหน้าที่เป็นภูมิคุ้มกันของร่างกาย หากอาหารไม่มีความปลอดภัยแล้ว ก็จะก่อให้เกิดการเจ็บป่วยของผู้บริโภค ดังนั้นความปลอดภัยด้านอาหาร เป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของการผลิตและการจำหน่ายอาหารทั้งในและต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองสุขภาพและอนามัยของประชาชนภายในประเทศ ซึ่งรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของระบบความปลอดภัยอาหารของประเทศ จึงได้มีมติคณะรัฐมนตรี ในปี 2547 เป็นปีแห่งความปลอดภัยด้านอาหาร จนถึงปัจจุบันนี้ สถานการณ์ความปลอดภัยอาหารของประเทศไทยอยู่ในภาวะวิกฤต เนื่องจากระบบความปลอดภัยในอาหารที่เป็นที่ยอมรับกันนั้น จะต้องเริ่มจากฟาร์มจนถึงโต๊ะอาหาร (from farm to table) จึงจะถือว่าครอบคลุมตลอดห่วงโซ่อาหาร

อย่างไรก็ตามระบบบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศไทยนั้นยังไม่

ครบ กลุ่มตลอดห่วงโซ่อาหาร ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทำให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองผู้บริโภคต้องเผชิญปัญหาหลากหลายประการ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบบริหารจัดการ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทันต่อสถานการณ์ และทำให้ผู้บริโภคได้บริโภคอาหารที่มีคุณภาพความปลอดภัย ได้มาตรฐาน ส่งเสริมสุขภาพ ลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคและสร้างเสริมความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์อาหารจากประเทศไทย อีกทั้งประเทศไทยต่างๆ ทั่วโลกได้ตระหนักถึงภัยที่มาจากความไม่ปลอดภัยของอาหารและผลกระทบที่เกิดขึ้น และระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยอาหารของไทยนั้น ยังไม่ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่อาหาร ทำให้นานาชาติประเทศใช้มาตรการความปลอดภัยด้านอาหารเป็นข้อต่อรองและกีดกันทางการค้ากับประเทศไทยมาโดยตลอด จากสถานการณ์การค้าและการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารระหว่างประเทศในปัจจุบัน จะพบว่ามีการใช้มาตรการกีดกันการค้าที่ไม่ใช้ภาษี (Non Tariff Barriers, NTBs) เช่นมาตรฐานด้านสุขอนามัยของพืชและสัตว์ และ ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระบบ HACCP เป็นต้น หรือการจัดทำข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) เพื่อผลักดันให้ประเทศคู่สัญญาที่ส่งสินค้ามายังประเทศของตน ต้องเปิดตลาดอื่นๆ ด้วย ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ถึงแม้ว่า ประเทศไทยจะเป็นประเทศที่มีศักยภาพในด้านการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารโดยพื้นฐาน ก็จำเป็นต้องอย่างยิ่งยวดในการปรับตัวให้เข้ากับการแข่งขันปัจจุบัน เพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้ ในขณะเดียวกัน ก็จะต้องปกป้องประชาชนจากอันตรายด้านอาหารด้วย

ปัญหาการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหารจึงเป็นปัญหาระดับชาติ โดยเฉพาะในด้านการประสานนโยบายและการปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อาหาร จะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ จะทำให้ระบบความปลอดภัยในอาหารของประเทศไทย ให้มีความแข็งแกร่งและมั่นคง นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับการปรับปรุงองค์กร ควบคู่ไปกับการปรับปรุงกฎหมายอาหาร เพื่อครอบคลุมทุกส่วนนับจากฟาร์มจนถึงโต๊ะอาหาร ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานความปลอดภัย อีกทั้งยังต้องพัฒนาศักยภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภคเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพสูงสุด อันจะเป็นการส่งเสริมสุขภาพของประชากร ลดอัตราการเจ็บป่วย ทำให้ประเทศไทยมีปริมาณด้านสาธารณสุข รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่ยั่งยืนอีกด้วย ดังนั้นแนวทางการพัฒนาระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศไทย เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการกำกับดูแลให้อาหารปลอดภัยจากแหล่งผลิต ถึงผู้บริโภคทั้งในระดับท้องถิ่นถึงระดับชาติ จะต้องขึ้นอยู่กับนโยบายการครอบคลุมตลอดทั้งห่วงโซ่อาหารนับจากฟาร์มถึงโต๊ะอาหาร การประสานงานระหว่างภาครัฐ การปรับปรุงกฎหมายให้

ความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้กินดีอยู่ดี และสามารถแข่งขันทางการค้ากับประเทศอื่นๆ ได้

บทที่ ๘

สรุปผลการศึกษา

ทั้งจากปัจจัยภายนอกที่เกิดอุบัติเหตุของโรคต่างๆ ที่มาจากอาหาร และทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ชาติ ทำให้เกิดการตื่นตัวของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ในอันที่จะคุ้มครองและปกป้องสุขภาพของประชากรภายในประเทศ และด้วยเทคโนโลยีการผลิตอาหารที่ก้าวไปไกล ทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลก มีการปรับปรุงโครงสร้างระบบความปลอดภัยอาหารของประเทศไทยเอง และมีผลต่อการจัดการความปลอดภัยของประเทศไทยด้วย เนื่องจากประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าอาหารรายใหญ่ประเทศหนึ่ง ขณะเดียวกันปัจจัยภายในประเทศเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยอาหารของประเทศไทยเอง ยังมีการจัดการที่ไม่เป็นระบบ ไม่สามารถควบคุมความปลอดภัยได้ตลอดทั้งห่วงโซ่การผลิต ทั้งนี้เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาหารยังล้าหลัง มีความหลากหลายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่สามารถแบ่งหน้าที่ได้อย่างชัดเจน ยังมีการทำงานที่ซ้ำซ้อน ขาดการประสานงานที่ดี ซึ่งการแก้ไขประการสำคัญ คือการปรับปรุงกฎหมายอาหารหลักให้แก่พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 ให้ทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และมีความชัดเจน ทำให้เกิดการจัดการระบบความปลอดภัยอาหารของประเทศในเชิงรุก แทนการตั้งรับเช่นที่เป็นอยู่ แม้ว่าทางสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจะได้เคยขอปรับปรุงพระราชบัญญัติอาหารมาแล้วบางส่วน และอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามาตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 แต่ยังไม่สามารถรองรับสภาพการณ์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไป อันได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การระบาดของโรคอุบัติใหม่ที่มีผลกระทบต่ออาหาร กระแสการค้าเสรี ความจำเป็นที่ประเทศต้องปฏิบัติตามหลักการสากลด้านระบบการตรวจสอบและรับรองการนำเข้าและส่งออกอาหาร (Codex Committee on Food Import and Export Inspection and Certification Systems: CCFICS) ซึ่งเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับและนำมาใช้ปฏิบัติเพื่อรองรับการค้าระหว่างประเทศ ตามหลักการขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) และนโยบายของรัฐบาลในการมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการผ่องถ่ายงานให้หน่วยงานหรือองค์กรที่ผ่านการรับรองคํานับการแทน และหลักการคุ้มครองผู้บริโภคยังไม่สอดคล้องกับหลักการของสากล กล่าวคือ เน้นการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์เป็นหลัก ในขณะที่หลักการสากลจะเน้นการกำกับดูแลกระบวนการผลิตหรือสถานที่ผลิตเป็นหลัก ซึ่งเป็นหลักการที่มีอยู่ในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 เดิม ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้จะสามารถออกข้อกำหนดเรื่องความปลอดภัยสถานที่ผลิตได้ในกฎหมายลำดับรอง แต่ก็อาจมีปัญหารื่องความไม่สะดวกในการออกกฎหมายลำดับรองในอนาคต เนื่องจากการควบคุมสถานที่ผลิตจัดเป็นหลักการสำคัญ จึงมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อจะได้

กำหนดประเด็นดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติ อย่างไรก็ตาม เมื่อออกเป็นกฎหมายฉบับแล้ว ในส่วนของบทลงโทษก็จะไม่สอดคล้องกัน และอาจมีปัญหาในเรื่องอำนาจสั่งหยุดผลิตได้

ดังนั้นในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 ของโครงการฯนี้ มีประเด็นหลักการสำคัญในการปรับปรุง ประเด็นแรกคือสถานที่ผลิตอาหารทุกประเภท ต้องจัดทำระบบประกันคุณภาพของการผลิตตามหลักเกณฑ์วิธีการผลิตอาหารที่ดี หรือ GMP ซึ่งเป็นหลักการที่สามารถควบคุมความปลอดภัยอาหารตั้งแต่ต้นทาง เพื่อให้เกิดความปลอดภัยของอาหารได้อย่างสม่ำเสมอ และยังเป็นการพัฒนาผู้ประกอบการให้สามารถควบคุมและประเมินตนเองได้ว่า สามารถผลิตอาหารที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และสามารถพัฒนาระบบ HACCP ต่อไป ซึ่งเป็นระบบความปลอดภัยอาหารที่เป็นสากล ทำให้ผู้ประกอบการมีศักยภาพในการแข่งขันทางการค้าได้อย่างมั่นคง นอกจากนี้ทางปฎิบัติยังทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว เนื่องจากไม่ต้องมุ่งควบคุมผลิตภัณฑ์อาหารทุกชนิดก่อนอนุญาตให้จำหน่ายสู่ท้องตลาด

ประเด็นต่อมาในการปรับปรุงกฎหมายอาหารนี้ คือเปิดโอกาสให้องค์กรรัฐหรือเอกชนอื่นมาช่วยดำเนินการในเฉพาะส่วนที่ปฏิบัติได้ เช่น การประเมินเอกสารทางวิชาการ การตรวจสอบประกอบ การเป็นต้น แต่ยังคงการตัดสินใจไว้ที่รัฐ คือ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือ สาธารณสุขจังหวัด โดยผู้ประกอบการเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย เช่น ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ คุณค่านำเข้า ทั้งนี้จะทำให้การคุ้มครองผู้บริโภคมีประสิทธิภาพ และเกิดความรวดเร็วทั้งในแง่ธุรกิจ และการคุ้มครองผู้บริโภค และเป็นวิถีการปฏิบัติที่เป็นสากล เนื่องจากในปัจจุบันมีทั้งหน่วยงานรัฐ และเอกชนที่มีความสามารถและมีระบบงานที่เป็นกลาง ที่สามารถทำหน้าที่เหล่านี้ได้ อันจะเป็นการช่วยลบลบปัญหาข้อจำกัดทางงบประมาณ และอัตราค่าจ้างของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และเพื่อเป็นการรองรับหลักการตรวจสถานที่ผลิตอาหารตามที่ได้กล่าวแล้ว นอกจากนี้การให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบค่าใช้จ่าย ในลักษณะที่เรียกว่า “who did who pay” จะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐที่มีจำกัด

สำหรับการนำเข้าอาหารจำเป็นจะต้องผ่านการตรวจที่ด่านอาหารและยา ซึ่งหลักการนี้ไม่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 การดำเนินการในปัจจุบันเป็นการขอความร่วมมือจากด่านศุลกากร จึงไม่สามารถควบคุมความปลอดภัยของอาหารที่นำเข้าได้ทั้งหมด

ส่วนการโฆษณาอาหารนั้นการกำกับดูแล โดยกรมโฆษณาอาหารไม่ต้องการอนุญาต ก่อนการโฆษณา แต่ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ยกเว้นการโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับการกล่าวอ้างทางสุขภาพ ซึ่งจะมีผลกระทบอย่างยิ่งต่อผู้บริโภค จำเป็นต้องมีการตรวจสอบก่อน จึงต้องขออนุญาตก่อนการโฆษณา

มีการกำหนดเพิ่มเติมเกี่ยวกับ อาหารเสริมคุณภาพ เป็นอาหารที่ห้ามผลิต นำเข้า หรือจำหน่าย เพื่อกำหนดมาตรการรองรับ กรณีนำเข้าหรือจำหน่ายอาหารหมักดองและอาหาร

เสื่อมสภาพ รวมทั้งการนำอาหารที่หมดอายุหรือเสื่อมคุณภาพมาผลิต ซึ่งกฎหมายเดิมไม่ครอบคลุมถึง

นอกจากนี้ยังขยายขอบข่ายอำนาจรัฐมนตรีและสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ให้สามารถบริหารจัดการ เพื่อรองรับการคุ้มครองผู้บริโภคได้มากขึ้น และทำให้เกิดความรวดเร็วในการบริการ มีความยืดหยุ่น และสามารถครอบคลุมทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องได้

หลักการสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ถูกนำมาบรรจุในกฎหมายอาหารฉบับปรับปรุง คือความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยจากอาหาร โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ความปลอดภัยของอาหารที่ต้นผลิต หรือพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตน และต้องแสดงความรับผิดชอบ เมื่อเกิดผลเสียหายนั้นๆ อันจะทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหาย การเพิ่มบทบัญญัตินี้ จะทำให้ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพิ่มความระมัดระวังในการผลิต และการขนส่งสินค้า อันจะเป็นการทำให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจต่อความปลอดภัยของสินค้ามากขึ้น

หลักการสำคัญเพิ่มเติมเกี่ยวกับการส่งออก โดยกำหนดหน้าที่ให้ผู้ส่งออกแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับข้อสินค้า ข้อและสถานที่ตั้งของผู้ผลิต รหัสสินค้า เลขที่ผลิต และข้อกำหนดของประเทศผู้ซื้อหรือผู้ส่งออก เกี่ยวกับคุณภาพหรือมาตรฐานอาหารที่ผลิตเพื่อส่งออก เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการกับสินค้าที่ถูกตีกลับจากต่างประเทศได้อย่างเหมาะสม

ภายหลังการดำเนินการปรับปรุงและร่างพระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่นี้ พบว่าโครงสร้างของพระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่ แตกต่างจากฉบับปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ประกอบด้วย มาตราต่างๆ จำนวน 78 มาตรา โดยแบ่งออกเป็น 8 หมวด ได้แก่ หมวด 1 เรื่อง คณะกรรมการอาหาร หมวด 2 เรื่องการขออนุญาตและการออกใบอนุญาต หมวด 3 เรื่องหน้าที่ของผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับอาหาร หมวด 4 เรื่องการควบคุมอาหาร หมวด 5 เรื่องการขึ้นทะเบียนและการโฆษณาเกี่ยวกับอาหาร หมวด 6 เรื่องพนักงานเจ้าหน้าที่ หมวด 7 เรื่องการพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต หมวด 8 เรื่องบทกำหนดโทษ และบทเฉพาะกาล ส่วนพระราชบัญญัติอาหารฉบับที่ปรับปรุงใหม่นี้ ประกอบด้วย 100 มาตรา แบ่งเป็น 9 หมวด ได้แก่ หมวด 1 เรื่องคณะกรรมการอาหาร หมวด 2 เรื่องการขออนุญาตและการออกใบอนุญาต หมวด 3 เรื่องการผลิตเพื่อจำหน่าย การนำเข้าเพื่อจำหน่าย และการจำหน่าย หมวด 4 เรื่องความรับผิดชอบที่เกิดจากอาหาร หมวด 5 เรื่องการควบคุมอาหาร หมวด 6 เรื่องการโฆษณาเกี่ยวกับอาหาร หมวด 7 เรื่องพนักงานเจ้าหน้าที่ หมวด 8 เรื่องการพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต หมวด 9 เรื่องบทกำหนดโทษ และบทเฉพาะกาล

ในพระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่จะแบ่งกลุ่มอาหาร สำหรับการค้ากับดูแลความปลอดภัย ก่อนอนุญาตให้สินค้าออกสู่ท้องตลาด ได้เป็น 3 กลุ่ม ตามระดับความเสี่ยงของอันตราย ในอาหารที่อาจจะมีผลต่อสุขภาพของผู้บริโภค โดยอาหารทุกชนิดจะต้องมีเกณฑ์มาตรฐานทั่วไป (Horizontal Standards) อันได้แก่ มาตรฐานสารตกค้าง (ได้แก่ ยาสัตว์ โลหะหนัก และจุลินทรีย์) มาตรฐานวัตถุเจือปน มาตรฐานวัตถุห้ามใช้ มาตรฐานภาชนะบรรจุ มาตรฐานฉลาก และมาตรฐาน

การโฆษณา นอกจากนั้นสถานที่ผลิตทุกแห่งจะต้องมีระบบประกันคุณภาพการผลิต GMP และขออนุญาตการผลิต เพื่อเป็นการประกันคุณภาพอาหารเบื้องต้นให้มีความปลอดภัย กลุ่มคำ และสมประโยชน์ในการใช้ กลุ่มอาหารทั้ง 3 ประกอบด้วย อาหารกลุ่ม 1 “อาหารควบคุมเฉพาะ” ซึ่งเป็นอาหารที่มีความเสี่ยงต่ออันตรายในการบริโภคสูง เช่น อาหารทารก อาหารที่มีกระบวนการผลิตที่มีความเสี่ยง วัตถุประสงค์หรือสารสกัดที่ไม่มีประวัติการใช้เป็นอาหาร อาหารดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs) เป็นต้น ดังนั้นจึงต้องกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร เพื่อแสดงส่วนผสมและองค์ประกอบของอาหารชนิดนั้นๆ พร้อมหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่แสดงถึงความปลอดภัยและหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ที่แสดงประสิทธิภาพขององค์ประกอบใดๆ เมื่อมีการกล่าวอ้างทางสุขภาพ มีระบบประกันคุณภาพการผลิตจะต้องเข้มงวดกว่า GMP นอกจากนั้นยังต้องกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานเฉพาะ (Vertical Standard) และต้องมีการตรวจพิสูจน์คุณภาพผลิตภัณฑ์ก่อนออกสู่ท้องตลาด ส่วนอาหารกลุ่ม 2 “อาหารควบคุม” เป็นเป็นอาหารที่มีความเสี่ยงต่ออันตรายปานกลาง ดังนั้นการควบคุมด้วยเกณฑ์มาตรฐานทั่วไป และการควบคุมสถานที่ผลิต ด้วยหลักการประกันคุณภาพการผลิต จะเพียงพอในการกำกับดูแลความปลอดภัย อย่างไรก็ตามอาหารกลุ่มนี้เป็นอาหารที่มีคุณภาพหรือมาตรฐานเฉพาะ จึงจำเป็นต้องกำหนดคุณค่าทางโภชนาการ หรือสารสำคัญในอาหาร เช่น การกำหนดปริมาณคาเฟอีนในชาและกาแฟ ดังนั้นจึงต้องมีการขออนุญาตการผลิตอาหารใดๆ ในกลุ่มนี้ โดยการจัดตั้งต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาด้วย สำหรับอาหารกลุ่ม 3 “อาหารที่มีข้อหาความปลอดภัยเฉพาะและอาหารควบคุม” เป็นอาหารที่มีความเสี่ยงต่ออันตรายต่ำ จึงสามารถควบคุมด้วยเกณฑ์มาตรฐานทั่วไป และการควบคุมสถานที่ผลิตด้วยหลักการประกันคุณภาพการผลิต ซึ่งเพียงพอในการกำกับดูแลความปลอดภัย โดยไม่จำเป็นต้องแจ้ง แต่อาจกำหนดให้อาหารบางชนิด ต้องจดแจ้งตามความจำเป็น

ในการปรับปรุงพระราชบัญญัติอาหารให้มีความทันสมัย สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงการค้าเสรี และการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีในการผลิตอาหาร ทำให้เกิดผลดีต่อทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคผู้ผลิตอาหารและผู้บริโภค กล่าวคือ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลความปลอดภัยอาหาร สามารถดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดภาระงานด้านเอกสาร อีกทั้งยังสามารถจัดสร้างระบบประเมิน ในการดำเนินงานด้านการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ และการเสริมสร้างศักยภาพของผู้บริโภค และยังพัฒนาเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในการวางแผนและการจัดการความปลอดภัยอาหารในเชิงรุกทั้งระบบ รวมทั้งการลดปัญหาข้อขัดแย้ง ความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะขั้นตอนการตรวจสอบเอกสาร การขออนุญาต การขอขึ้นทะเบียน การตีความแบ่งแยกผลิตภัณฑ์ ที่มีความปลอดภัยตามการพัฒนาเทคโนโลยี และสามารถลดงบประมาณในการใช้จ่ายด้านสาธารณสุข ลดความซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ ในการกำกับดูแลความปลอดภัยอาหารของประเทศในแนวทางสากล ขณะเดียวกันก็สามารถส่งเสริมให้ผู้ประกอบการอาหารภายในประเทศ มีความตื่นตัวในการปรับปรุงและพัฒนาความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์อาหาร

ให้สามารถแข่งขันกับตลาด รวมทั้งเกิดจิตสำนึกและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยอาหาร สามารถยกระดับมาตรฐานการผลิตให้สูงขึ้น มีความพึงพิชมกับมาตรฐานสากล เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดการค้าเสรี สำหรับผู้บริโภค จะได้รับอาหารที่ปลอดภัย มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน กลุ่มค้า สมประโยชน์ ยังทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจในเรื่องของอันตรายที่เกิดจากอาหาร ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคเพิ่มความระมัดระวังในการเลือกซื้อสินค้า ทำให้มีการตรวจสอบฉลาก วันหมดอายุคุณค่าทางโภชนาการ และเพิ่มศักยภาพในการเชื่อถือสื่อโฆษณาต่างๆ ทำให้เกิดความปลอดภัยต่อประชาชนโดยรวมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ในการนำสื่อสารและสร้างความเข้าใจ เพื่อให้สาธารณะได้รับทราบ และเข้าใจถึงประเด็นความสำคัญและความจำเป็น ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายอาหาร ในการคุ้มครองผู้บริโภค โดยการนำเสนอบทความ 2 บท ได้แก่บทความเรื่อง “สถานการณ์กฎหมายอาหารของประเทศไทย” ซึ่งกล่าวถึงโครงสร้างกฎหมายอาหารที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งแนวคิดของกฎหมายอาหารในปัจจุบันและวิธีการดำเนินงาน อธิบายถึงสถานการณ์ปัญหาของการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร และเหตุปัจจัยต่อการปรับเปลี่ยนระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร ทั้งที่เป็นแรงผลักดันและแรงเสริมจากภายในและภายนอกในการเปลี่ยนแปลงระบบงาน คุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร และผลที่คาดว่าจะได้รับการปรับเปลี่ยนระบบการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค สำหรับบทความเรื่องที่ 2 คือ “แนวทางการกำกับดูแลความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศไทย” ซึ่งได้กล่าวถึง วิกฤตการณ์ด้านความปลอดภัยอาหารกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ จากเหตุการณ์ของโรคอาหารเป็นพิษ อุบัติการณ์ของโรคใหม่ๆ การปนเปื้อนของสารพิษในอาหาร การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในการผลิตอาหาร ที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ มีการปรับปรุงระบบบริหารจัดการความปลอดภัยด้าน ซึ่งสามารถจัดแบ่งระบบโครงสร้างความปลอดภัยอาหารได้เป็น 3 แบบ คือ ระบบหน่วยงานเดี่ยว (Single Agency System) คือ มีหน่วยงานเดียวที่ทำหน้าที่ด้านการตรวจสอบอาหาร ซึ่งแยกตัวออกจากหน่วยงานการประเมินความเสี่ยงและออกกฎหมายอย่างชัดเจน เช่น ประเทศแคนาดา และจีน หรือมีหน่วยงานเดียวที่ดูแลความปลอดภัยอาหารตลอดทั้งห่วงโซ่อาหาร ได้แก่ ประเทศ เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ และอังกฤษ ระบบหลายหน่วยงาน (Multiple Agency System) เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา และระบบบูรณาการ (Integrated System) ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น เยอรมัน และไอร์แลนด์ และได้กล่าวถึงสถานการณ์ความปลอดภัยอาหารในประเทศไทยในปัจจุบัน และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบโครงสร้างการบริหารจัดการความปลอดภัยอาหารของประเทศ ที่หน่วยงานภาครัฐขาดการวางแผนหลักยุทธศาสตร์ร่วมขาดการกำหนดนโยบาย และการดำเนินการในลักษณะที่เป็นภาพรวมในทิศทางเดียวกัน ขาดความเชื่อมโยงของนโยบายและแผน และการขาดการเชื่อมโยงข้อมูล ทำให้เกิดปัญหาการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อน หรือเกิดช่องว่างในการรับผิดชอบในบางจุด เกิดความขัดแย้งในการตัดสินใจระหว่างหน่วยงาน เนื่องจากความไม่ชัดเจนในบทบาทของตนตามกฎหมาย และกล่าวถึงโครงสร้าง

กฎหมายที่ไม่ครอบคลุมการกำกับดูแลตลอดห่วงโซ่อาหาร ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ พร้อมกันเสนอแนวทางในการแก้ไข โดยการปรับปรุงโครงสร้างระบบการจัดการความปลอดภัยอาหารของประเทศ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาหาร และข้อดีจากการปรับปรุงนี้

บทบรรณานุกรม

- กิจ ศูนย์ท. 2549. สงสารผู้บริโภคคนไทย. “โครงการนโยบายสาธารณะเพื่อความปลอดภัยด้านอาหารและเศรษฐศาสตร์การค้าที่ยั่งยืน” คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ วันอังคารที่ 31 ตุลาคม 2549.
- กองควบคุมอาหาร. 2549. แผนการปฏิบัติงานประจำปี 2550. กองควบคุมอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข
- เกษตรอินทรีย์ต้น. 2549. ปัญหาความปลอดภัยด้านอาหารในการค้าระหว่างประเทศ: กรณีสินค้าเกษตรในการค้าระหว่างประเทศกับความปลอดภัยด้านอาหาร “โครงการนโยบายสาธารณะเพื่อความปลอดภัยด้านอาหารและเศรษฐศาสตร์การค้าที่ยั่งยืน” คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ฉูฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉนินทาร์ เจริญพงศ์. 2548. “นำเสนอโครงสร้างและระบบงาน Nation Food Safety Agency.” สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข.
- ฉนินทาร์ เจริญพงศ์. 2549. อาหารปลอดภัยกับโลกใหม่ทางการค้า. “โครงการนโยบายสาธารณะเพื่อความปลอดภัยด้านอาหารและเศรษฐศาสตร์การค้าที่ยั่งยืน” คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สื่อการเรียนรู้ชุดที่ 2.
- ทรวงศ์ศิริ ศรีอนุชาติ และคณะ. 2548. การศึกษาสถานการณ์ และระบบการจัดการความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศไทย ระยะที่ 1. สถาบันคลังสมอง.
- พิษณุ เจริญมหาสาร 2549. สมุคปกขาว: ความปลอดภัยด้านอาหารของสหภาพยุโรป. ในการค้าระหว่างประเทศกับความปลอดภัยด้านอาหาร “โครงการนโยบายสาธารณะเพื่อความปลอดภัยด้านอาหารและเศรษฐศาสตร์การค้าที่ยั่งยืน” คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เอกสารชุดความรู้ลำดับที่ 1.
- นฤมล คงทน. 2548. จัปกระแสน Food Safety โลก. สถาบันอาหาร 7(43): 37-53.
- เบญจมาศ ปัทมาลัย. 2549. โครงการ“การศึกษาข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการจัดทำระบบตรวจสอบและรับรองสินค้าอาหารนำเข้าและส่งออกของประเทศไทย เพื่อรองรับการค้าเสรีตามมาตรฐานสากลของ Codex หรือ Codex Committee on Import and Export Food Inspection and Certification Systems (CCFICS)” คณะสัตวแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภาพร ขอไพบูลย์ และคณะ. 2549. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ “โครงการวิจัยเพื่อศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล. ISBN 974-15-2703-9.

กักติ โพธิศิริ. 2549. อาหารปลอดภัยกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ. ในสื่อการเรียนรู้ชุดที่ 4 “การควบคุมความปลอดภัยด้านอาหารเพื่อสุขภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค”. “โครงการนโยบายสาธารณะเพื่อความปลอดภัยด้านอาหารและเศรษฐศาสตร์การค้าที่ยั่งยืน” คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัญญา ภัทธสุข. 2550. อาหาร: อีกมิติหนึ่งของการกีดกันทางการค้า. “โครงการนโยบายสาธารณะเพื่อความปลอดภัยด้านอาหารและเศรษฐศาสตร์การค้าที่ยั่งยืน” คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ วันอังคารที่ 23 มกราคม 2550.

ศักดิ์ณรงค์ อุตสาหกรรม. “ความปลอดภัยด้านอาหาร : ประเด็นการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย.” ฝ่ายวิจัยนโยบายและประสานการพัฒนาอุตสาหกรรม สถาบันอาหาร, 2548.

ศักดิ์ณรงค์ อุตสาหกรรม. โครงสร้างระบบการบริหารความปลอดภัยของอาหาร สถาบันอาหาร, 2547. บทสรุปสำหรับผู้บริหารโครงการศึกษากฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร. 30 มิถุนายน 2547.

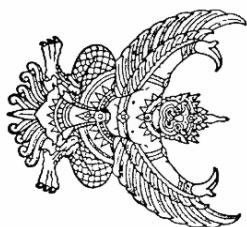
สุวารี เตียงพิทักษ์. 2549. การควบคุมความปลอดภัยด้านอาหารเพื่อสุขภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค. ใน การควบคุมความปลอดภัยด้านอาหารเพื่อสุขภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค. “โครงการนโยบายสาธารณะเพื่อความปลอดภัยด้านอาหารและเศรษฐศาสตร์การค้าที่ยั่งยืน” คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สื่อการเรียนรู้ชุดที่ 4.

อรรถพล นุ่มหอม. 2549. การประกันความปลอดภัยของอาหารจากระบบการตรวจสอบย้อนกลับ. “โครงการนโยบายสาธารณะเพื่อความปลอดภัยด้านอาหารและเศรษฐศาสตร์การค้าที่ยั่งยืน” คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ วันอังคารที่ 21 พฤศจิกายน 2549.

อรสา จงวรกุล. 2549. การระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศไทย กรณีศึกษาในมุมมองของผู้บริหารหน่วยงานหลัก วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาคผนวก ก.

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2522

เป็นปีที่ 34 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหาร
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภา
นิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

(1) พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหาร พ.ศ. 2507

(2) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 49 ลงวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2515

บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วใน
พระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“อาหาร” หมายความว่า ของกินหรือเครื่องสำอางชนิดใด ๆ

(1) วัตถุทุกชนิดที่คนกิน ดื่ม อม หรือนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ หรือใน
รูปลักษณะใด ๆ แต่ไม่รวมถึงยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือยาเสพติดให้โทษ ตามกฎหมายว่าด้วย
การนั้น แล้วแต่กรณี

(2) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้หรือใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารรวมถึงวัตถุ
เจือปนอาหาร สี และเครื่องปรุงแต่งกลิ่นรส

“อาหารควบคุมเฉพาะ” หมายความว่า อาหารที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา
ให้เป็นอาหารที่อยู่ในความควบคุมคุณภาพหรือมาตรฐาน

“ตำรับอาหาร” หมายความว่า รายการของวัตถุที่ใช้เป็นส่วนประกอบอาหาร ซึ่ง
ระบุน้ำหนักหรือปริมาณของแต่ละรายการ

“ภาชนะบรรจุ” หมายความว่า วัตถุที่ใช้บรรจุอาหารไม่ว่าด้วยการใส่หรือห่อหรือ
ด้วยวิธีใด ๆ

“ฉลาก” หมายความว่ารูปรอยประดิษฐ์เครื่องหมาย หรือข้อความใด ๆ ที่แสดงไว้ที่อาหาร ภาชนะบรรจุอาหาร หรือหีบห่อของภาชนะที่บรรจุอาหาร

“ผลิต” หมายความว่า ทำผสม ประแต่ง และหมายความรวมถึงแบ่งบรรจุด้วย

“จำหน่าย” หมายความว่า ขาย จ่าย แจก หรือแลกเปลี่ยน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์

ในทางการค้า หรือการมีไว้เพื่อจำหน่ายด้วย

“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

“ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร

“โรงงาน” หมายความว่า โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานที่ตั้งขึ้นเพื่อผลิตอาหาร

“ผู้รับอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติในกรณีที่ดินติ

บุคคลเป็นผู้รับใบอนุญาตให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งนิติบุคคลแต่งตั้งให้เป็นผู้ดำเนินการด้วย

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ซึ่ง

เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาอนุญาต

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการอาหาร

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม

พระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม ไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่นกับออกประกาศ ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 6 เพื่อประโยชน์แก่การควบคุมอาหาร ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(1) กำหนดอาหารควบคุมเฉพาะ

(2) กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานของอาหารควบคุมเฉพาะตามชื่อ ประเภท ชนิด หรือลักษณะของอาหารนั้น ๆ ที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่าย ตลอดจนหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย ตลอดจนหลักเกณฑ์

(3) กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานของอาหารที่มีใช้ในอาหารตาม (1) และ

จะกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย ด้วยหรือไม่ก็ได้

(4) กำหนดอัตราส่วนของวัตถุที่ใช้เป็นส่วนผสมอาหารตามชื่อ ประเภท ชนิด หรือลักษณะของอาหารที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่ายรวมทั้งการใช้สีและเครื่องปรุงแต่ง

กลิ่นรส

(5) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการใช้วัตถุเจือปนในอาหาร การใช้วัตถุกันเสีย และวิธีป้องกันการเสีย การเจือสี หรือวัตถุอื่นในอาหารที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่าย

(6) กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานของภาชนะบรรจุและการใช้ภาชนะบรรจุ ตลอดจนการห้ามใช้วัตถุใดเป็นภาชนะบรรจุอาหารด้วย

(7) กำหนดวิธีการผลิต เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิต และการเก็บรักษาอาหาร เพื่อป้องกันให้อาหารที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่าย เป็นอาหาร ไม่บริสุทธิ์ตาม พระราชบัญญัตินี้

(8) กำหนดอาหารที่ห้ามผลิต นำเข้า หรือจำหน่าย

(9) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการตรวจ การเก็บตัวอย่าง การยึด และการตรวจวิเคราะห์ทางวิชาการ ซึ่งอาหาร รวมทั้งเอกสารอ้างอิง

(10) กำหนดประเภทและชนิดอาหารที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือ ที่จำหน่าย ซึ่งจะต้องมีฉลาก ข้อความในฉลาก เงื่อนไข และวิธีการแสดงฉลาก ตลอดจนหลักเกณฑ์และ วิธีการโฆษณาในฉลาก

หมวด 1

คณะกรรมการอาหาร

มาตรา 7 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการอาหาร” ประกอบด้วย

ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา อธิบดีกรมอนามัย หรือผู้แทน อธิบดีกรมการแพทย์หรือผู้แทน อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อหรือผู้แทน อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์หรือผู้แทน อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการหรือผู้แทน อธิบดีกรมการค้าภายใน หรือผู้แทน อธิบดีกรมศุลกากรหรือผู้แทน ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง กับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง รัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินห้าคน ในจำนวนนี้จะต้องตั้งจากผู้แทนของผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับการผลิต นำเข้าหรือจำหน่ายอาหารไม่เกินสี่คน เป็นกรรมการ

ให้รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้ชำนาญการกอง ควบคุมอาหาร เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา 8 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ให้คำแนะนำ ความเห็น แก่รัฐมนตรีหรือผู้อนุญาต แล้วแต่กรณี ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) การออกประกาศตามมาตรา 6
- (2) การวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา 19
- (3) การเพิกถอนทะเบียนตำรับอาหารตามมาตรา 39
- (4) การปฏิบัติตามมาตรา 44
- (5) การพักใช้ใบอนุญาตหรือการเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 46

มาตรา 9 กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา 10 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 9 กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(5) ได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา 11 การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 12 ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย ให้ในความในมาตรา 11 มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา 13 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ และให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือสิ่งใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้

หมวด 2

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต

มาตรา 14 ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งโรงงานผลิตอาหารเพื่อจำหน่าย เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 15 ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าซึ่งอาหารเพื่อจำหน่าย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 16 บทบัญญัติมาตรา 14 และมาตรา 15 ไม่ให้ใช้บังคับแก่

- (1) การผลิตอาหารหรือนำเข้าซึ่งอาหารเฉพาะคราว ซึ่งได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวจากผู้อนุญาต

- (2) การผลิตอาหารหรือนำเข้าหรือส่งออกซึ่งอาหารเพื่อเป็นตัวอย่าง สำหรับการทะเบียนตำรับอาหารหรือเพื่อพิจารณาในการสั่งซื้อ ผู้ที่ได้รับขออนุญาตขงเว้นตาม (1) และ (2) ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 17 ใบอนุญาตที่ออกตามความในมาตรา 14 มาตรา 15 และมาตรา 16(1) ให้คู่กัน

ถึงถูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตด้วย

ให้ถือว่ากรรมการทำของถูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตที่ได้รับการคุ้มครองกันตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำของผู้รับอนุญาตด้วย เว้นแต่ผู้รับอนุญาตจะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการสุจริตที่ตนจะล่วงรู้หรือควบคุมได้

มาตรา 18 ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา 14 และมาตรา 15 ให้ใช้ได้จนถึงวันที่ 31 ธันวาคมของปีที่สามารถนับแต่ปีที่ออกใบอนุญาต ถ้าผู้รับอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขอเสียก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อผู้ยื่นคำขอดังกล่าวแจ้งจะประกอบกิจการต่อไปก็ได้จนกว่าผู้อนุญาตจะสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 19 ในกรณีผู้อนุญาตไม่ออกใบอนุญาต ไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต หรือ ไม่อนุญาตให้ย้ายสถานที่ผลิต สถานที่ที่นำเข้า หรือสถานที่เก็บอาหาร ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือ ผู้ขออนุญาตย้ายสถานที่ตั้งกล่าวมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือของผู้อนุญาตแจ้งการไม่ออกใบอนุญาต ไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต หรือ ไม่อนุญาตให้ย้ายสถานที่ตั้งกล่าวนั้น

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในการนี้ผู้อนุญาต ไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตก่อนที่รัฐมนตรีจะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคสอง รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ประกอบกิจการไปพลางก่อนได้เมื่อมีคำขอของผู้อุทธรณ์

หมวด 3

หน้าที่ของผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับอาหาร

มาตรา 20 ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 ผลิต นำเข้า หรือเก็บอาหารนอกสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

มาตรา 21 ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตย้ายสถานที่ผลิต สถานที่นำเข้า หรือสถานที่เก็บอาหาร เว้นแต่ผู้ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 22 ถ้าใบอนุญาตหรือใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหารสูญหายหรือถูกทำลายให้ผู้รับอนุญาตแจ้งต่อผู้อนุญาต และยื่นคำขอรับใบแทน ใบอนุญาตหรือใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหารภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ทราบถึงการสูญหายหรือถูกทำลายดังกล่าว

การขอรับใบแทน ใบอนุญาตหรือใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหารและการออกใบแทน ใบอนุญาตหรือใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 23 ผู้รับอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตหรือใบแทนใบอนุญาต แล้วแต่กรณี ไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ผลิตหรือสถานที่นำเข้า ซึ่งซึ่งอาหารที่ระบุไว้ในใบอนุญาต และต้องติดหรือจัดป้ายแสดงสถานที่ผลิต หรือสถานที่นำเข้าที่ได้รับอนุญาตไว้ภายนอกสถานที่ในที่เปิดเผยให้เห็นได้ง่าย

มาตรา 24 เพื่อประโยชน์ในการส่งออก และเมื่อมีความจำเป็นที่จะให้ผู้รับอนุญาตผลิตอาหารควบคุมเฉพาะเพื่อส่งออกไปจำหน่ายนอกราชอาณาจักรเป็นครั้งคราว ผู้อนุญาตจะอนุญาตเป็นการเฉพาะคราวให้ผู้รับอนุญาตผลิตอาหารควบคุมเฉพาะได้ตามมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศไม่ว่าจะต่ำกว่าหรือสูงกว่าคุณภาพหรือมาตรฐานตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 6 ก็ได้ แล้วให้รายงานคณะกรรมการทราบ

หมวด 4

การควบคุมอาหาร

มาตรา 25 ห้ามมิให้ผู้ผลิต นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย ซึ่งอาหารดังต่อไปนี้

- (1) อาหารไม่บริสุทธิ์
- (2) อาหารปลอม
- (3) อาหารผิดมาตรฐาน
- (4) อาหารอื่นที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 26 อาหารที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นอาหาร ไม่บริสุทธิ์

- (1) อาหารที่มีสิ่งที่ไม่จำเป็นเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจือปนอยู่ด้วย
- (2) อาหารที่มีสารหรือวัตถุเคมีเจือปนอยู่ในอัตราที่อาจเป็นเหตุให้คุณภาพของอาหารนั้นลดลง เว้นแต่การเจือปนเป็นการจำเป็นต่อกรรมวิธีผลิต การผลิต และให้ผู้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

- (3) อาหารที่ได้ผลิต บรรจุ หรือเก็บรักษาไว้โดยไม่ถูกสุขลักษณะ
 - (4) อาหารที่ผลิตจากสัตว์ที่เป็นโรคอันอาจติดต่อถึงคนได้
 - (5) อาหารที่มีภาชนะบรรจุประกอบด้วยวัตถุที่จำเป็นอันตรายแก่สุขภาพ
- มาตรา 27** อาหารที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นอาหารปลอม

- (1) อาหารที่ได้เปลี่ยนแปลงในวัตถุอันแทนบางส่วน หรือคัดแยกวัตถุที่มีคุณค่าออกเสียทั้งหมดหรือบางส่วน และจำหน่ายเป็นอาหารเช่นนั้น หรือใช้ชื่ออาหารเช่นนั้น
- (2) วัตถุหรืออาหารที่ผลิตขึ้นเทียมอาหารอย่างหนึ่งอย่างใด และจำหน่ายเป็นอาหารเช่นนั้น
- (3) อาหารที่ได้ผสมหรือปรุงแต่งด้วยวิธีใด ๆ โดยประสงค์จะปกปิดซ่อนเร้น

ความ

คำรูปบทพร้อมหรือความคือคุณภาพของอาหารนั้น

- (4) อาหารที่มีฉลากเพื่อฉลวงหรือพยายามลวงผู้ซื้อให้เข้าใจผิดในเรื่องคุณภาพ
- (5) อาหารที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 6(2) หรือ (3) ถึงขนาดจากผลวิเคราะห์ปรากฏว่า ส่วนประกอบที่เป็นคุณค่าทางอาหารขาดหรือเกินร้อยละสามสิบจากเกณฑ์ค่าสุดหรือสูงสุด หรือแตกต่างจากคุณภาพหรือมาตรฐานที่ระบุไว้จนทำให้เกิดโทษหรืออันตราย

มาตรา 28 อาหารผิดมาตรฐาน ได้แก่ อาหารที่ไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 6(2) หรือ (3) แต่ไม่ถึงขนาดดังที่กำหนดไว้ในมาตรา 27(5)

มาตรา 29 อาหารที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นอาหารตามมาตรา 25(4)

- (1) ไม่ปลอดภัยในการบริโภค หรือ
- (2) มีสารพิษที่ไม่เป็นพิษเชิงเคมี หรือ
- (3) มีคุณค่าหรือคุณสมบัติหรือองค์ประกอบในร่างกายในระดับที่ไม่เหมาะสม

มาตรา 30 เพื่อประโยชน์แก่การควบคุมอาหารให้ถูกสุขลักษณะ หรือให้ปราศจากอันตรายแก่ผู้บริโภค ให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีอำนาจ

- (1) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบการผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหาร คัดแปลง แก้ไข สถานที่ผลิตหรือสถานที่เก็บอาหาร
- (2) สั่งให้งดผลิตหรืองดนำเข้าซึ่งอาหารที่ผลิต โดยไม่ได้รับอนุญาต หรืออาหาร

ที่ปรากฏจากผลการตรวจพิสูจน์ว่าเป็นอาหารที่ไม่ควรแก่การบริโภค

(3) ประกาศผลการตรวจพิสูจน์ว่าอาหารให้ประชาชนทราบในกรณีปรากฏผลจากการตรวจพิสูจน์ว่าอาหารรายใดเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามมาตรา 26 หรือเป็นอาหารปลอมตามมาตรา 27 หรือเป็นอาหารผิดมาตรฐานตามมาตรา 28 หรือเป็นอาหารที่น่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรืออนามัยของประชาชน หรือภาชนะบรรจุขายใดประกอบด้วยวัตถุที่อาจเป็นอันตรายเมื่อใช้บรรจุอาหาร โดยให้ระบุข้อความดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) ในกรณีที่ปรากฏตัวผู้ผลิตโดยแน่ชัด ให้ระบุชื่อผู้ผลิตพร้อมทั้งชนิดและลักษณะของอาหารหรือภาชนะบรรจุนั้น และถ้าอาหารหรือภาชนะบรรจุดังกล่าวมีชื่อทางการค้าหรือลำดับครั้งที่ผลิตหรือนำเข้า ก็ให้ระบุชื่อทางการค้าและลำดับครั้งที่ผลิตหรือนำเข้าด้วย แล้วแต่กรณี

(ข) ในกรณีที่ปรากฏตัวผู้ผลิตโดยแน่ชัดแต่ปรากฏตัวผู้จำหน่าย ให้ระบุชื่อผู้จำหน่ายและสถานที่จำหน่าย พร้อมทั้งชนิดและลักษณะของอาหารหรือภาชนะบรรจุนั้น

หมวด 5

การขึ้นทะเบียนและการโฆษณาเกี่ยวกับอาหาร

มาตรา 31 ผู้รับอนุญาตตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 ผู้จะผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารควบคุมเฉพาะจะต้องนำอาหารนั้นมาขอขึ้นทะเบียนตำรับอาหารต่อผู้อนุญาตเสียก่อน และเมื่อได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหารแล้วจึงจะผลิตหรือนำเข้าได้

การขอขึ้นทะเบียนและการออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 32 เมื่อได้มีประกาศตามมาตรา 6(1) แล้ว ให้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา 14 ซึ่งผลิตอาหารควบคุมเฉพาะอยู่ก่อนวันที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด งดผลิตอาหารจนกว่าจะได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหารตามมาตรา 31 เว้นแต่ผู้อนุญาตจะได้สั่งให้ทำการผลิตต่อไปได้เป็นการชั่วคราวภายในกำหนดเวลาที่เห็นสมควร

มาตรา 33 เมื่อได้มีประกาศตามมาตรา 6(1) แล้ว ให้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา 15 ซึ่งนำหรือส่งอาหารควบคุมเฉพาะเข้ามาในราชอาณาจักรอยู่ก่อนวันที่ประกาศกำหนด นำอาหารนั้นมาขอขึ้นทะเบียนตำรับอาหารตามมาตรา 31 ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับประกาศกำหนด เว้นแต่ ผู้อนุญาตจะผ่อนผันขอขยายระยะเวลาดังกล่าวให้

มาตรา 34 ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารควบคุมเฉพาะต้องผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารควบคุมเฉพาะให้ตรงตามที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับอาหารไว้

มาตรา 35 การขอขึ้นทะเบียนตำรับอาหารตามมาตรา 31 ต้องแจ้งรายการหรือรายละเอียดต่อไปนี้

- (1) ชื่ออาหาร
- (2) ชื่อและปริมาณของวัตถุดิบเป็นส่วนประกอบของอาหาร
- (3) ขนาดบรรจุ
- (4) ฉลาก
- (5) ชื่อผู้ผลิตและสถานที่ผลิต
- (6) ผลการตรวจวิเคราะห์อาหารจากส่วนราชการหรือสถาบันที่คณะกรรมการกำหนด
- (7) รายการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรขอขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร

มาตรา 36 การแก้ไขรายการทะเบียนตำรับอาหาร จะกระทำมิได้เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต การขอแก้ไขรายการทะเบียนตำรับอาหาร และการแก้ไขการอนุญาตให้ผู้แก้ไขรายการทะเบียนตำรับอาหาร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 37 ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหารให้ใช้ได้ตลอดไป เว้นแต่ทะเบียนตำรับอาหารที่ถูกสั่งเพิกถอนตามมาตรา 39

มาตรา 38 ในกรณีที่มีความจำเป็น เพื่อประโยชน์แก่การควบคุมอาหารเพื่อให้อาหารนั้นปลอดภัยในการบริโภค หรือเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภคผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งให้แก้ไขตำรับอาหารที่ขึ้นทะเบียนไว้แล้วได้ตามที่เห็นสมควรหรือตามความจำเป็น เพื่อให้อาหารนั้นปลอดภัยในการบริโภค

มาตรา 39 อาหารใดที่ขึ้นทะเบียนตำรับอาหารไว้แล้ว หากภายหลังปรากฏว่าอาหารนั้นมียาและเอ็ดไม่ตรงตามตำรับอาหารที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ หรือเป็นอาหารปลอมตามมาตรา 27 หรือเป็นอาหารที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและไม่อาจแก้ไขตำรับอาหารได้ตามมาตรา 38 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้เพิกถอนทะเบียนตำรับอาหารนั้นได้ การเพิกถอนให้กระทำได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา 40 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาคุณภาพ หรือสรรพคุณของอาหาร อันเป็นเท็จ หรือเป็นการหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อโดยไม่สมควร

มาตรา 41 ผู้ใดประสงค์จะโฆษณาคุณภาพ หรือสรรพคุณ ของอาหารทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ทางฉายภาพ ภาพยนตร์ หรือทางหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์อื่น หรือด้วยวิธีอื่นใด เพื่อประโยชน์ในทางการค้า ต้องนำเสียง ภาพ ภาพยนตร์ หรือข้อความที่จะโฆษณาดังกล่าวนั้นให้ผู้อนุญาตพิจารณาก่อน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะโฆษณาได้

มาตรา 42 เพื่อพิทักษ์ประโยชน์และความปลอดภัยของผู้บริโภค ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

- (1) ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหาร หรือผู้ทำการโฆษณา ระงับการโฆษณาเห็นว่าเป็นการโฆษณาโดยฝ่าฝืนมาตรา 41
- (2) ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหาร หรือผู้ทำการโฆษณาอาหาร ระงับการผลิต การนำเข้า การจำหน่าย หรือการโฆษณา อาหารที่คณะกรรมการเห็นว่าอาหารดังกล่าวไม่มีคุณภาพ คุณภาพ หรือสรรพคุณตามที่โฆษณา

หมวด 6

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 43 ในกรณีปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังนี้

- (1) เข้าไปในสถานที่ผลิตอาหาร สถานที่เก็บอาหาร สถานที่จำหน่ายอาหาร หรือสถานที่ทำการของผู้ผลิต ผู้เก็บรักษา ผู้จำหน่าย รวมทั้งสถานที่ทำการของผู้นำเข้าหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งอาหาร ในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) ในกรณีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ อาจเข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจสอบอาหาร และอาจยึดหรืออายัดอาหารและเครื่องมือ เครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด ตลอดจนภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุอาหารและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาหารดังกล่าวได้

- (3) นำอาหารในปริมาณพอสมควร ไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือตรวจวิเคราะห์
- (4) ยึดหรืออายัดอาหารหรือภาชนะบรรจุที่สงสัยว่าอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือผิคนามัยของประชาชน เพื่อตรวจพิสูจน์

- (5) ยึดหรืออายัดอาหารไม่บริสุทธิ์ อาหารปลอม หรืออาหารผิดมาตรฐาน หรือภาชนะบรรจุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือผิคนามัยของประชาชน หรือที่มีลักษณะไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 6(6)

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก

สะดวกตามสมควร

มาตรา 44 อาหารหรือภาชนะบรรจุที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดหรืออายัดไว้หรือเก็บตามมาตรา 43 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจพิสูจน์เป็นที่แน่นอนว่าเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามมาตรา 26 เป็นอาหารปลอมตามมาตรา 27 หรือเป็นอาหารผิดมาตรฐานตามมาตรา 28 หรือเป็นอาหารที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 25(4) หรือเป็นภาชนะบรรจุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือผิคนามัยของประชาชน หรือมีลักษณะไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 6(6) ถ้ามิได้มีการฟ้องคดีต่อศาล ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจสั่งทำลาย หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควรได้

มาตรา 45 ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้รับอนุญาตหรือผู้เกี่ยวข้องร้องขอ

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด 7

การทำให้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา 46 เมื่อปรากฏต่อผู้อนุญาตว่าผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีปรากฏผลการตรวจพิสูจน์ว่าอาหารซึ่งผลิตโดยผู้รับอนุญาตผู้ใดเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามมาตรา 26 เป็นอาหารปลอมตามมาตรา 27 เป็นอาหารที่ผิดมาตรฐานตามมาตรา 28 เป็นอาหารหรือภาชนะบรรจุที่น่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือผิคนามัยของประชาชน ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ โดยไม่กำหนดครั้งละไม่เกินร้อยยี่สิบวัน หรือในกรณีที่มีการฟ้องผู้รับอนุญาตต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ จะสั่งพักใช้ใบอนุญาตไว้รอคำพิพากษาอันถึงที่สุดก็ได้

ในกรณีที่มีคำพิพากษาของศาลจนถึงที่สุด ผู้รับอนุญาตผู้ใดได้กระทำความผิดตามมาตรา 26 หรือมาตรา 27 ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้

คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้รับอนุญาตทราบ ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตหรือผู้รับอนุญาตไม่ยอมรับคำสั่งให้ปิดคำสั่งดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผย ซึ่งเห็นได้ชัดว่า ณ สถานที่ผลิต สถานที่นำเข้า สถานที่จำหน่าย หรือสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาต และ ให้ถือว่าผู้รับอนุญาตได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ปิดคำสั่ง

ผู้รับอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ยกอุทธรณ์หรือแก้ไขคำสั่งของผู้อนุญาตให้เป็นคุณสมบัติของผู้ותרได้

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีตามวรรคสี่ไม่เป็นการทูลเกล้าการบังคับตามคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

ให้ถือว่า การผลิต นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย ซึ่งอาหารควบคุมเฉพาะในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต เป็นการฝ่าฝืนมาตรา 14 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 15 วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี

หมวด 8

บทกำหนดโทษ

มาตรา 47 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(4)(5) หรือ (9) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา 48 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(6) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 49 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(7) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 50 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(8) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปีและปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท

มาตรา 51 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา 6(10) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

มาตรา 52 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา 13 หรือขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติตามมาตรา 43 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 53 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 14 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 15 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 54 ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารเฉพาะคราวโดยมิได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 16(1) หรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 16 วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 55 ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 20 หรือมาตรา 21 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 56 ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 22 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 23 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 57 ผู้รับอนุญาตผู้ใดนำอาหารควบคุมเฉพาะที่ผลิตขึ้นเพื่อส่งออก ไปจำหน่ายนอกราชอาณาจักรมาจำหน่ายในราชอาณาจักร อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 24 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

มาตรา 58 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25(1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 59 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25(2) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา 60 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25(3) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา 61 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25(4) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 62 ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งส่งตามมาตรา 30(1)

ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหมื่นบาท

มาตรา 63 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งส่งตามมาตรา 30(2) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับเป็นรายวันอีกวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว

มาตรา 64 ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 31 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 65 ผู้ใดจำหน่ายอาหารควบคุมเฉพาะที่มิได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 31 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 66 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 34 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 67 ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 36 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 68 ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งส่งตามมาตรา 38 ต้องระวางโทษปรับเป็นรายวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว

มาตรา 69 ผู้ใดผลิต นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย อาหารที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับอาหารตามมาตรา 39 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 70 ผู้ใดโฆษณาอาหาร โดยฝ่าฝืนมาตรา 40 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 71 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 41 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 72 ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งส่งตามมาตรา 42 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ปรับเป็นรายวันอีกวันละไม่น้อยกว่าห้าร้อยบาทแต่ไม่เกินหนึ่งพันบาท ตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว

มาตรา 73 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 48 มาตรา 50 มาตรา 58 มาตรา 59 มาตรา 60 มาตรา 61 หรือมาตรา 69 เป็นการกระทำความผิดโดยเจ้าหน้าที่ให้แก่วุฒิบาริโภคโดยตรง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าผู้นั้นกระทำความผิดอีกภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้กระทำความผิดครั้งก่อน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 74 ผู้รับอนุญาตผู้ใดผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารภายหลังที่ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว โดยมีเตียนคำขอต่ออายุใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับเป็นรายวันละไม่น้อยกว่าห้าร้อยบาทแต่ไม่เกินหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ใบอนุญาตขาดอายุ

มาตรา 75 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีโทษปรับสถานเดียว ให้เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาหรือผู้ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยามอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา 76 ใบอนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับอาหารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุ ถ้าผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าวประสงค์จะดำเนินการต่อไปและได้ยื่นคำขออนุญาตตามพระราชบัญญัติแล้ว ให้ดำเนินการที่ ได้รับอนุญาตตามใบอนุญาตเดิมต่อไปได้จนกว่าจะได้รับใบอนุญาตใหม่ หรือถึงวันที่ผู้อนุญาตได้แจ้งให้ทราบถึงการไม่อนุญาต และในกรณีที่ได้รับใบอนุญาตใหม่ให้ดำเนินการให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ ใบอนุญาต

มาตรา 77 ใบรายละเอียดของอาหารที่ได้รับอนุญาตไว้ และฉลากที่ได้ออกให้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีอายุใช้ได้สามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 78 ให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาขออนุญาตตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อได้ยื่นคำขออนุญาตแล้วให้ดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะได้รับ ใบอนุญาตหรือถึงวันที่ผู้อนุญาตได้แจ้งให้ทราบถึงการไม่อนุญาต

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. โหตระกิตชัย

รองนายกรัฐมนตรี

(96 ร.จ. 1 ตอนที่ 79 (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2522)

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและยังไม่มีบทบัญญัติคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภคที่รับกุมเพียงพอ สมควรปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

อัตราค่าธรรมเนียม

(1) ใบอนุญาตผลิตอาหาร	ฉบับละ 10,000 บาท
(2) ใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกอาหารเข้ามาในราชอาณาจักร	ฉบับละ 20,000 บาท
(3) ใบอนุญาตผลิตอาหารเป็นการเฉพาะคราว	ฉบับละ 2,000 บาท
(4) ใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกอาหารเป็นการเฉพาะคราว	ฉบับละ 2,000 บาท
(5) ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร	ฉบับละ 5,000 บาท
(6) ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ 500 บาท
(7) ใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร	ฉบับละ 500 บาท
(8) การต่ออายุใบอนุญาตครั้งละเท่ากับค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประเภทนั้น ๆ แต่ฉบับ	

ภาคผนวก ข.

ร่างพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.....(2539)

ร่างพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ....(2539)

หมวด ๑ บททั่วไป

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติมาตรา ๖๑ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“อาหาร” หมายความว่า ของกินหรือเครื่องสำอางชนิดใดก็ได้

(๑) วัตถุทุกชนิดที่มนุษย์กิน ดื่ม อม หรือนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ หรือในรูปแบบลักษณะใดๆ แต่ไม่หมายความรวมถึง

(ก) ยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น แล้วแต่กรณี

(ข) วัตถุอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๒) วัตถุที่มีมุ่งหมายสำหรับใช้หรือใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหาร และให้หมายความรวมถึงวัตถุเจือปนอาหาร สี และเครื่องปรุงแต่งกลิ่นรส

“อาหารควบคุมพิเศษ” หมายความว่า อาหารที่ทำให้ผู้บริโภคมีโอกาสเสี่ยงต่ออันตรายสูงในการบริโภคหรืออาหารอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“อาหารควบคุม” หมายความว่า อาหารที่ทำให้ผู้บริโภคมีโอกาเสี่ยงต่ออันตรายในการบริโภคหรืออาหารที่อาจทำให้ผู้บริโภคเสียประโยชน์ในการเลือกซื้อหรืออาหารอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“ภาชนะบรรจุ” หมายความว่า วัตถุที่ใช้บรรจุอาหาร ไม่ว่าด้วยกลวิธี ห่อ หรือด้วยวิธีใดๆ เพื่อให้หมายความรวมถึงฝาหรือจุกของภาชนะด้วย

“ฉลาก” หมายความว่า รูป รอยประดิษฐ์ เครื่องหมาย หรือสิ่งอื่นใดที่ทำให้ปรากฏข้อความเกี่ยวกับอาหารซึ่งแสดงไว้ที่อาหารหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อของภาชนะบรรจุ

“เอกสารกำกับอาหาร” หมายความว่า กระดาษหรือวัตถุอื่นใดที่ทำให้ปรากฏความหมาย รอยประดิษฐ์ เครื่องหมาย หรือข้อความใด ๆ เกี่ยวกับอาหาร ที่สอดแทรกหรือรวมไว้กับภาชนะบรรจุหรือหีบห่อของภาชนะบรรจุ และให้หมายความรวมถึงเอกสารหรือคู่มือสำหรับใช้ประกอบกับอาหาร ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่อาหาร หรือภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อบรรจุอาหารนั้น

“ข้อความ” หมายความว่า การกระทำให้ปรากฏด้วยตัวอักษร ภาพ ภาพยนตร์ แสง เสียง เครื่องหมาย หรือการกระทำอย่างใดๆ ที่ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจความหมายได้

“โฆษณา” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใดๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในการค้า

“ผลิต” หมายความว่า ทำ เพาะ ผสม ปูรง ปูรงแต่ง แบ่งบรรจุ รวมบรรจุ หรือเปลี่ยนแปลงฐานะบรรจุ และให้หมายความรวมถึงการเปลี่ยนลักษณะหรือสภาพของการขาย การทำเยือกแข็งด้วย

“สถานที่ผลิต” หมายความว่า สถานที่ที่ใช้ผลิตอาหารเพื่อจำหน่าย

“จำหน่าย” หมายความว่า ขาย จ่าย แจก หรือแลกเปลี่ยน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ทางการค้า และให้หมายความรวมถึงการมีไว้เพื่อจำหน่ายด้วย

“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือสั่งอาหารเข้ามาในราชอาณาจักร แต่ไม่หมายความรวมถึงการนำเข้าเพื่อการส่งออก

“ด้านอาหารและยา” หมายความว่า สถานที่ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นด้านตรวจสอบอาหารที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร

“ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งอาหารออกนอกราชอาณาจักร

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตผลิตเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารควบคุมพิเศษ หรือใบอนุญาตเพื่อนำเข้าซึ่งอาหารควบคุมพิเศษ แล้วแต่กรณี

“ผู้รับอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตผลิตเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารควบคุมพิเศษ หรือผู้ได้รับใบอนุญาตนำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารควบคุมพิเศษ แล้วแต่กรณี และในกรณีที่มีบุคคลเป็นผู้รับอนุญาต ให้หมายความรวมถึงผู้จัดการหรือผู้แทนของตนซึ่งเป็นผู้ดำเนินการด้วย

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการอาหาร

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

“เลขฉลาก” หมายความว่า เลขฉลากการคณะกรรมการอาหารและยา

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้ผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และออกกฎกระทรวงกำหนดกิจการอื่น รวมทั้งออกระเบียบและประกาศ ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยและประโยชน์ของผู้บริโภคเกี่ยวกับอาหาร ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ประเภท ชนิด หรือลักษณะของอาหารควบคุมพิเศษ ที่ผู้ผลิตเพื่อจำหน่าย หรือผู้นำเข้าเพื่อจำหน่ายต้องขออนุญาตและขึ้นทะเบียนอาหาร

(๒) ชื่อ ประเภท ชนิด หรือลักษณะของอาหารควบคุม ที่ผู้ผลิตเพื่อจำหน่าย หรือผู้นำเข้าเพื่อจำหน่ายต้องจดทะเบียนอาหาร

(๓) ชื่อ ประเภท ชนิด หรือลักษณะของอาหารที่ผู้ผลิตเพื่อจำหน่าย หรือผู้นำเข้าเพื่อจำหน่ายต้องแจ้งรายละเอียดอาหารก่อนผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่าย

(๓/๑) ชื่อ ประเภท ชนิด หรือลักษณะของอาหารที่ได้จากเทคนิคการตัดแปรพันธุกรรม (genetic modification) หรือตัดแต่งพันธุกรรม (genetically modified organisms) หรือพันธุวิศวกรรม (genetic engineering)

(๔) คุณภาพหรือมาตรฐานอาหารตาม (๑) และ (๒) ตลอดจนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายอาหารดังกล่าว

(๕) อัตราส่วนของวัตถุที่ใช้เป็นส่วนผสมอาหาร รวมทั้งการใช้สีและเครื่องปรุงแต่งกลิ่นรสอาหาร

(๖) หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการใช้วัตถุเจือปนอาหาร การใช้วัตถุกันเสีย และวิธีป้องกันการเสีย การเจือสีหรือวัตถุอื่นในอาหาร รวมถึงลดสีการใช้วิธีการอื่นใดเพื่อรักษาคุณภาพหรือมาตรฐานของอาหาร และเก็บรักษาอาหาร

(๗) คุณภาพหรือมาตรฐานของภาชนะบรรจุและการใช้ภาชนะบรรจุ ตลอดจนการห้ามใช้วัตถุใดเป็นภาชนะบรรจุ

(๘) วิธีการ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการผลิต และวิธีการเก็บรักษาอาหาร

(๙) อาหารที่ห้ามผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย

(๑๐) หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการเก็บตัวอย่างอาหาร และการตรวจวิเคราะห์อาหารในทางวิชาการ รวมทั้งเอกสารอ้างอิง

(๑๑) หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการโฆษณาอาหาร และข้อห้ามในการโฆษณาอาหารที่เห็นว่าการโฆษณาอาจชักจูงประชาชนให้บริโภคอาหารนั้นในทางที่ไม่เหมาะสมหรือจำเป็น

(๑๒) ชื่อ ประเภท หรือชนิดของอาหารที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย ซึ่งจะต้องมีฉลากหรือเอกสารกำกับอาหาร ชื่อความในฉลากหรือเอกสารกำกับอาหาร

วิธีการและเงื่อนไขการแสดงฉลากหรือเอกสารกำกับอาหาร ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการในการโฆษณาในฉลากหรือเอกสารกำกับอาหาร

- (๑๗) ชื่อวัตถุที่ห้ามใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหาร
- (๑๘) ชื่อ ประเภท ชนิด หรือปริมาณของสารปนเปื้อนหรือสิ่งอื่นในอาหาร ที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๑๙) ชื่อ ประเภท หรือชนิดของอาหาร ที่ต้องแสดงวันหมดอายุหรือแสดงข้อความอื่นทำนองเดียวกันกับวันหมดอายุ

(๒๐) ชื่อ ประเภท หรือชนิดของอาหาร ที่ผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายต้องจัดให้มีฉลากวิทยาศาสตร์ด้านอาหารที่มีคุณสมบัติตาม (๑๗) ทำหน้าที่ตาม (๑๘)

- (๒๑) คุณสมบัติและหน้าที่ของนักวิทยาศาสตร์ด้านอาหาร

- (๒๒) หน้าที่ของนักวิทยาศาสตร์ด้านอาหาร

(๒๓) ชื่อ ประเภท หรือชนิดของอาหาร ที่ผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายต้องมีสถานที่ผลิตและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ด้านการประกันคุณภาพ

(๒๔) ชื่อ ประเภท หรือชนิดของอาหาร ที่ผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายที่ต้องแสดงหลักฐานความปลอดภัย

(๒๕) ชื่อ ประเภท หรือชนิดของอาหาร ที่ผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

(๒๖) คุณสมบัติของห้องปฏิบัติการเอกชนที่จะขอเป็นส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้การรับรองได้ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการรับรองห้องปฏิบัติการเอกชน และรายชื่อห้องปฏิบัติการเอกชนที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบในการตรวจวิเคราะห์อาหาร

- (๒๗) ตำนานอาหารและยา

(๒๘) หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการนำเข้าอาหารเพื่อจำหน่ายหรือส่งออกอาหารเพื่อจำหน่าย

หมวด ๒ คณะกรรมการอาหาร

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการอาหารประกอบด้วยปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสุขภาพจิต อธิบดีกรมอนามัย เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ผู้แทนสถาบัน

อาหาร ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผู้แทนสมาคมพืชไร่ประ โยชนผู้บริโภค และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีก ไม่เกินเก้าสิบคน เป็นกรรมการ

ให้รองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาซึ่งเลขาธิการมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการกองควบคุมอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนสมาคมที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนของผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้า เพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายอาหาร จำนวนสองคน และผู้แทนผู้บริโภคจากองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล จำนวนไม่เกินสิบสองคน

มาตรา ๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คำแนะนำหรือเสนอความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) ออกระเบียบและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) ให้ความเห็นชอบในการเพิกถอนใบอนุญาต การเพิกถอนทะเบียนอาหาร การเพิกถอนการจดทะเบียนอาหาร การสั่งให้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหาร และการสั่งห้ามมิให้ผลิตหรือนำเข้าอาหาร การถอนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต และการถอนคำสั่งให้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหาร
- (๔) ให้ความเห็นชอบเรื่องที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง
- (๔/๑) ให้ความเห็นชอบกับข้อกำหนดของประเภทผู้ซื้อหรือผู้ส่งซื้อตามมาตรา ๔๒ วรรคสาม

(๕) ให้ความเห็นชอบกับหลักเกณฑ์วิธีการโฆษณาเพื่อการแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้บริโภคที่ผู้อนุญาตกำหนดตามมาตรา ๕๑ (๑)

(๕/๑) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีในการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๕๕

(๖) พิจารณาให้ความเห็นในเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับอาหารตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจมอบหมายให้สำนักงานเป็นผู้เตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้

มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งบุคคลในประเภทเดียวกันตามมาตรา ๗ วรรคสาม เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับ

แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งที่ลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ตำแหน่งแทน

ในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีใ้ติมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) รัฐมนตรีมีคำสั่งให้ออกเพราะมีพฤติการณ์เสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๑ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย และให้นำมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่พระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ แล้วแต่กรณี มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำและให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือสิ่งใดมาเพื่อประกอบการ

พิจารณาได้ในการนี้ให้คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการเป็นพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๓

การผลิตเพื่อจำหน่าย การนำเข้าเพื่อจำหน่าย และการจำหน่ายอาหาร

ส่วนที่ ๑

การขออนุญาต การอนุญาต และการขึ้นทะเบียนอาหาร ควบคุมพิเศษและหน้าที่ของผู้รับอนุญาต

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารควบคุมพิเศษที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๖(๑) เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

การแก้ไขรายการในใบอนุญาตจะกระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การขอแก้ไขรายการในใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยในกฎกระทรวงดังกล่าวให้กำหนดกรณีพิงข้ออนุญาตได้และกรณีที่จะอนุญาตไม่ได้ให้ชัดเจนว่าทำที่จะกระทำได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นที่ไม่อาจคาดหมายได้ล่วงหน้าและให้กำหนดระยะเวลาสำหรับการพิจารณาอนุญาตให้ชัดเจนด้วย ในการนี้จะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามพิเศษไว้ในใบอนุญาตก็ได้

มาตรา ๑๕ ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา ๑๔ ให้ผู้กำกับถึงผู้จ้างหรือตัวแทนผู้รับอนุญาตด้วย

ให้ถือว่ากระทำการทำของถูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตที่ได้รับการคุ้มครองหนึ่งเป็นการกระทำของผู้รับอนุญาตด้วย เว้นแต่ผู้รับอนุญาตจะพิสูจน์ได้ว่ากระทำการดังกล่าวเป็นการสุจริตวิสัยตนจะล่วงรู้หรือควบคุมได้

มาตรา ๑๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๖ ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา ๑๔ ให้ผู้จ้างต่อไปตลอดไป

ผู้รับอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ภายในระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน ทั้งนี้จนกว่าจะมีการแจ้งหยุดการผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารควบคุมพิเศษนั้น

ถ้าไม่มีการชำระค่าธรรมเนียมรายปีภายในระยะเวลาที่กำหนดให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละห้าต่อเดือน และให้ผู้อนุญาตเตือนให้มีการชำระค่าธรรมเนียมรายปีและเงินเพิ่มภายในระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือเตือน

มาตรา ๑๖/๑ เงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตตามมาตรา ๑๔ วรรคสาม หากผู้อนุญาตเห็นสมควรยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเงื่อนไขให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้อนุญาตปฏิบัติตามกฏบังคับให้หนังสือสั่งการให้ปฏิบัติได้

ผู้อนุญาตผู้ใดต้องการยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติ ให้ยื่นคำขอและชี้แจงเหตุผลต่อผู้อนุญาต ให้ผู้อนุญาตพิจารณาและมีหนังสือสั่งการโดยมีชักช้า

มาตรา ๑๗ ผู้อนุญาตผู้ใดจะผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารควบคุมพิเศษที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๖(๑) จะต้องนำอาหารนั้นมาขอขึ้นทะเบียนอาหารต่อผู้อนุญาต และเมื่อได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนอาหารและเครื่องหมายแสดงการขึ้นทะเบียนอาหารแล้ว จึงจะผลิตหรือนำเข้าได้

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียนอาหาร การออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนอาหาร และลักษณะของเครื่องหมายแสดงการขึ้นทะเบียนอาหาร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘ การขอขึ้นทะเบียนอาหารตามมาตรา ๑๗ ต้องแจ้งรายละเอียดดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่ออาหาร
- (๒) ชื่อและปริมาณของวัตถุดิบเป็นส่วนประกอบของอาหาร
- (๓) ชนิดของภาชนะบรรจุ
- (๔) ฉลาก
- (๕) ชื่อผู้ผลิตและสถานที่ผลิต
- (๖) ผลการตรวจวิเคราะห์อาหารจากส่วนราชการหรือห้องปฏิบัติการเอกชนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดรายชื่อตามมาตรา ๖(๒๒)

(๗) รายการอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการขอขึ้นทะเบียนอาหารตามที่ผู้อนุญาตแจ้งให้ชี้แจงเพิ่มเติม

มาตรา ๑๙ ผู้อนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตหรือใบแทนใบอนุญาต แล้วแต่กรณีไว้ในที่เปิดเผยและมองเห็นได้ง่ายภายในสถานที่ผลิตหรือสถานที่นำเข้าตามทีระบุไว้ในใบอนุญาตและต้องติดหรือจัดให้มีป้ายแสดงสถานที่ผลิตหรือสถานที่นำเข้าดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายด้วย

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า หรือเก็บอาหารควบคุมพิเศษนอกสถานที่ผลิต สถานที่นำเข้า หรือสถานที่เก็บอาหารตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตย้ายสถานที่ผลิต สถานที่นำเข้า หรือสถานที่เก็บอาหารควบคุมพิเศษ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒ ผู้รับอนุญาตต้องผลิตหรือนำเข้าอาหารควบคุมพิเศษให้ตรงตามที่ได้ขึ้นทะเบียนอาหารไว้

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตแก้ไขเพิ่มเติมรายการในใบสำคัญการขึ้นทะเบียนอาหาร หรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการเช่นนั้น เว้นแต่จะได้ออกใบรายการทะเบียนอาหารและได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขอแก้ไขรายการทะเบียนอาหารและการอนุญาตให้แก่ใบรายการทะเบียนอาหารให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ ถ้าใบอนุญาตหรือใบสำคัญการขึ้นทะเบียนอาหารหรือเครื่องหมายแสดงการขึ้นทะเบียนอาหารสูญหายหรือถูกทำลาย ให้ผู้รับอนุญาตแจ้งต่อผู้อนุญาตและยื่นคำขอรับใบแทน ใบอนุญาตหรือใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนอาหารหรือขอรับเครื่องหมายแสดงการขึ้นทะเบียนอาหารใหม่ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบถึงการสูญหายหรือถูกทำลายดังกล่าว

การขอรับใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนอาหารหรือเครื่องหมายแสดงการขึ้นทะเบียนอาหารใหม่ และการออกใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนอาหารหรือเครื่องหมายแสดงการขึ้นทะเบียนอาหารใหม่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๒

การจดทะเบียนอาหารควบคุม

มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารควบคุมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๖(๒) เว้นแต่ผู้นั้นได้จดทะเบียนอาหารและได้รับใบสำคัญการจดทะเบียนอาหารกับเครื่องหมายแสดงการจดทะเบียนอาหารนั้นจากผู้อนุญาต

การขอจดทะเบียน การจดทะเบียน การออกใบสำคัญการจดทะเบียนอาหารและลักษณะเครื่องหมายแสดงการจดทะเบียนอาหาร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยในกฎกระทรวงดังกล่าวให้กำหนดกรณีที่จะได้รับการจดทะเบียนและกรณีที่จะจดทะเบียนไม่ได้ไว้ให้ชัดเจนเท่าที่จะกระทำได้ เว้นแต่กรณีจำเป็นที่ไม่อาจคาดหมายได้ล่วงหน้า และให้กำหนดระยะเวลาสำหรับการพิจารณาจดทะเบียนให้ชัดเจนด้วย

ให้นำมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับเกี่ยวกับใบสำคัญการจดทะเบียนอาหารและเครื่องหมายแสดงการจดทะเบียนอาหารตามมาตรา ๓ โดยอนุโลม

มาตรา ๒๖ ผู้จดทะเบียนอาหารและได้รับใบสำคัญการจดทะเบียนอาหารตามมาตรา ๒๕ ต้องผลิตหรือนำเข้าอาหารควบคุมให้ตรงตามที่จดทะเบียนอาหารไว้

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้จดทะเบียนอาหารและได้รับใบสำคัญการจดทะเบียนอาหารตามมาตรา ๒๕ แก้ไขรายการในใบสำคัญการจดทะเบียนอาหารหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการเช่นนั้น เว้นแต่ได้ขอแก้ไขรายการจดทะเบียนอาหารและได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขอแก้ไขรายการจดทะเบียนอาหารและการอนุญาตให้แก้ไขรายการจดทะเบียนอาหารให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๓

การแจ้งรายละเอียดอาหาร

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิตเพื่อจำหน่ายหรือเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๖(๓) เว้นแต่ผู้นั้นได้แจ้งรายละเอียดอาหารและได้รับใบรับแจ้งกับเครื่องหมายแสดงการแจ้งรายละเอียดอาหารนั้นจากผู้อนุญาต

ถ้าผู้แจ้งได้ดำเนินการตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่งครบถ้วนแล้ว ให้ผู้อนุญาตออกใบรับแจ้งตามแบบที่ผู้อนุญาตกำหนดเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งพร้อมทั้งเครื่องหมายแสดงการแจ้งรายละเอียดอาหารให้แก่ผู้นั้นภายในสามวันทำการนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และให้ผู้แจ้งเริ่มต้นผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารตามที่ได้แจ้งไว้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้ง

การแจ้งรายละเอียดอาหาร การออกใบรับแจ้งและเครื่องหมายแสดงการแจ้งรายละเอียดอาหาร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง
ให้นำมาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับเกี่ยวกับใบรับแจ้งและเครื่องหมายแสดงการแจ้งรายละเอียดอาหารตามมาตรานี้โดยอนุโลม

มาตรา ๒๙ ผู้แจ้งรายละเอียดอาหารและได้รับใบรับแจ้งตามมาตรา ๒๘ ต้องผลิตหรือนำเข้าอาหารให้ตรงตามที่ได้แจ้งไว้

มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้ผู้แจ้งรายละเอียดอาหารและได้รับใบรับแจ้งตามมาตรา ๒๘ แก้ไขรายการในใบรับแจ้งหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น เว้นแต่ได้แจ้งขอแก้ไขรายละเอียดอาหารต่อผู้อนุญาต

การแจ้งขอแก้ไขรายละเอียดอาหารและการออกใบรับแจ้ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๔

บทบัญญัติที่บังคับกับแก้อาหารทุกประเภท

มาตรา ๓๑ ให้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๔ และผู้ขึ้นทะเบียนอาหารตามมาตรา ๑๖ ผู้จดทะเบียนอาหารและได้รับใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนอาหารตามมาตรา ๒๕ หรือผู้แจ้งรายละเอียดอาหารและได้รับใบรับแจ้งตามมาตรา ๒๘ แสดงเครื่องหมายแสดงการขึ้นทะเบียน

อาหาร เครื่องหมายแสดงการจดทะเบียนอาหาร หรือเครื่องหมายแสดงการแจ้งรายละเอียดอาหาร แล้วแต่กรณี ที่ผลิตอาหารที่ผลิตหรือที่นำเข้า

วิธีแสดงเครื่องหมายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนด

ในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นสมควรหรือมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การควบคุมอาหาร หรือเพื่อให้อาหารนั้นปลอดภัยในการบริโภค หรือเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค หรือถ้าต่อมากฎหมายหรือพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งให้ผู้รับอนุญาตแก้ไขรายการทะเบียนอาหารที่เดิมนั้น ไขแล้วหรือสั่งให้ผู้จดทะเบียนอาหารแก้ไขรายการจดทะเบียนอาหารที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว หรือสั่งให้ผู้แจ้งรายละเอียดอาหารแก้ไขรายละเอียดอาหารที่ได้แจ้งไว้แล้วได้

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้อาหารที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นอาหารควบคุมพิเศษตามมาตรา ๖(๑) อาหารควบคุมตามมาตรา ๖(๒) หรืออาหารที่ต้องรายละเอียดตามมาตรา ๖(๓) แล้วแต่กรณี เป็นอาหารประเภทอื่น ให้ถือว่าใบคำขออนุญาตทะเบียนอาหารและเครื่องหมายแสดงการขึ้นทะเบียนอาหาร ใบคำขออนุญาตทะเบียนอาหารและเครื่องหมายแสดงการจดทะเบียนอาหาร หรือใบรับแจ้งและเครื่องหมายแสดงการแจ้งรายละเอียดอาหารสำหรับอาหารประเภทนั้น เป็นอันยกเลิก และห้ามมิให้ผู้ใดใช้หรือแสดงเอกสารดังกล่าว เว้นแต่เป็นการใช้หรือแสดงกับอาหารประเภทดังกล่าวที่ได้ผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อกำหนดยกก่อนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเปลี่ยนแปลงประเภทอาหารนั้น

ให้ผู้ผลิตเพื่อจำหน่ายหรือผู้นำเข้าเพื่อจำหน่ายแจ้งปริมาณอาหารที่ผลิตหรือนำเข้าก่อนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเปลี่ยนแปลงประเภทอาหารตามวรรคหนึ่งที่จะเก็บรักษาไว้และที่ผู้นำเข้าหรือนำออกจากสถานที่ผลิตหรือสถานที่นำเข้าหรือสถานที่เก็บรักษาอาหารแล้วให้สำนักงานทราบภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเปลี่ยนแปลงประเภทอาหารนั้น

การแจ้งปริมาณอาหารตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่

สำนักงานกำหนด

มาตรา ๓๔ การนำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารจะต้องผ่านการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ ณด่านอาหารและยา

การตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยื่นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน

กฎกระทรวง

มาตรา ๓๕ การนำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารทุกครั้ง ผู้นำเข้าต้องจัดให้มีใบรับรองความปลอดภัยของอาหารหรือและใบรับรองสัญลักษณ์ของสถานที่ผลิตที่ออกโดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของอาหารหรือห้องปฏิบัติการเอกชนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดรายชื่อตามมาตรา ๖(๒๒) เพื่อรับรองความปลอดภัยของอาหารที่นำเข้านั้น มาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจปล่อยให้นำเข้าอาหารแล้ว ให้ผู้นำเข้าจัดตั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องตามวรรคหนึ่ง ไปยังสำนักงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตรวจปล่อยให้นำเข้าอาหารนั้น

มาตรา ๓๕/๑ ห้ามมิให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้นำเข้าซึ่งอาหารตามมาตรา ๖(๓/๑) เว้นแต่ผ่านการประเมินผลกระทบด้านความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ หรือสวัสดิภาพของประชาชน จากกรมวิชาการเกษตรหรือหน่วยงานหรือสถาบันอื่นที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผ่านการประเมินผลกระทบตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าอาหารดังกล่าวเป็นอาหารที่ต้องมีฉลากและให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้นำเข้าซึ่งอาหารดังกล่าวแสดงข้อความในฉลากเพื่อเป็นข้อมูลต่อผู้บริโภค ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๖(๑๒)

มาตรา ๓๖ อาหารซึ่งผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายที่โดยปกติไม่เคยใช้เป็นอาหารของมนุษย์หรือเป็นอาหารที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๖(๒๐) จะต้องแสดงหลักฐานความปลอดภัยของอาหารต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

หลักฐานความปลอดภัยตามวรรคหนึ่งและการแสดงหลักฐานดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๓๗ ภายใต้บังคับตามมาตรา ๓๕/๑ บทบัญญัติตามมาตรา ๖(๑๒) มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๔๐ ไม่นำมาใช้บังคับแก่การนำเข้าเพื่อจำหน่ายอาหารในร้านค้าปลอดอากร เว้นแต่กรณีอาหารตามมาตรา ๓๕/๑ วรรคสอง ทั้งนี้ แต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๘ การผลิตหรือนำเข้าอาหารซึ่งมิใช่เพื่อจำหน่ายในแต่ละกรณีดังต่อไปนี้ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๑) ผลิตหรือนำเข้าเพื่อเป็นตัวอย่างในการขึ้นทะเบียนอาหารหรือเพื่อพิจารณาในการตั้งชื่อ

(๒) ผลิตหรือนำเข้าเพื่อการศึกษาวิจัยทางวิชาการ

(๓) นำเข้าเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบ ในการผลิตอาหารของตนเอง

(๔) นำเข้าโดยส่วนราชการเพื่อใช้แสดงหรือสถิติในงานแสดงสินค้า

(๕) นำเข้าโดยสถานทูตของต่างประเทศหรือสถาบันทางศาสนา

(๖) กรณีอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๙ ผู้ใดประสงค์จะขอหลักฐานแสดงการรับรองรายละเอียดเกี่ยวกับการผลิตอาหารเพื่อประโยชน์ทางการค้าของตน ให้ยื่นคำขอต่อสำนักงาน

การขอหลักฐานแสดงการรับรอง การออกหลักฐานแสดงการรับรอง ค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการออกหลักฐานแสดงการรับรอง ให้ปฏิบัติตามระเบียบที่สำนักงานกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ส่วนที่ ๕

ฉลาก

มาตรา ๔๐ เมื่อผู้อนุญาตเห็นว่าฉลากใดไม่เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๖(๑๒) ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งให้ผู้ผลิตเพื่อจำหน่ายหรือผู้นำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารที่ใช้ฉลากนั้น เลิกใช้ฉลากดังกล่าวหรือดำเนินการแก้ไขฉลากนั้นให้ถูกต้องภายในเวลาที่ผู้อนุญาตกำหนด

มาตรา ๔๑ ผู้ผลิตเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารหรือผู้นำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารผู้ใดสงสัยว่าฉลากของตนจะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๖(๑๒) ผู้นั้นอาจขอให้เลขาธิการพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับฉลากนั้นก่อนได้

การขอความเห็น คำปรึกษาและระยะเวลาในการให้ความเห็น ให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานกำหนดโดยคณะกรรมการ

การใดที่ได้กระทำไปตามความเห็นของเลขาธิการให้ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดตามมาตรา ๕๕

มาตรา ๔๑/๑ ให้นำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลากที่มิได้บัญญัติไว้ในส่วนนี้ รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับกับฉลากตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม โดยให้ถือว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี และให้ถือว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

หมวด ๔

การผลิตอาหารเพื่อส่งออก

มาตรา ๔๒ เพื่อประโยชน์ในการส่งออก ให้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๔ และผู้ขึ้นทะเบียนอาหารตามมาตรา ๑๗ ผู้จดทะเบียนอาหารและได้รับใบสำคัญการจดทะเบียนอาหาร ตามมาตรา ๒๕ ผู้แจ้งรายละเอียดอาหารและได้รับใบรับแจ้งตามมาตรา ๒๘ และผู้ผลิตเพื่อจำหน่ายอาหารประเภทอื่น แล้วแต่กรณี ผลิตอาหารประเภทดังกล่าวเพื่อส่งออกตามข้อกำหนดของประเภหผู้ซื้อหรือผู้สั่งซื้อ โดยผู้นั้นไม่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ตลอดจนประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับคุณภาพหรือมาตรฐานอาหาร การใช้วัตถุเจือปนอาหาร การใช้ขณะบรรจุ การแสดงฉลาก หรือเรื่องอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ในการนี้ที่ผู้ผลิตอาหารเพื่อส่งออกตามวรรคหนึ่ง ผลิตอาหารตามข้อกำหนดของประเศที่ผู้ซื้อหรือผู้ส่งซื้อที่มีคุณภาพหรือมาตรฐาน ไม่เป็นไปตามแตกต่างไปจากคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้นั้นแจ้งและส่งออกสารต่อต้านงานเกี่ยวกับเชื้อและสถานที่ตั้งของผู้ผลิต ผู้ตร และส่วนประกอบสำคัญของอาหารที่ผลิตเพื่อส่งออก และข้อกำหนดของประเทศผู้ซื้อหรือผู้ส่งซื้อเกี่ยวกับคุณภาพหรือมาตรฐานอาหารที่ผลิตเพื่อส่งออก ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการส่งออกซึ่งอาหารนั้น เว้นแต่ได้เคยแจ้งและส่งออกสารดังกล่าวต่อสำนักงานแล้ว

ข้อกำหนดของประเทศผู้ซื้อหรือผู้ส่งซื้อตามวรรคสอง ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

ความในวรรคสองให้ใช้บังคับกับผู้ส่งออกซึ่งมิใช่เป็นผู้ผลิตด้วย ยกเว้นในส่วนของการแจ้งและส่งออกสารเกี่ยวกับเชื้อและสถานที่ตั้งของผู้ผลิต ให้แจ้งและส่งออกสารเกี่ยวกับเชื้อและสถานที่ตั้งของผู้ส่งออกแทน

มาตรา ๔๓ ฉลากของอาหารที่ผลิตเพื่อส่งออกตามมาตรา ๔๒ อย่างน้อยต้องมีข้อความที่หมายความว่า เป็นผลิตภัณฑ์จากประเทศไทย และเลขที่ใบอนุญาตผลิตอาหาร เลขที่ใบสำคัญการจดทะเบียนอาหาร หรือเลขที่ใบรับแจ้งรายละเอียดอาหาร แล้วแต่กรณี โดยจะใช้ภาษาไทยหรือภาษาอื่นก็ได้

หมวด ๕

การควบคุมอาหาร

มาตรา ๔๔ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายซึ่งอาหารดังต่อไปนี้

- (๑) อาหาร ไม่บริสุทธิ์
- (๒) อาหารปลอม
- (๓) อาหารผิดมาตรฐาน
- (๔) อาหารเสื่อมคุณภาพ

มาตรา ๔๕ อาหารที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นอาหาร ไม่บริสุทธิ์

- (๑) อาหารที่มีสิ่งที่ไม่จะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจือปนหรือปนเปื้อนอยู่ด้วย
- (๒) อาหารที่มีสารหรือวัตถุเคมีเจือปนอยู่ในอัตราที่อาจเป็นเหตุให้คุณภาพของอาหารนั้นลดลง เว้นแต่การเจือปนเป็นการจำเป็นต่อการรมวิธีการผลิต การผลิต และการได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาตแล้ว

- (๓) อาหารที่ได้ผลิต บรรจุ หรือเก็บรักษาไว้โดยไม่ถูกสุขลักษณะ

- (๔) อาหารที่ผลิตจากสัตว์ที่เป็นโรคอันอาจติดต่อถึงคนได้
- (๕) อาหารที่มีภาชนะบรรจุประกอบด้วยวัตถุที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพ
- มาตรา ๔๖ อาหารที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นอาหารปลอม
- (๑) อาหารที่ได้สับเปลี่ยนใช้วัตถุอื่นแทนบางส่วน หรือดัดแปลงวัตถุดิบที่มิใช่คุณค่าออกเสียทั้งหมด หรือบางส่วน และจำหน่ายเป็นอาหารเช่นนั้น หรือใช้ชื่อเป็นอาหารเช่นนั้น
- (๒) วัตถุหรืออาหารที่ผลิตขึ้นเทียมอาหารอย่างหนึ่งอย่างใดและจำหน่ายเป็นอาหารเช่นนั้น
- (๓) อาหารที่ได้ผสมหรือปรุงแต่งด้วยวิธีใดๆ โดยประสงค์จะปกปิดซ่อนเร้นความชำรุดบกพร่องหรือความด้อยคุณภาพของอาหารนั้น
- (๔) อาหารที่มีฉลากเพ้อลง หรือพยายามลวงผู้ซื้อให้เข้าใจผิดในเรื่องคุณภาพ ปริมาณ ประโยชน์ ลักษณะพิเศษอย่างอื่น หรือในเครื่องหมายหรือประเภทที่ผลิต
- (๕) อาหารที่ผลิตขึ้น ไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๖(๔) ถึงขนาดจากผลวิเคราะห์ปรากฏว่า
- (ก) ส่วนประกอบสำคัญที่เป็นสารอาหารขาดกว่าร้อยละสามสิบจากเกณฑ์ต่ำสุด หรือส่วนประกอบที่สำคัญที่เป็นสารอาหารเกินจากเกณฑ์สูงสุด จนอาจทำให้เกิดโทษ หรืออันตราย หรือ
- (ค) ส่วนประกอบที่มีใช้สารอาหารขาดเกินจากเกณฑ์ต่ำสุดหรือสูงสุดจนอาจทำให้เกิดโทษหรืออันตราย
- มาตรา ๔๗ อาหารที่ผิดมาตรฐาน ใต้แก่ อาหารที่ไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๖(๔) แต่ไม่ถึงขนาดดังที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๖(๕)
- มาตรา ๔๘ อาหารที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นอาหารเสื่อมคุณภาพ
- (๑) อาหารที่หมดอายุหรือล่วงพ้นกำหนดเวลาในการบริโภคตามที่แสดงไว้ในฉลาก
- (๒) อาหารที่เสื่อมสภาพจนมีลักษณะไม่ควรรบริโภค
- มาตรา ๔๙ เพื่อประโยชน์แก่การควบคุมอาหาร ให้ถูกสุขลักษณะหรือเพื่อให้ปราศจากอันตรายแก่ผู้บริโภค ให้สำนักงานมีอำนาจดังต่อไปนี้
- (๑) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ผลิตเพื่อจำหน่าย หรือผู้นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือผู้นำเข้าอาหาร คัดแปลงแก้ไขสถานที่ผลิตหรือสถานที่เก็บอาหาร
- (๒) สั่งให้ผู้ผลิตเพื่อจำหน่าย หรือผู้นำเข้าเพื่อจำหน่าย ระงับการผลิตหรือการนำเข้าสู่อาหารที่ผลิตหรือที่นำเข้าโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๔ และระงับทะเบียนอาหารตามมาตรา ๑๗ หรือโดยไม่ได้จดทะเบียนอาหารตามมาตรา ๒๕ หรือโดยไม่ได้แจ้งรายละเอียดอาหารตามมาตรา ๒๘ หรืออาหารที่ปรากฏจากผลการตรวจพิสูจน์ว่าเป็นอาหารที่ไม่ปลอดภัยในการบริโภคหรือไม่ปลอดภัยแก่ผู้บริโภค

(๓) ประกาศผลการตรวจวิเคราะห์หรือตรวจสอบอาหารให้ประชาชนทราบ ในกรณีที่ปรากฏผลการตรวจว่าอาหารรายใดเป็นอาหาร ไม่บริสุทธิ์ตามมาตรา ๔๕ เป็นอาหารปลอมตามมาตรา ๔๖ เป็นอาหารผิดมาตรฐานตามมาตรา ๔๗ เป็นอาหารเสื่อมคุณภาพตามมาตรา ๔๘ หรือเป็นอาหารที่น่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรืออนามัยของประชาชน หรือภาชนะบรรจุรายใด ประกอบด้วยวัตถุที่อาจเป็นอันตรายเมื่อได้รับประทาน ให้ระบุข้อความดังต่อไปนี้ไว้ในประกาศด้วย

(ก) ในกรณีที่ปรากฏตัวผู้ผลิต โดยแน่ชัด ให้ระบุชื่อผู้ผลิตพร้อมทั้งชื่อ ประเภท ชนิด และลักษณะของอาหาร หรือลักษณะของภาชนะบรรจุนั้น และถ้าอาหารหรือภาชนะบรรจุดังกล่าว มีชื่อทางการค้าหรือคำบรรจุภัณฑ์ผลิตหรือนำเข้า ให้ระบุชื่อทางการค้าและคำบรรจุภัณฑ์ผลิตหรือนำเข้านั้นด้วย แล้วแต่กรณี

(ข) ในกรณีที่ปรากฏตัวผู้ผลิต โดยแน่ชัดแต่ปรากฏตัวผู้จำหน่าย ให้ระบุชื่อผู้จำหน่ายและสถานที่จำหน่าย พร้อมทั้งชื่อ ประเภท ชนิดและลักษณะของอาหาร หรือลักษณะของภาชนะบรรจุนั้น

(๔) เรียกเก็บอาหารในกรณีที่ปรากฏผลการตรวจวิเคราะห์หรือตรวจสอบว่าอาหารใดเป็นอาหารที่ไม่ปลอดภัยในการบริโภคหรืออาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค หรือสั่งให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าเรียกเก็บอาหารดังกล่าวของตนคืนภายในระยะเวลาที่กำหนด และให้ทำลายอาหารดังกล่าวเสีย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๖

การโฆษณา

มาตรา ๕๐ การโฆษณาอาหาร ห้ามใช้ข้อความอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) ข้อความที่เป็นความเท็จหรือเกินความจริง
- (๒) ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ไม่ว่าจะทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือ ไม่ก็ตาม
- (๓) ข้อความที่จะทำให้เข้าใจว่ามีวัตถุใดในอาหารหรือเป็นส่วนประกอบอาหารซึ่งความจริงไม่มีวัตถุหรือส่วนประกอบนั้นในอาหาร หรือมีแต่ ไม่เท่าที่ทำให้เข้าใจ
- (๔) ข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือไม่เข้าใจในรายละเอียดเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของประชาชน

(๕) ข้อความที่เป็นการรับรองหรือยกย่องคุณสมบัติ คุณภาพ หรือสรรพคุณของอาหาร โดยบุคคลอื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

(๖) ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยปริยายให้มีการกระทำความผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ

(๗) ข้อความอย่างอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ข้อความที่ใช้ในการโฆษณาที่บุคคลทั่วไปสามารถรู้ได้ว่าเป็นข้อความที่ไม่อาจเป็นความจริงโดยแน่แท้ ไม่เป็นข้อความที่ต้องห้ามในการโฆษณาตาม (๑)

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่า การโฆษณาอาหารใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๐

ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา
- (๒) ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา
- (๓) ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการนั้นในการโฆษณา
- (๔) ให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้บริโภคที่อาจเกิดขึ้นแล้ว ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อนุญาตกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ
- ในการออกคำสั่งตาม (๔) ให้ผู้อนุญาตกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้บริโภคประกอบกับความสุจริตในการกระทำของผู้กระทำการโฆษณา

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีเหตุอันควรสงสัยว่าการโฆษณาใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๐(๑)

ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำการโฆษณาพิสูจน์เพื่อแสดงความจริงได้

ในกรณีที่ผู้กระทำการโฆษณาอ้างรายงานทางวิชาการ ผลการวิจัย สถิติ การรับรองของสถาบันหรือบุคคลใด หรือยืนยันข้อเท็จจริงอันใดอันหนึ่งในการโฆษณา ถ้าผู้กระทำการโฆษณาไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อความที่ใช้ในการโฆษณาเป็นความจริงหรือไม่เกินความจริงตามที่กล่าวอ้าง ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งตามมาตรา ๕๑ ได้ และให้ถือว่าผู้กระทำการโฆษณารู้หรือควรารู้ว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือเกินความจริง

มาตรา ๕๓ ผู้ใดสงสัยว่าการโฆษณาของตนจะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้นั้นอาจขอให้สำนักงานให้ความเห็นในเรื่องนั้นก่อนทำการโฆษณาได้

การขอความเห็น ดังกล่าวการ และระยะเวลาในการให้ความเห็น ให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

การใดที่ได้กระทำไปตามความเห็นของสำนักงานที่ให้ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดตามมาตรา ๑๐๕

มาตรา ๕๓/๑ ให้บทบาทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณาที่ได้บัญญัติไว้ในส่วนนี้ รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับกับการโฆษณาตามพระราชบัญญัติ**โดยอนุโลม** โดยให้ถือว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี และให้ถือว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการว่าด้วยการ โฆษณาเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

หมวด ๗

การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต

การเพิกถอนทะเบียนอาหาร การเพิกถอนการจดทะเบียนอาหาร การสั่งให้หยุดผลิตหรือ

นำเข้าอาหาร

และการสั่งห้ามมิให้ผลิตหรือนำเข้าอาหาร

มาตรา ๕๔ เมื่อปรากฏต่อผู้อนุญาตว่าผู้รับอนุญาตไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปีและเงินเพิ่มให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๑๖ วรรคสาม ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตจนกว่าจะมีการชำระค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่ม และหากยังไม่มีการชำระค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่มภายในกำหนดเวลาที่พักใช้ใบอนุญาต ผู้อนุญาตอาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตก็ได้

มาตรา ๕๕ อาหารควบคุมพิเศษที่ได้ขึ้นทะเบียนอาหารตามมาตรา ๑๗ หากภายหลังปรากฏว่าอาหารนั้นมีรายละเอียดไม่ตรงตามที่ขึ้นทะเบียนไว้ หรือเป็นอาหารที่ไม่ปลอดภัยในการบริโภคหรืออาจไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และผู้อนุญาตได้มีคำสั่งให้แก้ไขรายการทะเบียนอาหารตามมาตรา ๑๒ แต่ไม่อาจแก้ไขได้หรือผู้รับอนุญาตไม่ยอมแก้ไขภายในเวลาที่กำหนดให้ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนทะเบียนอาหารนั้นได้

ให้นำมาตรา ๕๖ วรรคสาม ๕๘/๑ มาใช้บังคับแก่การเพิกถอนทะเบียนอาหารตามมาตรา ๖ โดยอนุโลม

มาตรา ๕๖ เมื่อปรากฏต่อผู้อนุญาตว่าผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่ปรากฏผลการตรวจวิเคราะห์หรือตรวจสอบว่าอาหารซึ่งผลิตหรือนำเข้าโดยผู้รับอนุญาตผู้ใด เป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามมาตรา ๔๕ เป็นอาหารปลอมตามมาตรา ๔๖ เป็นอาหารผิดมาตรฐานตามมาตรา ๔๗ หรือเป็นอาหารเสื่อมคุณภาพตามมาตรา ๔๘ หรือภาชนะบรรจุที่น่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรืออนามัยของประชาชน ให้ผู้อนุญาต โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ โดยมีกำหนดครั้งละไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน หรือในกรณีที่มีการฟ้องผู้รับอนุญาตต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ จะสั่งพักใช้ใบอนุญาตไว้เพื่อรอคำพิพากษาอันถึงที่สุดก็ได้ ทั้งนี้ ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจสั่งถอนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตก่อนถึงกำหนดได้ ถ้าภายหลังปรากฏว่าผู้รับอนุญาตผู้นั้นได้ปรับปรุงแก้ไขหรือได้ปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามวรรคหนึ่งแล้ว

ในกรณีที่มีการฟ้องผู้รับอนุญาตต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ จะสั่งพักใช้ใบอนุญาตไว้เพื่อรอคำพิพากษาอันถึงที่สุดก็ได้ และในกรณีที่คำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดว่าผู้รับอนุญาตผู้ใดได้กระทำความผิดตามมาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ หรือมาตรา ๔๘ ให้ผู้อนุญาตตามความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้

คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ทำเป็นหนังสือ และแจ้งให้ผู้รับอนุญาตทราบในกรณีที่ไม่พบตัวผู้รับอนุญาตหรือผู้รับอนุญาตไม่ยอมรับคำสั่งให้ปิดคำสั่งดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย สถานที่จำหน่าย หรือสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาต และให้ผู้ถือว่าผู้รับอนุญาตได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ปิดคำสั่ง

ให้ถือว่าการผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ วรคหนึ่ง

มาตรา ๕๗ เมื่อปรากฏต่อผู้อนุญาตว่าผู้จดทะเบียนอาหารผู้ใดไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่ปรากฏผลจากการตรวจวิเคราะห์หรือตรวจสอบว่าอาหารซึ่งผลิตหรือนำเข้าโดยผู้จดทะเบียนอาหารผู้ใดเป็นอาหาร ไม่บริสุทธิ์ตามกฎหมายตรา ๕๕ เป็นอาหารปลอมตามมาตรา ๕๖ เป็นอาหารผิดมาตรฐานตามมาตรา ๕๗ หรือเป็นอาหารเสื่อมคุณภาพตามมาตรา ๕๘ หรือภาชนะบรรจุที่น้ำจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรืออนามัยของประชาชน ให้ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้จดทะเบียนอาหารผู้นั้นหยุดผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารตามที่ผู้จดทะเบียนไว้เป็นการชั่วคราวได้ โดยไม่กำหนดครั้งละไม่เกินหนึ่งร้อยสี่สิบวันหรือในกรณีที่มีการฟ้องร้องผู้รับอนุญาตต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ จะสั่งให้หยุดผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารตามที่ผู้จดทะเบียนไว้เพื่อรอคำพิพากษาจนถึงที่สุดก็ได้ ทั้งนี้ ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจสั่งถอนคำสั่งให้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหารก่อนถึงกำหนดได้ ถ้าภายหลังปรากฏว่าผู้จดทะเบียนอาหารผู้นั้นได้ปรับปรุงแก้ไขหรือได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่งแล้ว

ในกรณีที่มีการฟ้องร้องผู้รับอนุญาตต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้จะสั่งให้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหารตามที่ผู้จดทะเบียนไว้ เพื่อรอคำพิพากษาจนถึงที่สุดก็ได้ และในกรณีที่คำพิพากษาของศาลจนถึงที่สุดว่าผู้จดทะเบียนอาหารผู้ใดได้กระทำความผิดตามมาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ หรือมาตรา ๕๘ ให้ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนอาหารได้

คำสั่งให้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหารเป็นการชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง และคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนอาหารตามวรรคสองให้ทำเป็นหนังสือ และแจ้งให้ผู้จดทะเบียนอาหารทราบในกรณีที่ไม่พบตัวผู้จดทะเบียนอาหารหรือผู้นั้นไม่ยอมรับคำสั่ง ให้ปิดคำสั่งดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย สถานที่จำหน่าย ที่ทำการของผู้จดทะเบียนอาหาร และให้ผู้ถือว่าผู้จดทะเบียนอาหารได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ปิดคำสั่ง

ให้ถือว่าการผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารในระหว่างถูกสั่งให้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหารเป็นการชั่วคราวหรือถูกสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนอาหาร เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรคหนึ่ง

มาตรา ๕๘ เมื่อปรากฏต่อผู้อนุญาตว่าผู้แจ้งรายละเอียดอาหารผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้หรือ ในกรณีที่ปรากฏผลจากการตรวจวิเคราะห์หรือตรวจสอบว่าอาหารซึ่งผลิตหรือนำเข้า โดยผู้แจ้งรายละเอียดอาหารผู้ใด เป็นอาหาร ไม่บริสุทธิ์ตามที่มาตรา ๕๕ เป็นอาหารปลอมตามมาตรา ๕๖ เป็นอาหารผิดมาตรฐานตามมาตรา ๕๗ หรือเป็นอาหารเสื่อมคุณภาพตามมาตรา ๕๘ หรืออาจชนะบรรจุที่น่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรืออนามัยของประชาชน ให้ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้แจ้งรายละเอียดอาหารผู้นั้นหยุดผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารตามที่ผู้แจ้งรายละเอียดไว้ว่าเป็นการชั่วคราวได้ โดยมีกำหนดครั้งละไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน หรือในกรณีที่มีการฟ้องผู้แจ้งรายละเอียดอาหารต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ จะสั่งให้ผู้หยุดผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารตามที่ผู้แจ้งรายละเอียดไว้เพื่อรอคำพิพากษาอันถึงที่สุดก็ได้ ทั้งนี้ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจสั่งถอนคำสั่งให้ผู้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหารก่อนถึงกำหนดได้ ถ้าภายหลังปรากฏว่าผู้จดทะเบียนอาหารผู้นั้นได้ปรับปรุงแก้ไขหรือได้ปฏิบัติตามที่ได้ถูกต้องตามวรรคหนึ่งแล้ว

ในกรณีที่ผู้แจ้งรายละเอียดอาหารต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ จะสั่งให้ผู้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหารตามที่ผู้แจ้งรายละเอียดไว้เพื่อรอคำพิพากษาอันถึงที่สุดก็ได้ และในกรณีที่ผู้แจ้งรายละเอียดอาหารของศาลอันถึงที่สุดว่าผู้แจ้งรายละเอียดอาหารผู้ใดได้กระทำความผิดตามมาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ หรือ มาตรา ๕๘ ให้ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งห้ามมิให้ผู้แจ้งรายละเอียดอาหารผู้นั้นผลิตหรือนำเข้าอาหารตามที่ได้แจ้งรายละเอียดไว้ได้

คำสั่งให้ผู้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหารเป็นการชั่วคราวคราวละหนึ่งและคำสั่งห้ามมิให้ผลิตหรือนำเข้าอาหารตามวรรคสอง ให้ทำเป็นหนังสือและแจ้งให้ผู้แจ้งรายละเอียดอาหารนั้นทราบในกรณีที่ผู้แจ้งรายละเอียดอาหารหรือผู้นั้นไม่ยอมรับคำสั่ง ให้ปิดคำสั่งดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย หรือสถานที่ทำการของผู้แจ้งรายละเอียดอาหาร และให้ถือว่าผู้แจ้งรายละเอียดอาหารได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ปิดคำสั่งให้ถือว่าการผลิตเพื่อจำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารในระหว่างถูกสั่งให้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหารเป็นการชั่วคราวหรือถูกห้ามมิให้ผลิตหรือนำเข้าอาหาร เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๕๘/๑ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๕๖ คำสั่งให้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหารเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๕๗ และคำสั่งให้ผู้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหารเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๕๘ ให้ทำเป็นหนังสือ และให้นำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในหมวด ๒ ว่าด้วยคำสั่งทางปกครอง ส่วนที่ ๔ ว่าด้วยรูปแบบและผลของคำสั่งทางปกครอง และในหมวด ๔ ว่าด้วยการแจ้ง มาใช้บังคับกับคำสั่งดังกล่าวโดยอนุโลม

มาตรา ๕๘/๒ ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาต เพิกถอนการจดทะเบียนอาหาร หรือห้ามมิให้ผลิตหรือนำเข้าอาหาร เมื่อปรากฏว่าผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๕๖ ผู้จดทะเบียนอาหารตามมาตรา ๕๗ หรือผู้แจ้งรายละเอียดอาหารตามมาตรา ๕๘ เคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต สั่งให้หยุดการผลิตหรือนำเข้าอาหารตามที่ผู้จดทะเบียนหรือแจ้งรายละเอียดไว้ แล้วแต่กรณี แล้วมากระทำการผิดในเหตุอย่างเดียวกันอีกภายในสามปี

มาตรา ๕๘/๓ บุคคลผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเพิกถอนการจดทะเบียนอาหารหรือห้ามมิให้ผลิตหรือนำเข้าอาหาร ตามมาตรา ๕๘/๒ จะขอใบอนุญาตจดทะเบียนอาหารหรือแจ้งรายละเอียดอาหารใหม่อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่ง

หมวด ๘ การอุทธรณ์

มาตรา ๕๙ ในกรณีผู้อนุญาตไม่ออกใบอนุญาตตามมาตรา ๑๔ หรือไม่อนุญาตให้ขายสถานที่ผลิตหรือสถานที่นำเข้าหรือสถานที่เก็บอาหารควบคุมพิเศษตามมาตรา ๒๑ ผู้ขออนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ให้เป็นที่สิ้นสุด

มาตรา ๖๐ ผู้รับอนุญาตซึ่งถูกสั่งเพิกถอนทะเบียนอาหารตามมาตรา ๕๕ หรือถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๕๖ ผู้จดทะเบียนอาหารซึ่งถูกสั่งให้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหารเป็นการชั่วคราว หรือถูกสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนอาหารตามมาตรา ๕๗ ผู้แจ้งรายละเอียดอาหารซึ่งถูกสั่งให้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหารเป็นการชั่วคราว หรือถูกสั่งห้ามมิให้ผลิตหรือนำเข้าอาหารตามมาตรา ๕๘ และผู้ได้รับคำสั่งตามมาตรา ๕๘/๒ มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่งดังกล่าว

รัฐมนตรีมีอำนาจวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์หรือแก้ไขคำสั่งของผู้อนุญาตให้เป็นคุณแก่ผู้

อุทธรณ์ได้

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๕๖ ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางวรรคหนึ่ง เพิกถอนทะเบียนอาหารหรือคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๖๑ ผู้จดทะเบียนอาหารซึ่งถูกสั่งให้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหารเป็นการชั่วคราวหรือถูกสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนอาหารตามมาตรา ๕๗ มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งดังกล่าว

รัฐมนตรีมีอำนาจวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์หรือแก้ไขคำสั่งของผู้อนุญาตให้เป็นคุณแก่ผู้อุทธรณ์ได้

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๖๑ ไม่เป็นการทูลเกล้าการบังคับตามคำสั่งให้หยุดผลิต หรือนำเข้าอาหารเป็นการชั่วคราวหรือคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนอาหาร

มาตรา ๖๒ ผู้แจ้งรายละเอียดอาหารซึ่งถูกสั่งให้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหารเป็นการชั่วคราว หรือถูกสั่งห้ามมิให้ผลิตหรือนำเข้าอาหารตามมาตรา ๕๘ มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรี ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่งดังกล่าว

รัฐมนตรีมีอำนาจวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์หรือแก้ไขคำสั่งของผู้อนุญาตให้เป็นคุณแก่ผู้ อุทธรณ์ได้

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๖๑ ไม่เป็นการทูลเกล้าการบังคับตามคำสั่งให้หยุดผลิตหรือนำเข้าอาหาร

มาตรา ๖๓ การยื่นอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๕๕ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ และมาตรา ๖๒ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๕

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๖๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ผลิตอาหาร สถานที่นำเข้าอาหาร สถานที่เก็บอาหาร สถานที่จำหน่ายอาหาร หรือสถานที่ทำการของผู้ผลิต นำเข้า ผู้เก็บรักษาอาหาร หรือผู้จำหน่ายอาหาร ในระหว่าง เวลาทำการเพื่อตรวจสอบและควบคุมให้มีการเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ค้นสถานที่หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด ตาม พระราชบัญญัตินี้ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาที่ทำการ และการค้นมี เหตุอันควรเชื่อได้ว่าหาหน้ที่กว้างจะเอหมายค้นมาได้จะมีการข้าย ชุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้ เปี้ยนสภาพไปจากเดิมซึ่งอาหาร เครื่องมือเครื่องใช้ ภาชนะบรรจุ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการ กระทำความผิด และหากการค้นในเวลาดังกล่าวข้างต้นยังไม่แล้วเสร็จจะกระทำไปต่อกได้

(๓) เก็บหรือนำอาหารหรือภาชนะบรรจุในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจ วิเคราะห์หรือตรวจสอบโดยไม่ต้องชำระค่าของอาหารหรือภาชนะนั้น ทั้งนี้ การเก็บหรือนำ อาหารหรือภาชนะตัวอย่างไปและการให้คืนอาหารหรือภาชนะตัวอย่าง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๔) ยึดหรืออายัดอาหารหรือภาชนะบรรจุที่สงสัยว่าอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรืออนามัยของประชาชน เพื่อตรวจวิเคราะห์หรือตรวจสอบ

(๕) ยึดหรือยึดอาหารที่สงสัยว่าเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามมาตรา ๔๕ เป็นอาหารปลอมตามมาตรา ๔๖ เป็นอาหารผิดมาตรฐานตามมาตรา ๔๗ หรือเป็นอาหารเสื่อมคุณภาพตามมาตรา ๔๘ หรือภาชนะบรรจุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรืออนามัยของประชาชนหรือภาชนะบรรจุที่มีลักษณะไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๖(๗)

(๖) มีหนังสือเรียกให้บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารและหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๖๕ เมื่อปรากฏว่าผู้ผลิตเพื่อจำหน่าย ผู้นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือผู้จำหน่ายอาหารผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำการเช่นนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมผู้นั้น เพื่อส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไปตามกฎหมาย

มาตรา ๖๖ อาหารหรือภาชนะบรรจุที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดหรืออายัดไว้หรือเก็บมาตามมาตรา ๖๔ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการตรวจวิเคราะห์หรือตรวจสอบเป็นไปที่แน่นอนว่าเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามมาตรา ๔๕ เป็นอาหารปลอมตามมาตรา ๔๖ เป็นอาหารผิดมาตรฐานตามมาตรา ๔๗ หรือเป็นอาหารเสื่อมคุณภาพตามมาตรา ๔๘ หรือภาชนะบรรจุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรืออนามัยของประชาชน หรือภาชนะบรรจุที่มีลักษณะไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๖(๗) ถ้ามิได้มีการฟ้องคดีต่อศาลและเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้โต้แย้งและขอรับคืนภายในสามสิบวันนับแต่วันยึดหรืออายัดหรือเก็บมา ให้อาหารหรือภาชนะบรรจุนั้นตกเป็นของแผ่นดิน และให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งทำลายหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามระเบียบที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เว้นแต่กรณีเป็นของสงวนสงวนให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งทำลายหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามระเบียบที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดได้ทันที

เครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา ๖๔ ถ้ามิได้มีการฟ้องคดีต่อศาลหรือศาลมิได้พิพากษาให้รับ และผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอรับคืนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งเด็ดขาด ไม่ฟ้องร้องคดีหรือวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน และให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งทำลายหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามระเบียบที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

มาตรา ๖๗ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๖๘ ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๑๐

ความรับผิดชอบเกิดจากอาหาร

มาตรา ๖๕ บทบัญญัติในหมวดนี้ไม่เป็นการลบสิ่งหรือจำกัดหน้าที่และความรับผิดชอบทางแพ่งของบุคคลที่มีอยู่ตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๖๕/๑ ให้นำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในส่วนที่มีได้บัญญัติไว้ในหมวดนี้ มาใช้บังคับกับความรับผิดชอบที่เกิดจากอาหารตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

มาตรา ๖๖ ผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขายส่ง ผู้ขายปลีก และผู้มีส่วนในการจำหน่ายอาหารทุกช่วงต่อจากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า จนถึงผู้รับผิดชอบจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งความเสียหายนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือตนมิได้มีส่วนในการทำให้เกิดความเสียหายนั้นหรือเกิดเพราะความผิดของผู้เสียหาย

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่เกิดจากการเห็นสมควรดำเนินคดีกรณีผู้ได้รับความเสียหายจากอาหารหรือเมื่อได้รับความร้องขอจากผู้ได้รับความเสียหายจากอาหารซึ่งเลิกทำการเห็นว่าควรดำเนินการใดจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคอาหารเป็นส่วนรวม เลขาธิการมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานอัยการโดยความเห็นชอบของอัยการสูงสุดหรือแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานซึ่งมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์เพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญาในศาลแก่บุคคลผู้ต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๖๐ แล้วแต่กรณี และเมื่อเลขาธิการได้แจ้งให้ศาลทราบแล้ว ให้พนักงานอัยการหรือข้าราชการดังกล่าวมีอำนาจดำเนินคดีตามที่เลขาธิการมอบหมายได้

ในการดำเนินคดีในศาล ให้พนักงานอัยการหรือข้าราชการดังกล่าวมีอำนาจฟ้องเรียกทรัพย์สินหรือค่าเสียหายให้แก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอาหารที่ร้องขอได้ด้วย และในการนี้ให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

มาตรา ๖๖ ลิขสิทธิ์เรียกร้องค่าเสียหายในหมวดนี้เป็นอนาจอาศัยความเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันรู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ที่ทำให้เกิดความเสียหายหรือผู้ร่วมทำให้เกิดความเสียหายหรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันที่เกิดความเสียหาย

หมวด ๑๑

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๗ ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศซึ่งออกตามมาตรา ๖(๔)(๕)(๖) หรือ (๑๐) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๘๔ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่ออกตามมาตรา ๖(๗) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๕ ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศที่ออกตามมาตรา ๖(๘) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๘๖ ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศที่ออกตามมาตรา ๖(๙) หรือ (๑๓) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๘๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามประกาศที่ออกตามมาตรา ๖(๑๑)(๑๒)(๑๕)(๒๔) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

มาตรา ๘๘ ผู้ใดทำให้เกิดสารปนเปื้อนหรือสิ่งอื่นในอาหารโดยฝ่าฝืนประกาศที่ออกตามมาตรา ๖(๑๔) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๘๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามประกาศที่ออกตามมาตรา ๖(๑๖) หรือ (๑๙) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท และปรับเป็นรายวันอีกวันละไม่น้อยกว่าห้าร้อยบาทแต่ไม่เกินหนึ่งพันบาท ตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว

มาตรา ๙๐ นักวิทยาศาสตร์ด้านอาหารผู้ใดไม่ปฏิบัติตามประกาศที่ออกตามมาตรา ๖(๑๘) (๑๙) ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงห้าพันบาท

มาตรา ๙๑ ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศที่ออกตามมาตรา ๖(๒๐) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๓ หรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖๔ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๕ ผู้ใดจำหน่ายอาหารที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๖(๑) ที่มีเด็ยยะเบียนอาหารตามมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท

มาตรา ๙๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๕ วรรคสามหรือมาตรา ๒๘ วรรคสี่ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๘๗ ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๘๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๙ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๙๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งตั้งตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษปรับเป็นรายวันละห้าร้อยบาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว

มาตรา ๙๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

มาตรา ๙๒/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๕/๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๙๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๕ ผู้ใดจำหน่ายอาหารที่มีการควบคุมฉลาก โดยไม่มีฉลากหรือมีฉลาก แต่ฉลากหรือการแสดงฉลากนั้นไม่ถูกต้อง หรือจำหน่ายอาหารที่มีฉลากที่คณะกรรมการสั่งเลิกใช้ตามมาตรา ๔๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

การกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยประมาท ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๙๖ ผู้ได้นำอาหารที่ผลิตเพื่อการส่งออกตามมาตรา ๔๒ มาจำหน่ายในราชอาณาจักรต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

มาตรา ๙๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ หรือมาตรา ๔๔(๓) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๙๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๔(๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๔(๒) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท

มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๔(๔) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

มาตรา ๑๐๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของสำนักงานซึ่งส่งตามมาตรา ๔๕(๑) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๐๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของสำนักงานซึ่งส่งตามมาตรา ๔๕(๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับเป็นรายวันอีกวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว

มาตรา ๑๐๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของสำนักงานซึ่งส่งตามมาตรา ๔๕(๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับ ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๔ ผู้ใดโฆษณาอาหาร โดยฝ่าฝืนมาตรา ๕๐ ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งส่งตามมาตรา ๕๑ หรือมาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับ ไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ปรับเป็นรายวันอีกวันละไม่น้อยกว่าห้าร้อยบาทแต่ไม่เกินหนึ่งพันบาท ตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว

มาตรา ๑๐๖ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือมีโทษปรับสถานเดียว ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้

ในกรณีที่มีการยึดหรืออายัดของกลางที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตาม

พระราชบัญญัตินี้ ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับตามวรรคหนึ่งจะเปรียบเทียบปรับได้ต่อเมื่อ

(๑) ในกรณีที่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ เมื่อผู้กระทำความผิดยินยอมและได้แก้ไขของกลางที่อายัดไว้ให้ถูกต้อง

(๒) ในกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ เมื่อผู้กระทำความผิดยินยอมให้ของกลางที่ยึดหรืออายัดไว้ตกเป็นของสำนักงาน

ในกรณีที่ผู้ยินยอม ให้เปรียบเทียบปรับได้แก้ไขของกลางให้ถูกต้องแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการอายัดของกลางนั้นเสีย

บรรดาของกลางที่ตกเป็นของสำนักงานดังกล่าว ให้จัดการตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

เมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๐๗ นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้รับอนุญาตผลิตเพื่อจำหน่าย หรือผู้รับอนุญาตนำเข้าซึ่งอาหารเพื่อจำหน่าย หรือผู้ที่ได้รับใบสำคัญการใช้ผลากอาหาร แล้วแต่กรณี

ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ ยังคงดำเนินการได้ต่อไปจนกว่าจะได้รับอนุญาต หรือได้รับการแจ้งไม่อนุญาตตามมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง และให้ถือว่า

(๑) อาหารควบคุมเฉพาะตามมาตรา ๖(๑) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ เป็นอาหารควบคุมพิเศษ ตามมาตรา ๖(๑) แห่งพระราชบัญญัติ และใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ และใบสำคัญการขึ้นทะเบียนคำรับอาหารที่ออกตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ เป็นใบอนุญาตตามมาตรา ๑๔ และใบสำคัญการขึ้นทะเบียนคำรับอาหารตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติ แล้วแต่กรณี

(๒) อาหารที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นอาหารที่ต้องมีคุณภาพหรือมาตรฐานตาม มาตรา ๖(๓) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ เป็นอาหารควบคุมตามมาตรา ๖(๒) แห่งพระราชบัญญัติ และใบสำคัญการใช้ฉลากอาหารนั้น เป็นใบสำคัญการจดทะเบียนอาหารตาม มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติ

(๓) อาหารที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นอาหารที่ต้องมีฉลากตามมาตรา ๖(๑๐) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ เป็นอาหารที่ต้องแจ้งรายละเอียดอาหารตามมาตรา ๖(๓) แห่งพระราชบัญญัตินี้ และใบสำคัญการใช้ฉลากอาหารนั้น เป็นใบรับแจ้งตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐๘ ให้รัฐมนตรีออกประกาศกำหนดชื่อ ประเภท ชนิด หรือลักษณะของอาหาร ควบคุมพิเศษตามมาตรา ๖(๑) อาหารควบคุมตามมาตรา ๖(๒) อาหารที่ต้องแจ้งรายละเอียดอาหาร ตามมาตรา ๖(๓) ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อได้มีประกาศตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้รับอนุญาตผลิตอาหารเพื่อจำหน่าย หรือผู้รับ อนุญาตนำเข้าซึ่งอาหารเพื่อจำหน่าย หรือผู้ที่ได้รับใบสำคัญการใช้ฉลากอาหารตามมาตรา ๑๐๕ ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศ เมื่อยื่นคำขอแล้วให้ดำเนินการได้ต่อไปจนกว่าจะได้รับอนุญาตหรือถึงวันที่ได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากผู้อนุญาต

มาตรา ๑๐๙ ให้คณะกรรมการอาหารตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ ซึ่งมีอยู่ใน วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการอาหารตาม พระราชบัญญัติจนกว่าจะได้มีคณะกรรมการอาหารตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๑๐ ให้บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ได้ออกตามพระราชบัญญัติ อาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ ยังคงใช้บังคับต่อไปต่อไปแต่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินั้นจนกว่าจะมี กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

อัตราค่าธรรมเนียม

- (๑) ใบอนุญาตผลิตเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหาร ฉบับละ ๒๐,๐๐๐ บาท
- (๒) ใบอนุญาตนำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารฉบับละ ๒๐,๐๐๐ บาท
- (๓) ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนอาหาร ตามมาตรา ๑๘ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
- (๔) ใบสำคัญการจดทะเบียนอาหาร ตามมาตรา ๒๕ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท
- (๕) ใบแทนใบอนุญาต ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท
- (๖) ใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนอาหารฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท
- (๗) ใบแทนใบสำคัญการจดทะเบียนอาหารฉบับละ ๑๐๐ บาท
- (๘) ค่าธรรมเนียมการผลิตเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารรายปี ปีละ ๘,๐๐๐ บาท
- (๙) ค่าธรรมเนียมการนำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งอาหารรายปี ปีละ ๘,๐๐๐ บาท
- (๑๐) ค่ายื่นคำขอต่างๆ ฉบับละ ๑๐๐ บาท

ในการออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมตาม (๒) และ (๙) จะกำหนดค่าธรรมเนียม ให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึงลักษณะประเภทของอาหารก็ได้